

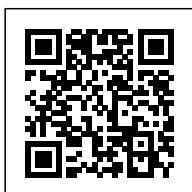

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

1271/0

**Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na
území České republiky v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019)**

Předkladatel: ministr vnitra
Doručeno poslancům: 27. července 2021 v 9:09

NÁVRH

USNESENÍ

POSLANECKÉ SNĚMOVNY

PARLAMENTU ČESKE REPUBLIKY

ke Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019)

Poslanecká sněmovna

bere na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020(ve srovnání s rokem 2019).

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019) shrnuje poznatky Ministerstva vnitra a Policie České republiky, resortů a příslušných institucí působících v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Byla zpracována z podkladů ministerstev (spravedlnosti, obrany, financí, kultury, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, průmyslu a obchodu, dopravy, zahraničních věcí, zdravotnictví a životního prostředí), Nejvyššího státního zastupitelství, Bezpečnostní informační služby, Generální inspekce bezpečnostních sborů, České národní banky, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Úřadu vlády ČR a Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Zpráva má informativní charakter, jejím účelem je zejména poskytnout:

- souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku;
- podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech;
- informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky;
- na základě vyhodnocení úplného spektra zjištěné kriminality identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu Policie ČR v roce 2020 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2020 k závažnému narušení veřejného pořádku. Z hlediska dlouhodobého vývoje pokračuje trend, kdy evidovaná kriminalita postupně klesá, převažuje majetková trestná činnost a páčání kriminality se stále více přesouvá do kyberprostoru. V roce 2020 do celé společnosti, včetně fungování orgánů činných v trestním řízení, výrazně zasáhla pandemie onemocnění COVID-19, jejíž výskyt si vyžádal prosazování celé řady mimořádných opatření.

Dosažena byla nejnižší úroveň registrované trestné činnosti v novodobé historii, především vzhledem k projevu menší mobility obyvatelstva na území České republiky. V průběhu jarní i podzimní vlny COVID-19 se snížil nápad trestné činnosti (oproti roku 2019 činil pokles o 16,9 %). Pokles se týkal všech hlavních druhů kriminality, od majetkové přes hospodářskou až po násilnou. K uvedenému redukcí však lze přihlížet jen s omezenou interpretací, nakolik se jedná o neobvyklý jev, který nabourává zavedené možnosti srovnávání vývoje trestné činnosti a predikce do budoucna. Pandemie však s sebou přinesla i nová rizika a problémy, které se neprojevily pouze v ČR, ale jsou zaznamenávány celosvětově, jako např. vyšší počet volání na krizové a intervenční linky s problematikou domácího násilí, více času tráveného v on-line prostředí a s tím spojená rizika, včetně zvýšeného ohrožení rizikových skupin jako jsou děti a senioři, či podvody se zdravotnickým materiálem, atd.

Z porovnání statistik registrovaných trestných činů je od roku 2013 patrný pokles kriminality, výjimkou byl pouze rok 2019 (+6 816 skutků, +3,5 %). V roce 2020 bylo registrováno celkem 165 525 trestných činů, což je o 33 696, tj. o 16,9 %, méně než v roce 2019. Zatímco na začátku roku 2020 byl ještě patrný mírný nárůst, od března se jednalo již o velmi znatelný pokles. Ten velmi pravděpodobně zapříčinila pandemie nového typu koronaviru COVID-19 a s ním související vyhlášení nouzového stavu a zavedené vládní restrikce. Pokles je patrný v celém spektru kriminality. Druhou příčinou poklesu kriminality je od října platná novela trestního zákoníku, která posunula výše hranice škod a následků trestných činů, což v důsledku znamenalo další (umělé) snížení kriminality. Tato změna se projevila zejména u majetkové a hospodářské kriminality.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020

(ve srovnání s rokem 2019)

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK	5
2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH	6
2.1.1 Územní rozložení kriminality	9
2.1.2 Pachatelé trestné činnosti	9
2.1.3 Kriminalita mládeže	15
2.1.4 Oběti trestné činnosti	17
2.1.5 Pátrání po osobách a věcech	18
2.1.6 Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem	20
2.1.7 Přestupky evidované Policií ČR	21
2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI	22
2.2.1 Majetková kriminalita	22
2.2.2 Násilná kriminalita	24
2.2.3 Mravnostní kriminalita	26
2.2.4 Hospodářská kriminalita	27
2.2.5 Korupce	43
2.2.6 Organizovaný zločin	47
2.2.7 Nelegální obchod s drogami	50
2.2.8 Kybernetická kriminalita	53
2.2.9 Terorismus	56
2.2.10 Extremismus	61
2.2.11 Hybridní hrozby	62
2.2.12 Bezpečnostní aspekty migrace	65
2.2.13 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu	72
2.2.14 Bezpečnost silničního provozu	73
2.2.15 Bezpečnost civilního letectví	76
3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	78
3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY	78
3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU	83
3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY	84
3.4 PREVENCE KRIMINALITY	87
3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni	88
3.4.2 Prevence kriminality na meziresortní úrovni	89
3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV	90
3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni	91
3.4.5 Specifické projekty prevence kriminality	93
3.4.6 Prevence kriminality na úrovni Policie ČR	99
3.4.7 Informační systém sociálně-právní ochrany dětí (IS SPOD)	101
3.4.8 Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti primární prevence rizikového chování	101
3.5 VĚZEŇSTVÍ	102
3.6 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	109
3.7 OBECNÍ POLICIE	115
3.8 BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	115
3.9 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	118
3.10 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE REZORTU MV	120
3.10.1 Rezort MV	120
3.10.2 Policie ČR	120
3.11 ZNALECKÁ ČINNOST	120
3.12 EKONOMICKÁ OBLAST	122
3.13 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ	123

3.14	EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	126
4.	PŘÍLOHY	144
4.1	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ.....	145
4.2	ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH.....	146
4.3	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	150
4.4	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR.....	151
4.5	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	152
4.6	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	152
4.7	NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST	153
4.8	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST.....	153
4.9	KYBERNETICKÁ KRIMINALITA.....	154
4.10	AUTOKRIMINALITA	154
4.11	POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ.....	155
4.12	OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2020	156
4.13	KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTNÍ UDÁLOSTI A INCIDENTY V MV	157
5.	ZKRATKY.....	158

1. ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku je informativním dokumentem předkládaným Ministerstvem vnitra. Jejím účelem je především poskytnout souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech, informovat o zjištěných škodách a zajištěných výnosech trestné činnosti, informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky a identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy. Ze strany Ministerstva vnitra je zpracovávána a předkládána vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu již od roku 1993. Zprávy z předchozích let jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva vnitra.

Zpráva byla zpracována s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů. Jednalo se zejména o: Policejní prezidium ČR, Ministerstvo vnitra, Bezpečnostní informační služba, Česká národní banka, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Generální ředitelství cel, Hasičský záchranný sbor ČR, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, Nejvyšší státní zastupitelství, Úřad vlády ČR, Vězeňská služba.

Zpráva obsahuje analýzu zjištěné kriminality na území ČR v roce 2020 v porovnání s rokem 2019 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u některých dalších údajů). Číselné údaje uvedené v textu vycházejí z oficiálních statistik¹ a informačních systémů PČR.

¹ Vyskytuje-li se v textu pojem **objasněné skutky** (*případně objasněné trestné činy*), jedná se o skutky, kde datum zahájení trestního řízení i datum objasnění je ve stejném období - od 1. 1. předmětného roku (prakticky se jedná o počet: registrováno a z toho objasněno). U pojmu **dodatečně objasněné skutky** se jedná o skutky, kde datum zahájení trestního řízení je před 1. 1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1. 1. předmětného roku. **Objasněné skutky celkem** tvoří součet objasněných skutků za období (rok) a dodatečně objasněných skutků. **Objasněnost** (udává se v %) je podíl počtu objasněných skutků k počtu registrovaných skutků.

Stíhanou osobou ve smyslu ESK se rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160/1 trestního řádu, nebo osoba, již bylo sděleno podezření podle § 179a trestního řádu (ZPR), nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 TR (nezletilí, nepříčetní, diplomaté apod.). Nezletilou osobou se rozumí osoba ve věku 1-14 let, mladistvou osobou osoba ve věku 15-17 let, dětmi pak osoby ve věku 1-17 let.

2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu Policie ČR v roce 2020 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2020 k závažnému narušení veřejného pořádku.

Z hlediska dlouhodobého vývoje pokračuje trend, kdy evidovaná kriminalita postupně klesá, převažuje majetková trestná činnost a páčání kriminality se stále více přesouvá do kyberprostoru.

V roce 2020 do celé společnosti, včetně fungování orgánů činných v trestním řízení, výrazně zasáhla pandemie onemocnění covid-19, jejíž výskyt si vyžádal prosazování celé řady mimořádných opatření.

Dosažena byla nejnižší úroveň registrované trestné činnosti v novodobé historii, především vzhledem k projevu menší mobility obyvatelstva na území České republiky. V průběhu jarní i podzimní vlny koronaviru SARS-CoV-2 se snížil nápad trestné činnosti (oproti roku 2019 činil pokles o 16,9 %). Pokles se týkal všech hlavních druhů kriminality, od majetkové přes hospodářskou až po násilnou. K uvedené redukci však lze přihlížet jen s omezenou interpretací, nakolik se jedná o neobvyklý jev, který nabourává zavedené možnosti srovnávání vývoje trestné činnosti a predikce do budoucna. Pandemie však s sebou přinesla ale i nová rizika a problémy, které se neprojevily pouze v ČR, ale jsou zaznamenávány celosvětově, jako např. vyšší počet volání na krizové a intervenční linky s problematikou domácího násilí, více času tráveného v on-line prostředí a s tím spojená rizika, včetně zvýšeného ohrožení rizikových skupin jako jsou děti a senioři, či podvody se zdravotnickým materiálem, atd.

V roce 2020 dosáhla výše zajištěného majetku z trestné činnosti (podle trestního řádu) v rámci Policie ČR cca 6,3 mld. Kč.

Je důležité zmínit, že nařízením vlády č. 75/2020 Sb. byl s účinností od 13. 3. 2020 doplněn výčet nakažlivých nemocí pro trestněprávní účely právě o onemocnění covid-19, což umožnilo, aby jednání zvyšující nebezpečí rozšíření této nakažlivé nemoci u lidí bylo kvalifikováno přímo jako trestný čin šíření nakažlivé lidské nemoci podle § 152 trestního zákoníku nebo jako trestný čin šíření nakažlivé nemoci z nedbalosti dle § 153 trestního zákoníku. Do konce loňského roku registrovalo Nejvyšší státní

zastupitelství u trestného činu šíření nakažlivé lidské nemoci 19 pachatelů a u šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti 15 dalších.

Rovněž vyvstala potřeba použití specifických kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů v praxi. Ačkoli není nouzový stav explicitně stanoven v rámci znaku „za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“, výkladem je podřaditelný pod takový pojem, což pak vede k aplikaci vyšší trestní sazby uvedené ve speciálních kvalifikovaných skutkových podstatách trestných činů.

Mimořádná opatření vydávaná podle krizového zákona a zákona o ochraně veřejného zdraví jsou namířena na ochranu obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění covid-19, přičemž dopadla rovněž na podmínky fungování orgánů činných v trestním řízení. Akceschopnost orgánů činných v trestním řízení přesto ve své podstatě zůstala zachována. V průběhu pandemie docházelo k prodlužování některých trestních řízení, a to jak v řízení u soudů, které v důsledku epidemiologických opatření musely rušit mnohá jednání a omezovat kontakt s veřejností, tak v přípravném řízení, v němž policisté museli následovat speciální režimová hygienická opatření, což se odráželo v podmínkách realizace dokazování, zejména provádění výslechu osob.

Na úseku dopravní nehodovosti byl v roce 2020 zaznamenán pokles počtu dopravních nehod o 11,9 %. Usmrceno bylo při dopravních nehodách 460 osob, což činí pokles o 15,9 %. K poklesu došlo také u těžce zraněných osob o 14,4 % a lehce zraněných osob o 12,8 %. Počet osob usmrcených a těžce zraněných při dopravních nehodách na pozemních komunikacích byl za rok 2020 nejnižší od roku 1961, od kdy služba dopravní policie začala nehodovost statisticky sledovat.

2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH**Registrováno Policií ČR**

Celková kriminalita – počet registrovaných skutků	165 525	(-33 696, -16,9 %)
Počet objasněných skutků	77 786	(-15 416, -16,5 %)
Objasněnost	47 %	(+0,2 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	15 354	(+2 562, +20 %)
Počet objasněných skutků celkem	93 140	(-12 854, -12,1 %)
Počet stíhaných osob	75 405	(-10 804, -12,5 %)
Výše zjištěných škod	22,5 mld. Kč	(-1,76 mld. Kč, -7,3%)
Výše zajištěných hodnot (na místě tr. činu) ²	25 636 000 Kč	(-3,028 mil. Kč, -10,6%)
Výše zajištěného majetku	6,3 mld. Kč	(+1 mld. Kč, + 18,9%)

² Nejedná se o výnosy z trestné činnosti, tedy majetek zajištěný podle trestního řádu.

Z porovnání statistik registrovaných trestných činů je od roku 2013 patrný pokles kriminality, výjimkou byl pouze rok 2019 (+6 816 skutků, +3,5 %). V roce 2020 bylo registrováno celkem **165 525 trestných činů, což je**

o 33 696, tj. o 16,9 %, méně než v roce 2019. Zatímco na začátku roku 2020 byl ještě patrný mírný nárůst, od března se jednalo již o velmi znatelný pokles. Ten velmi pravděpodobně zapříčinila pandemie nového typu koronaviru covid-19 a s ním související vyhlášení nouzového stavu a zavedené vládní restrikce. Pokles je patrný v celém spektru kriminality. Druhou příčinou poklesu kriminality je od října platná novela trestního zákoníku, která posunula výše hranice škod a následků trestných činů, což v důsledku znamenalo další (umělé) snížení kriminality. Tato změna se projevila zejména u majetkové a hospodářské kriminality.

Z celkem registrovaných 165 525 trestných činů bylo objasněno 77 786, což je o 15 416, tj. o 16,5 %, méně. Objasněnost trestné činnosti se mírně zvýšila na 47 % (+0,2 %). Počet dodatečně objasněných trestných činů se zvýšil na 15 354 (+2 562, +20 %). Počet stíhaných osob se snížil na 75 405 (-10 804, -12,5 %). Škody způsobené trestnou činností se snížily o cca 1,76 mld. Kč na částku cca 22,5 mld. Kč.

Pokles registrovaných trestných činů byl v roce 2020 zaznamenán **u všech druhů kriminality**. Nejvýraznější poměrný, ale malý kvantitativní pokles zaznamenaly vojenské a protiústavní trestné činy (19, -29, -60,4 %), další poměrný pokles je patrný u krádeží prostých (45 638, -14 212, -23,7 %). Vysoké poměrné poklesy byly evidovány u ostatních majetkových trestných činů (15 817, -4 308, -21,4 %) a zbývajících kriminality (24 946, -3 736, -13 %). Poklesy u ostatních druhů kriminality se pohybují v rozsahu 4,7 % až 10 %, přičemž nejmenší poměrný pokles byl zaznamenán u mravnostní kriminality (2 605, -128, -4,7 %) a nejmenší početní u vražd (130, -13, -9,1 %).

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v ČR:

obecná kriminalita – reg.³ 121 981 (-23 848), obj.⁴ 50 722 (-7 947), objasněnost 41,6 % (+1,4 %)

- násilná kriminalita - reg. 12 247 (-1 359), obj. 8 162 (-1 202), objasněnost 66,6 % (-2,2 %)
 - počet vražd - reg. 130 (-13), obj. 120 (-8), objasněnost 92,3 % (+2,8 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 2 605 (-128), obj. 1 529 (-324), objasněnost 58,7 % (-9,1 %)

- majetková kriminalita - reg. 82 116 (-20 020), obj. 22 574 (-4 489), objasněnost 27,5 % (+1 %)
 - krádeže vloupáním - reg. 20 661 (-1 500), obj. 4 915 (-242), objasněnost 23,8 % (+0,5 %)
 - krádeže prosté - reg. 45 638 (-14 212), obj. 14 146 (-3 073), objasněnost 31 % (+2,2 %)
 - ostatní majet. kriminalita – reg. 15 817 (-4 308), obj. 3 513 (-1 174), objasněnost 22,2 % (-1,1 %)
- ostatní kriminalita - reg. 25 013 (-2 341), obj. 18 457 (-1 932), objasněnost 73,8 % (-0,7 %)

hospodářská kriminalita - reg. 18 528 (-6 061), obj. 8 062 (-3 836), objasněnost 43,5 % (-4,9 %)

zbývajících kriminalita - reg. 24 946 (-3 736), obj. 18 995 (-3 631), objasněnost 76,1 % (-2,8 %)

Oblast veřejného pořádku

Policisty služby pořádkové policie bylo **předvedeno** 2 402 (-1 346) osob. Z toho podle zákona o policii bylo předvedeno 793 (-843) osob, podle jiných právních předpisů (pro soudy, státní zastupitelství, správní orgány apod.) bylo předvedeno dalších 1 609 (-503) osob. **Zajištěno** podle § 26 a § 27 zákona o policii bylo 26 151 (-4 447) osob. **Zatčeno** podle § 69 trestního řádu bylo 3 301 (-374) osob. **Zadrženo** podezřelých osob podle § 76 odst. 1 trestního řádu bylo 17 085 (-2 260).

V policejní cele bylo podle § 28 zákona o policii umístěno 18 507 (-701) osob. Do protialkoholní záchytné stanice bylo dodáno 2 785 (-76) osob, z toho 20 osob mladších 18let (-1). Provedeno bylo 43 160 (-8 432) eskort osob omezených na osobní svobodu.

V roce 2020 bylo vykázáno celkem 1 130 (-63) osob ve vztahu k domácímu násilí, z toho bylo 1 080 (-65) mužů a 50 (+2) žen.

Na krajských ředitelstvích policie bylo ke dni 31. prosince 2020 zřízeno celkem 205 **prvosledových hlídek** (k provádění zákroků proti osobám, které se dopouštějí zvláště závažného jednání).

Při všech služebních zákrocích prováděných policisty služby pořádkové policie došlo v roce 2020 k 30 (+4) případům **použití služební střelné zbraně**, přičemž žádný případ nebyl vyhodnocen jako neoprávněný. V důsledku použití zbraně byla ve 22 (+8) případech způsobena škoda na majetku a v 7 (+5) případech došlo ke zranění osoby.

Dále bylo v 12 274 (+81) případech **použito donucovacích prostředků**, z nichž bylo 5 (0) případů vyhodnoceno jako neoprávněných. V důsledku použití donucovacích prostředků byla ve 226 (+53) případech

³ Počet registrovaných skutků.

⁴ Počet objasněných skutků (z registrovaných).

způsobena škoda na majetku a v 1 112 (+44) případech došlo ke zranění osoby.

Útoků na policisty bylo zaznamenáno 231 (-2), při nichž došlo v 87 (-33) případech ke zranění policisty a žádnému úmrtí policisty.

Ve smyslu § 15 zákona o policii bylo zpracováno 1 516 (-190) upozornění na skutečnosti, které mohou vést k ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti. Odhaleno bylo 212 (-4) ilegálně držených zbraní.

Při ochraně železniční přepravy bylo provedeno 230 (-342) doprovodů vlaků osobní přepravy. Rovněž byla zabezpečována fyzická ochrana při 8 (-7) přepravách jaderného materiálu. Všechny přepravy se uskutečnily bez mimořádných událostí.

Pro ochranu před narušováním veřejného pořádku především u akcí, kterých se zúčastňuje velký počet osob, jsou zřízeny v rámci krajských ředitelství policie **pořádkové a speciální pořádkové jednotky**. V roce 2020 byly nasazeny v 9 476 (-419) případech. Před jejich nasazením zpravidla působí na osoby, proti kterým má zákrok směřovat, policejní **antikonfliktní týmy**, jejichž snahou je nenásilným jednáním a působením osoby odradit od páčání protiprávního jednání. V roce 2020 byly nasazeny ve 109 (-206) případech.

Zásahové jednotky jsou využívány především k zákroku proti nebezpečnému pachateli, k jeho zajištění, případně eliminaci. V roce 2020 došlo v 969 (-301) případech k použití zásahové jednotky a bylo při nich zadrženo 437 (-74) pachatelů trestné činnosti, z toho 59 (+9) zadržovaných pachatelů bylo ozbrojeno.

V přímé souvislosti se služebními psy bylo v roce 2020 zadrženo 652 (+1) pachatelů, nalezeno 625 439 (+186) osob a vyhledáno 1 238 (-536) předmětů. Na odborných pracovištích metody pachové identifikace bylo služebními psy porovnáno 312 (-72) otisků pachových stop ze 186 (-229) případů.

Opatření

- Potápěči odboru speciálních potápěčských činností a výcviku Policejního prezidia ČR se v roce 2020 účastnili pokračujícího projektu odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra a EU Bezpečnostní rozvojová spolupráce se zeměmi západního Balkánu, v jehož rámci prováděli odminování řeky Neretvy u města Mostar v Bosně a Hercegovině.

Řízení před soudy

V roce 2020 činil nápad před **okresními** soudy celkem 56 562 věcí, což představuje snížení o 7 813 věcí (dospělých obviněných i mladistvých tj. agendy T a Tm) oproti roku 2019, kdy těmto soudům došlo 64 375 věcí. Současně se snížil o 9 860 (to je cca o 15,4 %) počet vyřízených případů (ze 73 949 v roce 2019 na 64 089 v roce 2020). U **krajských** soudů jako soudů I. stupně v agendách T a Tm se mírně zvýšil nápad trestních věcí o 9 věcí (z 906 na 915). Počet vyřízených věcí klesl o 17 věcí (z 1 192 na 1 175). Počet nevyřízených věcí u krajských soudů se mírně zvýšil – ze 752 věcí na konci roku 2019 na 758 věcí o rok později, tedy o 6 věcí.

Pozitivním jevem je mírné snížení počtu nevyřízených věcí u okresních soudů k 31. 12. 2020 o celkem 139 věcí (z 12 265 na 12 126). Celostátní index nevyřízených věcí okresních soudů (index č. 1) se mírně zvýšil (z 225,8 na 254). V případě krajských soudů se tento index poměřující průměrný měsíční nápad a počet nevyřízených věcí (součet T a Tm), zvýšil z 897 bodů v roce 2019 na 903,3 bodů v roce 2020.

Nápad **vazeb** na okresní soudy se v roce 2020 snížil, a to o 146 (z 2 914 na 2 768) vazeb. Nevyřízeno zůstalo 551 vazeb, což představuje snížení o 115 vazeb oproti konci roku 2019.

V prvostupňové agendě krajských soudů vzrostl nápad vazeb o 5 osob (ze 416 na 421). Počet nevyřízených vazeb v prvostupňové agendě krajských soudů se snížil o 15%, v roce 2019 zůstalo nevyřízeno 273 vazeb a v roce 2020 jich bylo nevyřízeno 258.

V roce 2020 se snížil počet pravomocně **odsouzených** osob oproti předchozímu roku 2019, a to z 55 594 na 48 558, tedy o 7 036 osob. O 1 988 osob poklesl počet odsouzených pro trestný čin krádeže (2019 – 10 534; 2020 – 8 546). Snížení o 816 osob bylo zaznamenáno u trestného činu výtržnictví (2019 – 4 495; 2020 – 3 679), snížení o 488 osob bylo zaznamenáno u trestného činu ublížení na zdraví (2019 – 3 913; 2020 – 3 425), o 26 osob se zvýšil počet odsouzených pro trestný čin vraždy (ze 74 v roce 2019 na 100 v roce 2020) a snížil se počet pravomocně odsouzených pachatelů trestného činu loupeže - o 44 osob (2019 – 764; 2020 – 720).

Podíl jednotlivých **druhů ukládaných trestů** (včetně trestních opatření pro mladistvé) zůstává dlouhodobě podobný. V posledních letech dochází k nárůstu v podílu uložených samostatných peněžitých trestů. Nejčastěji byly ukládány tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem – 25 488 osobám, což představuje 52,5 % z počtu odsouzených osob, nepodmíněné tresty odnětí svobody byly uloženy 7 975 osobám, tj. 16,4 %, trest obecně prospěšných prací

5 403 osobám, tj. 11,1 % a samostatný peněžitý trest 7 821 osobám, tj. 16,1 %.

2.1.1 Územní rozložení kriminality

V roce 2020, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě** celorepublikového nápadu hlavní město Praha s 23 % (-2 %), následuje Moravskoslezský kraj s 11,9 % (-0,1 %) a Středočeský kraj s 10,9 % (+0,6 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílely Jihomoravský kraj s 10,3 % (+0,4 %), Ústecký kraj s 9 % (+0,4 %), Plzeňský kraj s 5,4 % (+0,2 %) a Olomoucký kraj s 5,1 % (+0,2 %). Ostatní kraje se podílejí méně než 5 procenty. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě** měl Karlovarský kraj s 2,7 % (-0,2 %).

V roce 2020 byl zaznamenán **pokles kriminality ve všech krajích**. Největší kvantitativní pokles byl registrován v hlavním městě Praze (38 059, -11 804, -23,7 %), Moravskoslezském kraji (19 635, -4 250, -17,8 %) a Jihomoravském kraji (16 985, -2 772,

-14 %), nejmenší pokles byl zaznamenán v krajích Vysočina (4 835, -703, -12,7 %) a Zlínském kraji (5 452, -733, -11,9 %).

Nejvyšší objasněnost vykázal Zlínský kraj (67,6 %, +0,6 %), kraj Vysočina (64,2 %, +1,5 %), Jihočeský kraj (63,2 %, -3,2 %), Královéhradecký kraj (63,1 %, +1,5 %), Pardubický kraj (62,9 %, -1,2 %), Karlovarský kraj (62,4 %, +0,4 %) a Ústecký kraj (62,1 %, -1,9 %). Zbývající kraje vykázaly v roce 2020 objasněnost pod 60% hranicí. Nejnižší objasněnost vykázalo tradičně hlavní město Praha (22,8 %, +0,4 %).

Podrobné rozložení kriminality v jednotlivých krajích naleznete v příloze č. 4.2 na straně 140.

2.1.2 Pachatelé trestné činnosti

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob za rok 2020 klesl na 75 405 (-10 804, -12,5 %) osob. Z tohoto počtu tvořili muži ve věku 18 a více let 83,1 % a ženy 16,4 %. Počet pachatelů z řad nezletilých (1-14 let) se oproti roku 2019 snížil na 1 636, což činí pokles o 12,9 %, a mladistvých (15-17 let) bylo stíháno nebo vyšetřováno 2 060, což činí pokles o 14,5 %. Podíl mladistvých na celkovém počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob činil 2,7 %, nezletilých 2,2 %.

V roce 2020 bylo zahájeno trestní stíhání celkem 396 (-83, -17,3 %) **právníků osob**. Z celkového počtu trestně stíhaných právníků osob v roce 2020 připadalo na problematiku hospodářské kriminality celkem 90,4 % trestně stíhaných právníků osob.

Trestná činnost opakovaně trestaných osob

V roce 2020 došlo ke snížení počtu stíhaných opakovaně trestaných osob, jejich podíl na trestné činnosti se zvýšil. Opakovaně trestané osoby spáchaly 37 205

(-5 646, -13,2 %) trestných činů, tedy 47,8 % (+1,8 %) objasněných trestných činů. Podíl opakovaně trestaných osob na celkovém počtu stíhaných osob se nepatrně zvýšil na 39,9 % (+0,9 %). Stíháno bylo celkem 30 070 (-3 527, -10,5 %) opakovaně trestaných osob.

Trestná činnost cizích státních příslušníků

Cizinci spáchali 6 350 (-1 847) trestných činů, tedy 8 % (-0,7 %) objasněných trestných činů. Nepočtenější

trestnou činností cizinců páchanou na území ČR bylo ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství (1 115, -72, -6,1 %), maření výkonu úředního rozhodnutí (918, -179, -16,3 %) a nedbalostní silniční dopravní nehody (512, +5, +1 %). Nejčastěji se trestné činnosti dopouštěli občané Slovenské republiky (2 304, -411, -15,1 %), Ukrajiny (1 535, -268, -14,9 %) a Polské republiky (427, -42, -9 %).

V roce 2020 se z celkového počtu 75 405 trestně stíhaných osob jednalo o 6 367 (-1 755) cizinců, což představuje 8,4 % (-1 %) z počtu stíhaných osob.

Trestná činnost osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve věznicích

V roce 2020 bylo policejními orgány **dle ustanovení § 158 odst. 3 tr. řádu zahájeno 1206 případů prověřování** pro podezření ze spáchání trestného činu spáchaného ve věznicích, a to proti **1420 vězněným osobám**. Z uvedeného počtu bylo možno ustanovit 752 konkrétních osob, u 668 osob se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele (úkony tr. řízení zahájeny na vězněnou osobu – neznámého pachatele). Proti 1348 vězněným osobám byly úkony zahájeny pověřeným orgánem VS, proti 72 vězněným osobám zahájily úkony policejní orgány Policie ČR (zejména trestná činnost vězněných osob na venkovních pracovištích).

Od roku 2014 až do roku 2020 docházelo ke kontinuálnímu nárůstu počtu prověřovaných případů, v roce 2020 došlo k mírnému poklesu.

- v roce 2014 bylo zahájeno 240 prověřování proti 283 vězněným osobám,
- v roce 2015 bylo zahájeno 411 prověřování proti 458 vězněným osobám,
- v roce 2016 bylo zahájeno 623 prověřování proti 756 vězněným osobám,
- v roce 2017 bylo zahájeno 902 prověřování proti 1098 vězněným osobám,
- v roce 2018 bylo zahájeno 1 070 prověřování proti 1269 vězněným osobám,
- v roce 2019 bylo zahájeno 1 513 prověřování proti 1 736 vězněným osobám,
- v roce 2020 bylo zahájeno 1 206 prověřování proti 1 420 vězněným osobám.

Úkony trestního řízení byly zahájeny proti:

- 729 občanům ČR,
- 13 občanům Slovenské republiky,
- 3 občanům Rumunska,
- 3 občanům Ukrajiny,
- 1 občanovi Gruzie, Kubánské republiky, Běloruské republiky a Marockého království,
- u 668 pachatelů se nepodařilo ztotožnit národnost pachatele.

V 1206 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchání 1590 trestných činů. Nejčastěji bylo prověřováno porušení dle § 337/1g) tr. z. – maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a § 283/1 tr. z. – nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Stádia trestné činnosti

Podle ustanovení § 159a odst. 1, 2, 3, 4 nebo 5 tr. řádu byla věc odložena ve 564 případech, ke kázeňskému projednání ředitelům věznic dle § 159a odst. 1 písm. b), tr. řádu byla věc odevzdána ve 337 případech.

K datu 31. 12. 2020 dosud probíhalo prověřování (dle § 158/3 tr. ř.) ve 248 případech, u 128 případů byla věc předána k zahájení trestního stíhání Policii ČR (dle § 162/1 tr. ř.) a Policií ČR bylo sděleno obvinění nebo podezření (dle § 160 tr. ř. nebo dle 179b/3 tr. ř.) v 89 případech.

V jiném stádiu (postoupeno dle § 171/1 tr. ř. nebo § 222/2 tr. ř., zastaveno dle § 172 tr. ř. nebo § 223 tr. ř., zproštění obžaloby dle § 226 tr. ř., podmíněné zastavení dle § 307 a § 179c/2h tr.ř. či zrušení úkonů SZ dle § 174/2 e) tr.ř.) se věc nacházela v 5 případech.

Pravomocná odsouzení VO za TČ spáchané ve VS ČR v letech 2014-2020							
rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
prověřovaných VO	283	458	623	1 098	1 269	1 736	1 420
odsouzeno (za TČ spáchaný v daném roce)	23	6	17	32	55	52	49
celkem odsouzeno (vč. TČ spáchaných v min. letech)	52	40	65	106	143	145	125

Za trestné činy spáchané pouze v roce 2020 bylo pravomocně odsouzeno 49 vězněných osob. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, bylo v roce 2020 pravomocně odsouzeno *nejméně 125 vězněných osob*⁵.

⁵ K uvedenému počtu je nutno konstatovat, že počet rozsudků za uvedené období není konečný, neboť se jedná pouze o rozsudky, o kterých se Vězeňská služba dozvěděla do 10.1.2021, přičemž i v průběhu roku 2021 lze očekávat, že budou Vězeňské službě zasílány na vědomí rozsudky vězněných osob, které nabyly účinnosti již v roce 2020 (každoročně se jedná o cca 10% z uvedeného počtu).

Odsouzené osoby

V roce 2020 soudy ČR pravomocně odsoudily 48 558 osob, oproti roku 2019, kdy soudy odsoudily 55 594 osob. Nejvíce osob odsoudily soudy Severomoravského soudního kraje – 8 976 osob, následují soudy Středočeského kraje – 7 828 a Jihomoravského kraje – 7 652, nejméně pak soudy Jihočeského kraje 3 191.

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 4 483 osobám (56,2 % z uložených nepodmíněných trestů) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 2 949 osobám (37 %). Tresty ve výměře od pěti do patnácti let byly

uloženy – 498 osobám (6,2 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 45 osobám (0,6 %).

Z celkového počtu odsouzených osob bylo soudem označeno za **recidivisty** 2 367 osob. Nejvíce recidivistů bylo odsouzeno soudy Severomoravského kraje – 1 005, následují soudy Jihomoravského kraje – 342 osob a soudy Středočeského kraje – 320 osob. Nejčastěji byli recidivisté odsouzeni za trestné činy proti majetku – 942 osob. Z počtu 2 367 osob označených soudem jako **recidivisté** byly uloženy v roce 2020 celkem 1 067 osobám nepodmíněné tresty odnětí svobody, 548 osobám tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem a 703 osobám ostatní druhy trestů, z toho 210 osobám samostatný peněžitý trest.

Z celkového počtu odsouzených bylo 4 718 **cizinců**, což představuje 9,7 % z odsouzených osob v roce 2020. Nejvíce cizinců odsoudily soudy hl. m. Prahy – 1 332 osob, soudy Jihomoravského kraje – 693 osob a soudy Středočeského kraje – 622 osob.

Nejvíce odsouzených osob - cizinců bylo příslušníky Slovenské republiky – 1 458 osob (30, 9 %) odsouzených cizinců), příslušníky Ukrajinské republiky – 1 103 osob (23,4 %) a dále Polská republika – 317 osob (6,7 %).

Celkem bylo odsouzeno 1 110 **mladistvých** osob. Nejvíce mladistvých bylo odsouzeno soudy Severomoravského kraje – 276, dále soudy Středočeského kraje – 242 a soudy Jihomoravského kraje – 160 osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku.

Mladistvým byly ukládány v převážné většině trestní opatření odnětí svobody s podmíněným odkladem na zkušební dobu – celkem 470 osobám, trestní opatření obecně prospěšné práce – 150 osobám. Nepodmíněných trestních opatření bylo v roce 2020 uloženo 74 osobám. V případě 131 mladistvých bylo upuštěno od potrestání.

Soudy pravomocně odsoudily 42 příslušníků **Policie ČR**, což představuje pokles oproti předchozímu roku 2019 (tehdy celkem 51) o 9 příslušníků. Nejčastěji byli příslušníci Policie ČR odsouzeni pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku - bylo odsouzeno 19 příslušníků Policie ČR.

Celkem bylo v roce 2020 odsouzeno 19 příslušníků **Armády ČR**. Nejčastěji byli příslušníci Armády ČR odsouzeni podle tr. zák. za ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 nového tr. zák. – 7 osob.

Pro vymezené **majetkové** trestné činy (§ 205, § 206, § 209, § 214 tr. zákoníku) bylo celkem pravomocně odsouzeno 11 424 osob (v roce 2019

- 14 369, v roce 2018 – 15 726, v roce 2017 – 15 518, v roce 2016 – 17 209, v roce 2015 – 19 073).

Pro trestné činy **hospodářské** (§ 233 – § 271 nového tr. zákoníku) bylo pravomocně odsouzeno 2 472 osob. Třemi nejčastějšími trestnými činy, pro něž byli v roce 2020 pachatelé pravomocně odsouzeni, jsou trestné činy neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234 tr. zák.) - 1 613 osob, zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 240 tr. zák.) - 341 osob a zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254 tr. zák.) 104 osob.

Pro trestné činy **úplatkářství** (§ 331 – § 334 tr. zákoníku) bylo odsouzeno 96 osob, což představuje nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2019 o 31 osob.

Pro **násilné** trestné činy (§ 145, § 146, § 146a, § 147 a § 148 tr. zákoníku) bylo odsouzeno – 3 425 osob, což znamená pokles oproti počtu odsouzených v roce 2019 (3 979) o 554 osob.

Pro trestný čin **loupeže** podle § 173 tr. zákoníku bylo odsouzeno 720 osob, což představuje pokles oproti počtu odsouzených v roce 2019 (775) o 55 osob.

Pro **mravnostní** trestné činy (§ 185 – § 188 tr. zákoníku) bylo odsouzeno 510 osob, což představuje pokles oproti počtu odsouzených v roce 2019 (608 osob) o 98 osob.

Z těchto trestných činů bylo 277 (2019 - 356) osob odsouzeno pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 187 tr. zák. Celkem 185 osob bylo odsouzeno pro trestný čin znásilnění podle § 185 tr. zákoníku (2019 - 221).

Pro trestný čin **nedovoleného překročení státní hranice** podle § 340 tr. zákoníku bylo pravomocně odsouzeno 13 osob (v roce 2019 jich bylo 8).

Pro trestné činy **nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů** (§ 283 a § 284 tr. zákoníku), bylo v roce 2020 pravomocně odsouzeno 2 746 osob. V roce 2019 to bylo celkem 2 964, tj. o 218 osob méně.

Pro trestný čin **šíření toxikomanie** podle § 287 tr. zákoníku pak bylo v roce 2020 pravomocně odsouzeno 21 osob, což představuje nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2019 (14) o 7 osob.

Celkem 5 348 osob spáchalo trestnou činnost pod vlivem **alkoholu** (2019: 5 793, 2018: 5 984, 2017: 7 656, 2016: 6 818, 2015: 7 445; 2014: 7 992, 2013: 8 097, 2012: 8 802, 2011: 9 259, 2010: 10 001), je tedy patrný setrvalý trend snižování počtu těchto odsouzených.

Celkem 1 575 osob spáchalo delikt **pod vlivem jiné návykové látky** (2019: 1 298, 2018: 1 270, 2017: 2 096, 2016: 1 919, 2015: 2 265, 2014: 1 880, 2013: 1 285,

2012: 1 032, 2011: 1 013, 2010: 1 167), což představuje nárůst oproti předchozímu roku 2019 o 277 osob.

Pro trestný čin **obchodování s lidmi** podle § 168 tr. zákoníku bylo v roce 2020 pravomocně odsouzeno 8 osob, v roce 2019 celkem 9 osob.

Pro trestný čin **nedovoleného ozbrojování** podle § 279 tr. zákoníku bylo v roce 2020 pravomocně odsouzeno 140 osob; o 18 osob více než v roce 2019.

Pro trestné činy **padělání a pozměňování peněz** (§ 233 - § 237 tr. zákoníku) bylo v roce 2020 pravomocně odsouzeno celkem 1 651 osob; o 330 osob méně než v roce 2019.

Za trestné činy v **dopravě** (§ 272, § 274, § 148, § 147, § 151 tr. zákoníku) bylo pravomocně odsouzeno celkem 10 616 osob, což představuje nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2019 (9 760) o 856 osob.

Pro trestný čin **těžké ublížení na zdraví z nedbalosti** podle § 147 tr. zákoníku, bylo odsouzeno 623 osob, v roce 2019 celkem 711 osob.

Pro trestný čin **výtržnictví** podle § 358 tr. zákoníku bylo v roce 2020 odsouzeno 3 679 osob, v roce 2019 pak 4 495 osob, tj. o 816 osob méně.

Činnost probační a mediační služby (PMS)

V roce 2020 evidovala Probační a mediační služba o 11,9 % nových případů méně než v roce 2019. Jednalo se o přípravu podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení a o kontrolu výkonu uložených sankcí.

Příprava podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení (nově evidované případy, % ve srovnání s rokem 2019)

V roce 2020 zahájila Probační a mediační služba přípravu podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení **v 7 734 případech (-19,9 %)**. V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 7 236 případů, tj. 93,6 % připravovaných podkladů a ve vykonávacím řízení to bylo 498 nových případů, tj. 6,4 % všech případů této agendy. V roce 2020 evidovala služba celkem 752 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže. Mládež tak tvoří 9,7 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí.

V rámci přípravného řízení a řízení před soudem bylo v roce 2020 zahájeno 6 775 případů (-20 %) zprostředkování řešení konfliktu s možností odklonu trestního řízení a přípravy podkladů k uložení trestu obecně prospěšných prací a domácího vězení. Probační a mediační služba zároveň zahájila 63 případů (-10 %) zpracování stanoviska k uložení nahrazení vazby dohledem či jiným opatřením.

V roce 2020 bylo ve vykonávacím řízení zahájeno 498 případů zpracování stanoviska k možnosti podmíněného propuštění (-26,1 %) a 371 stanovisek (-12,7 %) k možnosti uložení trestu obecně prospěšných prací a domácího vězení jako přeměny některého z alternativních trestů.

Výstupy činnosti pracovníků Probační a mediační služby

V průběhu roku 2020 bylo realizováno 471 mediací mezi obětí a pachatelem (- 38,7 %) a 7 rodinných skupinových konferencí (- 30 %).

Probační pracovníci zpracovali za rok 2020 celkem 4 551 stanovisek (-9,1 %) k možnosti uložení trestu či trestního opatření obecně prospěšných prací či přeměny jiného alternativního trestu v trest obecně prospěšných prací, 402 institutů předběžného šetření (-35,5 %), při kterém jsou zjišťovány možnosti uložení trestu domácího vězení či možnost přeměny jiného trestu v trest domácího vězení a 3 048 tzv. zpráv o spolupráci (-28,8 %) směřujících k posouzení možnosti řešení trestní věci odklonem. Probační pracovníci také zpracovali 434 stanovisek (-22,8 %) k žádosti o podmíněné propuštění s dohledem.

Kontrolované sankce a opatření (nově evidované případy, % ve srovnání s rokem 2019)

V roce 2020 zahájila Probační a mediační služba kontrolu uložené sankce či opatření **v 14 405 případech (-7 %)**. V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 646 případů, tj. 4,5 % sankcí a opatření. Ve vykonávacím řízení to bylo 13 759 nových případů, tj. 95,5 % případů. V roce 2020 evidovala služba celkem 929 nových uložených sankcí či opatření v agendě mládeže. Agenda mládeže tvořila 6,4 % kontrolovaných sankcí a opatření.

V přípravném řízení a řízení před soudem byla uložena Probační a mediační službě kontrola nahrazení vazby dohledem či jiným opatřením ve 482 případech (- 8,9 %).

V roce 2020 bylo Probační a mediační službě uloženo provádět kontrolu přiměřených povinností a omezení v případech podmíněného zastavení trestního stíhání a podmíněného odložení podání návrhu na potrestání ve 131 případech (29,9 %).

Ve vykonávacím řízení bylo v roce 2020 podmíněně odsouzeným pachatelům uloženo 4 460 nových dohledů (-14,5 %). V případě podmíněně propuštěných pachatelů bylo uloženo 2 179 nových dohledů (+ 11,9 %).

Druhou největší agendou z hlediska přírůstku případů v roce 2020 bylo zajištění kontroly výkonu trestu obecně prospěšných prací. Probační a mediační služba

dostala na starosti celkem 6 237 nových trestů obecně prospěšných prací (-4,6 %).

V roce 2020 bylo uloženo 173 trestů domácího vězení (-28,8 %).

Výkon kontroly trestu či trestního opatření v podobě zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce zahájila Probační a mediační služba ve 43 případech (- 25,9 %).

Pokles počtu nových případů v roce 2020 se dá odvodit jak od dopadů protipandemických opatření, která zasáhla v určité míře i justiční systém, tak ze snížení kriminality – i to lze alespoň z části přičíst omezujícím opatřením v České republice.

Projekt Křehká šance II

V dubnu 2020 byl ukončen čtyřletý projekt Probační a mediační služby Křehká šance II. V rámci projektu byly v 18 věznicích realizovány Komise pro podmíněně propuštění. Cílem bylo připravit vězněné osoby na bezpečný přechod na svobodu a zároveň komplexně a objektivně posoudit jejich připravenost na propuštění. Tříčlenná komise byla složena ze zástupců Vězeňské služby ČR, Probační a mediační služby a zástupce neziskové či jiné organizace pracující s pachateli trestných činů. Komise pro účely rozhodnutí soudu vytvořila Stanovisko k podmíněnému propuštění shrnující jak připravenost pachatele na propuštění, tak rizika, která jsou s propuštěním spojena.

Fungování Komisí bylo podle evaluace projektu kladně hodnoceno nejen ze strany odborníků, ale i samotnými odsouzenými, kteří i při negativním postoji Komise oceňovali zpětnou vazbu, které se jim dostávalo od Komise při jednání. Odbornou platformou sdružující všechny justiční složky, kterých se problematika podmíněného propuštění týká, byl na základě výsledků projektu zpracován návrh na zvedení Komisí do české praxe.

I v roce 2020 byl realizován program Vnímám I Tebe, který byl určen pro pachatele ve výkonu trestu odnětí svobody s cílem zvýšit odpovědnost odsouzených vůči obětem trestných činů. Program byl ke konci projektu Křehká šance II realizován ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR ve 13 věznicích a za celý projekt jej úspěšně dokončilo 367 účastníků (89 %) ve 47 bězích. Na jaře 2020 do realizace programu negativně zasáhla epidemie koronaviru a některé programy nebyly dokončeny. Program Vnímám I Tebe bude i po skončení projektu Křehká šance II nadále k dispozici ve věznicích v rámci programu zacházení a také na svobodě v rámci realizace projektu Probační a mediační služby Zpátky do života (viz dále).

Model pravidelné komunikace a účinné spolupráce mezi místní veřejností, obcí, neziskovými organizacemi, státními orgány, podnikatelskými subjekty a věznicí na témata spojená s kriminalitou, pachateli trestných činů, oběti na principech restorativní justice rozvíjel program Rozvoj restorativní praxe, který byl realizován v šesti lokalitách.

Projekt Zpátky do života

V roce 2020 získala Probační a mediační služba finanční prostředky z Fondů EHP a Norska 2014-2021 na realizaci nového projektu Zpátky do života (2020-2024). V rámci projektu budou realizovány dvě aktivity – Programová centra a Probační dům.

Ve 4 soudních krajích jsou od 1. ledna 2021 provozována Programová centra, jejichž hlavním cílem je poskytovat klientům Probační a mediační služby místně dostupné resocializační programy. Smyslem je podpořit individuální probační práci s klienty. V programových centrech bude poskytován program pro řidiče, program pro mladé pachatele násilných trestných činů, program pro mladistvé a program Vnímám I Tebe zaměřený na uvědomění si dopadů trestného činu a přijetí zodpovědnosti.

V rámci projektu Probační a mediační služba připravuje pobytový resocializační program pro podmíněně propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody - probační dům. Toto pobytové zařízení bude učené podmíněně propuštěným mužům, kterým byl ve zkušební době podmíněného propuštění uložen probační dohled a zároveň potřebují intenzivnější podporu a vedení. Při práci s nimi bude pozornost zaměřována na řešení klíčových potřeb, jako jsou bydlení, zadluženost, zaměstnání apod. V roce 2020 byl od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových získán vhodný objekt v Písku, na rekonstrukci objektu byl zpracován investiční záměr a nyní je připravována rekonstrukce objektu. Pobytový resocializační program by měl být zahájen v průběhu roku 2022.

Systém dalšího vzdělávání pracovníků Probační a mediační služby

V roce 2020 bylo realizováno školení „Práce s riziky – hodnocení rizik a potřeb“ pro 12 osob a pokračovaly aktivity v rámci projektu Systém společného vzdělávání, (EHP a Norské fondy 2014 -2021, Programová oblast

č. 19: Nápravné služby a vazby. Realizátor: Ministerstvo spravedlnosti ČR) proběhly nominace zaměstnanců PMS k účasti na vzdělávacích modulech: Sebeobrana pro PMS, Společný penologický výzkum, Práce

s předluženým klientem, Motivační rozhovory, Práce s odsouzeným směřující ke zvýšení odpovědnosti vůči

oběti trestného činu a žádoucím řešení následků trestné činnosti. Vzdělávání bude zahájeno v únoru 2021.

Spolupráce s partnery v oblasti vzdělávání

V souladu s Memorandem o spolupráci pokračovala spolupráce s Justiční akademií. Zaměstnanci PMS se jako lektoři účastnili vzdělávacích akcí pro trestní soudce a státní zástupce: Vykonávací řízení – podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, Trestní sankce. Zaměstnanci PMS se také účastnili jazykového vzdělávání organizovaného Akademií Vězeňské služby ČR: „Seminář polštiny pro bilaterální spolupráci II“.

Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů⁶

V roce 2020 Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen GIBS) zadokumentovala protiprávní jednání osob v celkem 414 případech. Vyřízeno v prověřování bylo v 305 případech, vyřízeno ve vyšetřování došlo u 122 případů a vyřízeno ve zkráceném přípravném řízení bylo 9 případů, celkem v roce 2020 GIBS ukončila 436 případů. Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení bylo realizováno u 182 (+40) osob:

- 91 (0) příslušníků a 11 (+3) zaměstnanců P ČR
 - 34 (+16) příslušníků a 3 (0) zaměstnanců VS ČR
 - 1 (-6) příslušníků a 1 (+1) zaměstnanec CS ČR
 - 41 (+26) civilních osob, žádné (0) právnické osoby
- U výše uvedených 182 osob bylo GIBS zadokumentováno celkem 261 (+58) trestných činů, z toho jich 126 (-12) měl spáchat příslušník P ČR, 51 (+25) příslušník VS ČR, 1 (-5) příslušník CS ČR, 15 (+7) zaměstnanec P ČR, 6 (+3) zaměstnanec VS ČR, 1 (+1) zaměstnanec CS ČR a 61 (+39) civilní osoba.

V roce 2020 GIBS podala na 121 (+5) pachatelů návrh na podání obžaloby a na 9 (-1) pachatelů předložila zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Konkrétně na 89 (+16) příslušníků P ČR, 16 (+3) příslušníků VS ČR, 4 (+4) příslušníků CS ČR, 4 (-2) zaměstnanců P ČR, 1 (-2) zaměstnanců VS ČR, 0 (0) zaměstnanec CS ČR a 16 (-5) civilních osob.

V roce 2020 GIBS zahájila trestní stíhání u 17 (+10) pachatelů, jež se dopustili trestné činnosti vykazující korupční jednání a spáchali celkem 28 (+15) trestných činů.

V problematice domácího násilí zahájila GIBS trestní stíhání u 3 (-2) pachatelů, u kterých dokumentovala celkem 3 (-5) trestné činy.

V případech trestné činnosti se znaky nepřiměřeného fyzického nebo psychického násilí, brutality, nelidského zacházení, ponižování a mučení při výkonu pravomoci GIBS v roce 2020 zahájila trestní stíhání celkem 19 (+8) pachatelů. U těchto pachatelů dokumentovala dohromady 39 (+18) trestných činů, z nichž nejčastějším trestným činem bylo zneužití pravomoci úřední osoby 19 (+10).

VNITŘNÍ KONTROLA POLICIE ČR

V roce 2020 bylo v Policii ČR přijato celkem 1 754 (-149) **stížností** na činnost útvarů, příslušníků a zaměstnanců Policie ČR. Vyřízeno bylo celkem 1 804 (-154) stížností podle správního řádu (z toho přijatých v roce 2020 celkem 1 580), z nichž 63 (-46) bylo vyhodnoceno jako důvodné, tj. 3,5 % (-2,1 %), a 167 (-3) jako částečně důvodné, tj. 9,3 % (+0,1 %). Nejčastějším předmětem podání u důvodných stížností bylo nevhodné jednání a chování a nesprávný postup příslušníků Policie ČR. Hlavní příčiny důvodnosti stížností zůstávají stejné - nedbalost a nekázeň a nesprávný výklad právních předpisů.

Prostřednictvím operačního střediska Policejního prezidia ČR byla odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR předána informace o 4 561 (-418) mimořádných událostech u útvarů Policie ČR.

Další sledovanou kategorií jsou případy osob nacházejících se v dispozici Policie ČR za účelem provádění služebních zákroků nebo úkonů, které se svojí aktivní činností dostanou mimo dosah Policie ČR, kdy Policie ČR neví, kde se nachází, a v důsledku toho není možno v reálném čase dokončit zákrok nebo úkon vztahující se k této osobě (útěky). Těchto případů bylo zaznamenáno 15 (-2).

Policiisty bylo oznámeno 33 (+8) případů pokusů korupčního jednání ze strany občanů. Celková nabízená částka byla ve výši 1 071 600 Kč (+885 600), v 5 případech nebyla výše částky upřesněna nebo byla nabízena protislužba.

Na všech řídicích úrovních bylo provedeno 240 (-102) kontrolních akcí. Z celkového počtu kontrolních akcí byla ve 42 (-4) případech přijata jiná opatření k nápravě, v 23 (+12) případech přijata kázeňská opatření, v 17 (+12) případech přijata personální opatření, v 28 (+9) případech byla přijata systémová opatření a ve 4 (+2) případech byly vyvozeny jiné důsledky z osobní odpovědnosti. V 58 (-45) případech bylo provedeno proškolení. Nejčastěji bylo zjištěno porušení předpisů bez následné škody.

⁶ Další informace jsou obsaženy ve Zprávě o činnosti GIBS.

Trestná činnost příslušníků ozbrojených sil ČR

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v rámci ozbrojených sil ČR lze v roce 2020 charakterizovat jako stabilizovanou. Vojenská policie (dále jen VP) v rozsahu své působnosti přijímala v hodnoceném období opatření na trestní oznámení, podněty či vlastní poznatky u 457 podezření ze spáchání protiprávního jednání (ve srovnání s rokem 2019 -61, -12%). Včetně přestupků v dopravě se jedná o 1519 případů. Ve 170 případech zahájila úkony trestního řízení, z nichž 119 bylo ukončeno s objasněností 82% (98 případů). Zahájení trestního stíhání bylo realizováno celkem ve 34 případech (ve 14 případech byl spisový materiál předložen státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby). Ve 14 případech byla věc předána státnímu zástupci s návrhem na některé další rozhodnutí. V 25 případech, po ukončení zkráceného přípravného řízení, VP předložila zprávu o jeho výsledku příslušnému státnímu zástupci. V rámci postupu před zahájením trestního stíhání byla věc v 25 případech odevzdána příslušnému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání.

Z pohledu kategorizace trestných činů převažovaly trestné činy proti majetku (62; 33%), trestné činy

obecně nebezpečné (38; 20%) a trestné činy proti životu a zdraví (30; 16%) nad vojenskými trestnými činy (18; 10%).

VP šetřila celkem 1213 jednání majících znaky přestupku. Z tohoto počtu bylo 1062 na úseku dopravy, kdy u 806 přestupků byli z jednání podezřelí příslušníci a zaměstnanci rezortu obrany.

V oblasti prevence rizikového chování provedla VP celkem 271 preventivních kontrol na vyžádání velitelských orgánů. Při těchto akcích bylo zkontrolováno 1800 osob, přičemž bylo u kontrolovaných v 8 případech zjištěno požití alkoholu, ve 3 případech užití OPL a v 1 případě byla nalezena zbraň.

Opatření

Pod č. 333/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Po nabytí účinnosti tohoto zákona (1. října 2020) se rozšířil okruh odsouzených, kteří mohou být podmíněně propuštěni již po jedné třetině výkonu trestu.

2.1.3 Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže v roce 2020 zaznamenala oproti roku 2019 znatelný pokles (2 781, -580, -17,2 %), a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých. V roce 2020 spáchaly děti mladší 15 let 1 069 skutků (-271, -20,2 %) a mladiství 1 817 skutků (-346, -15,9 %).⁷⁾

V rámci kriminality páchané všemi dětmi byla nejvíce zastoupena **ostatní kriminalita**, konkrétně sprejerství (202, -45, -18,2 %), výtržnictví (147, -42, -22,2 %), maření výkonu úředního rozhodnutí (239, +52, +27,8 %) a významně též nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného (134, -15, -10,1 %). Z **majetkové** trestné činnosti jsou nejvíce zastoupeny krádeže v jiných objektech (154, -50, -24,5 %) a poškození cizí věci (104, -26, -20 %), ostatní druhy trestní činnosti dětí se pohybovaly pod hranicí 100 skutků. Kriminalita páchaná mládeží z hlediska statistických ukazatelů vykazuje z krátkodobého hlediska pokles, nejvýraznější je u ostatní majetkové kriminality o 37,6 %, mravnostní kriminality o 23,8% a násilné kriminality o 21,6 %.

Nárůst byl zaznamenán pouze u problematiky maření výkonu úředního rozhodnutí a vykazání.

Mládež je velmi aktivní v kyberprostoru. Projevuje se to vysokou mírou důvěřivosti v on-line prostředí, bez uvědomění si rizik, která jsou s ním spojena. Mládež často zasílá své nahé fotografie (sexting), texty útočí na osoby neoblíbené v kolektivu (kyberšikana), zakládá si stránky na sociálních sítích v průměru od 9 let, komunikuje důvěřivě s osobami, které nezná (snadné oběti vydírání) atd. Přetrvávajícím celorepublikovým problémem jsou kriminální delikty páchané prostřednictvím sociálních sítí, což souvisí se životním stylem příslušné věkové skupiny a jejich přílišnou otevřeností, důvěrou a sdělováním informací neznámým osobám bez domýšlení důsledků. Tento problém v roce 2020 stoupl v souvislosti s pandemií covid-19, kdy převážná část této populace z důvodů online výuky a nemožnosti se osobně scházet a z nedostatku volného času, který není kontrolován ze strany rodičů a škol, tráví tento čas v kyberprostoru.

V roce 2020 se žádné výrazné nové trendy nebo formy kriminality mládeže neobjevily. K prognóze vývoje trestné činnosti mládeže lze předpokládat, že se bude častěji přesouvat do kyberprostoru.

7) Počet skutků spáchaných dětmi není součtem počtu skutků spáchaných nezletilými a mladistvými, skutek mohl být spáchán více dětmi různého věku.

Výzkumy IKSP v oblasti delikventní mládeže

V roce 2020 v návaznosti na výsledky již ukončeného výzkumu IKSP, který se týkal příčin recidivy mladistvých, bylo započato s plněním výzkumného úkolu, který se zabývá problematikou zacházení s dětmi mladšími 15 let, které se dopustily činů jinak trestných, nazvaného „Děti mladší patnácti let v systému soudnictví ve věcech mládeže“. Výzkum je zaměřen na to, jak je při zacházení s dětmi mladšími patnácti let, které se dopustily činu jinak trestného, naplňován základní cíl zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (dále jen ZSM), tedy prevence recidivy, integrace dítěte a odčinění újmy vzniklé protiprávním činem. Pozornost bude věnována tomu, jak jsou dodržovány základní principy ZSM v řízení dle Hlavy III. tohoto zákona, a to především rychlost řízení, aplikace restorativních postupů, ukládání vhodných a efektivních opatření na základě dostatečného zjištění poměrů dítěte či zajištění procesních práv dětí v tomto řízení. Dílčím výzkumným cílem je též popis a analýza trendů v registrované kriminalitě dětí mladších 15 let, se zaměřením na násilnou kriminalitu.

IKSP se též zaměřuje na analýzu dlouhodobějších trendů vývoje kriminality a trestní politiky uplatňované vůči mládeži. Po dlouhodobém klesajícím trendu, jak v případě dětí mladších 15 let, tak mladistvých pachatelů, bylo možné od roku 2017 zaznamenat určitou stabilizaci a nárůst registrované kriminality, a to zejména u dětí mladších 15 let. To lze do jisté míry vysvětlit demografickými vlivy, neboť se do věku, kdy děti začínají častěji páchat činy jinak trestné, již dostaly silnější populační ročníky. Přitom tento vliv bude působit i do budoucna. V roce 2020 bylo naopak možné dle statistických údajů Policie ČR zaznamenat pokles registrovaných skutků spáchaných jak mladistvými, tak dětmi mladšími 15 let. Zde je ovšem třeba vzít do úvahy obecný pokles registrované kriminality, na němž se zřejmě nejvýrazněji podílí situace způsobená s opatřeními souvisejícími s pandemií nemoci covid-19. Zároveň zde došlo, s účinností od 1. 10. 2020, k výrazné dekriminální v oblasti majetkové kriminality, související se zvýšením výše škody jako znaku některých skutkových podstat. Oba tyto faktory pak s ohledem na typické druhy trestné činnosti páchané mládeží, na uzavření škol a omezení mimoškolních aktivit dětí, které vedou k výraznému omezení kontaktů a pohybu v rámci této věkové skupiny, mohou mít velmi výrazný vliv právě v oblasti registrované kriminality mládeže. Zároveň je

třeba počítat s tím, že ovlivní údaje o registrované kriminalitě i v roce 2021.

Činnost Probační a mediační služby

V roce 2020 evidovala Probační a mediační služba celkem 1 664 nových případů dětí mladších 15 let a mladistvých. Agenda mládeže tak tvoří 7,5 % celkového ročního přírůstku nových případů. Ve srovnání s rokem 2019 došlo i v agendě mládeže k poklesu počtů nových případů, a to ve výši 17,9 %.

V roce 2020 evidovala služba celkem 752 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže (jedná se o 9,7 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí).

V roce 2020 evidovala služba celkem 929 nových uložených sankcí či opatření v agendě mládeže (ty jsou často ukládány v kombinaci - např. dohled a výchovná povinnost společensky prospěšná činnost, nebo povinnost absolvovat probační či resocializační program). Agenda mládeže tvoří 6,4 % všech kontrolovaných sankcí a opatření.

Nejčastějším opatřením u dětí a mladistvých je dohled. Probační a mediační služba zahájila výkon dohledu v rámci 223 opatření a výchovných opatření (+ 3,2 %) ukládaným dětem mladším 15 let a mladistvým.

Projekt Na správnou cestu II

V srpnu 2020 byla ukončena realizace projektu Na správnou cestu II, jehož hlavním cílem byl rozvoj inovativních způsobů řešení kriminality mládeže a jejich zavádění do praxe. V 10 okresech pracovali koordinátoři Týmů pro mládež, jejichž hlavním úkolem byla podpora multidisciplinární spolupráce v oblasti práce

s ohroženou mládeží a zavedení nového programu krátkodobého zaměstnání mladistvých pachatelů. S koncem projektu se koordinátoři především zabývali udržitelností výsledků svých týmů a podpoře pokračování spolupráce jednotlivých subjektů i po ukončení projektu.

V rámci projektu byl realizován na Brněnsku, Ostravsku a v severních Čechách resocializační program s názvem Proti násilí zaměřený na mladistvé a mladé dospělé, kteří se dopustili násilné trestné činnosti. Program byl veden na svobodě, v roce 2020 byl otestován program i v rámci věznice v Kuřimi. Přijatá protipandemická opatření také přinesla nutnost realizovat program distančně kvůli udržení kontaktu s klienty a kvůli kontinuitě sociálně-terapeutické složky programu. Do programu Proti násilí vstoupilo v průběhu realizace projektu celkem 75 klientů.

2.1.4 Oběti trestné činnosti

Policie ČR statisticky neevidovala a neeviduje oběti trestné činnosti ve smyslu zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Eviduje pouze objekty napadení, tj. zpravidla ty objekty, vůči kterým bezprostředně směřuje trestná činnost. Mimo objekt napadení jako je objekt obecné kriminality, objekt hospodářské kriminality, soukromý objekt, veřejný zájem jsou objektem napadení u vybraných takticko-statistických klasifikací také osoby – jednotlivci. Objekty napadení však nelze zaměňovat s oběťmi trestné činnosti.

Speciální výslechové místnosti, kterých je v současné době 71, jsou využívány k výsledkům všech zvlášť zranitelných obětí, a proto již nejsou zařízení striktně pouze pro dětského svědka, a dochází k jejich úpravám na základě nového *standardu vybavení speciální výslechové místnosti pro zvlášť zranitelné oběti*, který byl vytvořen odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra a úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR. V roce 2020 bylo započato budování dalších 10 speciálních výslechových místností. Průběžně také dochází k modernizaci stávajících speciálních výslechových místností.

Problematické domácího násilí se věnoval *Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 - 2022*, který si stanovil za cíl řešit problematiku násilí mezi partnery se zaměřením na děti jako jeho oběti.

Systém krizové intervence zajišťuje v každém krajském ředitelství policie nepřetržitou první psychickou pomoc policistům a obětem mimořádných událostí (včetně obětí trestných činů) bezprostředně po traumatizujících událostech. V roce 2020 bylo 239 policejních psychologů a vyškolených krizových interventů z řad policistů zapojeno do 959 událostí, při kterých poskytovali psychickou podporu. Učinili tak 2 746 intervencí celkem 2 529 osobám.

Koordinačním bodem systému krizové intervence je skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního Policejního prezidia ČR, která též provozuje dvě nonstop telefonní linky (linku pro podporu systému krizové intervence a anonymní linku pomoci v krizi pro policisty, která je na základě dohody k dispozici i příslušníkům a zaměstnancům Hasičského záchranného sboru ČR, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Armády ČR). Skupina krizové intervence také rozvíjí spolupráci s linkou 112, ze které jsou hovory se sebevražednou tematikou

přepojovány na linku pomoci v krizi. Na lince pomoci v krizi bylo v roce 2020 zaznamenáno celkem 1 032 krizových kontaktů.

Od roku 2016 je v každém krajském ředitelství policie zřízen systém kolegiální psychické podpory s cílem zvyšovat psychickou odolnost policistů a předcházet rozvoji jejich psychických potíží.

Opatření

- 7 psychologů Policie ČR a 7 psychologů HZS ČR bylo zapojeno do psychologické pomoci, kterou koordinovalo psychologické pracoviště odboru bezpečnostní politiky MV, v rámci humanitárního programu Ministerstva vnitra MEDEVAC Czech. Jednalo se o poskytování krizové intervence a psychoterapie traumatu u běloruských občanů, kteří prošli násilím, mučením a perzekucí v souvislosti s demonstracemi v Bělorusku.
- Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní **tisk 980**. V rámci tam obsažené novelizace zákona o obětech trestných činů se navrhuje výslovně ve vztahu k osobám blízkým oběti zakotvit některá práva, která jim dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu, náleží, zejm. právo osob oběti blízkých na přístup ke službám podpory pro oběti, a to s ohledem na jejich zvláštní potřeby a závažnost újmy utrpěnou v důsledku trestného činu spáchaného na oběti. Zároveň se do této novelizace promítají požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/713 ze dne 17. dubna 2019 o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání, kdy je třeba více reagovat na konkrétní potřeby obětí a poškozených právnických osob na základě podvodů souvisejících se zneužitím totožnosti či osobních údajů, zároveň dochází i k rozšíření některých práv náležejících oběti i na poškozené právnické osoby.
- Ministerstvo spravedlnosti dále zpracovalo **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb.,**

o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, v jehož rámci mj. řeší i praktické problémy vznikající při aplikaci zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení, což má mj. přispět k vyššímu využitelnosti zákona č. 59/2017 Sb. (navrhuje se tak např. v řízení o mimořádných opravných prostředcích přiznat Nejvyššímu soudu oprávnění pozastavit nakládání s propadlým nebo zabraným majetkem v trestním řízení, aj.). Tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní **tisk 699**.

Činnost Probační a mediační služby

V roce 2020 probační úředníci zahájili spolupráci a poskytli pomoc a poradenství 4 306 obětem trestných činů. Probační a mediační služba zprostředkovává také mediace mezi obětí a pachatelem a realizuje (zejména v případech dětí a mladistvých pachatelů) restorativní rodinné skupinové konference. V rámci těchto činností služba zprostředkovává uzavření dohod o náhradě škody a dohod o vzájemném vypořádání vztahů.

V 90,9 % případů obětí se jednalo o dospělou osobu, v 3,9 % o dítě či mladistvého a zbylých 5,5 % tvořily osoby starší 65 let.

Ve srovnání s rokem 2019 došlo k poklesu počtu obětí trestných činů, se kterými Probační a mediační služba navázala spolupráci, a to o 15,1 %.

Projekt Proč zrovna já? II

V červnu 2020 byl ukončen projekt Proč zrovna já? II realizovaný Probační a mediační službou od roku 2016, jehož hlavní náplní bylo poskytovat poradenství obětem trestných činů. I v roce 2020 probíhala podpora na 56 poradenských místech, včetně pomoci zvláště zranitelným obětem ve zvýšené míře. Ve většině lokalit se vedle toho konala i setkání multidisciplinárních týmů zaměřených na posílení meziresortní spolupráce na regionální úrovni. S koncem projektu byla ukončena i vzdělávací aktivita, která měla za cíl zvýšit kvalifikaci v pomoci obětem trestných činů u sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách.

Za dobu realizace projektu byla poskytnuta pomoc 4 470 obětem (14 827 konzultací). Mezi nejčastější potřeby klientů patřily právní informace, psychosociální podpora a pomoc při uplatnění náhrady škody a odškodnění. Nejčastěji se věk obětí pohyboval v rozmezí 19-64 let, těchto klientů bylo 3 381. 878 klientů bylo starších 65 let. Z hlediska pohlaví byly klienty častěji ženy (2 831) než muži (1 639). Celkem 1 654 klientů bylo v kategorii zvláště zranitelných obětí. Nejčastěji se jednalo o oběti ohrožené násilím či pohrůzkou násilí (14 %) a oběti, které do této kategorie spadají z důvodu vysokého věku (12 %) nebo věku do 18 let (5 %).

Poradenskou činnost pro oběti po skončení projektu přebrala střediska Probační a mediační služby, na části středisek se podařilo zachovat samostatné pozice poradců pro oběti, kteří nadále při střediscích provozují poradny pro oběti.

2.1.5 Pátrání po osobách a věcech

2.1.5.1 Pátrání po osobách

V rámci **cíleného pátrání** bylo v roce 2020 zadrženo na území ČR 36 (-12) hledaných pachatelů trestné činnosti a dalších 8 hledaných osob bylo zadrženo na základě mezinárodních podkladů partnerskými jednotkami v zahraničí. 14 osob bylo zadrženo na základě příkazu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody, rovněž byl zadržen i 1 uprchlý vězeň. Konkrétně v 19 případech se jednalo o realizaci evropských zatýkacích rozkazů a v jednom případě o realizaci vyžádání osoby z cizího státu (na základě mezinárodního zatýkacího rozkazu). V 10 z těchto případů se jednalo o zadržení nebezpečných pachatelů hledaných pro násilnou trestnou činnost a v dalších sedmi případech o trestnou činnost na úseku *toxí*.

V roce 2020 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS (informační systém pátrání po osobách) 14 937 (-2 800) **pátrání po hledaných osobách**. Z tohoto

počtu bylo v roce 2020 odvoláno 12 644 (-2 281) pátrání po hledaných osobách.

V roce 2020 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 2 553 (-710) **pátrání po pohřešovaných osobách**. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 2 511 (-683) pohřešovaných osob.

V roce 2020 bylo vyhlášeno 1 061 (-458) **pátrání po pohřešovaných dětech**. Dále bylo vyhlášeno pátrání po 4 231 (-1 128) dětech s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí. Prostřednictvím národního koordináčního mechanismu po pohřešovaných dětech bylo v roce 2020 v 10 (-12) případech vyhlášeno pátrání s příznakem dítě v ohrožení. Jedno dítě vyhlášené do pátrání prostřednictvím národního koordináčního mechanismu bylo nalezeno mrtvé, ostatní byly nalezeny v pořádku.

V roce 2019 bylo vyhlášeno pátrání po 6 (+4) **osobách neznámé totožnosti**. Nadále zůstává aktivní 1 případ

neztotožněné osoby a 5 případů bylo odvoláno. Z předchozích let zůstávají nadále aktivní 3 případy. Dále bylo vyhlášeno 54 (+2) případů **mrtvol neznámé totožnosti**, z toho je aktivních 30 případů. Odvoláno z pátrání bylo 24 případů. K přetrvávajícím problémům se stále řadí identifikace osob, které spáchaly sebevraždu a osob bez trvalého přístřeší, ve většině případů se jedná o osoby zemřelé na území Prahy, Brna a Plzně.

Opatření

- Národní jednotka cíleného pátrání se podílela na provozování internetových stránek nejhledanějších osob v Evropě. Tyto stránky pod názvem EU MOST WANTED jsou v provozu pod záštitou Europolu a v současné době je na nich za ČR umístěna 1 hledaná osoba.
- Národní jednotka cíleného pátrání jako člen ENFAST (European Network of Fugitive Active Search Teams) se podílela na celé řadě případů mezinárodního pátrání a mezinárodních součinnostních akcí, které vedly i k zadržení osob v jiných státech. Na území ČR bylo v rámci ENFAST zadrženo 14 mezinárodně hledaných osob. Jednou z hlavních priorit pro rok 2021 je rozvíjení přímé mezinárodní policejní spolupráce v rámci ENFAST a rozvíjení přesahu přímé mezinárodní policejní spolupráce mimo státy EU, jakož i znovuvytvoření osobních vazeb, k jejichž porušení došlo v souvislosti s omezeními v rámci boje proti šíření nemoci covid-19.

2.1.5.2 Pátrání po motorových vozidlech

V roce 2020 bylo vyhlášeno do pátrání 3 987 (-253) dvoustopých vozidel, 535 (-62) jednostopých vozidel a 4 224 (-88) státních poznávacích značek.

Opatření

- Od 3. 9. 2019 je spuštěn proces zasílání ztracených registračních značek evidovaných v registru silničních vozidel Ministerstva dopravy do Schengenského informačního systému cestou IS PATRMV. Za tuto problematiku ztracených registračních značek odpovídá Ministerstvo dopravy. V roce 2020 bylo vyhlášeno celkem 69 684 ztracených registračních značek.
- Od ledna 2009 je úspěšně provozován informační systém Ministerstva životního prostředí AUTOVRAKY, který upozorňuje odbor pátrání Policejního prezidia ČR na výskyt odcizeného vozidla předaného k ekologické likvidaci v rámci ČR. V roce 2020 bylo na odbor pátrání předáno 45 pozitivních záchytů.

2.1.5.3 Pátrání po předmětech kulturního dědictví

V průběhu roku 2020 došlo na území ČR celkem k 279 (-48, -14,6 %) případům krádeží starožitných a uměleckých předmětů. Nejvíce na území Prahy a Středočeského kraje. Nejčastějším objektem napadení byly soukromé objekty, a to v 270 (-17) případech. Celková objasněnost tohoto druhu trestné činnosti byla 17,2 %. Předmětem zájmu pachatelů byly stejně tak jako v minulých letech obrazy, hodiny, sochy a sbírkové mince.

Informační systém *Portál systému evidence uměleckých děl* obsahuje k začátku roku 2021 20 885 záznamů. Tento informační systém je kromě Policie ČR využíván Ministerstvem kultury a Generálním ředitelstvím cel ČR. V provozu je také internetová verze této databáze s omezeným rozsahem dat určená pro nejširší veřejnost.

V roce 2020 byla zaznamenána významná krádež v Archivu hlavního města Prahy (dále jen AHMP), kdy bylo zjištěno zmizení-krádež několika desítek archiválií (jednotlivin), převážně v oddělení historických sbírek a depozit. Případ byl bezprostředně po zjištění ztrát nahlášen vedení Magistrátu hl. města Prahy (jakožto zřizovateli archivu) a Policii ČR. Vyšetřováním bylo zjištěno, že pachatelem krádeže byl s vysokou pravděpodobností zaměstnanec certifikované bezpečnostní agentury, zajišťující nepřetržitou ostrahu AHMP. Policii ČR se podařilo vypátrat a zajistit část odcizených archiválií a tisků (včetně nejceněnějších kusů). Pátrání a vyšetřování nadále probíhá a archiválie zajištěné v jeho průběhu budou do AHMP vráceny až po skončení příslušných úkonů a po vyhotovení znaleckých posudků pro účely trestního řízení. Teprve poté bude možno stanovit přesný rozsah ztrát.

V roce 2020 se podařilo Národnímu památkovému ústavu vyhledat a ztotožnit celkem dva kulturní statky, přičemž jeden z nich byl vyhledán za přispění mezinárodní policejní spolupráce v rámci operace Pandora V. Oba dva pocházejí z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekty a byly nezákonně vyvezeny z České republiky do Rakouské republiky.

V roce 2020 byl navrácen zpět do České republiky ze Spolkové republiky Německo jeden kulturní statek pocházející z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekt. Fyzické ohledání nebo přebírání navrácených kulturních statků v zahraničí velkou měrou zkomplikovala probíhající pandemie covidu-19.

Jednání s egyptskou stranou ve věci navrácení kulturního statku na základě Úmluvy UNESCO o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného

dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků z roku 1970 vyústilo v navrácení egyptské nádoby z před-dynastického období Nakáda II Egyptské arabské republiky.

2.1.5.4 Pátrání po odcizených věcech

Za rok 2020 bylo vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 98 312 záznamů k věcem (odcizeným, nalezeným, zajištěným nebo předmětům zájmu). Na objasněné případy z tohoto počtu připadá 28 478 záznamů.

2.1.5.5 Mezinárodní pátrání po osobách a věcech

V oblasti **mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru** bylo v roce 2020 řešeno celkem 12 290 pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v Schengenském informačním systému II (SIS II). Zcela zásadně se projevila od března 2020 pandemie onemocnění covid-19, kdy došlo k poklesu na úroveň roku 2017, tj. cca o třetinu proti roku 2019. Pokles je srovnatelný jak v oblasti zásahů na české záznamy v cizině, tak na cizí záznamy v ČR.

V roce 2020 vydaly české soudy 714 evropských zatýkacích rozkazů, které byly vloženy do SIS II, což je pokles o 10 %. Pomocí SIS II se podařilo v roce 2020 vypátrat v zahraničí 326 hledaných osob, na které byl vydán český evropský zatýkací rozkaz. Pokles proti roku 2020 činí 13%. V ČR pak bylo vypátráno a zadrženo 291 hledaných osob, což je pokles meziročně 10 %. Ukázalo se, že i v případě obnovení kontrol na vnitřních hranicích se hledané osoby dokáží

přemisťovat mezi státy. Zavedená opatření v souvislosti s covid-19 kladla v oblasti realizace evropských zatýkacích rozkazů bezprecedentní nároky na zajištění předání osob. Muselo být přistoupeno s ohledem na omezení komerčních letů i k řešení formou zvláštních letů vládních letadel. Velkou zátěž dále představovala potřeba zajišťovat prodloužení velice striktních lhůt pro realizaci předání na základě evropského zatýkacího rozkazu i zdravotní bezpečnost samotných předání.

V oblasti pátrání po věcech lze v souvislosti se SIS II a SIRENE zmínit 649 vypátranych vozidel a tabulek státních poznávacích značek. U vypátranych dokladů v ČR byl zaznamenán výrazný pokles, a to přibližně o 40 % vzhledem k minimálnímu cestovnímu ruchu. Dále bylo v roce 2020 realizováno 14 zásahů na hledané zbraně.

V rámci využívání SIS I byl největší propad zaznamenán v oblasti zásahů na nežádoucí cizince a pátrání po pobytu. Jedná se o záznamy, které jsou spíše závislé na náhodné policejní kontrole, a proto se zásadně projevila podstatná omezení pohybu osob i omezení určitých činností Policie ČR v souvislosti s covid-19.

V rámci **mezinárodního pátrání mimo schengenský prostor a EU** bylo v zahraničí zadrženo 18 mezinárodně hledaných osob pro ČR. Nejvíce realizací proběhlo v roce 2020 v USA. Nadále je pro dodání hledaných osob do ČR využívána i možnost deportace, která je výrazně jednodušší než extradiční řízení. V ČR bylo vypátráno 11 mezinárodně hledaných osob pro státy mimo Schengen a EU, a to zejména pro státy bývalého Sovětského svazu a USA.

2.1.6 Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem

V roce 2020 Policie ČR evidovala celkem 307 372 (+1 920) **držitelů zbrojních průkazů**, z čehož oprávnění skupiny A (ke sběratelským účelům) bylo v počtu 104 874 (+2 002), oprávnění skupiny B (oprávnění ke sportovním účelům) bylo v počtu 162 035 (+2 610), oprávnění skupiny C (oprávnění k loveckým účelům) bylo v počtu 114 627 (+1 051), oprávnění skupiny D (oprávnění k výkonu zaměstnání nebo povolání) bylo v počtu 67 054 (+823), oprávnění skupiny E (oprávnění k ochraně života, zdraví nebo majetku) bylo v počtu 250 342 (+2 064). Muničních průkazů pro provádění pyrotechnického průzkumu bylo v roce 2020 celkem 32 (-2). **Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů** v roce 2020 dosáhl čísla 900 087 (+24 792) a má následující strukturu: 1 231 (-16) zbraní kategorie A (zbraní zakázaných, k jejichž držení je třeba udělení výjimky), 434 996 (+18 079) zbraní kategorie B (zbraní,

k jejichž držení je třeba udělení povolení) a 463 860 (+6 732) zbraní kategorie C (převážně loveckých nebo sportovních zbraní). K příčinám nárůstu počtu zbraní kategorie B a C se nelze s jistotou vyjádřit, neboť při registraci zbraní nejsou od držitelů zbrojních průkazů zjišťovány a shromažďovány důvody, které vedly k nabývání zbraní, nicméně jde o pokračující trend z minulých let. Údaje o počtu zbraní kategorie D nejsou statisticky sledovaným údajem, neboť tyto zbraně se na základě zákona č. 119/2002 Sb. neregistrují. Z tohoto důvodu nelze zjistit a uvést jejich počet. V roce 2020 Policie ČR dále evidovala celkem 2 261 (+18) **držitelů zbrojních licencí**. **Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních licencí** v roce 2020 dosáhl čísla 25 630 (+366) a má následující strukturu: 1 443 (-28) zbraní kategorie A, 17 847 (+321) zbraní kategorie B a 6 340 zbraní kategorie C (+ 73). Policie ČR dále

registrovala v roce 2020 celkem 689 (+18) fyzických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem a 259 (+31) právnických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem.

V roce 2020 bylo provedeno 1 025 (-283) státních kontrol na úseku zbraní a střeliva. Na úseku státních kontrol u držitelů zbrojních licencí bylo v roce 2020 sice plánováno pokračování pravidelné periody provádění kontrol u kontrolovaných subjektů, v horizontu dvou let, ale vzhledem k ochranným opatřením vlády a s přihlédnutím k situaci, jež byla zapříčiněná šířícím se onemocněním covid-19, nebylo možné splnit stanovenou periodicitu kontrol u všech plánovaných subjektů. V této souvislosti došlo i k poklesu počtu namátkových fyzických kontrol přeprav zbraní v silničních motorových vozidlech.

V roce 2020 proběhlo 602 (-92) zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu a ze strany služby pro zbraně a bezpečnostní materiál bylo uskutečněno celkem 598 (-72) dohledů nad jejich průběhem. Kontrolu nad plněním požadavků kladených na zbraně a střelivo ve smyslu zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování zbraní a střeliva, ve znění pozdějších předpisů vykonává za oblast ověřování zbraní a střeliva Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva (dále jen „ČÚZZS“). Předmětem kontroly vykonávané ČÚZZS je mj. splnění technických požadavků kladených na stanovené zbraně a střelivo a kontrola existence příslušných značek na zbraních a střelivu, které musí být vyznačeny před jejich uvedením na trh. Ministerstvo průmyslu a obchodu a ČÚZZS v současné době identifikuje problém předělávání zbraní vyšší kategorie (A, B, C) dle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zbraních“), na zbraně kategorie D, jejichž držení nepodléhá povinnosti vlastnit zbrojní průkaz. Tato problematika byla projednávána i s některými orgány Policie ČR a se zástupci Ministerstva vnitra. Možnosti ČÚZZS jsou však v této věci omezené, neboť to, zda předělaný vzorek zbraně předložený výrobcem spadá do zbraní kategorie D či nikoli, je ČÚZZS povinen posoudit právě podle předloženého vzorku. ČÚZZS však není zákonem dána pravomoc následných kontrol, zda výrobce předělaných zbraní při výrobě aplikuje veškeré

postupy, které by zabránily možnosti využít takovou zbraň jako zbraň vyšší kategorie (A, B, C).

Tento problém však již byl vyřešen novelou zákona o zbraních (zákon č. 13/2021 Sb.). S účinností od 30. 1. 2021 již zbraně svou konstrukcí odpovídající kategorii C-I nebo D vyrobené předěláním ze zbraní vyšších kategorií zůstávají v původních kategoriích. Pokud dojde k přestavbě zbraně kategorie A, dojde ke změně její kategorie na kategorii A-I.

Opatření

- V roce 2021 se služba pro zbraně a bezpečnostní materiál bude dále zaměřovat zejména na kontroly plnění stanovených povinností u držitelů muničních licencí, nových držitelů zbrojních licencí a dodržování dvouleté periody kontrolní činnosti, zejména u stávajících subjektů, u nichž byly v minulosti zjištěny nedostatky.
- V informačním systému centrálního registru zbraní bude prováděna finální úprava modulů, aby byla ve shodě s implementací novely zákona o zbraních (zákon č. 13/2021 Sb.) na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 a s novým zákonem č. 14/2021 Sb., o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňujících vnitřní pořádek nebo bezpečnost České republiky (tzv. nadstavbový zákon). Oba tyto zákony nabyly účinnosti k 30. lednu 2021. Dále bude v centrálním registru zbraní pokračovat tvorba karet zbraní a přiřazování záznamů zbraní ke kartám, bude inovováno bezpečné přihlašování externích subjektů. S ohledem na velké množství poměrně zásadních změn informačního systému centrálního registru zbraní v souvislosti s novelou zákona o zbraních bude nezbytné proškolit jeho uživatele, zejména ze služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, dále také držitele zbrojních licencí, především z řad podnikatelů v oboru zbraní a střeliva a zaměstnance Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva.

2.1.7 Přestupky evidované Policií ČR

Policiisty **služby pořádkové policie** bylo v roce 2020 zjištěno celkem 567 061 (-121 448) přestupků. Výrazně nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, (včetně

návykových látek), a to 334 765 (-117 839), což je 59,03 % ze všech přestupků. Dále následují přestupky proti majetku podle § 8 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 90 745 (-10 910), a přestupky na úseku veřejného pořádku a občanského soužití podle

§ 5 a § 7 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 77 930 (-5 655). Ostatních přestupků bylo zjištěno 56 318 (+14 526). Přestupků na úseku ovlivnění alkoholem a jinými návykovými látkami podle zákona

o silničním provozu bylo zjištěno 18 465 (-833).

V souvislosti s rozšířením onemocnění covid-19 byl v ČR vyhlášen nouzový stav, na základě kterého byla přijímána usneseními vlády ČR krizová opatření a Ministerstvo zdravotnictví zároveň vyhlášovalo mimořádná opatření, jimiž stanovilo další omezení a povinnosti (např. povinnost nosit ve vyjmenovaných případech ochranný prostředek dýchacích cest). V rámci kontroly dodržování výše uvedených opatření provedla v průběhu roku 2020 Policie ČR 2 108 868 kontrol a zjistila celkem 57 722 přestupků, z toho 14 569 přestupků projednala příkazem na místě a 16 078 přestupků oznámila správnímu orgánu k projednání.

Příkazem na místě bylo řešeno 329 693 (-113 260) přestupků, přičemž na pokutách byla uložena částka ve výši 148 182 330 (-31 518 470) Kč. Oznámeno k projednání podle § 73 a § 74 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bylo 161 099 (-1 370) přestupků, z toho po šetření policie podle § 74 odst. 1 a 2 celkem 115 926 (-3 606) přestupků. Odloženo podle § 74 odst. 3 písm. b) bylo 64 124 (-5 265) přestupků, z toho z důvodu nezjištění pachatele 53 970 (-4 026) přestupků, což je 84,16 % z celkem odložených přestupků.

V roce 2020 bylo policisty **služby dopravní policie** zjištěno celkem 341 238 (-69 033) přestupků řidičů motorových vozidel a 13 523 (-2 395) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Příkazem na místě bylo vyřízeno 313 393 (-64 909) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly

uloženy pokuty ve výši 195,4 (-34,7) mil. Kč, 27 845 (-4 124) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvořily největší skupinu přestupky spočívající v překročení stanovené rychlosti jízdy v počtu 137 883 (-15 551). Na druhém místě byly přestupky spočívající v nesprávném způsobu jízdy v počtu 64 970 (-10 009) a na třetím místě přestupky spočívající v použití motorového vozidla nesplňujícího technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích v počtu 30 647 (-18 930).

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů v 4 937 (-1 635) případech a požití návykových látek ve 2 071 (+102) případech.

V roce 2020 bylo na úseku **zbraní a střeliva** zjištěno celkem 488 (-393) přestupků fyzických osob, přičemž 355 (-257) přestupků bylo vyřízeno příkazem na místě. Celková výše pokut za tyto přestupky činila 124 000 Kč (-97 000 Kč). Dále bylo 126 (-133) přestupků oznámeno správním orgánům a 14 (-8) zjištěných skutků předáno orgánům činným v trestním řízení.

Při státních kontrolách na úseku zbraní a střeliva bylo odhaleno 92 (-73) přestupků právnických a podnikajících fyzických osob. Za tyto přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 577 900 Kč (-115 100 Kč).

Přestupky na úseku služby cizinecké policie - v roce 2020 bylo zaevidováno **odborníky cizinecké policie krajských ředitelství policie** a organizačními články Ředitelství služby cizinecké policie do informačního systému ETŘ 15 900 (-15 323) přestupků podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Za tyto přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 17 772 500 Kč.

2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

2.2.1 Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2020 registrováno 82 116 (-20 020, -19,6 %) trestných činů a objasněno 22 574 (-4 489, -16,6 %) trestných činů. Objasněnost se zvýšila na 27,5 % (+1 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 27 910 (-3 756, -11,9 %) trestných činů.

Snížil se počet registrovaných skutků **krádeží vloupáním**, a to na 20 661 (-1 500, -6,8 %), objasněno bylo 4 915 (-242, -4,7 %) skutků. U **vloupání do rodinných domů** byl zaznamenán pokles na 2 199 (-

549, -20 %), **do bytů** na 1 861, (-283, -13,2 %), **do chat soukromých subjektů** na 1 452 (-181, -11,1 %) a **do ostatních objektů** na 12 064 (-216, -1,8 %). Stejně tak se snížil počet registrovaných skutků **krádeží prostých** na 45 638 (-14 212, -23,7 %), objasněno bylo 14 146 (-3 073, -17,8 %) skutků. K poklesu došlo zejména u **krádeží kapesních** na 4 900 (-5 103, -51 %), dále pak u **krádeží věcí z automobilů** na 9 695 (-2 167, -18,3 %) či **dvoustopých motorových vozidel** na 2 526 (-507, -16,7 %). K mírnému nárůstu došlo u **krádeží jízdních kol** na 5 258 (+152, +2,98 %).

Majetková trestná činnost jako taková má v celkové kriminalitě na území ČR největší zastoupení (49,6 %). Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti více než jednu čtvrtinu (25,2 %), krádeže prosté více než jednu polovinu (55,6 %).

Opatření

- Pod č. 333/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Jednou z hlavních změn, kterou s sebou tento zákon v oblasti trestního práva hmotného přinesl, je zdvojnásobení jednotlivých hranic škod, jak jsou obsaženy v trestním zákoníku, neboť jejich výše se od doby, kdy byla naposledy stanovena, vzdálila ekonomické realitě, čímž docházelo k faktickému rozšiřování kriminalizace. To se týká nejen hranice škody nikoli nepatrné, kdy díky tomu byla určitá bagatelní jednání posuzována jako trestný čin, třebaže by svojí závažností měla být posuzována spíše jako přestupek a měla tak být řešena prostředky práva správního, ale též i dalších hranic škody, včetně škody velkého rozsahu. Jde o obecnou změnu, která se promítá do většiny hlav trestního zákoníku, nicméně relevantní je zejména v oblasti majetkové a hospodářské kriminality. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.
- V rámci tohoto zákona došlo rovněž i ke zpřesnění vymezení skutkové podstaty trestného činu manipulace s kurzem investičních nástrojů tak, aby za manipulaci s trhem byla považována také některá jednání týkající se spotových komoditních smluv souvisejících s finančními nástroji a aby manipulací s trhem se nerozuměla pouze jednání spočívající v uzavření obchodu a zadání pokynu k obchodování, ale také jakákoli jiná jednání (resp. také činnosti) s předvídanými účinky. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.
- Ministerstvo spravedlnosti dále zpracovalo **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní **tisk 980**. Tento návrh reaguje na mj. přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/713 ze dne 17. dubna 2019 o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání a o nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2001/413/SVV, jejímž cílem je reflektovat technologický vývoj v oblasti bezhotovostních platebních prostředků, vylepšit a modernizovat stávající pravidla jejich ochrany tak, aby se zefektivnil boj proti podvodům v této oblasti. Ochrana proti tomuto druhu podvodů dopadá nejen na platební karty či elektronické peněženky sloužící pro převod elektronických peněz, ale nově i na virtuální peněženky umožňující převod virtuálních aktiv, pokud slouží k placení.
- Ministerstvo kultury v roce 2020 navázalo na ukončený dotační program ISO realizací nového programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví II (ISO II). V podprogramu A na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí, registrovaných církví a náboženských společností, jakož i spolků a dalších subjektů, bylo v roce 2020 celkem alokováno 9 000 000 Kč v 53 dotacích. Na základě hlasování odborné komise byly podpořeny výlučně prioritní žádosti, které se týkaly modernizace přenosových sítí systému centralizované ochrany Policie ČR (SCO PČR), tedy probíhající změny přenosové frekvence rádiové sítě SCO PČR – přechodu z pásma 160 MHz na 410 MHz s termínem ukončení stanoveným Českým telekomunikačním úřadem na 31. 12. 2020. Konkrétně se jednalo o připojování elektronické zabezpečovací signalizace (EZS/PZTS) nových objektů pověřujících zadavatelů i jiných na SCO, respektive o obměnu technologie pro připojení za novou u stávajících objektů. V některých případech došlo vedle instalace nového přenosového objektového zařízení, respektive zařízení dálkového přenosu, také k modernizaci instalovaného systému pro připojení na SCO PČR.
- Ve spolupráci s Národním památkovým ústavem a pověřenými složkami Policejního prezidia České republiky Ministerstvo kultury i nadále realizuje monitoring nelegálního vývozu a pohybu našich kulturních statků v zahraničí a od roku 2020 rovněž administruje nový dotační podprogram ISO II/F – Realizace nároků na navrácení nezákonně vyvezeného movitého kulturního dědictví.

Krádeže vloupáním do bytů a rodinných domů

Objektem zájmu pachatelů je stále finanční hotovost a šperky. Vloupání se dopouští jak občané ČR, tak z velké části i cizinci, ať už s dočasným pobytem na území ČR, tak i ti kteří do ČR přijedou pouze záměrně páchat trestnou činnost, přičemž po spáchání ČR ihned opustí.

Jedná se o občany převážně Slovenska, Polska, Rumunska, Moldávie a Ukrajiny.

Majetková trestná činnost na území ČR však byla v roce 2020 hodně ovlivněna pandemií covid-19, jelikož většina států včetně ČR neumožňovala vstup cizinců na svá území. Dále v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu si většina pachatelů uvědomovala, že při spáchání trestné činnosti by byli postiženi vyšším trestem.

Trestná činnost páchaná na seniorech

Významnou součástí majetkové kriminality je **trestná činnost páchaná na seniorech**. Této problematice je stále věnována zvýšená pozornost.

Na základě dosud soustředěných údajů lze konstatovat, že byl v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 zaznamenán jistý pokles spáchaných případů. Z dostupných údajů systému AMOS Senior bylo v roce 2020 evidováno 459 (-36) záznamů týkajících se problematiky seniorů, kdy se ve 332 (-49) případech jednalo o trestné činy se způsobenou škodou 17 217 734 Kč (-12 416 863). I nadále byl v roce 2020 zaznamenáván značný počet případů páchaných na seniorech pod legendou VNUK.

Opatření:

- V rámci boje proti trestné činnosti páchané na seniorech došlo od 26. 7. 2018 k vyhlášení nového mimořádného opatření akce SENIOR. Byly určeni pracovníci problematiky senior, a to jak pracovníci operativy, tak i analytici na všech úrovních. Díky tomuto opatření dochází mezi určenými specialisty SKPV k bezodkladnému předávání informací k aktuálním trendům trestné činnosti páchané na seniorech a k jednotlivcům a organizovaným skupinám, které se dopouští této trestné činnosti v rámci celého území ČR.
- Vzhledem k vysokému nápadu trestné činnosti páchané za využití legendy VNUK byla zřízena pracovní skupina VNUK, která se specializuje na tuto trestnou činnost. V listopadu 2020 se podařilo pod vedením organizace EUROJUST uzavřít dohodu o založení mezinárodního vyšetřovacího týmu k této trestné činnosti se zainteresovanými zahraničními policejními sbory.

Krádeže motorových vozidel

Na území ČR bylo v roce 2020 odcizeno celkem 2 526 (-507) dvoustopých motorových vozidel. Dále bylo odcizeno 472 (-52) jednostopých motorových vozidel. U věcí odcizených z vozidel bylo evidováno 9 695 (-23) skutků a případů krádeží součástek z motorových vozidel bylo evidováno 3 089 (-446). V roce 2020 došlo jako u dalších druhů majetkové trestné činnosti k poklesu nápadu této trestné činnosti a další trestné činnosti s motorovými vozidly související. Jedná se o důsledek opatření proti covid-19, především z důvodu omezení pohybu osob.

Trestnou činnost na úseku krádeží motorových vozidel lze charakterizovat jako vysoce organizovanou a sofistikovanou trestnou činnost, která je páchána na mezinárodní úrovni. Pachatelé v těchto organizovaných skupinách plní své role v rámci specializované dělby práce. Uvedená trestná činnost tak patří k jedné z nejzávažnějších forem majetkové trestné činnosti. Při vyšetřování trestné činnosti na motorových vozidlech využívá Policie ČR mezinárodní policejní spolupráci a od roku 2018 i výměnu informací k vozidlům, jejich provozovatelům a vlastníkům z registrů vozidel členských států zemí EU prostřednictvím modulu Prům sítě EUCARIS.

ČR bývá využívána zahraničními pachateli jako tranzitní země odcizených vozidel ze zahraničí především ze SRN a Rakouska. V roce 2020 byly opět zaznamenány případy, kdy pachatelé převáželi přes území ČR odcizené vozidlo ze zahraničí. Na českém území potom dochází k nálezům odcizených havarovaných nebo odstavených vozidel a rovněž k pronásledování takových vozidel a k následnému záchytu těchto vozidel a jejich řidičů. Zadržení pachatelé jsou v těchto případech zpravidla cizími státními příslušníky, pocházející především z Polska a dalších severovýchodních států bývalé Ruské federace. Odcizená zahraniční vozidla ve většině případů směřují do Polska.

2.2.2 Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2020 registrováno 12 247 (-1 359, -10 %) skutků, z toho bylo objasněno 8 162 (-1 202, -12,8 %) skutků. Oproti roku 2019 došlo ke snížení nápadu i počtu objasněných

skutků. Objasněnost se mírně snížila, činila 66,6 % (-2,2 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 9 620 (-1 227) skutků.

V roce 2020 došlo ke spáchání celkem 130 (-13, -9,1 %) **vražd**. Objasněno bylo 120 (-8, -6,3 %) vražd, celkem, včetně dodatečně objasněných, 123 (-11) vražd.

U násilné trestné činnosti na úseku **loupeží** došlo za rok 2020 oproti roku 2019 ke snížení nápadu. V roce 2020 bylo spácháno 1 240 (-187, -13,1 %) loupeží. Z toho bylo objasněno 834 (-121, -12,7 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 958 (-118) loupeží. Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 8 (-4, -33,3 %) skutků. Zaznamenány byly případy loupeží spáchaných na osobách přímo v jejich obydli.

Snížení počtu registrovaných skutků na úseku násilné trestné činnosti v roce 2020 koresponduje s celkovým vývojem kriminality v ČR, kdy byl vlivem pandemie onemocnění covid-19 zaznamenán pokles kriminality. Konkrétně u loupeží se jedná o nejvýraznější poměrný pokles. Motivace pachatelů vražd spáchaných v roce 2020 vykazuje stále obdobné rozložení jako v předchozích letech. Opět bylo nejvíce vražd spácháno z osobních vztahů. Nejčastější vražednou zbraní, zejména u vražd spáchaných ve formě pokusu, je kuchyňský nůž. Častým hlavním podtextem těchto vražd je nesoulad v partnerských nebo rodinných vztazích. Velký počet vražd se co do četnosti a intenzity násilného působení vyznačuje brutálním způsobem spáchání. Oběti vražd byly tvořeny ze dvou třetin muži a z jedné třetiny ženami. Co se týče pachatelů násilné trestné činnosti, je registrován pokles podílu dětí (nezletilí, mladiství) na jejich spáchání o 0,8 %. V roce 2020 bylo také možné pozorovat pokles násilné trestné činnosti páchané cizinci o 16,8 %. Je však patrný mírný nárůst podílu opakovaně trestaných osob na násilné trestné činnosti, přičemž v roce 2020 se zvýšil o 2,5 %.

I v roce 2020 byl na území ČR zaznamenán přetrvávající pohyb členů zahraničních organizovaných skupin, kteří se ve více státech Evropy dopouštěli sériové násilné trestné činnosti, převážně loupeží ve zlatnictvích nebo v rodinných domech a vydírání. Přestože ČR nadále zůstává v zájmu těchto pachatelů, omezení přeshraničního pohybu osob v roce 2020 mělo nezanedbatelný vliv na počet registrovaných skutků násilné trestné činnosti.

V rámci násilné trestné činnosti je rovněž řešena **problematika požárů a výbuchů**, pokud dojde ke škodě převyšující 10 mil. Kč. V roce 2020 bylo šetřeno 33 (+4) těchto případů, objasněno bylo 21 (+3) případů, 12 (+1) požárů je dosud v šetření. Oproti roku 2019 se jedná o v podstatě setrvalý stav, kdy se na celkovém počtu případů velkých požárů opět nejvíce podílely požáry skladovacích hal – 11 případů (+6) a požáry výrobních objektů –13 (-1). V těchto případech požárem

znehodnocené použité výrobní technologie snadno překročí sledovanou škodu 10 mil. Kč. Na celkovém počtu případů požárů se stále významně podílí ty případy, kdy je příčinou technická závada - zjištěno 10 (-1) případů. Jsou evidovány 3 (0) případy, kdy vznikl požár z nedbalosti při práci. V 1 (-4) případě se potvrdilo úmyslné zapálení. Počet mrtvých osob při všech požárech se zvýšil na 136 (+17).

Domácí násilí

Problematika **domácího násilí** je řešena převážně policisty služby pořádkové policie, kteří k jejímu řešení musí být zvláště proškoleni. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí zajišťuje lektory, kteří dále provádějí školení policistů služby pořádkové policie. Při řešení případů domácího násilí služba pořádkové policie úzce spolupracuje s Asociací pracovníků intervenčních center. V roce 2020 bylo vykázáno celkem 1 130 (-63) osob ve vztahu k domácímu násilí, z toho bylo 1 080 (-65) mužů a 50 (+2) žen.

Během celého roku byly počty vykázání kolísavé, některé období roku zaznamenalo nárůst, jiné zase pokles oproti dlouhodobému průměru. Počtem provedených vykázání se ale nedá měřit výskyt domácího násilí.

Pandemie COVID 19 a vyhlášení nouzového stavu s sebou přineslo zvýšení sociální izolace potenciálních obětí domácího násilí, a tím i zvýšení rizika nárůstu případů domácího násilí. Rodina jako místo bezpečí se díky důsledkům pandemie stala pro mnohé rizikovým místem, ve kterém narůstá napětí a s ním spojená agresivita, včetně agresivity rodičů směrem k dětem. Násilné projevy uvnitř rodiny se začaly objevovat i mimo situace tzv. klasického domácího násilí. Během roku zaznamenaly všechny krizové linky nárůst přijímaných hovorů, velmi často se objevovaly i hovory dětí. MZdr zřídilo Linku první psychické pomoci 1221.

Dne 12. března 2020 byl poprvé vyhlášen v souvislosti s pandemií COVID 19 nouzový stav. V reakci na to 23. března 2020 byl upřesněn Postup policisty při vykázání osoby, která má nařízenou karanténu (domácí izolaci) v souvislosti s onemocněním COVID 19, kterým byl zaveden tzv. monitoring domácnosti jako nadstavba ochrany osoby ohrožené domácím násilím. Případy domácího násilí byly řešeny ve spolupráci s hygienickými stanicemi. Tato spolupráce byla potvrzena UV č. 341 ze dne 30. 3. 2020 o řešení situace některých osob, kterým byla nařízena karanténní opatření, zejména osoby vykázané a osoby bez přístřeší.

Dne 6. dubna 2020 vydal Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách Podnět k ochraně obětí domácího násilí a sexuálního násilí s ohledem na Pandemii COVID 19, který obsahoval několik doporučení pro MV, NSZ, MPSV, MZdr a ÚV. Zmíněné rezorty podávají výboru o jejich plnění zprávu.

MV poskytlo v rámci dotačního Programu prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami neovládajícími agrese ve vztazích na rok 2020 podporu 8 organizací pracujících s násilnou osobou v celkové výši 2 mil. Kč. O možnostech pomoci násilným osobám MV informovalo na svých webových stránkách.

Ve schvalovacím procesu je návrh zákona, kterým se mění zákon o polici (§ 44), že dítě, které je svědkem domácího násilí, se považuje za ohroženou osobu.

V současné době se v problematice domácího násilí projevuje další fenomén jeho formy, a sice násilí na seniorech.

Opatření

- Pod č. 333/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění **zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**. Tento zákon mj. prodloužil promlčecí dobu u trestných činů, za které trestní zákon dovoluje uložení výjimečného trestu (často trestných činů z oblasti násilné kriminality), a trestných činů spáchaných při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu podle jiného právního předpisu z 20 na 30 let. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.

2.2.3 Mravnostní kriminalita

V roce 2020 bylo spácháno 2 605 (-128, -4,7 %) mravnostních trestných činů, z toho bylo objasněno 1 529 (-324, -17,5 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 1 886 (-335, -15,1 %) trestných činů. Objasněnost se snížila na 58,7% (-9,1 %). Nejčastějšími trestnými činy byly ostatní mravnostní trestné činy (647, -81, -11,1 %), znásilnění (639, -44, -6,4 %) a pohlavní zneužívání ostatní (624, -48, -7,1 %). K největšímu početnímu nárůstu došlo u klasifikace ostatní pohlavní úchyly (§ 358 trestního zákoníku), a sice 309, +137, +13,6 %.

Nápad mravnostní trestné činnosti zaznamenal celorepublikově oproti roku 2019 pokles. Lze předpokládat, že se stále budou vyskytovat případy smyšleného znásilnění nebo pohlavního zneužívání, kdy motivem je pomsta, strach nebo neznalost.

Páchání mravnostní trestné činnosti za využívání moderních informačních technologií je stále aktuální a bude převládat i v dalších letech. Důvodem je podceňování virtuálního světa internetu, kdy jakékoliv vložené informace přestávají být ve vlastnictví jejich autorů, ale stávají se nekontrolovatelnými. Pachatelé nadále zneužívají nezkušenosti a důvěřivosti mládeže, kterou kontaktují prostřednictvím sociálních sítí a vydávají se za jejich vrstevníky, pod různými legendami se snaží získat zejména jejich fotografie, případně videozáznamy se sexuálním podtextem, k jejichž pořizování a zasílání se je snaží přesvědčit, a následně svou oběť vydírají.

Opatření

- Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo návrh zákona, kterým se mění **zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní tisk 980. V rámci tohoto návrhu dochází mj. ke zvyšování úrovně implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2011/93 ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii a rozšiřuje se např. postih podle § 202 trestního zákoníku (trestný čin svádění k pohlavnímu styku) o postih osoby, která vykoná pohlavní styk s dítětem nebo se účastní jeho pohlavního sebeukájení, obnažování nebo jiného srovnatelného chování za účelem vlastního pohlavního uspokojení, jestliže tomuto dítěti nebo jinému byla za to nabídnuta, slíbena nebo poskytnuta úplata, výhoda nebo prospěch. Tento trestný čin se rovněž navrhuje zařadit mezi trestné činy, u kterých se staví promlčecí doba z důvodu nezletilosti oběti trestného činu.
- V souvislosti s mravnostní kriminalitou je vhodné rovněž zmínit, že po přijetí novelizace zákona o Rejstříku trestů, která je obsažena v uvedeném návrhu, bude možné využívat centralizovaný systém pro identifikaci členských států, které mají k dispozici informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (systém ECRIS-TCN), po zahájení jeho

fungování, který bude mj. využíván při vyžadování si informací o trestní minulosti v případech, kdy se žádá o výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů

pro účely výkonu profesní nebo organizované dobrovolné činnosti, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi.

2.2.4 Hospodářská kriminalita

V roce 2020 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 18 528 (-6 061, -24,6 %) trestných činů a objasněno 8 062 (-3 836, -32,2 %) trestných činů, což představuje snížení nápadu i počtu objasněných skutků. Objasněnost oproti roku 2019 klesla na 43,5 % (-4,9 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 10 694 (-3 728, -25,8 %) trestných činů.

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti činila 15,83 (-1,47) mld. Kč. Největší podíl připadá na trestné činy zkrácení daně se škodou 5,25 mld. Kč a podílem 33,2 % na celé hospodářské trestné činnosti, podvod se 3,39 mld. Kč a podílem 21,44 % na celé hospodářské trestné činnosti a zpronevěra se škodou 2,05 mld. Kč s podílem 12,9 % na celé hospodářské trestné činnosti.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení, vyjma trestných činů neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (5 662, -1 778, -23,9 %), trestné činy úvěrový podvod (2 643, -761, -22,4 %), podvod - na právnických osobách (2 032, -591, -22,5 %), poškození a zneužití záznamu na nosiči informací (1 287, +195, +17,9 %) a zpronevěry – na právnických osobách (947, -470, -33,2 %).

Z pohledu kvantitativních ukazatelů hospodářské kriminality mají stále dominantní postavení **podvody**:

- Kriminalita v oblasti pojistných podvodů v porovnání s rokem 2019 klesla (255, -133, -34,3 %). Vyčíslená škoda za delikty spáchané v této oblasti těž zřetelně poklesla (35,5 mil. Kč, -31,7 mil. Kč, -47,2 %). Počet objasněných pojistných podvodů se snížil na 178 skutků (-130, -42,2 %).
- Kriminalita v oblasti úvěrových podvodů v porovnání s rokem 2019 klesla na 2 643 skutků (-761, -22,4 %), z toho bylo objasněno 1 960 (-631, -24,4 %) skutků, vyčíslená škoda byla výrazně nižší (742 mil. Kč, -411,1 mil. Kč).
- V oblasti dotačních podvodů došlo se 74 skutky k poklesu o 39,8 %, způsobená škoda byla ve výši 179 mil. Kč.
- V oblasti podvodů v sociálním zabezpečení a nemocenském pojištění došlo s 564 skutky k poklesu o 23,5 %, způsobená škoda byla ve výši 40,7 mil. Kč.

Z celkového počtu **trestně stíhaných právnických osob** v roce 2020 (396, -83, -17,3 %) připadalo na problematiku hospodářské kriminality celkem 90,4 (-4,6) % trestně stíhaných právnických osob. V rámci problematiky hospodářské kriminality bylo orgány činnými v trestním řízení zahájeno trestní stíhání 358 (-97, -21,3 %) právnických osob.

Ve struktuře trestných činů páchaných obviněnými právnickými osobami zaujímaly v roce 2020 dominantní postavení zejména trestné činy zkrácení daně, poplatku a podobné platby (§ 240) - celkem 107 (-50, -31,8 %) skutků a neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné platby (§ 241) - celkem 74

(-5, -6,3 %) skutků.

Hospodářská kriminalita z pohledu Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen „NCOZ“) v roce 2020 zaznamenala nárůst případů tzv. **investičních podvodů**, kdy pachatelé využívali chybějící nabídky legálních možností a produktů k vyššímu zhodnocování úspor střední třídy. Současná nízká úroková míra spořicíh účtů, které byly v minulosti tradičním cílem velké části českých střadatelů, podporuje u mnoha lidí hledání dalších způsobů, jak účinně a rychle zhodnotit své finanční úspory a jsou ochotni nést i vyšší míru rizika s tím spojenou. Typickým prvkem investičních podvodů je tzv. ponziho schéma, kdy nedochází k žádnému generování zisku a zhodnocování vkladů, ale výnosy z investovaných vkladů jsou vypláceny z vkladů nových klientů a celý systém je závislý na nepřetržitém nárůstu počtu klientů, tedy objemu investovaných prostředků. Kriminalisté NCOZ v roce 2020 mj. realizovali rozsáhlou operaci, u níž způsobená škoda přesahuje jednu miliardu Kč.

TRESTNÁ ČINNOST SOUVISEJÍCÍ S INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍM

Z netrestního úseku výkonu působnosti státního zastupitelství vyplývají i nadále poznatky o zneužívání insolvenčního řízení, které může být i nástrojem legalizace protiprávního jednání s trestněprávním přesahem. Pokračuje jev, na který Nejvyšší státní zastupitelství upozorňovalo již v minulých letech, kdy dochází k sofistikovaným a dlouhodobě připravovaným deliktním způsobům součinnosti dlužníka s třetími osobami, které zpravidla zasahují i do dalších insolvenčních řízení. Rovněž lze sledovat manipulaci s insolvenčním řízením tak, aby byla udržena kontrola

nad provozem závodu dlužníka, aniž by v rámci prohlášeného konkurzu mohlo snadno dojít k odhalení problematických kroků, které předcházejí insolvenčnímu řízení.

Rizika zneužití insolvenčního řízení mají do určité míry svůj původ v nastavených parametrech právní úpravy. Opětovně se poukazuje na reorganizaci, zejména tzv. předbalenou reorganizaci dlužníka. Nastavení pravidel v insolvenčním zákoně umožňuje, aby dlužníci dosáhli rozhodnutí o povolení reorganizace, proti němuž není odvolání přípustné (§ 328 InsZ), přičemž se tak děje na základě zavádějících až lživých informací, kdy poté neexistuje možnost dosáhnout efektivní nápravy takového rozhodnutí. Takové možnosti někteří dlužníci využívají k nezvratnému ovládnutí insolvenčního řízení, které představuje dosazení vlastního insolvenčního správce, jenž určuje, které pohledávky popře a které nikoli, ovládnutí věřitelského orgánu, jenž jako jediný může insolvenčnímu správci uložit, kterým deliktním úkonům dlužníka musí odporovat, či prosazení s dlužníkem spřízněného znalce, jenž oceňuje majetkovou podstatu. Následky rozhodnutí o povolení reorganizace – přijatého byť na základě lživých informací obsažených v insolvenčním návrhu – je velmi obtížné odklidit, neboť proti němu není přípustné nejen odvolání (§ 328 InsZ), ale ani žaloba pro zmatečnost (rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 102/2020 Sb. rozh. civil.). Přeměnit povolenou reorganizaci v konkurs lze teprve po zamítnutí reorganizačního plánu, a to tehdy, když možnost předložit reorganizační plán nevyužily ani další osoby (rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 105/2019 Sb. rozh. civil.). Vzniká široký časový prostor, v rámci něhož lze takto úpravou nastavené a dílem i nezměnitelné mantinely zneužívat.

K popsáním nedostatkům reorganizace přispívá také okolnost, že ustanovení § 155 InsZ prosazuje jako základní pravidlo pro znalecké ocenění majetkové podstaty fikci skončení provozu oceňovaného závodu. To znamená, že má být zjišťována likvidační hodnota závodu, jako kdyby se nepředpokládala dlouhodobější existence závodu, ačkoli reorganizací se rozumí postupné uspokojování pohledávek věřitelů zpravidla při zachování provozu dlužníkovu podniku (§ 316 odst. 1 InsZ).

Opatření:

- Pokračuje spolupráce s úřadem EU pro duševní vlastnictví (EUIPO) v souvislosti s využíváním evropské databáze s názvem IP ENFORCEMENT PORTAL a dále formou účasti na virtuálních

konferencích pořádaných ze strany tohoto úřadu. S využíváním údajů uvedených v této databázi došlo ke zvýšení efektivity mezinárodní spolupráce v rámci boje proti porušování práv duševního vlastnictví spočívající v užší spolupráci zástupců policie, orgánů celní správy zemí EU navzájem, i ve vztahu k privátnímu sektoru.

- Pod č. 333/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. V rámci tohoto zákona došlo rovněž i ke zpřesnění vymezení skutkové podstaty trestného činu manipulace s kurzem investičních nástrojů tak, aby za manipulaci s trhem byla považována také některá jednání týkající se spotových komoditních smluv souvisejících s finančními nástroji a aby manipulací s trhem se nerozuměla pouze jednání spočívající v uzavření obchodu a zadání pokynu k obchodování, ale také jakákoli jiná jednání (resp. také činnosti) s předvídanými účinky. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.

2.1.5.6 Podezřelé obchody

V roce 2020 přijal FAÚ celkem 4 860 podnětů k provedení šetření ve smyslu podezřelého obchodu. Tento počet znamená ve srovnání s rokem 2019 (3 954 podnětů) poměrně drastický nárůst o 23% a jen potvrzuje trend narůstajícího počtu oznámení podezřelých obchodů v posledních letech (2017: 3 524, 2016: 2 948). V této souvislosti je třeba konstatovat, že aktuální množství doručovaných podnětů již přesahuje reálné kapacitní možnosti FAÚ. V konečném důsledku je tak do budoucna ohrožena nejen kvalita výkonu vlastní činnosti, ale i rozsah a hloubka spolupráce s ostatními složkami a partnery, a to bohužel i v tak zásadních oblastech, jako je např. boj proti financování terorismu. I za této situace FAÚ podal v roce 2020 426 trestních oznámení a dále postoupil Policii České republiky 391 informací významných pro její činnost. Celkem 261 trestních oznámení bylo podáno za současné blokace finančních prostředků. Rozhodnutím FAÚ byla v roce 2020 zajištěna částka v celkové výši 3,897 mld. korun, což v meziročním srovnání znamená nárůst o cca 1,6 mld. korun (2019: 2,269 mld. korun). Z pohledu typologie a trendů patří i nadále mezi hlavní priority úřadu problematika tranzitních účtů a investičních podvodů. Mezi další priority již tradičně patří daňová trestná činnost, různé formy podvodného jednání, CEO frauds, romance frauds a trestná činnost spojená s korupcí a prodejem drog. Zároveň lze u

většiny kauz konstatovat i existenci mezinárodního prvku, což ve svém důsledku vedlo k zintenzivnění a zkvalitnění mezinárodní spolupráce včetně přeshraničního uplatnění blokačních institutů.

I v roce 2020 FAÚ úzce spolupracoval s Finanční správou a Celní správou. Celkem bylo těmto orgánům postoupeno 2444 informací s podezřením na porušení daňových či celních předpisů, což v meziročním srovnání opět znamená poměrně výrazný nárůst (2019: 2035 informací), který zároveň potvrzuje podíl FAÚ na úspěšnosti správců daně při výběru daní.

I nadále je s ohledem na aktuální situaci trvalou prioritou FAÚ oblast boje proti financování terorismu. Zde byla v průběhu roku 2020 dále prohlubována úzká spolupráce se všemi zainteresovanými složkami, a to jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni.

FAÚ rovněž edukativně a metodicky průběžně působí na povinné osoby, zejména za účelem zkvalitnění detekce jednání, která by financování terorismu mohla nasvědčovat.

Rok 2020 je z pohledu FAÚ možné charakterizovat také jako rok narůstající úzké spolupráce se zpravodajskými službami. V roce 2020 bylo ze strany FAÚ poskytnuto zpravodajským službám 260 rozsáhlých zájmových informací oproti 210 informacím v roce 2019.

2.1.5.7 Legalizace výnosů z trestné činnosti

Nejčastějším zdrojovým trestným činem **legalizace výnosů z trestné činnosti** zůstala i v roce 2020, stejně jako v předchozích letech, trestná činnost podvodného charakteru. Konkrétněji lze uvést a zároveň zdůraznit investiční podvody, které se z pohledu objemu zajištěného majetku staly nejvýznamnější zdrojovou trestnou činností. Dále daňové podvody, CEO podvody, phishingové podvody, podvodné inzeráty a e-shopy, úvěrové nebo dotační podvody. Z pohledu praní peněz je významná i drogová trestná činnost, u níž se podařilo stejně jako v roce 2019 aplikovat legislativně nejmladší zajišťovací institut, a to zajištění výkonu zabránění části majetku podle § 358b trestního řádu. Korupční trestná činnost jež je nejčastěji spojena s veřejnými zakázkami, patří rovněž mezi významnou zdrojovou trestnou činnost.

K zastření původu nelegálně nabytých peněžních prostředků se hojně využívají bankovní účty zřízené na padělané nebo zcizené osobní doklady většinou cizích státních příslušníků - dominují východoevropské, balkánské a africké země. Bankovní účty jsou využity většinou jednorázově, tedy jako průtokové. Pachatelé využívají k převádění peněžních prostředků tzv. bílých koní. Sofistikovanější formou legalizace prostředků pocházejících z trestné činnosti je využívání tzv.

fakturačních společností. Jedná se o společnosti, které nemají zaměstnance a jejich skutečnou podnikatelskou činností je přeposílání faktur (daňových dokladů) s fiktivním předmětem činnosti na další články řetězce. Nejčastěji jsou to služby jako reklama a poradenství. Není výjimkou, že takovéto řetězce mají vysoce kvalitní účetní a právní servis z řad organizátorů této trestné činnosti, který je zastupuje (např. před finanční správou k navození situace, že se nejedná o nelegální činnost).

Pro většinu spáchaných trestných činů je motivem pachatele snaha získat majetkový prospěch. Z tohoto důvodu se problematika zajišťování a odčerpávání majetku v trestním řízení stále více stává základem moderní prevence kriminality a trestní politiky státu. Trestněprávní nástroje umožňující zajištění a odčerpání majetku se v posledních letech navíc rozšiřují a zdokonalují, a to napříč členskými státy EU. Vedle toho je zajištění a následné odčerpání majetku jedním z důležitých nástrojů v boji proti organizovanému zločinu. Tato problematika se nevztahuje pouze k odčerpávání výnosů a nástrojů trestné činnosti, nýbrž i k otázkám spojených s ukládáním spravedlivých a účinných trestních sankcí.

V roce 2020 byl ze strany NCOZ zajištěn v trestních kauzách majetek ve výši 3,7 (+1,5) mld. Kč. **V rámci Policie ČR byl v roce 2020 zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě 6,3 (cca +0,7) mld. Kč.**

Vedle tradičně zajišťovaných peněžních prostředků na bankovních účtech nebo v hotovosti, nemovitostí, motorových vozidel, cenných papírů, elektronických zařízení, šperků a jiných cenností zajišťují orgány činné v trestním řízení čím dál častěji i jiné druhy věcí, např. majetková práva z rezervačních smluv na koupi bytu, pohledávky obviněného na výplatu platu, dávek starobního důchodu nebo dávek nemocenského, dále pohledávky (fiktivně vytvořené) přihlášené do insolvenčního řízení a virtuální měny.

Opatření

- Pod č. 333/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento zákon stanoví najisto, že za predikativní trestnou činnost spáchanou v cizině se považuje čin spáchaný v cizině, který naplňuje znaky trestného činu podle zákona České republiky, bez ohledu na to, zda je trestný i podle zákona státu, na jehož území byl spáchán. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.

2.1.5.8 Hazard

Neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252 trestního zákoníku) zaznamenalo v roce 2020 znatelný pokles registrovaných skutků (88 skutků, -31, -26,1 %) při objasněnosti 69 %, což v porovnání s rokem 2019 při 37% objasněnosti činí nárůst o 32,3 %. Nárůst objasněnosti potvrzuje zefektivnění aktivit Policie ČR v rámci boje proti nelegálnímu provozování hazardních her ve všech jeho formách.

Rok 2020 byl z hlediska provozování hazardních her obecně velmi ovlivněn koronavirovou pandemií, která zapříčinila, že hazardní hry v kamenných provozovnách nemohly být po velkou část roku provozovány, tudíž klesl nápad trestních řízení ve věci trestného činu neoprávněného provozování hazardní hry provozované ve formě spolků a svěrenských fondů, ale také obecně neoprávněné provozování hazardní hry provozované prostřednictvím technických zařízení (kvízomaty, videoloterijní terminály atd.).

Policie ČR se v roce 2020 dále podílela na boji proti nelegálnímu provozování hracích přístrojů ve formě tzv. kvízomatů, a to pokračující činností pracovního týmu Výhra, který se zabývá společnými trestními řízeními ve věci trestného činu nelegálního provozování hazardní hry provozované ve formě kvízomatů. V roce 2020 došlo ze strany pracovního týmu Výhra k dalšímu obvinění osob podílejících se na organizování nelegálního provozu těchto zařízení.

Orgány celní správy:

Pro potřeby hodnocení rizik a identifikace hazardních her v internetovém prostředí provádí Celní správa ČR specializovanou analytickou činnost, jejímž cílem je operativní vyhledávání a dokumentace nezákonné reklamy a nelegálních poskytovatelů hazardních her orientovaných na tuzemský trh. V oblasti kontrol hazardních her a loterií, kdy za výše uvedené období bylo útvary Dohledu celních úřadů:

- Provedeno celkem 754 kontrol, z toho;
- Zjištěno 497 porušení právních předpisů;
- Odhaleno 142 nelegálních heren;
- Zajištěno 335 ks hracích přístrojů (typů IVT, VHP, LLS);
- Zajištěno 433 ks hracích přístrojů typu „kvízomat“;
- Zajištěno 2117399,- Kč v hotovosti.

Celní správa ČR získala kompetenci spočívající ve vykonávání státního dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (dále jen „zákon o hazardních hrách“) a dále kompetenci k projednávání správních deliktů v oblasti hazardních her. S tímto souvisí i

kompetence k trestnímu prověřování podezření ze spáchání trestného činu Neoprávněné provozování hazardní hry podle § 252 trestního zákoníku a zároveň trestného činu Provozování nepoctivých her a sázek podle § 213 trestního zákoníku, kterou vykonávají pověřené celní orgány v souladu s ustanovením § 12 odst. 2 písm. d) bod 1. trestního řádu. V daném případě se ovšem jedná o sdílenou kompetenci s Policií ČR (viz stanovisko NSZ č. j. 1 SL 742/2016 – 32 ze dne 15. 12. 2016). Permanentní problematikou je oblast kvízomatů, tj. vědomostních hazardních her, řešenou již od cca konce roku 2015 a doposud neuspokojivě vyřešenou z pohledu jednoznačné zákonné definice v zákoně o hazardních hrách. Vyřešení této otázky je zásadní z pohledu, zda je zde právní důvod zabývat se provozem těchto zařízení z pohledu trestního práva. Je zřejmé, že provozovatelé vyvíjí neustále nová modifikovaná herní technická zařízení hlavně z důvodu, aby ztížili práci kontrolním a policejním orgánům, které bez znaleckých posudků nejsou schopni jednoznačně určit, zda výše uvedená technická zařízení podléhají regulaci ve smyslu zákona o hazardních hrách. Kvízomaty nové generace jsou technická herní zařízení, u nichž je válcová hra kombinována se znalostním a dovednostním prvkem, různě kombinovaným v průběhu hry. Právě změny software slouží ke ztížení okamžitého určení dozorového orgánu, že se jedná o hazardní hru dle zákona o hazardních hrách.

Předpokládaným vývojem v následujícím období v oblasti nelegálně provozovaných hazardních her je postupné přesouvání provozu hazardních her do on-line světa za zapojení virtuálních měn. K 1. 1. 2021 přešel veškerý dozor a správní trestání na poli on-line hazardních her na orgány Celní správy ČR.

I přes skutečnost, že Celní správa ČR nedisponuje trestněprávní kompetencí v oblasti trestního prověřování krácení tzv. "přímých daní" (např. daně z příjmů, daní z hazardních her), tak v rámci věcné příslušnosti Celní správy ČR ke kontrole provozování hazardních her a potírání nelegálního hazardu, byly získány poznatky ke způsobům krácení uvedených daní.

Tyto poznatky byly zjištěny nejen v průběhu prováděných správních řízení, ale i v průběhu prověřovaných trestných činů v oblasti hazardních her. Jako příčinu tohoto poznatku spatřujeme tu skutečnost, že v rámci účinného potírání provozování nelegálního hazardu hledají osoby zapojené do organizování hazardu v České republice cesty k nelegálním ziskům z této činnosti.

2.1.5.9 Kriminalita páchaná na životním prostředí

V oblast **kriminality páchané proti životnímu prostředí** (environmentální kriminality) bylo z hlediska absolutních čísel v této oblasti spácháno v roce 2020 celkem 303 (+1) trestných činů. Výsledky roku 2020 ukázaly, že trendy z minulých let týkající se počtu spáchaných skutků v rámci jednotlivých forem environmentální kriminality nabyly trvalejšího charakteru. Výjimkou je pouze vývoj u trestného činu pytláctví, u kterého po období stagnace nebo mírného poklesu v minulých letech došlo v roce 2020 k nárůstu o 27 %.

V rámci jedné z mezinárodně nejsledovanějších forem trestné činnosti vztahující se k neoprávněnému nakládání s chráněnými volně žijícími druhy živočichů a planě rostoucími rostlinami bylo v roce 2020 zadokumentováno srovnatelné množství případů jako v předchozích letech, což lze považovat, vzhledem ke značnému omezení možností kontrolní činnosti z důvodu dodržování vládních nařízení spojených s pandemií covid-19, zejména pak činnosti kontrolních orgánů České inspekce životního prostředí, za další potvrzení vysokého zájmu pachatelů o tuto formu kriminality. Nadále se jako nejproblematictější v dané oblasti jeví, mimo obchodu se slonovinou, nelegální obchod s velkými kočkovitými šelmami a produkty z nich, exotickými ptáky a plazy.

V oblasti trestné činnosti spojené s týráním zvířat lze sledovat stagnaci celkového počtu této trestné činnosti, v roce 2020 na 163 skutcích. V oblasti týrání zvířat nadále zůstává problém při odhalování pachatelů u případů spojených s trávením volně žijících živočichů, zejména dravých ptáků a dalších volně žijících predátorů.

Jedním z nejzávažnějších případů za několik posledních let v České republice byla ekologická havárie na řece Bečvě (případ je řešen v působnosti OSZ ve Vsetíně), kde zatím probíhá trestní řízení, aniž by byl zjištěn pachatel, a probíhá vyostřená diskuse ohledně toho, odkud mohly jedovaté látky uniknout.

Opatření

- Pod č. 114/2020 Sb. byl publikován **zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**. Tímto zákonem došlo k reformulaci skutkové podstaty trestného činu týrání zvířat a zvedení nové skutkové podstaty trestný čin chov zvířat v nevhodných podmínkách za současného zpřísnění trestního postihu a za zavedení nového druhu trestu, a to trestu „zákaz držení a chovu

zvířat“ (v délce až 10 let, u právnických osob až 20 let), v případě jehož porušení se pachatel dopustí trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Tento zákon nabyl účinnosti 1. června 2020.

- Je zřejmé, že účinný boj proti environmentální kriminalitě vyžaduje disponovat prohloubenou odborností. Z pohledu státního zastupitelství proto na základě novely pokynu obecné povahy NSZ č. 4/2009, Vzorového organizačního řádu, jež nabyla účinnosti 1. 1. 2021, došlo k rozšíření povinné specializace na environmentální kriminalitu vedle krajských státních zastupitelství a Nejvyššího státního zastupitelství též na okresní a vrchní státní zastupitelství.

Odpady

Zvýšené aktivity v oblasti nelegálního nakládání s odpady, tj. v nelegálním dovozu odpadu do ČR ze zahraničí, pokračovaly i v roce 2020. Jak vyplývá z kontrolní činnosti Celní správy ČR (dále jen „CS ČR“) a České inspekce životního prostředí (dále jen „ČiŽP“), existuje reálná hrozba, že se ČR může stát, resp. se již stává, jednou z cílových zemí, kam organizované zločinecké skupiny přepravují odpady k uložení nebo jejich další likvidaci. Tato situace je odrazem toho, že Čína radikálním způsobem odstoupila od dosavadního způsobu přijímání odpadů z Evropy, která tak ztratila možnost jeho exportu, přičemž disponuje omezenými kapacitami na jeho zpracování. V zemích původu je nakládání s těmito odpady jednak ekonomicky náročnější než např. v ČR, dále v těchto zemích existují legislativní omezení pro skládkování, popř. kapacity spaloven jsou často na svých současných hranicích. Původci odpadů (zejm. v SRN a Itálii) tak hledají jakýkoliv odbyť pro tento odpad i v jiných evropských zemích, patrně i za účelem vykazování splnění recyklačních cílů. Odesílatelé pro tyto účely zneužívají režim tzv. „zeleného seznamu“ odpadů, který však slouží pouze pro využitelné druhy odpadů (skutečnou recyklaci). V konečném důsledku vznikají nelegální sklady nevyužitelných plastů, případně jsou odpady přímo odváženy na skládky či spalovny odpadů v ČR, což je v rozporu s legislativou odpadového hospodářství. Tato činnost je patrně dobře organizovaná a spojena se zajímavými ekonomickými příjmy pro příjemce odpadů. Toto jednání představuje často obtížně odhalitelnou trestnou činnost, jelikož jsou skrytě zejm. za účelem odstranění přiváženy nerecyklovatelné odpady, aniž by však přepravy byly oznamovány příslušným úřadům. V rámci spolupráce CS ČR, ČiŽP, Ministerstva životního prostředí (dále jen

„MŽP“) a Policie České republiky (dále jen „PČR“) jsou případy nedovolených přeprav řešeny průběžně. Snahou českých úřadů je vracet zjištěné nedovoleně dovezené odpady do zemí, ze kterých byly odeslány.

Závažnější případy jsou předávány orgánům činným v trestním řízení pro podezření z trestného činu nedovolené přepravy odpadů podle § 298 odst. 1 trestního zákoníku.

V roce 2020 ČIŽP, i přes složitou situaci způsobenou pandemií covid-19, opět zaznamenala mj. i díky aktivitě Celních orgánů, nedovolenou přepravou odpadů, a to zejména směsných nerecyklovatelných plastů. Nejčastějšími zjištěnými porušeními je přeprava odpadu bez potřebných či správně vyplněných dokladů a dovoz k příjemci, který není k přijetí dovážených odpadů oprávněn. K usnadnění procesu je i nadále zneužíván režim tzv. „zeleného seznamu“ odpadů. Dovážený odpad je často deklarován jako odpad k využití a recyklaci, reálně však vykazuje podobnost s upravenými komunálními odpady. Nadále tak přetrvává situace v oblasti dovozu k předstírané recyklaci, kdy skutečným účelem mohlo být např. skládkování odpadu. V roce 2020 se ČIŽP setkala již i s případem falsifikátu průvodních dokladů k nelegální přeshraniční přepravě odpadu s charakterem komunálního odpadu, což svědčí o organizovaném a vědomém porušování předpisů na poli odpadového hospodářství. Touto nelegální činností se účastníci přeshraničních přeprav snaží nejen řešit nedostatečné recyklační kapacity, ale zároveň profitují i z nemalých finančních ohodnocení, která jsou s trhem s odpady spjata. I v roce 2020 ČIŽP spolupracovala s CS, PČR a MŽP na řešení případů zachycených a zjištěných nelegálních přeprav odpadů. ČIŽP se také společně s dalšími 20 členskými státy Evropské unie a 6 zeměmi třetího světa zúčastnila akce „RETROVIRUS“, která byla zaměřena na nakládání s odpady představujícími hrozbu ochraně veřejného zdraví, vzniklým při vypořádávání s nemocí covid-19, přičemž byl zjištěn v jednom případě nedovolený dovoz zdravotnického odpadu smíchaného s obtížně recyklovatelnými plasty. Dále se ČIŽP setkává s případy, kdy nebylo možné v rámci kontroly dohledat, jakým způsobem byly odpady, zejména pak odpady kategorie nebezpečné, odstraněny. Jde o případy, kdy původce či oprávněná osoba předává nejčastěji odpady do tzv. mobilního zařízení, jehož provozovatel nedisponuje stacionárním zařízením, tzn. odpady pouze automobilovým prostředkem přepravuje a „sváží“, ale v evidenci o dalším předání osobám oprávněným k nakládání s odpady uvádí nepravdivé údaje nebo je neuvádí vůbec. Mnohdy jsou způsoby nakládání s odpady v evidenci o odpadech vykázány na pohled správným způsobem,

avšak ve skutečnosti deklarovaná úprava či zpracování neproběhlo a evidenční záznamy tak neodpovídají realitě. Provozovatelé mobilních zařízení v rámci kontrolních úkonů s ČIŽP často nespolupracují (zakrývání skutečného nakládání) a ČIŽP tak jako dozorový orgán ztrácí povědomí o skutečné odpadové koncovce. Odhalení, a především pak prokázání nepovoleného jednání a konání je proto obtížné. V tomto ohledu ČIŽP spolupracuje v některých případech s orgány činnými v trestním řízení.

V rámci kontrol přeshraniční přepravy odpadů zjistili útvary Dohledu celních úřadů 60 případů (celkem 1 179 600 kg odpadu) podezření z porušení předpisů přeshraniční přepravy odpadů (jedná se o kontroly vozidel přepravujících odpad na pozemních komunikacích). Oproti roku 2019 se jedná o 15 - ti procentní nárůst počtu zjištěných porušení a téměř 30 - ti procentní nárůst množství odpadů.

V návaznosti na 8. kolo vzájemných hodnocení členských států Evropské unie zaměřené na potírání kriminality páchané na životním prostředí, konkrétně oblasti nelegálního nakládání s odpady a nebezpečnými látkami a doporučení hodnotící zprávy pro ČR, byl připraven strategický materiál zaměřený na prevenci a potírání této trestné činnosti. Materiál s názvem Strategie prevence a potírání trestné činnosti související s odpady na období let 2021–2023 byl schválen usnesením vlády č. 984 ze dne 5. října 2020. Strategie byla připravena Ministerstvem vnitra (dále jen „MV“) ve spolupráci s MŽP, Ministerstvem spravedlnosti, CS ČR, ČIŽP, PČR a státním zastupitelstvím, které jsou také odpovědné za plnění opatření v oblasti prevence a potírání trestné činnosti související s odpady stanovených ve Strategii.

Opatření

- Ode dne 1. ledna 2021 je účinný **nový zákon o odpadech** č. 541/2020 Sb. Ten obsahuje řadu nových opatření, která mimo jiné navazují na opatření, která byla již dříve zavedena v rámci zrušeného zákona o odpadech (zákon č. 185/2001 Sb.) a navazujících prováděcích předpisů. Díky těmto opatřením se již podařilo snížit počet trestných činů spojených s krádežemi kovů o 72 %. Mezi nová opatření patří např. zavedení kamerového systému ve sběrnách a výkupnách kovů, vymezení závažných porušení zákona o odpadech, na základě kterých je možné odebrat souhlas k provozování sběren, stanovení povinnosti proškolení obsluhy sběren, omezení možnosti výkupu kovových odpadů v mobilních sběrnách nebo rozšíření sankčních pravomocí krajských úřadů. Cílem těchto opatření je dále napomoci ke snížení trestné činnosti při výkupu kovových

odpadů. Rovněž byla vydána vyhláška č. 30/2021 o podrobnostech nakládání s odpady, kterou budou prováděny některá z uvedených ustanovení.

- V roce 2020 byl přijat **zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, a zákon č. 545/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů** (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o další dva zákony z tzv. balíčku odpadových zákonů (zákon o odpadech, zákon o výrobcích s ukončenou životností, změnový zákon, novela zákona o obalech). Zákon o výrobcích s ukončenou životností se vztahuje na vybrané výrobky (elektrozařízení, baterie a akumulátory, pneumatiky, vozidla s ukončenou životností) od jejich výroby a uvedení na trh až po zpracování odpadu z nich vzniklého. Tento zákon daleko podrobněji upravuje pravidla fungování provozovatelů kolektivních systémů a tím zabraňuje tomu, aby příspěvky výrobců vybrané na zpětný odběr a využití výrobků s ukončenou životností byly zneužity k jiným účelům, resp. vyvedeny z kolektivního systému. Zákon také obsahuje podrobnější pravidla pro nakládání s vozidly s ukončenou životností, což by mělo omezit nelegální nakládání s vozidly s ukončenou životností (autovraky).
- **Novela zákona o obalech** transponovala požadavky z balíčku odpadového oběhového hospodářství EU (především minimální požadavky na systémy rozšířené odpovědnosti výrobce). Stejně jako v případě zákona o výrobcích s ukončenou životností byla stanovena nová opatření ke zvýšení transparentnosti nakládání s příspěvky výrobců obalů ze strany autorizované obalové společnosti.
- Na začátku roku 2021 budou přijaty rovněž příslušné vyhlášky – nová vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o obalech, vyhláška o podrobnostech nakládání s vozidly s ukončenou životností a vyhláška o podrobnostech nakládání s některými výrobky s ukončenou životností.
- V průběhu roku 2020 byl také připraven zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a o změně souvisejících zákonů (zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí), který byl předložen k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Zákon stanovuje zákaz uvádění vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu a stanovuje povinnosti výrobcům (osvětovou činnost, označování výrobků, úhradu nákladů...).

Nelegální zabíjení volně žijících živočichů

Dlouhodobým problémem v oblasti kriminality na životním prostředí zůstává trávení, pytláctví a jiné způsoby nelegálního lovu a odchytu volně žijících živočichů, včetně vybírání mláďat z hnízd. Trestněprávní odpovědnost těchto případů se přitom může projevit ve více rovinách. Typicky může jít o porušení veterinárních předpisů (týrání, usmrcení zakázaným způsobem), mysliveckého zákona (pytláctví, porušení zákazu lovu), předpisů na ochranu životního prostředí (zabíjení nebo odchyt zvláště chráněných druhů, včetně druhů kriticky ohrožených) a v neposlední řadě mohou tyto aktivity představovat riziko pro obyvatele a jimi chovaná domácí nebo užitková zvířata (obecné ohrožení).

Nelegální způsoby zabíjení volně žijících živočichů se dotýkají nejvíce vzácných druhů, například dravců – orel, sokol ad. v případě vybírání hnízd či zástřelů, či šelem – rys či vlk v případě trofejního lovu, a v kumulaci s ostatními negativními vlivy mají zásadní vliv na početnost těchto živočichů. Důvody této činnosti jsou zejména určitý užitek (trofej, zdroj potravy) či konflikt s člověkem, např. zemědělství nebo myslivost. Až desítky vyder a rysů a jedinců dalších vzácných druhů jsou dle odhadů odborníků ročně zabity pytláky. Tato nelegální činnost může mít na populace některých druhů volně žijících živočichů významný negativní vliv. Předpokládá se však, že odhalit se podaří jen malou část těchto skutků viz výše. V roce 2020 byla podána dvě trestní oznámení pro podezření z pytláctví páchaném na velkých šelmách. V prvním případě se jednalo o nalezení zraněného jedince rysa ostrovida na území CHKO Beskydy, který následně uhynul. Jak bylo později zjištěno úhyn tohoto jedince byl způsoben nelegálním postřelením a následným oslabením rysa. V druhém případě se jednalo o samici vlka obecného, nalezenou na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Přestože okolnosti nálezu nasvědčovaly tomu, že zvíře zahynulo po střetu s motorovým vozidlem, bližším ohledáním a rtg snímkem bylo zjištěno, že v těle tohoto jedince se nacházejí zbytky střely. Jedná se o druhý podobný případ po téměř roce (vlčice u Konětop na Mělnicku z jara 2019). Např. v roce 2020 byly odhaleny 2 případy použití zakázaných jestřábích košů, v prvním případě byl pachatel již usvědčen, v druhém případě (jestřábí koš v bažantnici) je stále v řízení.

V případě trávení byla tato činnost alespoň z části dokumentována v rámci programu „Volná křídla“ České společnosti ornitologické (dále jen „ČSO“), v rámci činnosti ČSO existuje databáze případů otrav na www.karbofuran.cz, a dále studii týkajícími se zajištění rozborů „otrávených živočichů“, které si MŽP nechávalo v letech 2014–2018 každoročně zpracovat.

Podle těchto dostupných informací je asi polovina nalezených uhynulých živočichů úmyslně otrávena, za posledních 10 let je celkový počet evidovaných jedinců zvláště chráněných druhů živočichů včetně kriticky ohrožených orlů, sokolů nebo luňáků asi 300. Celkem byli otrávení dravci nalezeni na více jak 140 lokalitách na celém území ČR. Vzhledem k tomu, že se podaří najít pouze malou část usmrčených živočichů, lze předpokládat, že rozsah a dopady úmyslného trávení jsou daleko závažnější, než jak nám ukazují statistiky vedené na základě přímých nálezů, což mimochodem potvrzují i výsledky z projektu Pannon Eagle viz níže. Mimo případy otrávených volně žijících živočichů nejsou vzácné ani případy otrávených psů, koček či dokonce hospodářských zvířat. Nejčastěji bývají použity přípravky na bázi karbamátů, zejména zakázaný karbofuran, fosfidů či organofosfátů, bohužel v posledních letech nastává trend používat jiné dostupnější a méně známé přípravky. Od roku 2018 existuje v rámci projektu Pannon Eagle (hlavní partneři v ČR jsou MŽP a ČSO), který je podporovaný evropským programem Life tzv. Unit dog (psí jednotka), jejíž součástí je pes vycvičený na vyhledávání otrávených návnad a živočichů. Hlavním cílem projektu je zejména ochrana orla královského, jehož česká populace čítá několik párů a nelegálním zabíjením je tak velmi vážně ohrožena. V roce 2018 bylo v rámci tohoto projektu odhaleno celkem 40 otrávených dravců, 16 savců, 4 kočky domácí a 1 pes. V roce 2019 byla prokázána otrava u 34 jedinců dravců a 37 jedinců ostatních druhů ptáků, z tohoto počtu bylo otráveno celkem 14 jedinců orla mořského, 13 káňat, ale rovněž např. 7 psů, jde pouze o potvrzené případy. Celkem je předpoklad (kvalifikovaný odhad), že bylo otráveno více jak 100 jedinců volně žijících živočichů, zbytek oproti potvrzeným případům činí nalezení jedinci, u nichž z různých důvodů nebylo provedeno vyšetření na potvrzení otravy. V roce 2020 byla v rámci Pannon Eaglu potvrzena úmyslná otrava u celkem 40 jedinců dravců, z čehož 18 kání lesních, 15 luňáků, 6 psů a dalších živočichů.

Spolu s nelegálním trávením zůstává také pytláctví jedním z nejvýznamnějších problémů dané problematiky. Nadále se v ČR rovněž vyskytuje problém, který je dlouhodobě velmi obtížně řešitelný, a sice odchyt zvláště chráněných živočichů za účelem zájmového chovu, případně za účelem prodeje dalším chovatelům v ČR i zahraničí a za účelem preparace a prodeje vycpanin. V posledních letech byla PČR i ČIŽP řešena řada případů této nelegální činnosti, viz. výše uvedené nelegální použití jestřábích košů.

Opatření

- Dne 6. 1. 2020 schválila vláda svým usnesením č.

13/2020 Národní strategii řešení nelegálního zabíjení a otrav volně žijících živočichů v České republice 2020 – 2030.

Nezákonný obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin (wildlifecrime)

Obecně lze konstatovat, že stále platí dělení nelegálního obchodu s exempláři CITES na dvě primární skupiny. První skupinu můžeme označit jako „turistickou“, která díky vládním a mezinárodním opatřením byla potlačena téměř na nulu. Do druhé skupiny spadají případy závažného porušování celních předpisů a páčání trestné činnosti, kdy se setkáváme se závažnějšími případy nelegálního obchodu s exempláři CITES. Převážně se jedná o organizovanou trestnou činnost. Nelegální obchod s chráněnými druhy zvířat a rostlin patří dlouhodobě k jednomu z nejvýnosnějších druhů nelegálního obchodu vůbec, a to společně s obchodem s drogami a zbraněmi. Dle dostupných informací se tyto nelegální aktivity vzájemně prolínají a zároveň jsou možným finančním zdrojem pro teroristické aktivity. Je např. ověřeno, že obchodování se slonovinou je velkým zdrojem financí pro teroristické skupiny Boko Haram, Al Šabab nebo i tzv. Islámský stát. Mezi další negativní aspekty environmentální kriminality patří i fakt, že nelegální obchod s volně žijícími živočichy a rostlinami je jednou z největších hrozeb pro přežití některých kriticky ohrožených druhů a celkově je na druhém místě mezi příčinami vyhubení druhů, hned za ničením jejich přirozeného prostředí. V rámci nelegálního trhu s exempláři CITES se obchoduje zejména s již zmíněnou tradiční čínskou medicínou, nosorožčími rohy, tygřími kostmi, slonovinou a živými exempláři CITES.

Česká republika je z pohledu mezinárodního nelegálního obchodu s faunou a flórou tradičně v postavení tranzitního státu. Jedním z důvodů je výhodná poloha na křižovatce pašeráckých cest z Afriky a Asie, které mnohdy kopírují tradiční tranzitní trasy pašeráků drog. Na rozkrývání tohoto druhu trestné činnosti je důležitá spolupráce s Českou inspekcí životního prostředí, útvary Dohledu celních úřadů a rovněž i se zahraničními partnery. V oblasti nelegálního obchodu dovozu/vývozu exemplářů podléhající úmluvě CITES došlo ke značnému snížení počtů zadržených exemplářů. Oproti roku 2019 je to téměř o polovinu méně. Hlavní příčina vychází z omezení cestování v rámci coronavirové epidemie, kdy nebylo úplně možné vyjíždět za dovolenými a volně cestovat do asijských zemí. V roce 2020 bylo zaznamenáno celkem 79 případů zadržení. Záchyty byly provedeny převážně Celním úřadem Praha Ruzyně, přes které je největší

pohyb cestujících mimo EU. Další část vychází z trestního prověřování v rámci sekce Pátrání Generálního ředitelství cel. Zadrženo bylo 6130 kusů tradiční čínské medicíny, 83 kusů korálů, 38 kusů peří ptáků, 28 výrobků ze savců (figurky ze slonoviny, drápy z medvěda, roh nosorožce, kůže rysa ostrovida atd.), 19 výrobků z plazů (hadi v alkoholu, zuby krokodýlů, kůže kajmana, sušené maso krokodýla), 1746 kusů rostlin, 3 kusy ptáků (papoušek, sovice sněžná). Útvary Dohledu celních úřadů odhalily v roce 2020 v 24 případech podezření z porušení komodity „CITES“, celkem 1208 ks položek. Z živých zachycených exemplářů se jednalo o dva kusy užovky rybářské. Zbylé položky tvoří zejména korály a tradiční čínská medicína (například 500 ks tablet s názvem BERBERIN 5mg obsahující chrpovník lopuchový). V případě deklarovaných poštovních zásilek provedla ČIŽP za rok 2020 celkem 166 šetření a kontrol, což je rozsah srovnatelný s rokem 2019. Nejzávažnější porušení předpisů na úseku CITES zjistila ČIŽP při kontrolách zásilek v případě dovozů živých rostlin, zejména kaktusy, ale také orchideje, pryšce a masožravé rostliny. U celkem 25 zásilek se jednalo o stovky zabavených exemplářů. Ostatní nelegální zásilky (sušené maso, hmyz, části oděvu, kůže) představovaly pouze jednotky případů. Nelegální zásilka slonoviny byla zjištěna v jednom případě.

Na základě výše uvedeného a ve světle skutečností zjištěných v uplynulých letech, je možné konstatovat, že nezákonné aktivity v oblasti obchodu s TCM a živými rostlinami, zejména kaktusy, mohou mít organizovaný charakter a představovat riziko šíření negace práva ve specifické komunitě, resp. subkultuře, na kterou jsou vázány. Vzhledem k počtu případů a neustávající aktivitě lze dovozovat i propojení s dalšími druhy nezákonné, případně kriminální činnosti, např. daňové úniky. Nejvýznamnějším případem roku 2020 bylo zabavení celkem 21 exemplářů papoušků, u nichž držitel neprokázal původ.

Nadále docházelo k prohlubování poznatků ve vztahu k vietnamské komunitě žijící v České republice. Tato specifická komunita se tradičně věnuje především produkci a distribuci tzv. tradiční čínské medicíny (TCM). Ta z historického a kulturního hlediska tvoří velmi významnou obchodní komoditu jak v Evropě, tak v Asii. Shromážděné poznatky a indicie potvrzují skutečnost, že jde o dobře fungující organizovanou skupinu osob, která je díky uskupené hierarchii schopná obchodovat, příp. jakkoliv jinak nakládat s nelegálně získanými exempláři kočkovitých šelem. Hlavní cílovou destinací těchto produktů bývá Asie. Prioritou tak nadále zůstává prověřovat a rozkrývat

tuto formu nelegální činnosti v jejích jednotlivých fázích.

Opatření

- Dne 20. 1. 2020 schválila vláda svým usnesením č. 61/2020 Akční plán pro potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin do roku 2023.

2.1.5.10 Duševní vlastnictví

Trestná činnost proti **duševnímu vlastnictví** se ustálila v kyberprostoru. V roce 2020 trendy a způsoby páchání trestné činnosti proti právům duševního vlastnictví na území ČR nevybočovaly z dlouhodobějších tendencí, ačkoliv podle statistických ukazatelů došlo k poklesům v počtech zjištěných skutků a stíhaných osob. Tato skutečnost souvisí s pandemií onemocnění covid-19. Z důvodu výrazného omezení nákladní přepravy v souvislosti s nařízeními vlády ČR a krizovými opatřeními stánkový prodej zboží porušující práva duševního vlastnictví v tržnicích a na tržistištích (vyjma letních měsíců, kdy došlo k rozvolnění přijatých epidemických opatření a umožnění maloobchodu a velkoobchodu) nebyl téměř realizován a trestná činnost v podobě nabídky a prodeje padělaného zboží byla převážně páchána v online prostředí prostřednictvím webových stránek a sociálních sítí.

U trestného činu porušení autorského práva, práv k databázím byl zaznamenán pokles na 210 skutků (-106, -33,5 %), přičemž objasněnost se stále drží na vysoké úrovni (41,9 %). Pokles na 136 skutků (-362, -72,6 %) byl zaznamenán také u trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením.

Ačkoliv nosným tématem virtuálních mezinárodních konferencí uskutečněných na závěr roku 2020 k problematice boje proti porušování práv z duševního vlastnictví byla problematika nelegálního obchodu s padělanými zdravotnickými prostředky (padělky testovacích souprav, padělky osobních ochranných prostředků a padělky vakcín proti covid-19), nebyl ze strany Policie ČR do současné doby zaznamenán žádný takový případ.

V roce 2020 zajistila Celní správa ČR v celním řízení cca **249.000 kusů** zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřeno hodnotami originálních výrobků, ve výši **58,5 mil. Kč**. V porovnání s rokem 2019 došlo k snížení množství zadržovaného zboží, z důvodu poklesu objemu dovozu zboží. Současně s množstvím zadržovaného zboží se snížila i jeho hodnota. Nejvíce zajišťovaným zbožím v celním řízení (po množství strážce) byla obuv, elektronické přístroje /mobilní telefony) jejich části, součásti a příslušenství, obalový materiál, obuv, léčiva, oděvy, ochranné roušky a zboží osobní potřeby. V roce

2020 bylo **orgány Celní správy ČR na vnitrostátním trhu** (zejména při stánkovém prodeji) zadrženo cca **150.000 kusů** zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřené v cenách originálních výrobků, ve výši **175, 5 mil. Kč**. V porovnání s rokem 2019 došlo kvůli omezení prodeje k snížení počtu zadržného zboží a současně i k snížení hodnoty zadržného zboží. Nejčastěji zajišťované zboží, co do množství, spadá pod kategorie etikety, oblečení, hračky, části, součásti a příslušenství mobilních telefonů, parfémy, ochranné roušky. V rámci trestního řízení bylo v roce 2020 zajištěno cca **210.000 kusů** zboží v souhrnné hodnotě vyjádřené v cenách originálních výrobků cca **20 mil. Kč**. Nejčastěji zajišťovaným zbožím byly textilní výrobky, parfémy, hračky, hodinky, módní doplňky, obuv a obalový materiál včetně štítků/log/etiket. Celkově bylo v celním řízení, na vnitrostátním trhu a v trestním řízení **v roce 2020 zadrženo cca 610.000 kusů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví v souhrnné hodnotě cca 253,75 mil. Kč**.

V oblasti celního řízení je pokračujícím trendem dovoz zboží neporušujícího práva duševního vlastnictví na území EU, podrobení tohoto zboží běžným celním formalitám a jeho uskladnění v cílovém členském státě (potažmo v ČR), jak lze soudit z počtu provedených kontrol v kontextu se snižujícím se množstvím zachyceného zboží. Po získání celního statusu zboží Společenství se část zboží dostává do skrytých dílen, ve kterých je zboží opatřeno označeními známých práv duševního vlastnictví a následně umisťováno na vnitrostátním trhu daného státu. Na vnitrostátním trhu bylo orgány celní správy provedeno poměrně velké množství záchytů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví vyskytujícího se na tržnicích, při stánkovém prodeji, či v kamenných obchodech. Celkově bylo provedeno 2.023 kontrol, podezřelé zboží bylo zajištěno v 633 případech. Celní správa ČR se zapojila do společných mezinárodních kontrolních akcí, v roce 2020 zaměřených mj. na zboží spojené s bojem proti pandemii Covid-19 (společná kontrolní akce „STOP“ organizovaná WCO, Interpol, OLAF), na kontrolní akci zaměřené zejména na hračky, organizovanou OLAF a Interpol (kontrolní akce „LUDUS“), na kontrolní akci zaměřené na falšované potraviny (kontrolní akce „Opson IX“). Na vnitrostátním trhu bylo zorganizováno a koordinováno 5 celostátních a regionálních kontrolních akcí, např. kontrolní akce „Neo“, „Roundup“, „Lotus“, „Jablko“, a „Rouška“. Pro rok 2021 se předběžně počítá s další účastí Celní správy ČR na společných celních operacích v rámci EU či světa uskutečňovaných pro oblast vymáhání práv duševního vlastnictví. V souvislosti s organizovanou kriminalitou v oblasti výroby, dovozu, vývozu a prodeje zboží

porušujícího práva duševního vlastnictví zaznamenává ČR v průběhu uplynulého roku nárůst nabídky tohoto zboží prostřednictvím různých webových portálů a sociálních sítí. Zejména se jedná o potraviny, přípravky na hubnutí, pro podporu erekce, náhradní díly k vozidlům, elektronické vybavení apod. Pokračujícím trendem jsou případy tzv. „Dropshippingu“, který spočívá v nabídce zboží prostřednictvím webových portálů, kdy po objednání zboží zákazníkem v ČR objedná prodejce zboží ze třetí země a nechá jej zaslat přímo na adresu kupujícího, tedy se stává tzv. pouhým zprostředkovatelem (přeprodejcem), který se zbožím nepříjde do styku a nefiguruje na žádných dokladech. Tímto způsobem se na Unijní trh dostává poměrně velké množství zboží porušujícího práva duševního vlastnictví prostřednictvím balíků se statusem neobchodního zboží. I skrz nepřátelské prostředí, které webové prostředí nabízí orgánům vynucující právo, se orgánům celní správy povedlo v roce 2020 zabránit provádění této trestné činnosti hned několika pachatelům. Dalším trendem v oblasti prodeje padělků prostřednictvím internetu jsou sociální sítě, především facebookové uzavřené skupiny, vytvořené za účelem nabídky tohoto zboží. Na internetu se pak objevují faktické fotografie nabízejícího zboží. Nejčastěji inzerující objedná větší zásilku zboží v jedné várce různých velikostí a ty následně začne inzerovat (nejčastěji inzerující rovnou do informací o skupině uvede, že kupující je obeznámen se skutečností, že nekupuje originální výrobky). V České republice existuje několik legislativních nástrojů, jak práva duševního vlastnictví efektivně vymáhat. V prvním případě je to soukromoprávní rovina, poté podpůrná funkce celních orgánů v rámci zákona č. 355/2014 Sb. a správního řízení (činnost především mobilního dohledu), (vymáhání práva duševního vlastnictví je pouze v rukou tzv. oprávněných osob, nicméně celní orgány jsou zákonem pověřené k určité působnosti v souvislosti s tímto vymáháním, a to zejména v tom, že mohou zboží např. zadržet, anebo kontrolovat), a následně funkce celní správy (nebo PČR) v postavení policejního orgánu při podezření na naplňování skutkových podstat trestných činů chránících práva duševního vlastnictví. Rok 2020 byl z hlediska ochrany práv duševního vlastnictví ovlivněn celosvětovou epidemiologickou situací spojenou s řadou omezení a výrazným zásahem do běžných činností všech subjektů společnosti. S ohledem na uvedené došlo k výrazným změnám i v běžných činnostech soukromých subjektů, které se odrazily v problematice porušování práv duševního vlastnictví. Omezení obchodní činnosti, provozů stánek a obchodů vedlo k převedení nabídek zboží a služeb do internetového prostředí, kdy zboží je

nejen nabízeno v jeho fyzické formě, ale dochází i k nabídce zprostředkování obchodu týkající se přeposlání zboží z nejrůznějších zahraničních obchodních platforem. V návaznosti na uvedené se enormně zvýšilo množství podnětů poukazujících na facebookové či e-shopové nabídky zboží porušující práva duševního vlastnictví. Je třeba poukázat, že z hlediska trestnosti ve vztahu k porušení ochranné známky je trestná nejen nabídka padělaného zboží, ale i pouhé zprostředkování zboží porušující práva duševního vlastnictví. Rozšířil se i okruh nabízeného zboží, vedle tradičního textilu, obuvi, hraček a luxusního zboží bylo nabízeno i hygienické zboží a ochranné prostředky zaměřené na ochranu proti COVID 19. Probíhající prováděná šetření byla ztížena nenadálou změnou chování podezřelých v návaznosti na celorepubliková omezení v běžných činnostech a omezenou činností státních institucí. Sekce Pátrání Celní správy ČR i v roce 2020 byla aktivně zapojena do spolupráce se zahraničními partnery, tj. zahraničními orgány vymáhajícími právo, Europol, Interpol. V tomto zahraničním rámci byly sdíleny aktuální informace týkající se současných trendů padělání, a vedena spolupráce v rámci společných operací zaměřených na padělané zboží, a na internetovou nabídku takového zboží.

Současným a hlavním rizikem jsou bezesporu internetové nabídky ochranných zdravotnických pomůcek a prostředků proti COVID 19.

Opatření:

- Pokračuje spolupráce s úřadem EU pro duševní vlastnictví (EUIPO) v souvislosti s využíváním evropské databáze s názvem IP ENFORCEMENT PORTAL a dále formou účasti na virtuálních konferencích pořádaných ze strany tohoto úřadu. S využíváním údajů uvedených v této databázi došlo ke zvýšení efektivity mezinárodní spolupráce v rámci boje proti porušování práv duševního vlastnictví spočívající v užší spolupráci zástupců policie, orgánů celní správy zemí EU navzájem, i ve vztahu k privátnímu sektoru.
- I v roce 2020 pokračovala ve své činnosti Meziresortní komise pro potírání nelegálního jednání proti právům k duševnímu vlastnictví, jejíž činnost má v gesci MPO. Komise se rovněž v roce 2020 podílela na přípravě „Zprávy o naplňování práv k duševnímu vlastnictví v ČR za rok 2019“, která bývá každoročně zpracovávána pro účely hodnotícího procesu vlády USA o stavu porušování práv k duševnímu vlastnictví v jednotlivých zemích (tzv. 301 Special Review). Zpráva slouží k informování americké administrativy o pokroku

v ochraně práv a potírání nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví v ČR za dané období. Jejím hlavním účelem je pomocí proaktivního přístupu zabránit zařazení ČR na seznam zemí porušujících

v masivním měřítku tato práva (tzv. Watch List). ČR nebyla v roce 2020 na Watch List zařazena.

- S účinností od 1. 1. 2021 došlo v rámci schválení tzv. daňového balíčku (z. č. 609/2020 Sb.), k novelizaci zákona č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy ČR v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

2.1.5.11 Daňová kriminalita

Stejně jako v předešlých letech i v roce 2020 se **daňová trestná činnost** řadila, jak do počtu zpracovávaných případů, tak do výše způsobené škody, mezi nejvýznamnější oblasti trestné činnosti. Jedná se o velmi nebezpečnou trestnou činnost, jejímž hlavním motivem je získání vysokého hmotného zisku.

Případy nejzávažnější daňové kriminality se vyznačují celorepublikovým rozsahem, a to bez ohledu na lokalitu sídel podezřelých společností a místo pobytu jejich statutárních zástupců nebo jiných osob, tak i mezinárodním rozsahem, často s mnohonásobným zapojením cizozemských firem, osob, bankovních účtů apod.

V rámci legislativních změn, zejména po zavedení institutu kontrolních hlášení, se část daňové kriminality, která byla spojena s mezinárodním prvkem, především

v souvislosti s čerpáním nadměrných odpočtů, podařilo do značné míry potlačit. Ve výsledku tak byla část uvedené kriminality vytlačena mimo území ČR, kdy subjekty vedené v ČR působí pouze jako jeden z článků v mezinárodních řetězcích určených ke krácení daně. Ke krácení daně v těchto řetězcích však dochází mimo území ČR. Z tohoto důvodu tak může ČR v některých případech sloužit jako místo pro legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Daňová kriminalita, především v oblasti DPH, se v roce 2020 vyznačovala výraznější sofistikovaností než v předcházejících obdobích, a to z důvodu zapojení stále

se zvětšujícího počtu subjektů v rámci řetězců a velmi krátké době jejich aktivní činnosti, včetně rychlého nahrazování jinými subjekty. Tyto skutečnosti zvyšují nároky na analytickou činnost ze strany PČR i v rámci FS.

Nový modus operandi v rámci daňové kriminality v roce 2020 reprezentuje krácení DPH a daně z příjmů

v souvislosti s činností zprostředkování zaměstnání agenturami práce a dále s nelegálním zaměstnáváním. Tyto případy spojené s otázkou poptávky po co nejlevnější pracovní síle na trhu práce představují největší počet případů organizované daňové kriminality řešené Finanční správou. Vysoké hodnoty nelegálních výnosů ze zkrácených daní a pojistných jsou organizátory částečně odlévány do zahraničí, ve většině odhalených případů jsou však ve značné míře „investovány“ v tuzemsku (stavby, rodinných domů, penzionů, nákupy automobilů).

Jedna z příčin, která měla výrazný vliv na dynamiku a strukturu daňové trestné činnosti v roce 2020, spočívá ve zneužívání celního režimu 4200 při dovozu zboží ze třetích zemí, zejména z Číny, v rámci kterého dochází k propuštění zboží do volného oběhu v jiném členském státě, než je místo jeho konečného určení (prodeje nebo spotřeby), tedy v místě, ve kterém podléhá zdanění DPH. Díky odlišným místům proclení a zdanění DPH vzniká prostor ke krácení daní. I nadále jsou detekovány případy krácení daní a cla souvisejících s celním režimem 4000 (dovoz), kdy zboží pochází z oblasti jihovýchodní Asie.

Nezdaněné zboží uvolněné do režimu volný oběh je vykazováno jako dodané do jiných členských států nekontaktním subjektům, fakticky je však často prodáno v tuzemsku, kdy je prostřednictvím fiktivních dokladů

o jeho nabytí legalizováno, a následně jako akční nabízeno zejména v e-shopech a tržnicích.

Rok 2020 opětovně poukázal na trend v podobě přesunu organizovaného zločinu do oblasti daňové kriminality, neboť prakticky v každém případě je přítomen vysoce organizovaný prvek se všemi atributy organizované zločinecké skupiny.

Pracovníci NCOZ se v rámci pracovního týmu Kobra podílejí spolu s orgány finanční správy, CS ČR a FAÚ na boji proti daňovým únikům a daňové kriminalitě s primárním cílem zajištění řádného výběru daní, případně navrácení nelegálně získaných prostředků do státního rozpočtu.

V rámci metody daňové Kobry bylo policisty NCOZ, příslušníky Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel za rok 2020 státnímu rozpočtu ČR uchráněno celkem 428 (+120) mil. Kč. V rámci Policie ČR bylo metodou daňové Kobry uchráněno celkem 680 mil. Kč.

Jako určitý limitující faktor ovlivňující zejména rychlost trestního řízení se i nadále jeví pravidla pro stanovení místní příslušnosti soudu, a tedy i státního zástupce, u daňových trestných činů především podle sídla daňového subjektu zapsaného v obchodním rejstříku a

podle tomu odpovídajícího sídla správce daně. Velké množství právnických osob jako daňových subjektů má své sídlo často zcela účelově a fiktivně zřízeno v Praze.

Do této trestné činnosti se mohla promítnout i novelizace provedená zákonem č. 333/2020 Sb., která s účinností od 1. 10. 2020 zvýšila hranice výše škod vztahujících se i k daňovým deliktům, nicméně její výraznější dopad do rozsahu nápadu trestné činnosti tohoto druhu lze očekávat až v roce následujícím.

Opatření:

- Resort MF v rámci omezení daňových úniků na DPH připravuje legislativní úpravu spočívající v dalším rozšíření uplatňovaného režimu přenesení daňové povinnosti. Podstatou nové úpravy by bylo rozšíření režimu na plnění nad určitou výši plnění (17,5 tis. EUR). Činnosti na této úpravě byly pozastaveny s ohledem na epidemiologickou situaci.
- V rámci plánů boje proti organizovanému zločinu, gesčně zastřešovaných MV, byly vymezeny cíle směřující ke zrychlení získávání údajů o finančních transakcích, zefektivnění analytických činností.

Elektronická evidence tržeb

Z důvodu vyhlášeného nouzového stavu byly kontroly prováděny pouze v 1. čtvrtletí roku 2020. Útvary Dohledu celních úřadů provedly v I./Q roku 2020 následující počty kontrol:

- Provedeno celkem 1553 kontrol;
- Celkem zjištěno 316 porušení právních předpisů v oblasti EET;
- Příkazem na místě vyřešeno 153 případů, ostatní postoupeny do správního řízení v rámci územní působnosti jednotlivých CÚ;

U kontrolní kompetence elektronické evidence tržeb (EET) došlo oproti minulému roku k poklesu kontrol z důvodu legislativního opatření zákona č. 137/2020 Sb. o některých úpravách v oblasti evidence tržeb a souvislostí s vyhlášením nouzového stavu, ve znění zákona č. 263/2020 Sb. a č. 499/2020 Sb. Výše uvedené omezení bylo stanovena na dva roky, konkrétně do 31. prosince 2022.

Situace v oblasti krácení DPH

K efektivní detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2020 uplatňované analytické nástroje správcem daně, které následně v rámci odhalování tohoto druhu protiprávní činnosti využívají orgány činné v trestním řízení. V reakci na zavedení tzv. kontrolního hlášení ve

prospěch správce daně byly ze stran daňových subjektů zaznamenány nové trendy vykazování cíleně marginálních obchodních transakcí v rámci řádku B3 kontrolního hlášení (zjednodušený účetní doklad pro transakce do 10.000,- Kč) a řetězení vykazovaných fiktivních plnění křížem mezi osobami povinnými podat kontrolní hlášení (tzv. cross - invoicing). Současným trendem v oblasti intrakomunitárních podvodů na DPH je status tuzemských společností do pozic tzv. „conduit company“, kdy zboží pořízené z jiného členského státu EU (dále jen „JČS“) je obratem zasíláno do JČS, škodlivý následek vzniká sice na území JČS, nicméně za aktivního zapojení tuzemského daňového subjektu (daňová povinnost je v tuzemsku minimální, nejsou uplatňovány nadměrné odpočty, na účtech v ČR mají minimální pohyb, finanční toky jsou realizovány prostřednictvím zahraničních bankovních účtů).

Odhalování daňových podvodů komplikuje skutečnost, že se jedná o podvody téměř vždy s příhraničním charakterem, a tato trestná činnost se velmi těžko odhaluje v reálně době, tedy v době, kdy je páchána.

Do trestné činnosti jsou zapojeny skupiny působící na území více členských států EU. S tím souvisí problém se získáváním informací z jiných členských států a tendence pachatelů přesunovat trestnou činnost do zemí, se kterými je komunikace nejsložitější. Byl zaznamenán trend přesouvání peněžních toků na bankovní účty mimo jurisdikci ČR a zaznamenán nárůst podvodů při dovozech zboží zejména z Číny (podhodnocení, e-commerce, zneužívání celních režimů 40 00 a 42 00), kde Česká republika figuruje často na pozici vstupní země pro čínské zboží na trh EU prostřednictvím společností – missing traderů založených v ČR. V tomto ohledu se jeví jako nenahraditelná spolupráce s finanční správou, FAÚ MF a v neposlední řadě rovněž aktivita na úrovni platformy EMPACT Excise EUROPOLu. konkrétně leader pozice OA 2.1. a leader pozice OA 1.3.

K efektivní detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2020 výstupy z rizikové analýzy kontinuálně prováděné Finanční správou. Výstupy z této rizikové analýzy se uplatňují i v trestním řízení.

V reakci na implementaci systému kontrolního hlášení a cílených kontrolních postupů směřovaných na detekované velké daňové úniky zaznamenává Finanční správa nové chování plátců se snahou eliminovat efektivitu analytických systémů. Jedním z nich je vykazování cíleně marginálních obchodních transakcí v rámci řádku B3 kontrolního hlášení (zjednodušený daňový doklad pro transakce do 10 000 Kč). Dalším je zvýšení počtu nesoučinných subjektů zařazených do podvodného spojení a členění spojení do paralelních

větví, kterým dochází k rozšíření subjektů ve spojení na desítky nesoučinných (missing trader) subjektů.

Současným trendem v oblasti intrakomunitárních podvodů na DPH je status tuzemských společností do pozic tzv. „conduit company“, kdy zboží pořízené z jiného členského státu EU (dále jen „JČS“) je obratem zasíláno do JČS, škodlivý následek vzniká sice na území JČS, nicméně za aktivního zapojení tuzemského daňového subjektu (daňová povinnost je v tuzemsku minimální, nejsou uplatňovány nadměrné odpočty, v případech, kdy jsou bankovní účty subjektů umístěny v ČR, jsou na nich realizovány kreditní a ihned debetní operace ve velkých objemech, tj. v řádech desítek či stovek mil. Kč).

Odhalování velkých případů krácení daní komplikují skutečnosti, že se téměř vždy jedná o případy organizované daňové kriminality, tzn. včetně prvku přeshraničního charakteru.

Do trestné činnosti jsou zapojeny skupiny osob působící na území více členských států EU. To představuje tlak na flexibilní získávání informací z jiných členských států. Tendence pachatelů je přesunovat trestnou činnost do zemí, se kterými je komunikace nejsložitější.

Za účelem eliminace exekučních postupů Finanční správy byly zaznamenány případy realizace finančních transakcí zcela na bankovních umístěných mimo území ČR.

Za účelem omezování daňových úniků byla přijata úprava zákona č. 235/2004 Sb., která správci daně umožňuje zrušit registraci nespolehlivým plátcům nadále neplnění povinnosti a ukončit tak jejich negativní aktivity v systému DPH. Za účelem zefektivnění a zlepšení výměny informací potřebných ke správě DPH uzavřela MF České a Slovenské republiky dohodu o výměně vybraných údajů o vzájemných (intrakomunitárních) plnění, první výměny informací proběhly v roce 2019.

V roce 2020 FS evidovala jako nejčastější „komodity“, které organizátoři krácení daní používají jako nosič (předmět daně) služby charakteru „dodání zaměstnanců“ a fiktivní plnění „optimalizující“ výsledné daňové povinnosti v oblasti pronájmu práce (nelegální zaměstnávání) včetně činnosti personálních agentur.

Nadále dochází ke krácení daní v souvislosti s poskytováním reklamních služeb, obchodování s automobily a léky podléhajícím regulaci ze strany (Státní ústav pro kontrolu léčiv).

Velké škody České republice způsobuje organizované skupiny dovážející zboží z destinace jihovýchodní Asie. Viz výše popis krácení daní a cla ve spojení s dovozy.

Jedná se o dlouhodobou činnost, vysoce organizovanou s propracovanými rolemi osob do krácení zapojených. Vzhledem k vývoji ekonomik států (zvýšení nákladů na pracovní zdroje) uvedeného regionu lze predikovat, že tento způsob umisťování zboží do Evropského hospodářského prostoru včetně tuzemska bude mít vzestupný trend.

Zkrácení daní a cel představuje ve svém důsledku prostor pro cenotvorbu prodejců zboží a udržení konkurence schopnosti na trzích zemí EU. Uvedeným modelem operandi krácení daní a cla jsou zasaženy i jiné členské státy, Česká republika při eliminování případů postupuje v součinnosti jak s nimi, tak s Evropským úřadem pro boj proti podvodům.

V první polovině roku 2020 byla činnost Finanční správa zaměřena i na oblast plnění souvisejících s dodáním zboží v oblasti zdravotnictví (ochranné prostředky ve vazbě na epidemiologickou situaci). Finanční správa realizuje kontrolní postupy u několika osob, které měly dodávat zboží uvedeného charakteru, aniž disponovaly materiálním zázemím, personálním zázemím a předchozí zkušeností s obchodem s tímto materiálem.

Efektivním nástrojem v boji proti krácení daní je i nadále součinnost s policejními orgány na platformě „Daňová kobra“. Rozvinutí spolupráce je jedním z akčních cílů vymezených ve zprávě ke koncepci boje proti organizovanému zločinu.

S implementací výkonnějších analytických nástrojů a se zavedením celostátní působnosti v rámci FS se i v roce 2020 negativně projevuje zatížení policejních orgánů (tj. PČR a CS). Markantní je přetížení zejména na krajské úrovni policie. I přes přijatá opatření negativní stav přetížení přetrvává. I pro CS ČR je spolupráce na platformě „Daňová Kobra“ efektivním nástrojem v boji proti daňovým podvodům a je, jak na centrální, tak na regionální úrovni běžným aspektem vzájemné kooperace a sdílení informací mezi partnery tohoto projektu.

Situace v oblasti krácení daní z příjmů

V souladu s daňovou politikou EU (Směrnice Rady 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní (DAC) a její novely DAC2-DAC7) byla ČR v oblasti daně z příjmů zintenzivněna činnost FS správy v oblasti boje proti nelegálnímu odlivu finančních prostředků a související daňové optimalizaci či přímému krácení daňových povinností prostřednictvím daňových rájů (akce Panama Papers, Paradise Papers...). Relevantní data jsou získávána jak z veřejných zdrojů a vlastní činnosti FS, tak spoluprací s dalšími orgány státní správy a v

neposlední řadě i na bázi mezinárodní výměny informací v systému JITSIC a jednotlivých automatických výměn DAC. Získaná relevantní data o rizikových finančních převodech a účastných strukturách, tedy korporacích a ovládajících osobách jsou odpovídajícím způsobem využita při jednotlivých daňových řízeních. Z hlediska správy daní z příjmů, z pohledu pojistných plnění, má významný dopad na růst ekonomiky a s ním spojený nedostatek pracovních sil. Vysoká poptávka po pracovních zdrojích na trhu práce je spojena s organizovanými strukturami, které dodávají zejména zahraniční pracovníky, přičemž příjmy za vykonané práce se stávají předmětem zkrácení. Z pohledu FS jsou tyto případy detekovány zejména v souvislosti se správou DPH, nicméně hlavní poškození rozpočtu spočívá zejména v tom, že není odváděna daň z příjmů ze závislé činnosti a pojistná plnění.

Kompenzační bonusy

V souvislosti s epidemiologickou situací byla přijata zákonná norma (zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, s cílem zmírnit dopady událostí související se vznikem a rozšířením onemocnění covid-19.

Finanční správa i při výplatě bonusů oprávněným žadatelům detekuje protizákonná jednání, jejichž cílem je získat částky bonusu na základě žádostí pachatelů, kteří odcizí identitu skutečných osob.

K 18. 1. 2021 Finanční správa eviduje celkem 103 trestních oznámení podaných ve věci neoprávněného čerpání kompenzačního bonusu na celkovou částku 54 474 750 Kč. Kontrolní mechanismy FS již zabránily neoprávněnému vyplacení částky vyšší než 40 mil. Kč.

Prověřování případů probíhá v úzké součinnosti s Policejním prezidiem a příslušnými policejními útvary. V jednom z případů, kde již došlo ke sdělení obvinění, bylo státními orgány zadokumentováno podání více než 390 podvodných žádostí na celkovou částku převyšující 15 mil. Kč.

Situace na nelegálním trhu v oblasti minerálních olejů

Problematika zvláštních minerálních olejů, tzv. „designer fuels“ představuje z pohledu trestné činnosti, tj. krácení spotřební daně hlavní, dlouhodobě setrvávající problém nejen pro Českou republiku, ale víceméně pro většinu členských států EU. Tento fakt potvrzuje účast většiny čl. států v projektu EMPACT Excise pod záštitou EUROPOLU. Díky tomuto projektu

mají snahu o zapojení se do boje s tímto fenoménem i jiné instituce než policejní (např. UPEI – Unie evropských nezávislých petrolejářů). Tyto tzv. zvláštní minerální oleje nejčastěji spadají pod KN 2710 19 91-99, příp. KN 34031980, KN 2710 12 25, 2707 50 00 (tzv. platformat – nová směs motorové nafty a aditiv, která rovněž nepodléhá běžnému zdanění). Obecně lze konstatovat, že se stále objevují nové chemické kombinace tak, aby mohl být deklarovaný jiný účel použití než pro pohon motorů. Modus operandi je v klíčových aspektech stále stejný. Množství pochybných přepravních společností přepravuje minerální oleje z distribučních skladů (nejčastěji Polsko, příp. Slovensko) s doklady, na kterých jsou uvedeni fiktivní nebo riziková příjemci. Skutečné místo vykládky není zpravidla uvedeno. Nejčastěji jsou tyto oleje přepravovány v IBC kostkách, které jsou následně pohodlně distribuovány koncovým zákazníkům. Konečné platby probíhají zpravidla v hotovosti, takže analýza bankovních převodů není možná. V rámci zmíněného projektu EMPACT Excise probíhá pod OA 2.1 operativní aktivita pod krycím názvem „Chain Bridge“ (dříve „Chess Knight“). Na této aktivitě se kromě České republiky podílí rovněž tyto zástupci: AT, BE, BG, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, SE, SI, UK, EUROPOL, CCWP, WCO. Oproti původnímu modelu „Chess Knight“ je aktuálně nastaven princip tzv. „mikro akcí“, kdy mezi sebou komunikují jen jednotlivé zúčastněné a dotčené státy. Ostatní státy získávají informace formou finálních výstupů po akci, čímž je i minimalizována možnost úniku informací. Hlavním komunikační cestou pro sdílení operativních informací, je šifrovaná komunikační platforma „CENcomm“ (pod správou WCO), dále Siena a Neapol II. V roce 2020 bylo Celní správou ČR u komodity minerální oleje odhaleno na **128 případů** porušení právních předpisů. Vyčíslený únik na cle a daních pak dosáhl cca **97,7 mil. Kč**. Za nárůstem zjištěného úniku oproti roku 2019 přitom stojí nejen intenzivní daňové kontroly zejména v oblasti daňově zvýhodněných komodit, jako jsou minerální oleje určené pro výrobu tepla nebo pro zemědělské účely, ale situaci ovlivnily rovněž úspěšné realizace několika trestních případů, kdy předmětem protiprávního jednání byly zejména ostatní oleje nepodléhající, díky deklarovanému účelu užití, spotřební dani.

Situace na nelegálním trhu v oblasti tabáku a tabákových výrobků

Rok 2020 přinesl výrazné změny v oblasti vnímání problematiky ilegálního obchodu s tabákem a

tabákovými výrobky v Evropě na území České republiky. V roce 2020 byly na území České republiky odhaleny celkem 3 autonomní nelegální výroby cigaret a tabáku, ve všech případech plně ovládaných a organizovaných cizojazyčnými zločineckými skupinami (PL, UA, BY, MD). Jedná se o zcela nový trend a situaci na území střední Evropy, kterou lze přičítat ztrátám, které zločinecké skupiny v uplynulých letech utrpěly při odhalených kontrabandech pašovaných cigaret přes vnější hranici EU ze zemí bývalého Sovětského svazu. Z tohoto důvodu se dle vyslovené hypotézy může jednat o tzv. předsunuté nelegální výroby cigaret na území EU, které mají za cíl saturovat poptávku po nezdaněných a levných tabákových výrobcích v západoevropských zemích. Pandemie COVID 19 nijak neohrozila nelegální obchod s tabákem a netabákovým materiálem, naopak pro nelegální obchodníky byla přínosem vzhledem k částečné paralyzaci bezpečnostních sborů napříč Evropou.

Česká republika se v uplynulém období stala jednou ze zemí, které jsou využívány překupníky s tabákem, netabákovými materiály (lepidla, filtry, cigaretový a filtrový papír, staniol a aluminiový papír, krabičkové přířezy a další) a stroji na úpravu a výrobu cigaret. V České republice jsou zakládány tzv. schránkové firmy, které jsou založeny na základě advokátních plných mocí, kde jednatelem a vlastníkem firmy je neexistující zahraniční fyzická osoba, případně jiná těžko dohledatelná osoba. Rejstříkové soudy ověřují vznik a existenci obchodní společnosti pouze na základě předložených dokladů. Ve většině případů nejsou ověřeny ani zakládací listiny společnosti, které jsou ověřovány padělky notářských razítek. Takto založené společnosti provádějí v zemích EU nákup tabáku, netabákového materiálu a výrobního zařízení na cigarety nebo tabák vhodný ke kouření. Následně je toto zboží prodáváno ilegálním výrobcům cigaret. Obchodní aktivity takto vzniklých firem lze jen velmi těžko podchytit. Podchycení takovýchto obchodů vyžaduje úzkou mezinárodní spolupráci a nasazení kapacit pro monitorování těchto obchodů a pohybu tohoto rizikového zboží. S ohledem na značná rizika spojená

s obchody s tabákem a netabákovými materiály vznikla v rámci operačního programu Europolu EMPACT 2.3 zvláštní pracovní skupina. Členem této pracovní skupiny je zástupce Celní správy ČR. Navrhovaným řešením současné eskalující situace je po vzoru ostatních členských států EU založení expertní a specializované pracovní skupiny, která se primárně v oblasti analytické a v rovině národní a mezinárodní spolupráce bude zabývat zpracováním a vyhodnocováním informací

s jejich okamžitým přesahem do roviny rozpracování na úrovni útvarů Sekce Pátrání GŘC, Celní správy ČR, případně v působnosti jiných útvarů Celní správy ČR.

V roce 2020 bylo kontrolní činností Celní správy ČR v oblasti tabáku a tabákových výrobků zjištěno **479 případů** podezření z porušení celních a daňových předpisů. Únik na spotřební dani lze vyčíslit částkou cca **36 mil. Kč**. Pokles vyčísleného úniku na spotřební dani oproti roku 2019 (93 mil. Kč) byl zapříčiněn přijatými opatřeními v rámci covid-19, zejména omezením mobility občanů jiných zemí a ČR a pohybu zboží. V rámci kontrolní činnosti bylo nejčastěji zjišťováno skladování, nabízení k prodeji a přeprava neznačených cigaret a tabáku. Přes pokles oproti roku 2019 nadále převažuje podíl cigaret ukrajinské, případně běloruské produkce.

Situace na nelegálním trhu v oblasti lihu a lihovin

Počátkem roku 2020 pokračovala stagnace v oblasti nelegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem na území ČR. Byly zaznamenány informace související s nelegální výrobou lihu v domácích podmínkách. Další období roku 2020, bylo zcela mimořádně poznamenáno pandemií COVID 19, kdy lze konstatovat snížené, ne-li nemožné uplatnění tzv. mimobilančního lihu v gastro provozovnách, které byly mimořádnými vládními opatřeními v omezeném provozu, resp. v některých obdobích zcela uzavřeny. V tomto kontextu lze vypočítat i změnu chování spotřebitele, kdy jedním z mála možností bylo pořízení nejen lihovin, ale i piva, vína a meziproductů v legálních obchodních řetězcích. Od roku 2012 nadále trvá riziko výskytu nedohledané části směsi lihu s jedovatým metanolem (cca 2 000 l), případně lihovin vyrobených

z této směsi, přestože dosud nebyl zaznamenán potvrzený případ otravy závažným alkoholem (aktuálně jsou v šetření dva případy možné otravy). Oproti ostatním zemím, zejména mimo EU (např. Mexiko, Jihoafrická republika apod.), kdy došlo k uzavření a bankrotu mnoha výrobců lihu a lihovin s následným rozšířením nelegální výroby a distribuce lihovin dosahující údajně až podílu 36% na trhu, nebyly dosud v České republice tyto signály zaznamenány, resp. nebyly indikovány v takové značné míře. K tomuto aspektu pravděpodobně přispívá negativní zkušenost obyvatelstva s potenciálně zdravotně nebezpečnými vybranými výrobky. Stejně tak nebyl nejen na trhu v ČR, ale i území ostatních členských států EU, zaznamenán v roce 2020 výskyt padělků renomovaných značek výrobců alkoholu. Tento stav

potvrzují i zástupci z řad legitimních výrobců a producentů.

V roce 2020 bylo útvary Celní správy ČR zjištěno celkem **631 případů** podezření z porušení celních a daňových předpisů týkajících se komodit lihu a lihovin. Únik na spotřební dani z lihu dosáhl částky cca **11,4 mil. Kč**, tj. nižší než v roce 2019 (cca 45 mil. Kč).

Rozhodující podíl na předpokládaném úniku na dani z lihu měl záchyt cisternového vozidla polské imatrikulace přepravujícího z Polska na Sicílii líh bez řádných průvodních dokladů. Převládající způsob porušování předpisů nadále spočíval v neprokázání zdanění lihovin skladovaných a nabízených k prodeji především v prodejnách potravin, smíšeného zboží a večerkách, ale také v restauračních zařízeních a trafikách. V několika případech byla zjištěna přeprava lihovin bulharskými státními příslušníky do SRN bez dokladů prokazujících zdanění.

Ve srovnání s rokem 2019 mírně vzrostl počet případů nakládání s neznačeným lihem. Jednalo se převážně o skladování a prodej menšího množství neznačených lihovin v restauračních a ubytovacích zařízeních. Podobně jako v předcházejícím roce docházelo k zachytům přeprav nezdaněných ovocných destilátů, nabízení produktů pěstelského pálení k prodeji v restauračních zařízeních a k odhalení nelegálních domácích pálenic. V příhraničních oblastech ČR docházelo nadále k ojedinělým zachytům neznačených lihovin ve spotřebitelském balení, k jejichž výrobě byl použit líh zbavený denaturačních činidel, zdrojově původem z Polska. Útvary Pátrání Celní správy ČR byly v roce 2020 Policii ČR předány trestní spisy s návrhem na zahájení trestního stíhání ve věci nezákonné výroby lihovin a s návrhem na zahájení trestního stíhání pro trestný čin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží.

Ochrana finančních zájmů EU a veřejné zakázky

Ve věci poškozování zájmů EU jsou detekována shodná a obdobná protiprávní jednání jako v předcházejících letech, a to naplněním zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu *poškození finančních zájmů EU* (§ 260 trestního zákoníku). Jedná se o předkládání nepravdivých nebo hrubě zkreslených dokladů, na základě čehož jsou neoprávněně použity finanční prostředky pocházející z různých fondů EU. Nepravdivé údaje se často týkají fiktivních finančních částek za např. stavební práce, IT služby a mzdové náklady.

V souvislosti s prověřováním a vyšetřováním trestné činnosti související s poškozením zájmů EU je třeba zmínit, že dne 20. listopadu 2017 vstoupilo v platnost

nařízení Rady (EU) 2017/1939, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení úřadu evropského veřejného žalobce. Adaptační úprava českého právního řádu byla provedena novelizací příslušných norem. Uvedený úřad bude nezávislým subjektem EU odpovědným za vyšetřování a stíhání v souvislosti

s trestnými činy proti finančním zájmům EU (např. podvodem, korupcí, přeshraničními podvody s DPH přesahujícími 10 milionů EUR) a za postavení jejich pachatelů před soud. V tomto ohledu bude úřad provádět úkony vyšetřování a trestního stíhání a dále bude úřad vykonávat žalobce před příslušnými soudy členských států. V roce 2019 byla jmenována první evropská nejvyšší žalobkyně. V průběhu roku 2020 Rada EU jmenovala evropské žalobce jednotlivých členských států, včetně evropského žalobce pro ČR. Aktuálně se očekává, že kolegium úřadu jmenuje pověřené evropské žalobce a přijme jednací řád úřadu. Předpoklad zahájení činnosti úřadu je v roce 2021.

V souvislosti se zadáváním veřejných zakázek podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, jsou detekována shodná, případně obdobná, protiprávní jednání jako v předcházejících obdobích v souvislosti s dodáním zejména stavebních zakázek a IT služeb. Především jsou účelově ovlivňována zadávací řízení ve prospěch jediného uchazeče a to tak, že zadavatel stanovuje pro dodavatele veřejné zakázky neopodstatněné, neobjektivní a účelově jiné dodavatele diskriminující kvalifikační předpoklady v zadávací dokumentaci. V těchto případech jsou detekována i korupční jednání. Mezi nejčastěji prověřovanými trestnými činy na úseku zadávání veřejných zakázek jsou trestné činy *zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě*, často v souběhu s trestným činem *přijetí úplatku a podplacení*. V některých případech se jedná o veřejné zakázky, u kterých došlo k financování ze zdrojů EU.

2.2.5 Korupce

Korupce postihuje jak politiku, tak hospodářství i společnost, zasahuje každou oblast lidské činnosti. I nadále je však možné konstatovat, že se nejedná o systémový problém provázaný s konkrétní činností nebo oblastí, spíše lze konstatovat, že korupční činnost je nadále úzce vázána na morální selhání jednotlivce. Přesto lze specifikovat určité činnosti a oblasti, v nichž se vyskytuje častěji.

Korupční jednání je nadále doménou v oblasti veřejných zakázek sektoru stavebnictví, IT služeb a zdravotnictví.

V roce 2020 se dařilo odhalovat korupční jednání v činnosti orgánů státní správy a dále, což je ze společenského hlediska patrně také nejzávažnější, v činnosti soudů. V souvislosti s odhalováním korupce byla taktéž zaznamenána korupční jednání v oblasti sportu, a to v souvislosti s ovlivňováním sportovních zápasů.

Vzhledem k tomu, že korupční jednání se vyznačuje značnou latentností a pachatelé stále více zdokonalují svou činnost, aby nebyli dopadeni, přičemž využívají stále více dostupné moderní technologie a postupy páchaní, nedaří se korupční jednání zcela efektivně odhalovat a pachatele usvědčovat. To zapříčiňuje statistický pokles takové trestné činnosti, který však neodráží relevantní výskyt korupčního jednání.

Z pohledu vývoje trestné činnosti související s korupcí v roce 2020 je možné poukázat na výraznější nárůst trestně stíhaných osob a osob postavených před soud pro trestný čin zjednání výhody při zadání veřejné

zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, dále na nárůst počtu odsouzených osob pro trestný čin podplacení a z druhé strany i na pokračující pokles trestně stíhaných osob pro trestný čin přijetí úplatku.

Podle oficiální statistiky Policie ČR ESSK (evidenčně statistický systém kriminality) bylo v roce 2020 registrováno 172 (-22) korupčních trestných činů (§ 331, 332, 333, 329), za které bylo stíháno 181 (+31) osob.

Vládní protikorupční politika

Gestorkou vládní protikorupční politiky je ministryně spravedlnosti. Předsedou Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „RVKBC“) coby poradního orgánu vlády pro oblast boje proti korupci je předseda vlády. V rámci RVKBC je zřízeno 6 pracovních komisí: koncepční, k hospodárnému nakládání s majetkem státu, k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy, ke střetu zájmů, k whistleblowingu a k lobbingu.

Vládou byl v roce 2020 schválen Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022, který obsahuje konkrétní úkoly vedoucí k naplňování Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 coby základního střednědobého strategického dokumentu vlády pro oblast boje proti korupci. Jedná se o poslední akční plán naplňující zmíněnou koncepci.

Mezinárodní spolupráce

Partnerství pro otevřené vládnutí – Open Government Partnership (OGP) je mezinárodní iniciativou administrativy USA podporující otevřenost, transparentnost a boj proti korupci. Cílem je prostřednictvím konkrétních závazků vlád podpořit rozpočtovou transparentnost, zvýšit občanskou angažovanost, bojovat s korupcí a transformovat se ve více otevřené, efektivní a odpovědné instituce. Informace o průběžném vyhodnocování naplňování závazků ČR v rámci Partnerství pro otevřené vládnutí byly v souladu s pravidly Partnerství pro otevřené vládnutí zveřejňovány v kartách příslušných závazků na webu www.korupce.cz/ v sekci věnující se Partnerství pro otevřené vládnutí. Vláda svým usnesením vlády ze dne 2. listopadu 2020 č. 1129 na další období schválila Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022, který byl vytvořen na základě veřejných konzultací s odbornou i laickou veřejností a ve spolupráci s pracovní komisí k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy. Následně byla usnesením vlády ze dne 7. prosince 2020 č. 1280 schválena Závěrečná sebehodnotící zpráva Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020, která kromě mezirezortního připomínkového řízení rovněž prošla veřejnými konzultacemi. Ministerstvo spravedlnosti v roce 2020 poprvé na základě usnesení vlády ze dne 16. 12. 2019 č. 919 poskytlo členský příspěvek mezinárodní iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí. ČR tak v roce 2020 naplnila všechny své povinnosti, které jí ze členství ve zmíněné mezinárodní iniciativě vyplývají.

Skupina států proti korupci při Radě Evropy – (Group of States Against Corruption – GRECO). Hlavním předmětem činnosti GRECO je monitorování implementace jednotlivých protikorupčních instrumentů Rady Evropy, zejména Trestněprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci a Občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci. V roce 2020 byla v rámci Čtvrtého kola hodnocení GRECO zaměřeného na prevenci korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům zveřejněna průběžná zpráva o plnění doporučení, která byla projednána na 84. plenárním zasedání GRECO. V této zprávě skupina GRECO hodnotila 14 doporučení uložených ČR, přičemž jedno doporučení bylo splněno uspokojivým způsobem a sedm doporučení bylo splněno pouze částečně. Nadále tak přetrvávají závazky zejména v oblasti etických kodexů soudců a členů Parlamentu a transparentnosti legislativního procesu. GRECO proto

nadále hodnotí situaci v ČR jako „globálně neuspokojivou“.

Opatření:

- V prosinci 2020 byl schválen Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022. Akční plán obsahuje konkrétní opatření vycházející z Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022, která mají jasně stanovenou gesci a konkrétní termín plnění. V zájmu zachování elementární kontinuity vládní protikorupční politiky a zajištění realizace mezinárodních závazků České republiky v oblasti boje proti korupci vláda přistoupila oproti předchozím rokům k dvouleté periodicitě tohoto akčního plánu. Tím je garantováno, že budou i v povolebním období, bez negativní prodlevy v období konstituování nové vlády, realizována protikorupční opatření, která jsou determinována zejména mezinárodními závazky České republiky nebo na kterých je většinová shoda. Vládní politiku boje proti korupci v rámci veřejné správy charakterizují 4 prioritní oblasti:
 1. výkonná a nezávislá exekutiva;
 2. transparentnost a otevřený přístup k informacím;
 3. hospodárné nakládání s majetkem státu;
 4. rozvoj občanské společnosti.
- Návrh nové právní úpravy lobbování se sestává z návrhu zákona o lobbování a doprovodného návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti přijetím zákona o lobbování. Oba návrhy zákonů byly v prosinci 2020 PSP ČR projednány v prvním čtení a přikázány k projednání výborům. Cílem zmíněné úpravy je vymezit lobbování jako aktivitu, která pokud je vykonávána v souladu s platnými pravidly, je legitimní a prospěšná, nikoli poškozující. Za účelem efektivní regulace lobbování v ČR bude vytvořen registr lobbistů a lobbovaných, ve kterém bude moci veřejnost sledovat lobbistické kontakty mezi lobbisty a lobbovanými směřující ke změně návrhů právních předpisů či strategických dokumentů schvalovaných vládou. Dalším souvisejícím opatřením ke zvýšení transparentnosti legislativního procesu je zavedení tzv. lobbistické stopy u návrhů právních předpisů tak, aby bylo možné u konkrétního předpisu prostřednictvím elektronické Sbírky zákonů identifikovat lobbistické kontakty. V neposlední řadě bude v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, snížena hranice hodnoty daru, u kterého má veřejný funkcionář oznamovací

povinnost. Legislativní proces obou návrhů zákonů bude pokračovat i v roce 2021.

- Ministryně spravedlnosti opakovaně předložila v červnu 2020 do mezirezortního připomínkového řízení a následně v září 2020 vládě ke schválení návrh zákona o ochraně oznamovatelů a doprovodný návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů. Nový návrh národní právní úpravy ochrany oznamovatelů je nově předkládán již jako plně transponující ustanovení Směrnice EP a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, která byla přijata v rámci řádného legislativního postupu a zveřejněna v Úředním věstníku EU dne 26. 11. 2019 a která směřuje k nastavení jednotného minimálního standardu pro ochranu oznamovatelů ve vybraných rizikových sektorech napříč členskými státy EU. Součástí směrnice jsou ustanovení upravující jak podmínky přiznání ochrany před postihem a požadavky na vytvoření účinné ochrany oznamovatelů, tak nastavení kanálů pro přijímání oznámení a pravidel pro proces jejich prošetřování. K 31. prosinci 2020 stále ještě probíhalo projednávání zmíněných návrhů zákonů zabývajících se ochranou oznamovatelů Legislativní radou vlády. Legislativní proces obou návrhů zákonů bude pokračovat i v roce 2021.
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Českým telekomunikačním úřadem (ČTÚ) v prosinci 2020 na základě úkolu v Akčním plánu boje s korupcí 2020 předložilo ministryni spravedlnosti sektorovou analýzu korupce v oblasti elektronických komunikací. Analýza popisuje daný sektor včetně vazeb mezi aktéry, shrnuje právní rámec tohoto sektoru, identifikuje 8 oblastí obsahujících 12 korupčních rizik, která hodnotí dle Metodiky hodnocení korupčních rizik (CIA) a navrhuje vhodná opatření k jejich snížení či eliminování. Nejvyšší významnosti z identifikovaných rizik dle analýzy dosahuje ovlivňování nezávislosti regulačního úřadu, které lze snížit zajištěním transparentního a objektivního výběrového řízení na všechny pozice regulačních subjektů bez rozdílu zákonného režimu. Zejména pak na pozici předsedy a členů Rady ČTÚ tak, aby bylo v maximální možné míře omezeno korupční riziko. Krokem k větší nezávislosti ČTÚ jakožto regulačního subjektu může být i případná revize způsobu financování regulačního úřadu s přihlédnutím k praxi jiných regulačních úřadů v České republice (např. Energetického regulačního úřadu) nebo v EU.
- Ministerstvo průmyslu a obchodu dále ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem (ERÚ) v prosinci 2020 na základě úkolu v Akčním plánu boje s korupcí 2020 předložilo ministryni spravedlnosti sektorovou analýzu korupce v oblasti energetiky. Analýza opět popisuje daný sektor včetně vazeb mezi aktéry, shrnuje právní rámec tohoto sektoru, jeho aktuální výzvy (celosvětové i domácí), identifikuje korupční rizika a navrhuje opatření k jejich eliminování. V žádném ze zkoumaných institucí však dle analýzy nebyl identifikován stupeň aktuální ochrany proti korupci jako nízký, naopak u většiny byl hodnocen jako dostatečný. Za potenciálně nejvíce rizikové lze dle analýzy označit oblast tvorby právních předpisů a oblast regulace. V oblasti regulace bylo nejrizikovější činností označeno vydávání cenových rozhodnutí a vyhlášek s dopadem na koncového spotřebitele energie v ČR, ale i na všechny regulované subjekty v energetice. Pokud se týká systémového řešení korupčního rizika, jako vhodné opatření v posílení protikorupčního prostředí se dle analýzy jeví přijetí zákona o lobbování.
- Ministerstvo zdravotnictví v součinnosti s Ministerstvem financí zahájilo v roce 2019 ve všech zdravotních pojišťovnách kontrolu „Smluvní politika zdravotních pojišťoven“. První část týkající se přezkoumání transparentnosti rozhodovacího procesu, který vede k uzavření smlouvy s poskytovatelem zdravotní péče je hotova, v druhé části je ověřována funkčnost revizních systémů zdravotních pojišťoven ve vybraných segmentech se zvýšeným rizikem neúčelného a neefektivního vynakládání veřejných prostředků, tato část kontroly stále probíhá. Délka kontroly byla ovlivněna epidemiologickou situací související s pandemií covid-19. Kontrolou přezkoumání transparentnosti rozhodovacího procesu byly zjištěny nedostatky zejména v oblastech:
 - nastavení předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů;
 - nastavení pravomocí a odpovědností příkazců operací a správců rozpočtu, plnění všech povinností podle platné legislativy;
 - prolínání kompetencí při rozhodování o žádostech PZS o novou nebo změnu stávající smlouvy;

- nezbytnost optimalizace výběrových řízení na poskytovatele zdravotních služeb, organizovaných krajskými úřady.
- I v roce 2020 zůstala nedořešena novelizace zákona o státním zastupitelství ve spojitosti s plněním doporučení GRECO (Skupina států proti korupci). V rámci připomínkového řízení nebyla nalezena shoda mezi Ministerstvem spravedlnosti, jako předkladatelem, a státním zastupitelstvím nad některými podstatnými body návrhu. Již v září 2019 byl návrh novely projednán Legislativní radou vlády, která návrh zákona doporučila vládě schválit s určitými legislativně technickými připomínkami a poté předložit do Parlamentu. Současně stanovisko obsahuje sdělení pro vládu, ze kterého vyplývá, že na některé podstatné části návrhu zákona měli jednotliví členové rady protichůdné názory, zejména ke složení výběrové komise na místa vedoucích státních zástupců. Legislativní rada vlády je poradním orgánem vlády v její legislativní činnosti, hodnotí návrh zákona především z pohledu legislativního zpracování a souladnosti s právním řádem, naopak nehodnotí politická východiska, na kterých je návrh zákona postaven. Návrh novely zákona o státním zastupitelství byl v říjnu 2019 projednán RVKBK, která doporučila vládě neschválit předmětnou novelu zákona o státním zastupitelství ve znění předloženém Ministerstvem spravedlnosti a doporučila ji vrátit ministerstvu k zapracování připomínek Nejvyššího státního zastupitelství zásadní povahy. Podstatným důvodem tohoto rozhodnutí bylo, že předmětný návrh zákona nepřipadným způsobem zvyšuje ingerence exekutivy do státního zastupitelství, zejména v oblasti výběru vedoucích státních zástupců. Návrh novely zákona o státním zastupitelství nebyl do současné doby zařazen na pořad jednání vlády. Ministryně spravedlnosti deklarovala, že hodlá návrh ještě projednat s nejvyšším státním zástupcem.
- Boj proti korupci vyžaduje nezřídka přistupovat k nasazování tzv. prostorových odposlechů, jimiž jsou získávány skutečnosti důležité pro trestní řízení. Z tohoto pohledu je třeba zmínit, že v červenci 2020 podal nejvyšší státní zástupce podle § 12 odst. 4 zákona o státním zastupitelství podnět ke sjednocení nejednotné rozhodovací praxi soudů v procesu dokazování před soudem ve vztahu k tzv. prostorovým odposlechům. Nejednotná praxe soudů spočívá v rozdílném přístupu k zákonnosti a procesní použitelnosti důkazů získaných na základě povolení soudce

podle § 158d odst. 3 trestního řádu v jiné trestní věci podle § 158d odst. 10 trestního řádu. Některé soudy vykládaly podmínky ve prospěch širší aplikace důkazů ze soudcem povoleného sledování osob a věcí, tedy použití záznamů pořízených při sledování, odsouhlaseném soudcem v jiné trestní věci, přichází v úvahu, jiné soudy ale takový postup zapovídaly. Předmětnou problematiku vyjasnilo zasedání trestního kolegia Nejvyššího soudu, které na svém zasedání v prosinci 2020 rozhodlo, že k nedávným relevantním rozhodnutím – např. 7 Tdo 865/2020 bude publikována právní věta ve znění: *Ustanovení § 158d odst. 3 trestního řádu neupravuje zvláštní, speciální institut v podobě sledování uskutečněného na základě předchozího povolení soudce, ale pouze klade náročnější podmínky na povolovací proces sledování, při kterém mají být pořizovány záznamy ve smyslu § 158d odst. 2 trestního řádu v případech, kdy má být sledováním zasaženo do vyjmenovaných základních lidských práv a svobod (přičemž může jít o práva či svobody i jiné než sledované osoby). Účelem ustanovení § 158d odst. 10 trestního řádu není nic jiného než s odkazem na ustanovení § 158d odst. 2 trestního řádu zdůraznit, že v jiné věci lze použít za předpokladů zde uvedených jako důkazní prostředek záznam pořízený při sledování a připojený protokol. Záznamy o sledování osob a věcí uvedené v § 158d odst. 2 trestního řádu a připojené protokoly tedy lze použít jako důkazní prostředky i v jiné trestní věci, než je ta, v níž bylo povoleno sledování, je-li i v této věci vedeno řízení o úmyslném trestném činu nebo souhlasí-li s tím osoba, do jejíž práv a svobod bylo sledováním zasahováno (§ 158d odst. 10 trestního řádu). To platí jak v případech, kdy bylo sledování povoleno státním zástupcem (§ 158d odst. 2 trestního řádu), tak i tehdy, kdy bylo sledování povoleno soudcem (§ 158d odst. 3 trestního řádu). V případech sledování povoleného soudcem, při němž se zasahuje do nedotknutelnosti obydlí nebo jiných práv uvedených v § 158d odst. 3 trestního řádu, je však třeba přípustnost takového důkazního prostředku v jiné věci posuzovat s ohledem na zásadu proporcionality a s respektem k právu na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí ve smyslu čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Přitom je nutno zejména přihlídnout k intenzitě zásahu do práv uvedených v § 158d odst. 3 trestního řádu a k závažnosti trestného činu, o němž se vede řízení v jiné trestní věci.*

2.2.6 Organizovaný zločin

Vývoj v roce 2020 potvrdil dlouhodobý nárůst snahy kriminálně závadových osob o trvalé etablování na území ČR prostřednictvím některého z pobytových oprávnění. Uvedený nárůst lze přičíst zejména kriminálně závadovým osobám pocházejícím z prostředí ruskojazyčných komunit, zatímco např. u kriminálně závadových osob pocházejících z asijských komunit situace v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 spíše stagnovala. Kriminálně závadové osoby se snažily o své etablování na území ČR především fiktivním naplňováním některého z legálních pobytových důvodů (úcelová manželství, nerealizované vysokoškolské studium, využívání poskytovatelů fiktivního zaměstnání atd.). Patrným jevem se stalo i využívání oprávnění vyplývající z nabytí (oproti ČR zjevně systémově dostupnějšího) občanství jiného členského státu EU ruskojazyčnými osobami (např. maďarské občanství).

Za dlouhodobě nejvýznamnější cizojazyčné kriminální struktury lze považovat kriminální organizace složené z osob pocházejících z teritoria bývalého Sovětského svazu, jejichž společným dorozumivacím jazykem je ruština (ačkoli mateřský jazyk jejich členů je velmi často jiný – ukrajinština, arménština, gruzínština). Za další významné cizojazyčné kriminální struktury lze považovat kriminální organizace původem z jihovýchodní Asie, což jsou v českých podmínkách především vietnamské kriminální organizace a v posledních několika letech rychle expandující čínské kriminální organizace. Velmi významným cizojazyčným organizovaným kriminálním prvkem dlouhodobě působícím na území ČR jsou kriminální struktury původem z Balkánského poloostrova, jejichž dorozumivacími jazyky jsou srbština, chorvatština a albánština.

Vazba na domovské teritorium těmito kriminálními strukturám umožňuje těžit z mezinárodního rozměru jimi páchané kriminality (mezinárodně organizovaná legalizace zisků pocházejících z trestné činnosti, výhodnější ceny při nákupu nelegálních komodit v zemi původu apod.). Zároveň jsou cizojazyčné kriminální struktury velmi pevně integrovány do kriminálního prostředí v ČR a často úzce spolupracují s domácími (českojazyčnými) kriminálními organizacemi nebo kriminálně závadovými jedinci a vytvářejí si korupční průniky do české státní i veřejné správy. Rovněž byly zaznamenány případy kriminální spolupráce mezi jazykově odlišnými kriminálními strukturami. Monitorované cizojazyčné kriminální struktury jsou většinou dlouhodobě etablovány v českém prostředí a velmi dobře se v něm orientují, takže dovedou při

páchání trestné činnosti těžit ze spolupráce s českými profesními specialisty, přičemž tato spolupráce nemusí být vysloveně kriminální, ale nejčastěji se pohybuje na neostře hranici mezi legální a nelegální činností.

Rok 2020 nepředstavoval pro problematiku balkánského organizovaného zločinu a jeho struktur působících na území ČR v oblasti organizované kriminality žádnou zásadní změnu, a to především i v souvislosti s epidemiologickými a restriktivními opatřeními spojenými s celosvětovou epidemií covid-19. V porovnání s předchozími roky došlo v roce 2020 k ústupu kriminálních aktivit migrujících balkánských rodinných uskupení páhajících rozlišnou, především majetkovou trestnou činností.

Mimořádná situace v souvislosti s epidemiologickou krizí v roce 2020 se v prostředí ruskojazyčného kriminálního prostředí projevila především s ohledem na omezení možnosti pohybu osob. V důsledku toho došlo k výraznému zpomalení nebo pozastavení některých aktivit organizovaných ruskojazyčnými kriminálními autoritami. Tento efekt se projevil především při dlouhodobém pobytu některých organizátorů trestné činnosti mimo území ČR - a to zejména u aktivit vyžadujících koordinaci na osobní úrovni. Epidemiologická opatření omezující pohyb osob rovněž významně zasáhla do aktivit kriminálních skupin ovládajících přes zaměstnavatelské agentury import zahraničních pracovníků, což se projevilo dočasným poklesem jejich trestné činnosti. V rámci tohoto vysoce konkurenčního prostředí dlouhodobě dominují ukrajinské zločinecké skupiny, mezi nimiž probíhají vzájemné střety o tento velmi ziskový kriminální trh.

V roce 2020 nedošlo při páchaní organizované kriminální činnosti vietnamskou komunitou k zásadním změnám nebo zvratům v trendech, které byly identifikovány v předchozích letech, což bylo v roce 2020 mimo jiné zapříčiněno také celosvětovou pandemií choroby covid-19 a s tím souvisejícími vydanými restriktivními opatřeními. Vietnamské kriminální prostředí se na území ČR dlouhodobě zabývá vysoce latentní a sofistikovanou trestnou činností, velmi často organizovanou, páchanou v oblastech toxikomanie, daňových podvodů, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace pobytů na území ČR, migrace a dalších.

Opatření

- Dne 1. dubna 2020 byl vládou ČR schválen Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2020 a 2021, předkládaný spolu s vyhodnocením

předchozího akčního plánu na roky 2018 a 2019. Akční plán obsahuje mimo jiné opatření v oblasti mezinárodní spolupráce, rozvoje pracovní metody Daňová Kobra a boje proti novým formám organizované trestné činnosti.

- V Konceptu boje proti organizovanému zločinu do roku 2023 se mj. zmiňuje, že změna institutu dohody o vině a trestu by „měla umožnit jeho aplikaci i na zvláště závažné zločiny, neboť činnost organizované zločinecké skupiny je většinou takto klasifikována“. K takovému rozšíření (na všechny trestné činy) došlo zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.

Výzkum organizovaného zločinu

V rámci kriminologického výzkumu organizovaného zločinu se v IKSP realizují od roku 1993 každoročně expertní šetření. Jako experti jsou dotazováni pracovníci speciálních útvarů PČR a od roku 2012 i pracovníci GRČ.

V roce 2020 podle mínění expertů byly plně rozvinuté skupiny ve spektru zločineckých skupin zastoupeny ze 47 %, skupiny s neúplně rozvinutou strukturou z 53 %. Odhad podílu žen ve skupinách organizovaného zločinu se od předchozího roku příliš neliší – experti odhadli podíl žen na 18 %. Podíl ryze českého prvku (tj. skupin tvořených pouze Čechy) se v průběhu let mírně zvyšuje. V roce 2004 byl kolem jedné pětiny, v posledních letech je kolem 30 %. Pokud jde o cizince, byli ve skupinách organizovaného zločinu opět nejsilněji zastoupeni Vietnamci, Ukrajinci, Rusové, Albánci/Kosovští Albánci. Druhou skupinu tvořili s výrazným odstupem Slováci, Srbové, Rumuni, Bulhaři, Poláci.

K nejfrekventovanějším aktivitám byla společně na prvních místech řazena výroba, pašování a distribuce drog, korupce a kriminalita s využitím informačních a komunikačních technologií. Dále následovaly daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, organizování prostituce a obchod se ženami a praní špinavých peněz. Ve srovnání s předchozím rokem je třeba si všimnout návratu obchodování s drogami na první místa a vzestupu kriminality páchané s využitím informačních a komunikačních technologií, obdobně i vzestupu kriminality spojené s prostitucí a obchodováním se ženami.

Celkově názory expertů k vývoji organizovaného zločinu v ČR potvrdily dosavadní trendy. Stupeň organizovanosti skupin se podle názoru expertů mírně zvyšuje, což se možná odráží v klesajícím podílu využívaných externistů, zatímco podíl žen zůstává relativně konstantní, stejně jako poměr Čechů a cizinců.

V pořadí nejpočetněji zastoupených národností rovněž nedošlo na prvních deseti místech k významným změnám a dominantní již po několik let zůstávají cizinci ze čtyř států. Pokud jde o nejrozšířenější aktivity organizovaného zločinu, je třeba upozornit na vzestup kriminality spojené s využitím informačních a komunikačních technologií. Převažující aktivity skupin složených z cizinců si uchovávají relativně stejné zaměření. Otázky zaměřené na zjištění míry využívání korupce ukázaly, že většina expertů zastává názor o relativně stabilní úrovni korupce využívané organizovaným zločinem s tím, že korupční snahy míří především na zajištění dosahování zisku.

2.1.5.12 Obchod s lidmi

Problematika obchodování s lidmi nezaznamenala v roce 2020 ve srovnání s předchozím rokem žádné zásadní změny ve zjištěných formách obchodování s lidmi, ani ve způsobech jednání pachatelů této trestné činnosti. V prostředí ČR se jednalo zejména o formu užití obětí obchodování s lidmi k prostituci a formu užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování nebo kořistění z takového jednání. V jednání pachatelů i nadále převažovalo využívání převážně lsti, zneužití závislosti nebo omylu. V některých případech a u určitých sociálních skupin však i nadále docházelo k použití násilí jako prostředku k dosažení požadavku pachatelů nebo poslušnosti obětí.

Lze konstatovat, že problematika obchodování s lidmi ve formě struktury a národnostního složení kriminálních organizací i z hlediska použitých modus operandi, tak jak byla v roce 2020 zjišťována na území ČR, je obdobná jako v ostatních členských státech EU a odpovídá aktuálním evropským trendům tohoto typu organizovaného zločinu. Tento závěr vyplývá mimo jiné zejména z informací získávaných v průběhu expertních jednání v rámci projektu Europolu EMPACT THB.

Situace na tomto úseku trestné činnosti byla v roce 2020 ovlivňována opatřeními v souvislosti s pandemií covid-19, a to zejména omezeními v souvislosti s cestováním a opatřeními na hranicích.

Podle oficiální statistiky Policie ČR ESSK bylo v roce 2020 registrováno 18 (-2) trestných činů obchodování s

lidmi (§ 168), za které bylo stíháno 20 (-6) osob, z čehož 4 stíhané osoby byly mladší 18 let.

V souvislosti se zaznamenanými případy pracovního vykořisťování a nucených prací ve Velké Británii v uplynulých letech, byla v roce 2020 zajišťována pomoc obětem obchodování s lidmi v rámci dobrovolných návratů do ČR ze strany styčného důstojníka PČR, který působí při Velvyslanectví ČR v Londýně. I v roce 2020 MV pokračovalo v realizaci Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi (podrobnosti v kap. 3.4.3.).

Opatření

- Dne 4. května 2020 byla Usnesením Vlády ČR č. 502 schválena Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2020-2023.
- V říjnu 2020 proběhla virtuální konference s názvem „Human Trafficking in Times of Corona“, Konferenci pořádala Rakouská pracovní skupina pro boj proti obchodování s lidmi ve spolupráci s Vídeňským institutem pro mezinárodní dialog a spolupráci (VIDC) a Mezinárodní organizací pro migraci (IOM). Bylo konstatováno, že krize vyvolaná covid-19 začíná odhalovat nejisté podmínky, ve kterých se mnoho lidí ocitlo, a to zejména podmínky týkající se nezaměstnanosti v různých oblastech. Jedná se primárně o osoby pracující v zemědělství, sezónní pracovníky v turistickém průmyslu nebo osoby pracující v domácnostech.
- V témže měsíci roku 2020 se uskutečnilo 10. zasedání smluvních stran Úmluvy Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Bylo upozorněno, že pandemie také zvýšila zranitelnost migrantů vůči riziku obchodování s lidmi a pašování migrantů. Mezinárodní spolupráce prostřednictvím Úmluvy je naléhavější než kdy jindy, a je třeba zabránit vykořisťování a chránit zranitelné osoby.

2.1.5.13 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem

V oblasti trestné činnosti nelegálního obchodu se zbraněmi, výbušninami a vojenským materiálem nebyly v roce 2020 oproti roku 2019 zaznamenány žádné zásadní změny. Kriminální prostředí nadále využívá příležitosti k obstarání nedokonale znehodnocených zbraní nebo zbraní upravených na expanzní, nověji na střelbu náboji FLOBERT, které lze pořídit v okolních zemích, kde je účinná odlišná legislativa. Tyto zbraně

lze poměrně snadno upravit do plně funkčního stavu, jedná se jak o krátké zbraně, tak o zbraně vojenského charakteru. Osoby z kriminálního prostředí se těmito zbraněmi předzásobily a nejsou výjimkou zachyty zbraní deponovaných v úkrytech. Do obchodování se zbraněmi se nezřídka zapojují i cizojazyčné struktury. ČR je nejenom konečným odbytištěm nelegálních zbraní, ale i tranzitní zemí, rovněž i zemí zdrojovou, zejména pro západní státy EU, přičemž motivací je získání finančního prospěchu.

Zhruba stejnou měrou bylo zaznamenáno nelegální držení výbušnin, a to jak komerčně vyráběných, vojenských, ale i improvizovaně vyráběných z charakteristických surovin. Dostupnost těchto surovin a prekursorů výbušnin je sice legislativně regulována, ale je i při pouze mírném úsilí možná.

Nelegálním obchod s nebezpečným materiálem (materiál CBRN) nezaznamenal trend podstatných změn. Tento materiál je stále relativně dostupný, například v opuštěných průmyslových areálech nebo prostorech, které v minulosti využívaly ozbrojené síly, kde již není pod řádnou kontrolou. Výjimkou nejsou ani nálezy většího množství tohoto materiálu u osob zaměřených tímto směrem nebo v pozůstatostech.

Období pandemie covid-19 se v oblasti nelegálního obchodování se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem projevilo mírným útlumem aktivit a jejich přesunutím do online prostředí, jednak pro možnost nebýt v přímém kontaktu, ale zejména pro jedinečnou možnost anonymizace a konspirace aktivit.

CELNÍ SPRÁVA ČR

V roce 2020 byl realizován vývoz 7654 položek zboží dvojího užití uvedených v celních prohlášeních, na které bylo vydáno Ministerstvem průmyslu a obchodu – Licenční správou (dále jen „MPO-LS“) individuální vývozní povolení nebo bylo použito všeobecné vývozní povolení, případně bylo použito vývozní povolení vydané příslušným orgánem jiného členského státu EU. Identifikace zboží dvojího užití prostřednictvím aplikace DUAL USE byla provedena ve 173 případech, kdy ve 22 případech bylo identifikováno zboží dvojího užití. Jak v počtu vyvezených položek zboží dvojího užití a identifikaci došlo oproti roku 2019 k růstu, což je dáno zvýšenou poptávkou v třetích zemích po zboží, které splňuje charakteristiku zboží dvojího užití. Z celkového počtu 173 identifikací zboží dvojího užití nebyla v žádném identifikovaném případě zaslána žádost o stanovisko na MPO-LS. Celní správa ČR zjistila v roce 2020 v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem 35 případů porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, což je

při počtu 307 držitelů povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem pozoruhodné číslo. V případě vojenského materiálu se jednalo především o vojenské vysílačky, balistické materiály a náhradní díly k vojenským vozidlům, vrtulníkům a letounům. Což je s ohledem na údaje z roku 2019 větší nárůst. V oblasti kontroly obchodu s výrobky, jejichž držení je upraveno zákonem č. 228/2005 Sb. o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů, bylo zjištěno v roce 2020 šest případů porušení zákona č. 228/2005 Sb. Lze dále předpokládat zvýšené riziko nezákonných vývozů vojenského materiálu, zbraní a tzv. zboží dvojího užití (obchodní zboží) do oblastí zasažených válečnými konflikty, resp. nepřímý vývoz do těchto zemí přes jiné nerizikové tranzitní destinace (ČR je v roli vývozní či tranzitní země).

Opatření:

- Rizikovou oblast představují zbraně originálně vyrobené jako zbraně expanzní (plynové), jejichž konstrukce umožňuje případnou úpravu do střelbyschopného stavu ostrým střelivem. Riziko těchto zbraní spočívá v jednoduchosti domácí úpravy, kdy je lze uvést do plně střelbyschopného stavu ostrým střelivem. Z důvodu posílení kontroly dovozu tohoto typu zbraní a zbraní používajících náboje typu Flobert (včetně střeliva určeného pro tyto typy zbraní) do České republiky byl na základě nařízení vlády č. 103/2020 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 282/2013 Sb., s účinností od 1. dubna 2020 podmíněn dovoz těchto typů zbraní ze třetích zemí předchozím povolením ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu. Od účinnosti předmětného nařízení vlády do konce r. 2020 vydalo Ministerstvo průmyslu a obchodu povolení k dovozu téměř 50 tisíc ks těchto typů zbraní.

2.1.5.14 Padělání

V oblasti padělání měny došlo v roce 2020 ke snížení celkového počtu padělků bankovek a mincí oproti roku 2019. Celkem bylo za rok 2020 zadrženo 1 389 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí, tj. o 439 kusů méně než v roce 2019. V hodnotovém vyjádření pak zadržené padělky představují částku 2,016 mil. Kč. Zlepšení situace podloženo poklesem dílčích sledovaných ukazatelů na úseku padělání měny a platebních prostředků lze přičíst zejména pokračujícímu trendu posledních let - bezkontaktní

výběry

z bankomatu, platby platební kartou apod. V roce 2020 se k uvedenému trendu přidala i vládní opatření zaměřená proti šíření onemocnění covid-19, která souvisela s omezením turistického ruchu a nárůstem množství bezkontaktních plateb.

V rámci českých platidel se stále nejčastěji padělají bankovky hodnot 1 000 Kč a 500 Kč, v roce 2020 se k nim přidaly i padělky bankovek 200 Kč a 2 000 Kč. Stejně jako v předcházejících letech byla většina padělaných bankovek zhotovena na inkoustových tiskárnách a ochranné prvky byly napodobeny jednoduchým způsobem, popř. nebyly napodobeny vůbec. Kvalita většiny padělků z hlediska nebezpečnosti byla méně zdařilá (4. stupeň v pětistupňové stupnici nebezpečnosti). Byly však zadrženy i padělky ve druhém stupni nebezpečnosti, ale jednalo o jednotky kusů.

U padělání zahraniční měny stále platí, že tato trestná činnost je většinou páchaná organizovanými skupinami a většina padělků je dobré kvality. U padělání Eura se stále uplatňují padělky, které jsou získávány v rámci kybernetického prostoru, tzv. darknetu.

Prostřednictvím těchto skrytých obchodních serverů si padělatelé anonymně obstarávají polotovary pro výrobu padělků nebo i návodů na jejich výrobu. Z polotovarů se jedná především o velice dobře padělané hologramy k výrobě padělků bankovek nebo materiály k výrobě padělků mincí. Hologram je obecně považován za jeden z nejhodnotnějších a zároveň nejdominantnějších ochranných prvků, avšak pokud je napodoben ve vysoké kvalitě, znamená to vyšší hrozbu pro veřejnost, která jej často využívá jako hlavní rozpoznávací znak pravosti. Právě proto se padělatelé na tento ochranný prvek zaměřují. Počty padělků této kategorie i nadále rostou.

Opatření:

- V roce 2020 bylo ze strany Policie ČR pokračováno v udržování a zlepšování spolupráce s bankovním sektorem. V rámci spolupráce s ČNB stále pokračují práce na řešení automatizace předávání informací o padělcích včetně tvorby jednotných databází. S komerčními bankami byla řešena spolupráce na urychlené reakci při skimmingovém útoku na bankomaty, která probíhala formou přijímání trestních oznámení od jednotlivých bankovních ústavů o vzniklém případě skimmingu, včetně zaslání příslušných kamerových záznamů napadeného bankomatu.

2.2.7 Nelegální obchod s drogami

V oblasti drogové kriminality v roce 2020 pokračovaly trendy roku 2019 související zejména s přesunem části velkoobjemové produkce metamfetaminu za hranice ČR, zapojením etnicky podmíněných zločineckých uskupení, organizováním mezinárodní přepravy, obchodu s léčivými, obchodováním v kyberprostoru a s tím spojené zvyšování dostupnosti drog.

Vyhlášení nouzového stavu v roce 2020 nemělo zásadní dopad na plošné změny trendů v oblasti drogové trestné činnosti, dílčí vliv se projevil v oblasti uzavřených distribučních prostředí a u sekundární drogové kriminality. Případné zhoršení dostupnosti a kvality některých drog, nárůst jejich cen nebo snížení poptávky po některých látkách mělo jen lokální a časově omezený charakter. Obchod s omamnými a psychotropními látkami se však více stáhl z veřejného prostoru do ústraní nebo do kyberprostoru. K významnému poklesu došlo v oblasti zneužívání drog v prostředí taneční zábavy a nočních klubů z důvodu vyhlášených mimořádných opatření a významného poklesu zahraničních turistů.

Nejvyšší podíl trestných činů v roce 2020 představovala drogová kriminalita spojená s metamfetaminem a konopnými látkami, kdy je stále patrná trvalá orientace vymáhání práva na snižování nabídky nelegálních drog v ČR, zejména v úrovni výroby, distribuce dovozu a vývozu nelegálních drog.

Podíl cizinců páchajících drogovou trestnou činností i nadále tvoří okolo 10 % všech pachatelů registrované trestné činnosti v ČR. Cizinci zpravidla ovládají obchod v nejzávažnějších formách, čeští občané se převážně zapojují do distribučních i produkčních úrovní a často jsou také najímáni jako kurýři pro převoz drog. I v roce 2020 byla patrná vzájemná provázanost členů těchto jednotlivých skupin a jejich spojování a spolupráce, kdy se zpravidla zaměřovali na více komodit zakázaných látek nebo docházelo ke kombinaci s jinou finančně zajímavou komoditou.

ČR dlouhodobě představuje zemi s nejvyšším počtem odhalených varen metamfetaminu v Evropě, nikoliv však zemi s dominantním objemem výroby. Ve více jak 90 % se jedná o malé domácí laboratoře s výrobní kapacitou v řádech maximálně desítek gramů na jeden výrobní cyklus, jejichž produkce je určena výhradně pro domácí trh. Průmyslové varny s výrobní kapacitou v řádech kilogramů až desítek kilogramů, s produkcí určenou na export, představují zhruba 7 % všech odhalených varen, přičemž v posledních minimálně dvou letech je registrován přesun této velkoobjemové produkce zejména do Polska a Nizozemí. V této souvislosti lze ve vztahu k velkoobjemové výrobě metamfetaminu na území ČR pozorovat větší zapojení

občanů ČR, které může souviset právě s pokračujícím přesunem výroby organizované vietnamskými kriminálními skupinami do dalších evropských zemí.

K nejvýznamnějším zdrojům metamfetaminu v Evropě aktuálně patří metamfetamin vyrobený mexickými zločineckými skupinami v průmyslových laboratořích, zejména v Nizozemí a Belgii, a metamfetamin dovážený mexickými zločineckými skupinami v řádech stovek kilogramů zpravidla v kontejnerech nákladních lodí z Mexika. K objemově významným záchytům mexického metamfetaminu došlo v Rakousku, Německu, Belgii, Francii, Španělsku, Nizozemí a na Slovensku. V Evropě jsou dále zachycována významná množství metamfetaminu prokazatelně původem ze zemí střední Asie (nejčastěji Afganistanu) nebo z Iránu. V roce 2020 byl zaznamenán dovoz metamfetaminu průmyslově vyráběného mexickými organizovanými skupinami do ČR.

Případy realizované nebo rozpracované orgány činnými v trestním řízení v roce 2020 v oblasti nelegálního obchodu s konopnými drogami ukazují na pokračující tendence zřizování menších provozů, a to jak vnitřních, tak i venkovních, na území klimaticky příznivějších regionů na jihu Moravy. Takto vypěstované konopí je často vykupováno obchodníky, kteří jej dále předprodávají částečně tuzemským, ale zejména zahraničním odběratelům. V oblasti velkoprodukce konopných drog pokračuje intenzivní zapojení balkánských organizovaných kriminálních skupin složených převážně z občanů Srbska, Černé Hory a Chorvatska.

Aktivita balkánských organizovaných kriminálních skupin jsou rovněž stále významné v oblasti rostoucího obchodu s kokainem, kdy tyto skupiny prostřednictvím svých komunit a kontaktů v Jižní Americe pašují kokain do celé Evropy, včetně ČR, a to leteckou, námořní a následně i pozemní cestou. Do jednotlivých oblastí transportu i obchodu s kokainem organizátoři zapojují i jiné národnosti z řad občanů EU, včetně Čechů. Ke změnám došlo u těchto skupin v roce 2020 v koncové distribuci a snížení nabídky na veřejně přístupných místech.

V roce 2020 významně pokračoval nárůst obchodování s tradičními drogami v kyberprostoru, který v mnoha ohledech zvyšuje jejich dostupnost. V ČR se tento trend týká zejména MDMA a kokainu. Látky jsou v tomto prostředí obchodovány jak v malých množstvích, která jsou určena koncovým uživatelům, tak v objemech v řádech kilogramů směřujících k další distribuci. S tímto způsobem obchodu také souvisí nárůst zásilkové přepravy drog.

V souvislosti s nastavenými omezeními a opakovaně vyhlášeným nebo prodlužovaným nouzovým stavem byl zaznamenán pokles dostupností drog tzv. na ulici a přesun obchodů do prostředí internetu. Tím se zvýšil také počet zajištěných zásilek s obsahem malých množství omamných a psychotropních látek v mezinárodní poštovní a zásilkové přepravě jak v ČR, tak zajištěných v rámci kontrol na území Německa a předávaných do ČR k trestnímu stíhání.

Stále alarmujícím tématem je rostoucí únik léčiv z lékárnické distribuce a celkový nárůst problému se zneužíváním léčivých přípravků na bázi opiátů, benzodiazepinů, analgetik, hypnotik a anxiolytik. Ani v oblasti substituční léčby se v roce 2020 nepodařilo prosadit účinnou regulaci a stále dochází k častému zneužívání substitučních přípravků, a to i z řad uživatelů bez jakékoliv předchozí zkušenosti s opiáty.

V oblasti obchodu s novými psychoaktivními látkami nedošlo v roce 2020 k výrazné změně, celkové množství nově zachycených látek má nejen v ČR, ale i celkově v Evropě, spíše klesající tendenci, nicméně zatímco v předešlých letech se nejvýrazněji prosazovaly látky ze skupiny syntetických katinonů a kanabinoidů, nově se k nim řadí také látky ze skupiny syntetických opioidů.

V posledních letech se nelegální výrobci drog zaměřují nejen na tradiční prekursor drog, které v kontrolním mechanismu již zavedené jsou, ale i na nové nekontrolované látky tzv. designer prekursor (chemická látka blízce příbuzná kontrolovanému prekursoru) nebo tzv. pre – prekursor (látka, z níž se kontrolovaný prekursor vyrobí). Postupné omezování dostupnosti a zvýšené kontroly obchodu s prekursory vytvořilo nelegální trh i s touto komoditou, který se řídí obdobnými pravidly a vzorci jako nelegální drogový trh. Mezinárodně se tak využívají již zavedené obchodní trasy pro drogy.

Významná legislativní změna, která se zásadně dotkne nelegálního drogového trhu a legálního i nelegálního trhu s prekursory je novela evropského nařízení o prekursorech drog č. 273/2004. První část novely nabyla účinnosti 13. 12. 2020 a rozšířila seznam látek zařazených do kategorie 1., které byly v posledních letech často využívány k výrobě drog, a dokonce nemají ani legální využití (jde o zařazení 6 nových prekursorů). Druhá část novely s účinností od 13. 1. 2021 rozšiřuje seznam látek v kategorii 2A také o novou látku, a to červený fosfor. Tato látka nebyla v evropských nařízeních dosud zařazena a neměla tedy jednotný statut kontroly na celém území EU. V rámci ČR byl červený fosfor zařazen do skupiny výchozích a pomocných látek, a to pouze v rámci národní

legislativy ČR podle zákona č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, bez dopadu na mezinárodní obchod. Červený fosfor je jednou z klíčových látek zneužívaných k nelegální výrobě metamfetaminu tzv. českou cestou. Jednotná právní úprava platná v celé EU omezující dostupnost této látky zcela jistě přispěje k poklesu výroby touto cestou.

Podle oficiální statistiky Policie ČR ESSK bylo v roce 2020 na úseku drogové kriminality (§ 283, 284, 285, 286, 287, 288) registrováno 4 232 (-643) trestných činů, za které bylo stíháno 3 899 (-559) osob.

CELNÍ SPRÁVA ČR

V roce 2020 celníci zajistili a do režimu volného oběhu nepropustili daleko méně specifických chemických látek, dovážených především z Číny a Indie než v roce 2019. Tento stav byl zapříčiněn pravděpodobně v důsledku celosvětové epidemie čínského koronaviru. Jsou to tzv. pre-prekursor drog, které slouží výhradně k nelegální výrobě prekursorů drog a následně drog. Z tzv. pre-prekursorů drog se jednalo především o látku methyl alphaacetylphenylacetate (MAPA, CN 29183000, CAS 16648-44-5), ze které lze následně chemickou reakcí získat látku BMK, což je prekursor drog Kategorie 1 evropských nařízení, a následně převážně metamfetamin nebo MDMA. Zboží bylo dovezeno z Číny a při celním řízení většinou deklarováno pod jiným názvem nebo ukryto mezi ostatním deklarovaným zbožím.

V současné době zaznamenáváme nákupy malého množství acethydridu občany ČR v zahraničí (cca 10-30 litrů), což je nový fenomén u tohoto zboží a domníváme se, že takto malé množství může sloužit k tzv. "domácí výrobě" heroínu z léků obsahujících morfin.

Velkým trendem se stalo používání poštovní přepravy k pašování drog, neboť dostupnost těchto látek na webových stránkách umožňující obchod s návykovými látkami a možnost anonymity láká nejednoho uživatele či potencionálního zájemce. V poštovních zásilkách byl zaznamenán nárůst zadržené MDMA ve formě tablet, který v roce 2020 činil 82 tisíc kusů.

Rok 2020 se stal trendem pro nelegální dovoz rostlin (exotická liána Banisteriopsis caapi a rostliny deštných pralesů jako Psychotria Viridis a Mimosa Hostilis) obsahující účinnou látku dimethyltryptamin (DMT), ze které se vyrábí rituální nápoj „ayahuasca“. V roce 2020 byl zjištěn či zadokumentován dovoz několika desítek kg těchto rostlin nebo výluhů z nich. Mezinárodní spolupráce je nejvýznamnější součástí boje proti nelegálnímu obchodu s OPL, ať už na přímo nebo prostřednictvím koordinačních institucí. Rovněž v roce 2020 úspěšně pokračovala spolupráce s národní

centrálou Europolu zřízenou u policejního prezidia Policie České republiky, ale také je potřeba zmínit velmi dobrou spolupráci se styčnými důstojníky, působící nejen v České republice, ale i v zahraničí. Největší přínos pro Celní protidrogovou jednotku GŘC má však přímá mezinárodní spolupráce s kolegy ze zahraničí. Útvary Dohledu celních úřadů odhalily v roce 2020 v rámci pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu 1285 případů držení omamných a psychotropních látek. Odhaleno bylo např. ve 3 případech celkem 600 Kg Katy jedlé a 146838 gramů ostatních druhů omamných a psychotropních látek (převážně konopí, extáze, metamfetamin a dále pak prekursor k výrobě metamfetaminu).

SITUACE V OBLASTI NEBEZPEČNÝCH LÁTEK NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2020

V současné době je celosvětovým problémem, a to nejenom u celních a policejních složek, téma bezpečnosti při nakládání s fentanylem a jeho analogy a dalšími opioidy. Poznatky a zkušenosti unijních celních správ hovoří rovněž o značném riziku, které podstupují celníci, kteří se zabývají příhraničním odhalováním poštovních zásilek s obsahem OPL. Fentanyl je v České republice omamnou látkou uvedenou v příloze 1 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek. Fyzické účinky fentanylu jsou k nerozeznání od účinků heroinu, avšak fentanyl může být až tisíckrát účinnější než heroin. Fentanyl a jeho analogy působí primárně na centrální nervovou soustavu, oslabuje dýchací centra a reflexy spojené s kašláním, zvracení a ztrátou vědomí. Je silně návykový, způsobuje těžkou fyzickou a psychickou závislost, nechráněný kontakt s extrémně malým množstvím této látky (mg) může způsobit okamžitou smrt, případně těžké poškození zdraví. Zdrojově je tato látka nelegálně dovážena z Číny. Na účinném řešení a přijímání opatření v této oblasti je a nadále bude spolupracováno s Celně technickou laboratoří GŘC, útvary Dohledu celních úřadů, Národní protidrogovou centrálou Policie ČR a s Europolem.

Opatření:

- V roce 2020 nedošlo k přímé aplikaci legislativních změn v oblasti návykových látek na národní úrovni, byla však vypracována a odůvodněna novela

nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek (dále jen „nařízení vlády“), ve které bylo navrženo zařadit do jednotlivých příloh předmětného nařízení celkem 49 nových látek. Všechny zařazované látky kromě dvou (bentazepam a cinazepam) jsou chemické látky, které nemají průmyslové ani terapeutické využití, známe pouze jejich zneužití jako nelegálních drog. U většiny je strukturální podobnost s psychotropními látkami již uvedenými v příloze č. 4 nařízení vlády. I když se stále doplňují nové látky do seznamů návykových látek, přetrvává dovoz tzv. nových syntetických drog na český trh, a to v převážné většině ze zemí EU a také z Číny a Indie. Nárůst byl u těchto látek zaznamenán také při vývozu z ČR a to především do USA. V roce 2020 celníci zkontrolovali / zajistili např. tyto nové látky: 2-FDCK, 4F-EPH, Nethylhexedrone, isopropylphenidate, a další.

- Ani v roce 2020 nebyl z hlediska aplikační praxe ustálen výklad pojmu prekursor ve vztahu k léčivým přípravkům s obsahem efedrinu, resp. pseudoefedrinu. Již dříve Soudní dvůr Evropské unie dovodil, že léčivé přípravky obsahující látku jinak označenou jako prekursor nelze samy o sobě považovat za prekursor, ale jsou podřazeny právnímu režimu léčivých přípravků. Některá rozhodnutí Nejvyššího soudu v návaznosti na toto rozhodnutí kladou důraz na okolnost, zda nakládání s takovými léčivy koresponduje s jejich terapeutickým využitím, či nikoli. Trestní kolegium Nejvyššího soudu připravuje v této oblasti sjednocující stanovisko.

Činnost probační a mediační služby

V roce 2020 Probační a mediační služba evidovala celkem 4 859 nových případů (+ 5,4 %) spadajících do kategorie drogové kriminality, tj. trestné činy související s užíváním omamných a psychotropních látek a alkoholu.

V průběhu roku 2020 bylo v rámci odborných agend provedeno probačními pracovníky 4 743 drogových testů (- 11,6 %) a 3 653 alkoholových testů (- 27,4 %).

2.2.8 Kybernetická kriminalita

Trestná činnost spáchaná prostřednictvím internetu i jiných sítí zaznamenala v roce 2020 pokles na 8 073 skutků (-344, -4,1 %). Nejčastěji byly tímto způsobem spáchány podvody mezi soukromými osobami (3 368, -45, -1,3 %), poškození a zneužití záznamu na nosiči

informací (1 160, +230, +24,7 %), úvěrové podvody (709, -112, -13,6 %) a nezanedbatelnou měrou též ostatní mravnostní trestné činy (524, -87, -14,2 %).

Ačkoliv je za rok 2020 ve statistikách uváděných k trestné činnosti vykázán pokles jednání spáchaných

v prostředí internetu, je nicméně nezbytné uvést, že do 31. 8. 2020 tato trestná činnost měla stoupající tendenci (do srpna 2019 spácháno 5 080 skutků, do konce srpna 2020 spácháno 5 600 protiprávních jednání v dané oblasti). Pokles v posledním čtvrtletí je zřejmě odůvodněn skutečností, že došlo ke změně výše škody

z 5 na 10 tisíc Kč při určování, kdy je spáchán přestupek a kdy se již jedná o trestný čin.

Stále lze tvrdit, že je v oblasti kybernetické kriminality značná latence, i když do statistik jsou zahrnuty skutky oznámené napříč všemi úrovněmi Policie ČR. Pachatelé této trestné činnosti (tedy kybernetických útoků na počítačové systémy) mimo jiné zaměřili svou pozornost do oblasti zdravotnictví, kde bylo provedeno několik kybernetických útoků na nemocniční zařízení. (Připomenout lze např. útok z března minulého roku na Fakultní nemocnici Brno, při němž vznikla škoda v desítkách milionů korun a toto zdravotnické zařízení přišlo o některá administrativní a ekonomická data). Tyto útoky jsou vedeny na vysoce profesionální úrovni a jsou prováděny tzv. kombinovaným útokem, kdy je v první fázi napaden vlastní počítačový systém aplikací malware a následně je provedeno v druhém kroku zašifrování dostupných počítačových systémů daného subjektu. Při následném požadavku o výkupné pachatelé téměř výhradně požadují provedení platby v kryptoměně bitcoin. V případě vysoce sofistikovaných kybernetických útoků lze předpokládat, že se jedná o činnost hackerských skupin na značné profesionální úrovni a velmi často hlavním cílem útočných aktivit jsou v první řadě ekonomicky silné státy. Následně v dalších vlnách kybernetických útoků bývá zasažena i ČR.

S rozvojem současných a vývojem nových informačních a komunikačních technologií lze předpokládat, že kybernetická trestná činnost bude i nadále prostupovat všemi kriminálními problematikami, jelikož řada činností je realizována ve virtuálním prostředí. Vývoj kybernetické trestné činnosti v ČR se v roce 2020 výrazně neliší od vývoje ve vyspělých státech Evropy a světa. Nicméně lze konstatovat, že například DDoS útoky na počítačové systémy stagnují, více jsou aplikovány phishingové a spear-phishingové útoky s cílem infikování pomocí napadené přílohy počítačového systému oběti.

V roce 2021, stejně jako v minulých letech, lze očekávat kybernetické útoky s jednoznačným cílem majetkového prospěchu, které budou mít stoupající tendenci. Stále přetrvává trend trestněprávních aktivit

v prostředí darknetu⁸⁾. Odhalování této trestné činnosti je vysoce sofistikované a náročné z hlediska času, finančních prostředků i lidských zdrojů. Rozsáhlý systém darknetu (nebo darkwebu) umožňuje anonymní komunikaci, např. v souvislosti s vydíráním subjektů na území ČR, na tzv. tržištích jsou nabízeny různé služby sloužící

k objednání průniku do počítačového systému třetích osob, případně je následně možné nelegálně získaná data vystavit v uvedeném marketu k prodeji. Anonymní komunikace a množství plateb realizovaných ve virtuální měně v prostředí darknetu představují velmi významné hrozby.

V budoucnu je také stále možné předpokládat zvýšený zájem o průnik zájmových entit ze zahraničí do systémů kritické informační infrastruktury nebo významných informačních systémů.

V roce 2020 byl zaznamenán vzrůstající počet využívání virtuálních měn (tzv. kryptoměn), kdy trh s virtuální měnou se v ČR rychle etabloval, což zapříčinilo i vyšší pozornost ze strany orgánů činných v trestním řízení a vytváření potřebných opatření, aby bylo možné případně řešit podezřelé platby v kryptoměnách, případně mít schopnost provádět zajišťovací úkony i vůči patřičným kryptoměnám. Nejčastější způsoby spáchání trestné činnosti jsou: aplikace ransomware, malware, neoprávněné průniky do počítačového systému s cílem zcizit citlivá data (hacking), užití prostředí darknetu jako prostředku k páčání trestné činnosti, ale i DDoS útoky, dále hrozby spojené s elektronickou komunikací, phishing nebo spear phishing (kde primárním cílem je pomocí infikované přílohy proniknout do počítačového systému).

Pandemie covid-19 způsobila jednak komplikace u orgánů činných v trestním řízení ve vyčlenění kapacit, které jsou k dispozici k řešení kriminálních případů, které je nutné řešit v dané působnosti konkrétních policejních orgánů. Je zadokumentováno, že například výrazně vzrostl počet registrací domén, spojených s názvem „COVID“ či např. „Koronavirus“, kdy lze předpokládat, že budoucí uživatelé těchto domén je mohou využít k šíření různých informací o problematice viru SARS-CoV-2. Je možné předpokládat, že část těchto informací mohou být kvalifikovány jako tzv. „fake news“ a mohou být využívány vlivovými skupinami k šíření zpráv, které budou negativně ovlivňovat širší skupinu obyvatelstva. Dále nelze vyloučit i využití uvedených domén k prodeji ochranných pomůcek určených k preventivní ochraně vůči viru s označením covid-19 a to včetně nabídky

8) Temný web charakterizovaný jako anonymní síť vytvořená na základech internetu, kdy přístup do této sítě je umožněn prostřednictvím speciálního prohlížeče tzv. TOR Browser.

očkovacích látek, kde nelze vyloučit podvodné podvržení účinné látky v nabízeném produktu. Dále již lze detekovat v prostoru tzv. temného webu, tedy darkwebu, nabídky k prodeji očkovacích látek, kdy nelze žádnou běžnou metodou prověřit, zda jde o podvodné jednání neznámého subjektu, nebo zda jde o pravou vakcínu, která má certifikaci od státních autorit. V kritickém období označovaném covid-19 mají osoby, zabývající se trestnou činností v prostředí kyberprostoru více času se věnovat vlastní analytické činnosti a tím pádem jsou jejich následné útoky na počítačové sítě cílenější, přičemž se zaměřují na nejzranitelnější systémy např. u Nemocnic či dalších zdravotnických zařízení.

Statisticky lze vykázat stáse stoupající trend páchané kybernetické kriminality, spočívající v útoku proti počítačovému systému i v době pandemie covid-19. Navíc jsou zvýšeným způsobem v uvedeném období často využívány anonymizační nástroje při nátlaku na představitele státu, kteří mají v rámci nouzového stavu na starosti na vládní či ministerské úrovni řešení krizové situace v České republice.

Opatření:

- Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. 10. 2020 sp. zn. C 623/17 se zabývalo výkladem směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES, o soukromí a elektronických komunikacích, ve znění směrnice 2009/136/EC, a podmínek, za nichž mohou členské státy Evropské unie upravit vnitrostátním právem sběr a použití provozních a lokalizačních údajů elektronické komunikace. Česká právní úprava – dopadající na provozní a lokalizační údaje u poskytovatelů telekomunikačních služeb pro účely vyšetřování trestné činnosti – není shledávána za rozpornou s podmínkami vyplývajících z uvedeného rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie.
- V oblasti trestné činnosti, která je páchána v kybernetickém prostoru, došlo k systémovému opatření na úrovni interních předpisů Policie ČR upravujících postup policejních orgánů při potírání tohoto druhu trestné činnosti. Konkrétně došlo k upřesnění pojmu a rozdělení dané problematiky na kybernetickou kriminalitu, což je kriminalita, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií včetně počítačových sítí, kdy hlavním objektem útoku je samotná oblast informačních a komunikačních technologií a v nich obsažená data, a na ostatní kriminalitu páchanou v kyberprostoru za výrazného využití informačních a komunikačních technologií, přičemž hlavním objektem útoku je zejména život, zdraví, majetek,

svoboda, lidská důstojnost a mravnost. Tímto zpřesněním a vyprofilováním trestné činnosti na daném úseku dojde ke zlepšení odhalování a koordinaci sériových dílčích útoků a bude prováděna metodická podpora v oblasti obecné a hospodářské trestné činnosti. Tato podpora, koordinace a vzdělávání byla převedena do gesce úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR, přičemž kybernetická kriminalita, tedy koordinační a metodická činnost včetně vzdělávání v této oblasti zůstala v gesci NCOZ.

- V oblasti předcházení kybernetické trestné činnosti spolupracuje NCOZ s orgány územní samosprávy, státní správy, neziskovým sektorem, základními, středními a vysokými školami. Preventivní informace jsou dostupné na internetových stránkách www.policie.cz, E-Bezpečí, Safer Internet, NUKIB, Kraje pro bezpečný Internet (KPBI), CZ.NIC apod. Pracovníci sekce kybernetické kriminality se aktivně podle možností a s ohledem na pandemii covid-19 účastnili přednášek a seminářů pro různé cílové skupiny. K předmětné problematice jsou vytvářeny podpůrné informační a preventivní materiály (letáky, CD, DVD, e-learning apod.).
- Stále probíhá aktivní spolupráce s NÚKIB v oblasti kybernetické bezpečnosti a výměny informací ke kybernetické kriminalitě. Pravidelná komunikace na úrovni vedení i expertů, rychlá vzájemná výměna relevantních informací, společná školení a spolupráce v oblasti prevence by měly přispět k účinnějšímu sledování trendů v této rychle se vyvíjející oblasti kriminality a zároveň zabezpečit vyšší úroveň bezpečnosti v kyberprostoru.
- NCOZ je od roku 2017 zapojena v iniciativě No More Ransom, která byla spuštěna dne 25. 7. 2016 nizozemskou policií, Europol, McAfee a Kaspersky Lab. Hlavním záměrem projektu je sdílet znalosti a vzdělávat uživatele v předcházení útokům ransomwaru. Díky návštěvníkům ze 188 zemí se projekt stal jednotným kontaktním místem pro oběti ransomware a za svou krátkou existenci zaznamenal již více jak 3 mil. jednotlivých návštěvníků. NCOZ umožnila vznik webové stránky předmětné iniciativy v českém jazyce, což usnadňuje orientaci pro české uživatele, zvyšuje povědomí o této rostoucí hrozbě a usnadňuje přístup k preventivním radám zabraňujícím infikování systému nebo řešení k dešifrování souborů případným obětím ransomwaru.
- Specializované policejní orgány na boj s kybernetickou kriminalitou Policie ČR také

spolupracují s policejními jednotkami na mezinárodní úrovni, zejména v EU, kde hlavní roli v koordinaci potírání této závažné trestné činnosti hraje Europol. Tyto činnosti jsou vedeny ve spolupráci se zastřešujícím orgánem kybernetické kriminality - jednotkou EC3 (European Cybercrime centre). Tato spolupráce má zvyšující se tendenci, přičemž lze předpokládat, že takto bude rozvíjena spolupráce i s mimoevropskými policejními a justičními orgány.

- Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní **tisk 980**.

V rámci tohoto návrhu dochází mj. ke zvyšování úrovně implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2013/40 ze dne 12. srpna 2013 o útocích na informační systémy, kdy jednak dochází k zavedení definice pojmu „počítačový systém“ v souladu se zněním definice obsaženým v uvedené směrnici, požadavkům této směrnice se přizpůsobuje i znění skutkové podstaty § 230 trestního zákoníku (neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací) a § 231 trestního zákoníku (opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat), např. se navrhuje nahradit stávající znění § 230 odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, které neodpovídá definici pojmu kritické infrastruktury ve smyslu směrnice o útocích na informační systémy.

2.2.9 Terorismus

Většina teroristických útoků, které se v roce 2020 uskutečnily, se odehrála mimo Evropu. Nicméně ani některým evropským městům se útoky nevyhnuly (např. Vídeň, Paříž, Nice, Drážďany). Nejčastější způsoby spáchání útoků byly v trendu tzv. „low-profile“ (střelba, použití chladné zbraně). Většina útoků spáchaných v EU a Velké Británii v roce 2020 byla spáchána islamisty a nejčastějším cílem pak bylo civilní obyvatelstvo.

V ČR platí první stupeň ohrožení terorismem. PČR do současné doby nemusela řešit otevřený projev mezinárodního terorismu. Hlavní hrozbou s ohledem na poslední bezpečnostní vývoj v Evropě zůstává radikalizace osob ve vězeních a na internetu.

I přes územní porážku tzv. Islámského státu je tato teroristická organizace stále aktivní a pokračuje např. k vyzývání k páčání útoků v Evropě a v rekrutování osob. Část stoupenců Islámského státu se snaží ze Sýrie a Iráku dostat zpět do Evropy. Hrozbu v této oblasti tak představuje zejména šíření propagandy Islámského státu, nebezpečí radikalizace a v důsledku pak páčání teroristických útoků v Evropě.

Pandemie covid-19 ovlivnila také oblast terorismu, kdy došlo k adaptaci teroristických organizací na vzniklou situaci a k zesílení jejich online aktivit, k čemuž jim mohla napomoci i celkově zvýšená aktivita osob na internetu s ohledem na různá epidemiologická opatření a dopady pandemie covid-19. Různé ideologicky zaměřené skupiny se snažily využít pandemii k prosazování svých narativů (např. některé pravicově extremistické skupiny v Evropě vinily z pandemie menšiny a migranty a vyzývaly k útokům na

ně), ale objevila se i nová průřezová témata, včetně šíření potenciálně radikalizující propagandy či dezinformací.

Z hlediska prověřování a vyšetřování trestné činnosti zůstává obecně problematickou výzva k účasti osob z ČR v konfliktních oblastech a jejich aktivní zapojení do bojových operací v rámci ozbrojených skupin jednotlivých stran ozbrojených konfliktů. Z hlediska ČR je vedle již téměř tradičního regionu Blízkého východu relevantní zejména oblast východní Ukrajiny. Ačkoliv dochází průběžně k poklesu nově zaznamenaných odchodů do této konfliktní oblasti, území ovládané separatisty na východní Ukrajině může poskytnout zázemí pro různé aktivity nebo osoby, jejichž motivace nemusí být primárně politická, ale zejména osobní nebo finanční. Po novelizaci trestního zákoníku v roce 2018 a zavedení pojmů teroristická skupina, teroristický trestný čin a nových kvalifikovaných skutkových podstat dochází k nárůstu počtu stíhání zejména v souvislosti s trestnými činy *podpora a propagace terorismu* (§ 312e) a *vyhrožování teroristickým trestným činem* (§ 312f). Po roce 2019, kdy za výrazným nárůstem této kvalifikace stály zejména případy podpory a propagace útoku v Christchurch (Nový Zéland) na sociálních sítích, v průběhu roku 2020 bylo zaznamenáno několik případů v souvislosti s mobilními aplikacemi a komunikačními platformami.

V oblasti teroristických trestných činů se v roce 2020 nepatrně snížil počet vedených trestních řízení na 66 ze 74 řízení v roce 2019. Podstatně však stoupl počet trestních věcí, které se nacházejí ve stadiu řízení před

soudem (z 6 na 25), jakož i pravomocně odsouzených obviněných (z 2 na 18) a zároveň významněji klesl počet věcí nacházejících se ve fázi prověřování (ze 43 na 15). Vzrostl počet verbálních trestných činů spočívajících ve vyhrožování teroristickým trestným činem podle § 312f trestního zákoníku.

Opatření:

- Pracovní skupina, koordinovaná MV, v roce 2020 vydala dva materiály, které se zabírají možnými riziky zneužití nestátních neziskových organizací pro financování terorismu či praní špinavých peněz. Konkrétně se jedná o materiál „Riziko zneužití nestátních neziskových organizací pro účely financování terorismu či praní peněz“, který obsahuje rozsáhlý soupis rizikových faktorů, které je možné u jednotlivých organizací sledovat a tím pomoci vyhodnotit jejich rizikovost a přispět k jejímu snížení. Dále se jedná o text „Osvěta pro neziskový sektor v oblasti boje proti financování terorismu“, který si klade za úkol zejména šířit osvětu v rámci neziskového sektoru o problematice financování a podpory terorismu a poskytnout nestátním neziskovým organizacím dostatek informací, včetně praktických příkladů, a pomocnou ruku v prevenci financování terorismu. Vypracován byl i letáček se základními informacemi. Pracuje se rovněž na překladu tohoto textu do anglického jazyka, jelikož některé v ČR působící NNO mají ve svých řadách zaměstnance, kteří nemluví česky. Zástupci MV se také od loňského roku podílejí na mezinárodním SRSP projektu s názvem „Zvyšování efektivity režimu boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu v České republice“, kdy hlavní gesci za projekt má v rámci České republiky Finanční analytický úřad.
- Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní **tisk 980**. V rámci tohoto návrhu dochází mj. ke zpřesnění stávajícího vymezení kyberterorismu, kdy dochází jednak ke sjednocení vymezení tohoto trestného činu s trestným činem neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací, jednak se rozšiřují způsoby jednání, kterým může být kyberterorismus spáchán, a to o přenos dat.

Bezpečnostní informační služba

Podobně jako v předchozích letech se v roce 2020 Bezpečnostní informační služba (BIS) zabývala prověřováním možných projevů terorismu a islamistické radikalizace na území ČR. BIS průběžně vyhodnocovala vliv pandemie covid-19 a následných karanténních opatření na míru teroristické hrozby a zvýšeného rizika islamistické radikalizace. Pandemie hrozbu terorismu výrazně neovlivnila, ačkoliv u některých osob mohla přispět k prohloubení rizikových faktorů, jako jsou finanční tíseň a psychické problémy. Opatření proti šíření nemoci covid-19 nicméně poznamenala společenský a náboženský život muslimů a muslimských organizací, což se projevilo především absencí aktivit muslimů ve veřejném životě. Omezení pohybu osob dokonce ztížilo transfer tzv. zahraničních bojovníků. V dlouhodobějším horizontu však mohou pandemie a hygienická omezení způsobit nárůst radikalizace a následně zvýšit hrozbu teroristických útoků v rámci EU, především v členských státech, které se s islamistickým terorismem potýkají nesrovnatelně více než ČR.

Riziko islamistické radikalizace bylo omezeno zejména internetovou propagandou, jejíž potírání se stalo tématem nejen na evropské úrovni.

V průběhu roku 2020 se BIS podílela na mezinárodní a meziresortní spolupráci se záměrem prověřit možné vazby pachatelů aktuálních teroristických útoků na ČR. Díky vysoké míře mezinárodní výměny zpravodajských informací byla BIS připravena efektivně čelit této potenciální hrozbě a míra ohrožení našeho území se během roku nezvýšila.

Evropská unie

V průběhu roku 2020 docházelo na území EU nadále k teroristickým útokům, a proto byl boj proti terorismu i nadále jedním z hlavních témat, která se v rámci EU během roku 2020 řešila. Možnosti páchat útoky byly ovšem v loňském roce částečně ztíženy i díky řadě protiepidemických opatření, díky kterým např. nevznikaly davy lidí a došlo k omezení fungování i tzv. měkkých cílů. Na druhou stranu se objevila nová potenciálně radikalizující témata (např. téma očkování proti covid-19, restriktivní opatření ze strany státu) a možné cíle (např. 5G vysílače). Otázky terorismu byly během roku opakovaně projednávány na jednáních Rady pro spravedlnost a vnitřní věci i v rámci činnosti dalších institucí EU a příslušných pracovních skupin, výborů a formací. S ohledem na pandemii COVID bylo velké množství jednání pořádáno formou videokonferencí. Pravidelně se formou videokonferencí

scházela i pracovní skupina Rady pro terorismus (PS TWP, vnitřní dimenze), které se účastní zástupci Policie ČR a Ministerstva vnitra.

Během roku 2020 se aktivity boje proti terorismu stále zaměřovaly také na **prevenci radikalizace**. Podobně jako v předchozích letech i v průběhu roku 2020 pokračovala činnost Sítě národních policy expertů a Řídicího výboru k radikalizaci. Obě platformy vznikly v roce 2018 na základě doporučení Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci. Kvůli pandemii nemoci covid-19 a s tím souvisejícími opatřeními se však setkání redukovala pouze na videokonference. Osobní setkání v podobě národních projektů zaměřených např. na prevenci radikalizace ve věznicích proto byly omezeny či odloženy.

V loňském roce se mj. v důsledku pandemie neuskutečnila šestá ministerská konference Internetového fóra EU (EUIF) a byla přesunuta na konec ledna 2021. Na této konferenci se tradičně schází členské státy EU, EK, EUROPOL a vybrané internetové společnosti spolupracující v rámci EUIF. EUIF se během roku 2020 několikrát formou videokonference sešlo jak na pracovní úrovni, tak na úrovni vyšších úředníků. Hlavními tématy bylo v loňském roce i nadále řešení otázky teroristického a násilně extremistického obsahu na internetu, nově bylo zařazeno téma boje s dětskou pornografií na internetu a konalo se také druhé table top cvičení k EU Crisis Protocol, jehož cílem je zamezit rychlému přeshraničnímu šíření násilného extrémistického a teroristického obsahu online. Nadále funguje spolupráce v rámci Internet Referral Unit (IRU), která je součástí Evropského protiteroristického centra Europolu, s řadou poskytovatelů internetových služeb.

V rámci EU došlo k dosažení politické shody v oblasti odstraňování teroristického obsahu online. Finální schválení návrhu se očekává v prvním pololetí 2021. Ministerstvo vnitra zahájilo přípravu na vnitrostátní implementaci tohoto instrumentu, který předpokládá urychlené odstraňování nelegální teroristické propagandy z veřejně přístupných částí internetu.

EK byla dále aktivní v oblasti ochrany a spolupráce na ochraně měkkých cílů (více v podkapitole ochrana měkkých cílů).

V reakci na několik teroristických útoků na podzim 2020 bylo dne 13. listopadu zveřejněno Společné prohlášení ministrů vnitra EU, které jasně odsuzovalo tyto teroristické činy a identifikovalo klíčové oblasti pro budoucí práci v boji proti terorismu a násilnému extremismu.

V souvislosti s těmito útoky bylo také uspišeno zveřejnění nové protiteroristické agendy EU „Sdělení

Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Protiteroristická agenda pro EU: Předvídat, Předcházet, Chránit, Reagovat“. Ta byla původně v plánu na třetí kvartál roku 2021, ale s ohledem na negativní vývoj v EU byla zveřejněna již 9. prosince 2020. Souběžně byl zveřejněn i návrh na posílení mandátu Europolu.

Text agendy je koncipován jako horizontální shrnutí existujících, jakožto i plánovaných politik a postupů v kontextu boje s terorismem a násilným extremismem, které zahrnuje do komplexního celospolečenského přístupu boje s touto hrozbou. Agenda se opírá o 4 pilíře: předvídat, předcházet, chránit a reagovat (anticipate, prevent, protect and respond). Dále apeluje na důležitost mezinárodní spolupráce napříč všemi pilíři. Každý pilíř pak ukládá úkoly nebo vyzývá jednotlivé unijní instituce a členské státy k plnění určitých závazků. Je rovněž apelováno na včasnou implementaci a prosazování již schválených nebo existujících nástrojů a postupů.

Ochrana měkkých cílů

Na základě úkolu z Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020 byl zřízen **stálý poradní sbor MV k ochraně měkkých cílů**, který je složen ze zástupců dotčených ministerstev (MV, MZd, MD, MO, MPO, MK, MŠMT), PČR, GŘ HZS ČR a dalších relevantních zástupců (např. Hospodářská komora ČR, Federace židovských obcí ČR, Svaz průmyslu a dopravy, Fotbalová asociace, Olympijský výbor, Svaz města a obcí, Asociace krajů apod.) a akademické sféry (Policejní akademie, VUT Brno). V roce 2020 proběhlo 1 jednání stálého poradního sboru.

Na mezinárodní úrovni se MV podílí na budování systému spolupráce v ochraně měkkých cílů v rámci EU, které organizuje EK. V roce 2020 proběhlo 1 online jednání, jehož tématem bylo například posílení spolupráce s náboženskými komunitami a představení projektů podporovaných z evropských fondů.

Stále také probíhá úzká spolupráce mezi židovskými organizacemi a MV. Probíhala jednání ohledně zabezpečení během židovských svátků se všemi subjekty, které podepsaly Memorandum v r. 2015.

Dne 22. 9. 2020 byl vyhlášen třetí ročník dotačního programu MV na ochranu měkkých cílů. V rámci dotačního programu byly stejně jako v předchozím roce vytvořeny 2 podprogramy. První pro ochranu veřejných prostranství a budov (akcí) veřejné správy a druhý pro ochranu škol a školských zařízení.

Do druhého ročníku dotačního programu na ochranu měkkých cílů MV se přihlásilo 12 krajů s celkem 19 žádostmi (z toho 7 v podprogramu pro ochranu veřejných prostranství a budov (akcí) a 12 v podprogramu pro ochranu škol a školských zařízení). V tomto ročníku proběhla dvě kola – v prvním kole bylo rozděleno přibližně 29 mil. Kč, ve druhém kole bylo rozděleno přibližně 6 mil. Kč.

Na počátku prosince 2020 proběhl videoseminář se zájemci z řad kontaktních osob krajů, který byl věnován jak finanční, tak obsahové stránce projektů v dotačním titulu na ochranu měkkých cílů MV s důrazem na nejčastější problémy při psaní žádostí i realizaci, se kterými se žadatelé setkávali.

Ministerstvo dopravy v rámci tříletého projektu neinvestiční dotační podpory v souladu s usnesením vlády č. 527 ze dne 24. července 2017 připravilo a v r. 2020 spustilo Dotační program pro zvýšení ochrany a zabezpečení infrastruktury dráhy a terminálů veřejné osobní dopravy jako možných měkkých cílů 2020. Okruh oprávněných žadatelů zahrnoval provozovatele infrastruktury dráhy v právní formě státní organizace a provozovatele terminálů veřejné dopravy navazujících na tuto infrastrukturu, tedy kraje a obce zajišťující veřejné služby v přepravě cestujících, případně organizace zřizované nebo zakládané obcemi a krajem, podle § 23 a dalších zákona č. 250/2000 Sb., kdy u těchto organizací musí mít jeden nebo více veřejných subjektů většinový majetkový podíl. V r. 2020 byla v rámci tohoto dotačního titulu přiznána podpora do výše 13,775 mil Kč. V režimu ex-post financování schválené alokace neinvestiční dotace následně reálně vyplaceno 4 mil Kč.

Pro závěrečnou fázi období (2019-2021) neinvestiční dotační podpory MD připravilo dotační program pro zvýšení ochrany a zabezpečení terminálů veřejné osobní dopravy u významných dopravních uzlů jako možných měkkých cílů – 2021.

Ministerstvo zdravotnictví na základě usnesení vlády ze dne 24. července 2017 č. 527, vytvořilo v roce 2018 dotační Program na zvýšení ochrany měkkých cílů v resortu zdravotnictví (dále jen „Program“). Program je stanoven na období let 2019 – 2021 a jeho celková schválená finanční potřeba činí 96 mil. Kč. MZ v rámci tohoto Programu stanovuje každoročně priority tak, aby na sebe vzájemně navazovaly a reflektovaly potřeby oprávněných žadatelů o dotaci, kterými jsou poskytovatelé akutní lůžkové péče. V prvním roce Programu (2019) byl položen důraz na analytické a koncepční plánovací potřeby poskytovatele lůžkové péče, na prověření stávajícího stavu zajištění ochrany měkkých cílů a na zahájení proškolení zaměstnanců

a managementu. Ve druhém roce Programu (2020) byl kladen důraz na zpracování dokumentace, a to na zpracování vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle, bezpečnostního plánu, bezpečnostních procedur a koordinačního plánu. Dále byl v tomto roce Program zaměřen na vzdělávací akce pro zaměstnance poskytovatele lůžkové péče a provedení nácviků a cvičení ve spolupráci s Policií ČR. Poskytnuté finanční prostředky bylo možné čerpat na nákup neinvestičního hmotného majetku určeného na zvýšení odolnosti měkkého cíle. Finanční prostředky byly poskytnuty rovněž na zajištění vzdělávání zdravotnických pracovníků v oblasti psychosociální podpory a na podporu svolávacího a varovného systému, který zabezpečí zefektivnění komunikace v případě hrozby nebo vzniku mimořádné události.

V roce 2020 byly realizovány 2 výzvy k podání žádosti o poskytnutí finančních prostředků v Programu, neboť s ohledem na tragickou událost z konce roku 2019 ve Fakultní nemocnici Ostrava byly přehodnoceny podmínky Programu i priority pro rok 2020, a nově došlo ve 2. výzvě k rozšíření počtu oprávněných žadatelů, kteří si mohli v roce 2020 o dotaci ze státního rozpočtu požádat.

V rámci 1. výzvy obdrželo 28 žadatelů celkem 21 685 923,- Kč. Ve 2. výzvě obdrželo 24 žadatelů celkem 18 494 156,- Kč.

MZ poskytlo v rámci Programu finanční prostředky na zajištění vzdělávání v oblasti psychosociální podpory a zajištění svolávacího a varovného systému ve výši 12 638 578,- Kč, neboť se jedná o důležité podpůrné aktivity vedoucí ke zvýšení odolnosti měkkých cílů.

Celkem bylo v rámci Programu v roce 2020 přiděleno z rozpočtu MZ 52 818 657,- Kč.

Radikalizace

Členské státy EU a s nimi tedy i ČR se v posledních letech potýkají s fenoménem radikalizace, jež může vést až k závažným násilným trestným činům či teroristickým útokům. Ani ČR již nebyla takových následků ušetřena. Proto je v rámci prevence radikalizace nutné situaci zejména řádně monitorovat. Radikalizací se od roku 2018 zabývá meziresortní a mezioborová platforma CZ RAN (název odkazuje na projekt EK Radicalisation Awareness Network). Tato platforma sdružuje resorty, pro které je radikalizace téma, ale také akademickou obec a neziskový sektor.

ČR také zůstává součástí platformy zabývajících se radikalizací v rámci EK. Jedná se o Síť národních policy expertů a Řídící výbor k radikalizaci, který je poradním

orgánem EK v otázce strategické orientace politiky EU. Členy výboru jsou zástupci členských států. I nadále je ČR členem jednotlivých pracovních skupin evropské sítě proti radikalizaci RAN. V letošním roce se však zástupci ČR nemohli kvůli pandemii onemocnění covid-19 účastnit národních vizitací organizovaných Sítí národních policy expertů za účelem předávání dobré praxe. Tyto vizitace byly kvůli protipandemickým opatřením dočasně pozastaveny.

V roce 2019 byla realizována příprava výzkumného projektu **Psychologické aspekty násilné radikalizace ve věznicích**. Jeho cílem je tvorba psychologického nástroje pro hodnocení rizik násilné radikalizace u odsouzených a vývoj strategií intervence a prevence násilné radikalizace. Výzkum navazuje na předchozí pilotní výzkum z roku 2017 a proběhne ve spolupráci s GŘ VS. Realizace projektu, však musela být v roce 2020 pozastavena z důvodu covid-19, plnění přednostních úkolů ve vztahu k epidemii i vzhledem k opatřením, která se dotýkají také oblastí výzkumné práce a vězeňství v době epidemie. V projektu bude pokračováno po stabilizaci situace.

HZS ČR

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky na základě úkolů svěřených Hasičskému záchrannému sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) platnými právními předpisy na úseku ochrany obyvatelstva vydalo Metodický návod k realizaci přípojných míst pro náhradní zdroje elektrické energie. Tento metodický návod poskytuje odborníkům i laikům, správcům budov a osobám odpovědným za elektrické zařízení ve smyslu ČSN EN 50 110-1 ed.3 informace k možné realizaci přípojných míst pro náhradní zdroje elektrické energie. Seznamuje s problematikou napájení důležitých staveb v případech krizových stavů. Uvádí klasifikaci staveb důležitých pro chod státu, prvků kritické infrastruktury, strategických staveb a zranitelných staveb. Dává doporučení, jak správně zajistit jejich náhradní napájení v krizových situacích vybudováním přípojných míst a jak zefektivnit napojení těchto staveb na náhradní zdroje HZS krajů.

Projektanty elektroinstalace dotčených staveb informuje o možných variantách přípojných míst tak, aby návrh nejlépe odpovídal konkrétní situaci ve stavbách a byl technicky i ekonomicky efektivní. Uvedené způsoby řešení přípojných míst byly ověřeny Technickou inspekcí České republiky.

Krizové napájení staveb náhradním zdrojem elektrické energie, bezpečný a spolehlivý způsob připojení,

doporučení a odlišnosti krizového napájení jako i standardizace přípojných míst jsou jedním z prvních pilotních materiálů, které jasně specifikují, jak postupovat v případě realizace přípojného místa pro napájení v krizové situaci.

Standardizace přípojných míst, kabeláží, koncovek a výbavy kontejnerových elektrocentrál umožní jednoduché a bezpečné připojení náhradního napájení staveb při výpadech elektrické energie z distribuční sítě také osobám poučeným pouze dle vyhlášky č. 50/1978 Sb., o způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů. To velice zjednoduší práci jednotkám požární ochrany HZS krajů, které nemají v rámci personálního zajištění osoby s elektrotechnickou kvalifikací dle § 5 a výše, dle vyhlášky č. 50/1978 Sb., o způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů.

Jedním ze specifických nástrojů ochrany proti terorismu, je vzdělávání odborníků v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Systém vzdělávání odborníků je stanoven v Koncepci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, která byla schválena usnesením vlády ČR dne 10. července 2017 č. 508 a v plné míře nahradila předchozí Koncepci vzdělávání v oblasti krizového řízení z roku 2004. Uvedený systém tvoří dvě základní úrovně vzdělávání. První úroveň je profesní vzdělávání kvalifikační, které probíhá cestou získání kvalifikace nebo zvýšení kvalifikace vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání v bakalářském či magisterském studijním programu nebo ve vyšších studijních programech. Profesní vzdělávání kvalifikační je zabezpečováno formou akreditovaných vzdělávacích a studijních programů škol. Druhou úroveň je další profesní vzdělávání, které je určeno pro cílové skupiny pracovníků se zaměřením na prohloubení kvalifikace potřebné k výkonu funkce nebo činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, její udržování a pravidelná aktualizace odborných znalostí včetně získávání a prodlužování odborné způsobilosti opravňující k výkonu určených činností.

Pro profesní vzdělávání kvalifikační Ministerstvo vnitra zpracovalo v roce 2020, s ohledem na nové potřeby a vývoj společnosti v oblasti bezpečnosti ČR, materiál „Metodika pro tvorbu studijních programů vysokých škol v oblasti bezpečnosti ČR v působnosti Ministerstva vnitra“ pro vysoké školy.

Na základě usnesení vlády ČR č. 508 ze dne 10. července 2017 jsou dále podle gescí jednotlivých ministerstev postupně zpracovávány nové studijní texty – moduly pro vzdělávání odborníků v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

V roce 2019 a 2020 Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR v tištěné podobě vydalo:

- MODUL „B“ - zajišťování obrany státu,
- MODUL „D“ - financování bezpečnosti a ochrana ekonomiky (gesce Ministerstvo financí),
- MODUL „E“ - vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek a vybrané kapitoly krizového řízení (gesce Ministerstvo vnitra),
- MODUL „F“ - hospodářská opatření pro krizové stavy (gesce Správa státních hmotných rezerv),
- MODUL „G“ – integrovaný záchranný systém a požární ochrana,
- MODUL „J“ - ochrana obyvatelstva a krizové řízení pro pedagogické pracovníky (gesce Ministerstvo vnitra).

2.2.10 Extremismus

Extremistickou a xenofobní scénu výrazně ovlivnila koronavirová pandemie. Velmi silně v ní rezonovaly kritika vládních opatření a různé dezinformace a konspirační teorie.

Neonacisté přesunuli své aktivity do virtuálního prostoru. Jejich nejvýraznějším veřejným projevem byly střety s policií na říjnovém protestním shromáždění na pražském Staroměstském náměstí, kde se zapojili do násilností vyvolaných členy chuligánských bojůvek z celé republiky. Série trestních řízení s neonacisty rovněž ukazuje, že s touto scénou je nutné nadále počítat. Dělnická strana sociální spravedlnosti, Dělnická mládež a Národní demokracie nedokázaly významněji zasáhnout do veřejného života.

Internet se stal opět arénou pro šíření nenávistných projevů. Primárně bylo útočeno na muslimy, imigranty a Romy. Nadále bylo možné vysledovat agresivní obsahy namířené proti politickým protivníkům pro jejich názory či proti zástupcům lidskoprávních organizací. Spektrum osob, které se stávají terčem výhrůžek, se stále rozšiřuje.

Některé politické subjekty nadále zastávaly xenofobní a vyhroceně nacionalistické postoje. Uskutčnilo se i několik „vlasteneckých setkání“, kterých se zúčastnilo několik politiků a aktivistů z různých částí politického spektra. Tyto nacionalistické akce byly medializovány alternativními médii.

Xenofobní domobranecké skupiny procházely obdobím útlumu, způsobeném vnitřními rozpory a obavou z postihu ze strany státu, zejména v souvislosti s novou zbraňovou legislativou.

Anarchisté fungovali nadále pouze v mantinelech své subkultury. Bezpečnostně relevantní tak byli pouze militantní jedinci, kteří na internetu ventilovali názory okopírované od zahraničních radikálních soudruhů.

Ještě rigidněji působili ortodoxní komunisté, kteří se zaměřovali zejména na historické a zahraniční události. Probíhala trestní řízení s představiteli komunistické moci v souvislosti s používáním střelných zbraní na

československých hranicích a v souvislosti s operací Státní bezpečnosti s názvem Asanace.

Média šířící nenávistné předsudky kontinuálně šířila xenofobní obsahy, dezinformace a konspirační teorie. Podílela se tak na polarizaci české společnosti a oslabování demokracie. Často také tlumočila prokremelskou propagandu.

Šéfredaktor rasistických Vlasteneckých novin byl ostravskými detektivy obviněn z několika trestných činů.

Z hlediska nábožensky motivovaného extremismu bylo hlavní událostí odsouzení bratrů Shehadových pro teroristické trestné činy a obžaloba iráckého občana ze zapojení do bojů a propagandického působení Islámského státu. Nadále je namístě zvýšená ostrážitost před individuální radikalizací.

České soudy dále odsoudily několik osob pro zapojení do konfliktu na východě Ukrajiny na straně separatistů. Rovněž udělily několik trestů za schvalování teroristických útoků v novozélandském městě Christchurch a proti českým vojákům v Afghánistánu. Novým trendem se staly vyhrůžky politikům a zástupcům státní správy v souvislosti s nespokojeností s protipandemickými opatřeními.

V roce 2020 bylo Policií ČR zjištěno 134 trestných činů s nenávistným podtextem. V meziročním srovnání došlo k poklesu zjištěných nenávistných činů o 36. Z výše uvedených trestných činů bylo objasněno 45,5 % tj. 61 (v roce 2019 to bylo 56,5 %, 96 TČ). Za rok 2020 bylo evidováno celkem 92 stíhaných osob u skutků s nenávistným podtextem.

Do extremismu patří také **divácké násilí**. V roce 2020 došlo ve spojitosti s absencí diváků na stadionech i k výraznému poklesu projevů diváckého násilí co se týče četnosti i intenzity protiprávního jednání. Aktivita fanoušků však zcela neutichly a z tribun se přesunuly do veřejně přístupných prostor zpravidla bezprostředně sousedících se sportovními stadiony bez ohledu na přijatá omezující vládní opatření. Činnost

fanoušků spočívala v jejich srocování zejména před fotbalovými stadiony v době utkání a následně podpoře klubu ve formě skandování, vyvěšování vlajek, odpalování pyrotechniky, ohňostrojů apod. V některých případech si fanoušci sami a na vlastní náklady zařídili sledování utkání na velkoplošných obrazovkách přímo před stadionem a stánky s občerstvením. V rámci tohoto organizovaného fandění, kdy se počty fanoušků pohybovaly od několika desítek až po tisíce osob, došlo k řadě protiprávních jednání. Charakteristickým znakem takových srocení a vlastně celého roku 2020 se pak stalo vyvěšování nejrůznějších transparentů s hesly směřujícím proti přijatým vládním opatřením a fotbalu bez fanoušků. Tato revolta spojila rizikové osoby napříč všemi, nejen fotbalovými, kluby.

Po opětovném uzavření tribun v říjnu 2020 revolta vyvrcholila při demonstraci proti vládním protiepidemickým opatřením v Praze na Staroměstském náměstí dne 18. 10. 2020. Toto shromáždění bylo zneužito několika stovkami radikálních příznivců k hromadným střetům s přítomnou Policií ČR, při kterých bylo zraněno a zadrženo několik desítek osob. Následně fanoušci na sociálních sítích šířili dezinformační kampaň a fake news za účelem poškodit Policii ČR v očích široké veřejnosti tím, že sdílely fotografie údajných policistů provokatérů, kteří celou akci vyeskalovali.

Opatření:

- Činnost státu v boji proti extremismu v uplynulém období byla limitována koronavirovou pandemií. Obecně lze však konstatovat, že pokračovaly dlouhotrvající aktivity v oblasti vzdělávání, tréninku a přípravy policistů a státních zástupců, metodická činnost pro zefektivnění práce v oblasti nenávistných projevů a aktivity se vztahem k prevenci radikalizace. V průběhu roku byla vyhodnocována dosavadní protiextremistická politika s cílem navrhnout nový víceletý strategický

dokument. V reakci na dění v Evropě a USA byly výrazněji akcentovány aktivity proti terorismu a tzv. hybridním hrozbám.

- V únoru 2020 proběhlo v prostorách Justiční akademie plánované „Školení školitelů – Školení pro státní zástupce ve věci trestných činů páchaných z nenávisti“, a to na podkladě Memoranda o porozumění uzavřeného mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím, Justiční akademii a Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Jeho cílem bylo za pomoci zahraničních odborníků vyškolit budoucí lektory navazujících školení pro státní zástupce specializující se na stíhání trestných činů z nenávisti. Účastníky školení byli státní zástupci z Nejvyššího státního zastupitelství, jakož i státní zástupci z nižších stupňů soustavy, dále zástupci Policie ČR, neziskové organizace In IUSTITIA a Kanceláře veřejného ochránce práv.
- V rámci prosazování integrovaného přístupu k ochraně, bezpečnosti a službám zorganizovali začátkem ledna 2020 pracovníci národního fotbalového informačního bodu zřízeného u úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR ve spolupráci s Radou Evropy celonárodní konferenci týkající se zajišťování bezpečnosti při sportovních utkáních. Jednalo se o interaktivní kongres zahrnující jak přednášky školitelů, videoprezentace, tak panelové diskuze a workshopy. Účastníci byli složeni z pracovníků služby kriminální policie a vyšetřování, velitelů bezpečnostních opatření, bezpečnostních manažerů fotbalové asociace a fotbalových klubů, zástupců soukromých bezpečnostních služeb a ústředních správních úřadů. Lektori jednotlivých přednášek byli mezinárodně uznávaní experti z Portugalska, Anglie, Švédska a Rumunska.

2.2.11 Hybridní hrozby

Primárně se hybridními hrozbami, resp. působením cizí moci vždy zabývaly zpravodajské služby. Se změnou bezpečnostní situací však vyvstala potřeba, aby se těmto otázkám začala systematicky věnovat i příslušná ministerstva a další orgány státu.

Na základě doporučení č. 2 kapitoly „Působení cizí moci“ Auditů národní bezpečnosti, který byl schválen usnesením vlády č. 1125/2016, začalo 1. 1. 2017 na MV fungovat Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám (CTHH). Audit doporučuje zřízení pracoviště pro hodnocení dezinformačních kampaní a jiných

projevů vlivu cizí moci i na dalších příslušných úřadech. Za účelem meziresortní výměny informací a koordinace řešení hybridních hrozeb byla usnesením BRS ze dne 8. 3. 2017 ustavena Odborná pracovní skupina BRS pro hybridní hrozby (OPS HH). Usnesením BRS ze dne 21. 12. 2020 č. 42 bylo změněno její složení. Členy skupiny jsou vojenský přidělenec na Úřadě vlády ČR (vedoucí), ředitel sekretariátu BRS, zástupci členů BRS, ČNB, SÚJB, NÚKIB, BIS, ÚZSI, VZ a PČR. V roce 2020 se skupina věnovala výměně informací o aktuálních hybridních

hrozbách na území ČR s přihlédnutím k mezinárodnímu dění.

CTHH se v roce 2020 na základě rozhodnutí ministra vnitra věnovalo nad rámec své působnosti a svých obvyklých úkolů také monitoringu dezinformačních narativů týkajících se pandemie covid-19. Své poznatky předávalo Ministerstvu zdravotnictví.

Dezinformace v oblasti vnitřní bezpečnosti v roce 2020

Rok 2020 byl z hlediska dezinformačních trendů týkajících se gesce MV především ve znamení tématu covid-19, kterému sekundovala tematika migrace. Oba zmiňované jevy nacházely spojení v narativích hovořících o tom, že migranti koronavirus šíří, případně že epidemie slouží k odvedení pozornosti od otázky imigrace.

Koronavirus jako trend dezinformačních zpráv kulminoval během března a dubna a po útlumu během letních měsíců se s narůstajícím počtem osob s onemocněním covid-19 a nově přijímanými protiepidemickými opatřeními objem s tématem spojených dezinformací i jejich dosah opět navýšil. Dezinformační sdělení zasahovala do oblasti vnitřní bezpečnosti především ve formě odrazování od dodržování preventivních opatření a útoků na státní legitimitu, s doprovodným vyzýváním k protestům a dalším projevům občanské neposlušnosti. Týkaly se však i dalších témat jako je původ a závažnost nemoci samotné, údajných rizik vakcín, nedostatků či škodlivosti testování, „alternativní“ léčby onemocnění atp.

Manipulativní až dezinformační uchopení tematiky migrace, které je silně přítomno dlouhodobě, vzrostlo primárně v souvislosti s otázkami krize na řecko-turecké hranici (březen), mechanismu přerozdělování migrantů, protestů hnutí Black lives matter (obojí červen), požáru uprchlického tábora Moria (září), a teroristickými útoky ve Francii a (zejména) v sousedním Rakousku (listopad).

Z hlediska dalších dezinformačně relevantních událostí lze poukázat především na dubnové odstranění sochy maršála Koněva, nacházející se v pražské Bubenci, doprovázené sděleními rámuujícími tento akt jako revizi historie a úmyslné poškozování vztahů s Ruskou federací. V tomto duchu byla silně kritizována i instalace pamětní desky Vlasovcům v pražských Řeporyjích (květen). Veřejně činné osobnosti spojené s popisovanými událostmi se staly terčem kritiky a slovních útoků a výhrůžek.

Tradičně se projevovala agresivní rétorika vůči BIS (a to v souvislosti s ricinovou aférou i červnovým vyhoštěním ruských zpravodajců). Na přelomu listopadu a prosince kvazi-mediální scéna reagovala na publikovanou veřejnou výroční zprávu BIS a žádost prezidenta ČR o jména ruských zpravodajců působících v ČR a osob jednajících v jejich prospěch. Společným znakem zaznamenaných výstupů byly útoky na činnost a důvěryhodnost BIS a jejího ředitele.

Množství manipulativních a zkreslených zpráv provázelo i demonstrace v Bělorusku (červenec) jejichž reflexe na kvazi-mediální scéně operovala i s údajnou úlohou ČR jakožto spoluosnovatele těchto aktivit. Další často medializovaná témata se týkala České televize (především v souvislosti s údajně zaujatým charakterem jejího vysílání/kritikou některých pořadů a návazně na významnější události, v nichž ČT figurovala) a Evropské unie, která je dlouhodobě označována za totalitní organizaci potírající demokracii v některých členských státech.

Evropská unie

V rámci EU se i v roce 2020 oblasti hybridních hrozeb věnovala především Horizontální pracovní skupina pro posilování odolnosti a boj proti hybridním hrozbám (Horizontal Working Party on Countering Hybrid Threats – HWP ERCHT), která tuto problematiku koordinuje na pracovní úrovni Rady. CTHH se činnosti pracovní skupiny účastní především z perspektivy hybridních hrozeb v oblasti vnitřní bezpečnosti. Stejný zájem zastupuje též v evropském systému včasného varování proti dezinformacím (EU Rapid Alert System – RAS), který slouží ke sdílení včasného varování a dalších informací týkajících se dezinformací, resp. informačních vlivových operací, mezi institucemi EU a členskými státy. V roce 2020 byl přístup do systému v omezeném režimu udělen též státům G7 a sekretariátu NATO. Dalším kontaktním bodem ČR v RAS je Ministerstvo zahraničních věcí.

V prosinci 2020 zveřejnila Evropská komise Evropský akční plán pro demokracii (European Democracy Action Plan – EDAP), který navazuje mj. na Evropský akční plán proti dezinformacím (EU Action Plan on Disinformation) z roku 2018. EDAP usiluje o komplexní posílení (resp. obranu) demokracie a stanovuje úkoly v oblasti ochrany integrity voleb a podpoře demokratické účasti, posílení svobody a plurality sdělovacích prostředků a v oblasti boje proti dezinformacím. EDAP představil též úmysl významně revidovat samoregulační Evropský kodex zásad boje proti dezinformacím (EU Code of Practice on Disinformation) pro velké sociální sítě, jehož komplexní

vyhodnocení v roce 2020 konstatovalo, že cíle, pro jejichž dosažení byl přijat, nejsou naplňovány uspokojivě. Nezávazný kodex by měl sloužit jako korelační mechanismus doplňující v prosinci představený návrh Aktu o digitálních službách (Digital Services Act), jehož ambicí je stanovit odpovědnost digitálních služeb v EU, vč. omezení nezákonného (a částečně také jinak škodlivého) obsahu na online platformách.

Ochrana a odolnost voleb proti dezinformacím

Jednou z vážných současných výzev, která ohrožuje důvěru v demokratické procesy a instituce je nepochybně **ovlivňování voleb**. Dezinformace, kybernetické útoky, zneužívání osobních údajů, protiprávní cílení politických kampaní na konkrétní uživatele (tzv. mikrocílení) a v neposlední řadě vměšování ze strany vnějších aktérů, jsou nežádoucí nástroje používané ve snaze snížit volební účast, ovlivnit rozhodnutí voličů nebo narušit důvěru v demokracii. Své intenzivní úsilí v oblasti ochrany integrity volebních procesů a zvýšení odolnosti vůči těmto pro demokracii nebezpečným aktivitám zahájila EU již před volbami do Evropského parlamentu v květnu 2019. S cílem těmto hrozbám předcházet pokračovaly členské státy i v roce 2020 v implementaci **Akčního plánu proti dezinformacím a v mapování jejich vývoje a šíření**.

V červnu 2020 Evropská komise předložila hodnotící **Zprávu o volbách do Evropského parlamentu v roce 2019**. Dokument zmiňoval, že hrozba manipulace a nezákonného vměšování do voleb s úmyslem ovlivnit názory voličů a jejich volby byla reálná a mnohostranná. Evropská komise ve zprávě pozitivně ocenila komplexní celospolečenský přístup a vynaložené úsilí v této oblasti prokázala za účinné. Zároveň potvrdila, že i přes hlášení izolovaných kybernetických útoků, stížností týkajících se ochrany údajů a dalších stížností souvisejících s volbami, nebyly zjištěny skryté, koordinované rozsáhlé snahy o vměšování do voleb.

Potřebu posílit spolupráci v boji proti dezinformacím deklaroval i Evropský parlament, který nově ustanovil **Zvláštní výbor pro zahraniční vměšování do všech demokratických procesů v EU, včetně dezinformací**, který se bude po dobu 12 měsíců zabývat otázkou dezinformačních kampaní.

V prosinci 2020 místopředsedkyně Evropské komise, Věra Jourová, představila dlouho očekávanou strategickou vizi v podobě **Evropského akčního plánu pro demokracii**. Ten nastínil budoucí směr evropské spolupráce v oblasti ochrany integrity voleb a podpory demokratické účasti, posílení svobody a plurality

sdělovacích prostředků a v boji proti dezinformacím. Jedním z mnoha cílů má být přijetí nové revize pravidel financování evropských politických stran před volbami do Evropského parlamentu v květnu 2024.

Bilaterální spolupráce

Prostřednictvím MV pokračovala ČR v roce 2020 v bilaterální spolupráci s Velkou Británií, resp. s mezinárodním oddělením komunikační služby britského úřadu vlády (Government Communication Service International – GCSI) v oblasti posilování schopností strategické komunikace české státní správy i zvyšování kompetencí v boji proti dezinformacím. Vzhledem k epidemické situaci však byla spolupráce omezená a probíhala především formou online konzultací. Prostřednictvím tohoto projektu je ČR zapojena také do mezinárodní platformy GEC-IQ a na ni navázané komunity, v rámci které jsou pravidelně sdíleny poznatky zapojených států o aktuálních trendech v oblasti dezinformací.

Opatření:

- V roce 2020 pokračovala ve své činnosti Odborná pracovní skupina BRS pro hybridní hrozby, ustavená usnesením BRS ze dne 8. 3. 2017 za účelem meziresortní výměny informací a koordinace řešení hybridních hrozeb. Členy skupiny jsou v souladu s usnesením BRS ze dne 21. 12. 2020 č. 42 vojenský přidělenec na Úřadě vlády ČR (vedoucí), ředitel sekretariátu BRS, zástupci členů BRS, ČNB, SÚJB, NÚKIB, BIS, ÚZSI, VZ a PČR.
- Zkraje roku 2020 zveřejnilo CTHH výzkum veřejného mínění provedený na podzim roku 2019 Centrem pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Šetření se zabývalo třemi oblastmi souvisejícími s dezinformacemi: rozšířením dezinformačních narativů u české veřejnosti, sledovaností a důvěryhodností vybraných médií a postoji české veřejnosti k problematice dezinformací. Závěrečná zpráva výzkumu je dostupná na stránkách CTHH (<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vyzkum-verejneho-mineni-k-problematice-dezinformaci.aspx>).
- V dubnu 2020 zveřejnilo CTHH přehled hlavních dezinformačních sdělení souvisejících s pandemií covid-19. Přehled je dostupný na stránkách CTHH (<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/koronavirus-prehled-hlavnich-dezinformacnich-sdeleni.aspx>).
- V červnu 2020 ustavila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR Stálou komisi pro hybridní hrozby. Komise se poprvé sešla v září, zabývá se vlivem

hybridních hrozeb (např. dezinformací, kybernetických útoků apod.) na situaci v ČR.

- Na základě Auditů národní bezpečnosti pokračoval v roce 2020 úspěšný systém školení úředníků státní správy proti vlivovému působení cizí moci organizovaný MV. Vyškoleny byly bohužel méně osob než v předchozím roce a to především z důvodu pandemie nového typu koronaviru. V roce 2020 prošlo celodenním školením,

poskytovaném společně UZSI a BIS na 60 státních úředníků a 40 zaměstnanců organizací zřízených ministerstvy. Interními školeními menšího rozsahu na jednotlivých ministerstvech prošlo několik set státních úředníků. Systém školení bude MV ve spolupráci se zpravodajskými službami dále rozvíjet.

2.2.12 Bezpečnostní aspekty migrace

Nelegální migrace

V roce 2020 bylo zjištěno celkem 7 093 (+1 416, +24,9 %) osob při **nelegální migraci na území ČR**. Z tohoto celkového počtu bylo 6 645 osob (93,7 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 448 osob (6,3 %) zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

V roce 2020 bylo zjištěno při **nelegálním pobytu** 6 645 (+1 471, +28,4 %) osob. Měsíční vývoj v roce 2020 byl oproti předchozím letům velmi rozdílný. V období před zavedením opatření v souvislosti s covid-19 v březnu byly měsíční počty v rozmezí cca 400 osob, v březnu došlo k poklesu na 197 osob a tento pokles pokračoval v dubnu (47 osob). Od května se počty lehce zvýšily (květen - 153 osob, červen - 324 osob), kdy v červenci došlo ke skokovému nárůstu na 719 osob a vysoké počty dále pokračovaly v srpnu až prosinci (829, 880, 906, 975, 809). Tento nárůst souvisí s případy, kdy byli zejména od června zjišťováni cizinci (především občané Ukrajiny a Moldavska), kteří na území ČR vstoupili v rozporu s ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví vydanými za účelem ochrany před zavlečením onemocnění covid-19.

První místo ve statistice opět obsadili občané Ukrajiny, kteří se na celkovém počtu podílí téměř z poloviny (3 242 osob, 48,8 %). U občanů Ukrajiny došlo v meziročním srovnání k nárůstu o 1 786 osob (+122,7 %). Více jak třetina občanů Ukrajiny byla zjištěna u KŘP hlavního města Prahy. S odstupem se na druhém místě umístili občané Moldavska (992 osob, 14,9 %, +167 osob, +20,2 %). Třetí místo náleží občanům Vietnamu (231 osob, 3,5 %, -122 osob, -34,6 %). Čtvrté místo patří občanům Gruzie (187 osob, 2,8 %, -3 osoby). Páté místo obsadili občané Ruska (170 osob, 2,6 %, -67 osob, -28,3 %). Těchto pět státních příslušností se na celkovém počtu podílí ze 73 %, ostatních 27 % představuje dalších 90 státních příslušností.

Podkategorií nelegálního pobytu je **tranzitní nelegální migrace**. Jedná se o státní příslušníky třetích zemí, kteří nelegálně vstoupí na území ČR a mají v úmyslu pokračovat nelegálně do dalších zemí. V roce 2020 bylo odhaleno 486 (+220, +82,7 %) osob při tranzitní nelegální migraci (tyto statistické údaje jsou vedeny samostatně). Nejvíce osob v rámci jednotlivých měsíců bylo zadrženo v listopadu (182 osob). Pokud se sleduje počet případů, bylo v roce 2020 evidováno 166 (+35) případů, z toho se jednalo o jednu velkou skupinu v počtu 48 osob v listopadu na teritoriu KŘP Jihomoravského kraje. Z počtu 486 osob bylo 462 zjištěno v souvislosti s pozemní hranicí a 24 osob se vzdušnou hranicí.

Při tranzitní nelegální migraci bylo nejvíce zjištěno občanů Afghánistánu (139 osob, 28,6 %), Sýrie (83, 17,1 %), Maroka (62, 12,8 %), Turecka (55, 11,3 %) a Alžírka (31, 6,4 %).

V roce 2020 bylo nahlášeno 448 (-55, -10,9 %) osob, které byly odhaleny při **nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR**. Z hlediska státních příslušností bylo nejvíce občanů Ukrajiny (211 osob, 47,1 %), druhé místo patří občanům Gruzie (58 osob, 12,9 %), třetí místo občanům Ruska (43 osob, 9,6 %). Tyto tři státní příslušnosti se na celkovém počtu podílely ze 70 %, ostatních 30 % představuje dalších 38 státních příslušností.

Opatření:

- V průběhu roku 2020 (především v listopadu, kdy byl zaznamenán zvyšující se počet případů nelegální migrace cizinců předpravovaných přes ČR v úkrytech dopravních prostředků) realizovala Policie ČR několik bezpečnostních akcí zaměřených na kontrolu pobytu cizinců a především na oblast tranzitní nelegální migrace realizované pomocí mezinárodní kamionové přepravy.
- Na základě usnesení vlády č. 197 ze dne 12. 3. 2020 došlo v souvislosti s covid-19 od 14. 3. 2020 k dočasnému znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR s Německem a Rakouskem a na vzdušné

hranici (rozhodnuto třikrát o prodloužení těchto kontrol). Usnesením vlády č. 606 bylo rozhodnuto od 5. 6. 2020 o ukončení znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích mezi ČR, Rakouskem a Německem a zároveň se od 5. 6. do 30. 6. 2020 dočasně znovu zavedla ochrana vnitřních hranic ČR na vzdušné hranici. Kontroly ze strany Policie ČR byly prováděny flexibilním způsobem přiměřeným aktuální hrozbě v závislosti na vývoji situace. Tyto kontroly byly zaměřeny zejména na dodržování omezení přeshraničního pohybu osob stanovených Ministerstvem zdravotnictví.

- Národní centrum pro kontrolu dokladů ŘSCP na konci roku 2020 ukončilo projekt modernizace stávající laboratoře na zadokumentování vzorů dokladů pro potřeby databáze dokladů DATEX a vybudování školicího střediska pro výuku nových trendů v oblasti padělání a pozměňování dokladů pro policisty zařazené na vnější schengenské hranici.
- V průběhu roku 2020 na inspektorátech cizinecké policie na mezinárodních letištích probíhala integrace systému pro automatickou biometrickou detekci obličejů a rozšíření systému CCTV (letiště Praha), dále zrychlení lustračních programů, nárůst funkcionalit mobilní bezpečné platformy, modernizace pracovišť a technického vybavení.

Readmisní politika

ČR sjednává bilaterální dohody a ujednání s cílem usnadnit návraty nelegálně pobývajících osob do jejich vlasti se státy, které jsou pro ČR důležité, ale nejsou vybrány Evropskou unií jako možní adepti pro smluvní úpravu návratů. ČR se rovněž aktivně účastní unijní návratové politiky formou účasti svých zástupců na relevantních jednáních Rady a Komise a dále na jednáních s konkrétními třetími státy. Nutno konstatovat, že v roce 2020 nebyly zahájeny žádné práce na nové bilaterální smluvní úpravě se třetími státy. Důvodem je zejména skutečnost, že většina třetích států, se kterými je zájem spolupracovat na smluvní bázi, již byla oslovena a příslušné readmisní dohody již jsou uzavřené, nebo v různém stadiu rozpracovanosti.

Aktuálně má ČR sjednáno celkem **17 bilaterálních readmisních dohod**: Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo, Mongolsko (v roce 2019 byla podepsána readmisní dohoda a její prováděcí protokol s Mongolskem a tato dohoda zatím

nevstoupila v platnost). Připravena k podpisu je rovněž bilaterální readmisní dohoda mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob a protokol k jejímu provádění (Protokol o provádění Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob). Podpis bude možné uskutečnit v závislosti na součinnosti druhé smluvní strany.

Vedle výše uvedených dohod jsou pro ČR závazné rovněž **readmisní dohody sjednané EU**, resp. ES; jedná se o 18 readmisních dohod (se státy: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie, Ázerbájdžán a Bělorusko). K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. V roce 2020 vstoupil v platnost prováděcí protokol mezi ČR a Arménií a Gruzii. Ve stavu rozpracovanosti je prováděcí protokol s Ázerbájdžánem.

V rámci projednávání unijních readmisních dohod neobdržela v roce 2020 Komise mandát pro jednání o readmisní dohodě s novým třetím státem. V průběhu roku 2020 se uskutečnila jednání formou videokonference k readmisním dohodám/ujednáním o návratech s Albánií, Arménií, Ázerbájdžánem, Bangladéši, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Etiopií, Gruzii, Severní Makedonií, Moldavskem, Pobřežím Slonoviny, Ruskem, Srbskem, Srí Lankou a Pákistánem. S Běloruskem vstoupila readmisní dohoda v platnost dnem 1. 7. 2020.

Migrační politika

Oblast migrační politiky byla v roce 2020 výrazným způsobem ovlivněna dopady pandemie covid-19. V březnu 2020 došlo vyhlášení nouzového stavu, dočasnému uzavření státních hranic a zavedení zákazu vstupu cizinců na zemí ČR se stanovením výjimek pro vybrané kategorie osob, jejichž pobyt byl nezbytně nutný. Po prvotním omezení migračních toků na zcela minimální úroveň se okruh kategorií migrantů s možností vstupu na území ve zbývajících částech roku 2020 postupně rozšiřoval a měnil podle vývoje epidemické situace a potřeb českého státu. ČR přitom respektovala společný postup členských států EU formulovaný v doporučení Rady EU. Krizová opatření vlády ČR se soustředila na zajištění dostatku nezbytných zahraničních pracovních sil pro český trh práce v klíčových odvětvích. Jejich vstup na území byl přitom podmíněn absolvováním testu na přítomnost koronaviru a dodržováním po-příjezdových preventivních

protiepidemických opatření, přičemž byla požadována i zvýšená spoluodpovědnost zaměstnavatelů. Obdobná pravidla byla stanovena rovněž pro vstup zahraničních studentů.

Integrace cizinců

Koordinací politiky integrace cizinců je pověřeno ministerstvo vnitra, ale jednotlivá ministerstva jsou odpovědná za její realizaci v rámci jejich gesce. Realizovaná integrační opatření v roce 2020 vycházela z vládou schváleného usnesení k „Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2020“.

Zásadním prvkem integrace cizinců je síť 18 Integračních center, která fungují ve všech krajích ČR. Cizincům poskytují široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. V současné době jsou Integrační centra financována ze státního rozpočtu a Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF).

Vybrané skupiny cizinců ze třetích zemí mají ze zákona povinnost absolvovat po 1. 1. 2021 adaptačně-integrační kurz. Cílem tohoto opatření je seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi a posílit jejich samostatnost a nezávislost. Zároveň by jim mělo pomoci se vymanit ze systému závislosti na zprostředkovatelích a poskytnout jim informace o možnosti využívat integračních opatření. Probíhala příprava klíčové Vyhlášky o provádění adaptačně-integračních kurzů ze dne 8. 12. 2020. Dále se intenzivně pracovalo na celém systému realizace.

Ministerstvo vnitra opět realizovalo dotační řízení určené pro projekty obcí a městských částí na podporu integrace cizinců. Projekty jsou souborem intenzivních a komplexních integračních aktivit a opatření, které směřují k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě a prevenci případných konfliktů. V roce 2020 byly tyto projekty realizovány 20 obcemi a městskými částmi. Projekty byly podpořeny částkou cca 21 milionu Kč.

Ministerstvo vnitra rovněž pokračovalo v realizaci dotačního řízení „Integrace cizinců“, jehož prostřednictvím byly i nadále financovány projekty nestátních neziskových organizací v oblasti integrace cizinců. V roce 2020 bylo podpořeno 10 subjektů částkou cca 16 milionu Kč.

V roce 2020 byl opětovně kladen důraz na informovanost cizinců i majoritní společnosti. Jsou proto průběžně aktualizovány internetové stránky, které se věnují problematice integrace cizinců. MPSV ve spolupráci s MV provozuje web www.cizinci.cz, na

němž je možné najít ucelené informace o integraci cizinců, statistikách ohledně tematiky cizinců, možnostech financování projektů v této oblasti a informační materiály pro cizince. Průběžně aktualizované informace o záležitostech spojených s vyřizováním povolení k pobytu cizinců je možné nalézt na oficiálních internetových stránkách ministerstva vnitra www.mvcr.cz/cizinci, které jsou dostupné i v anglickém jazyce. Zejména v reakci na epidemiologickou situaci došlo k vytvoření nových informačních sekcí a v některých případech i překladu do více jazyků. Aktualizovaný informační servis pro cizince lze najít i na stránkách některých územních samospráv, například na webu hl. m. Prahy www.metropolevsech.eu. Integrační aktivity MPSV se v minulém roce soustředily, mj. i z důvodu omezení souvisejících pandemií, především na zvyšování informovanosti cizích státních příslušníků i členů majoritní společnosti prostřednictvím informačních webů spravovaných MPSV. Webové stránky <http://www.pracevceskerepublice.cz/>, které provozuje MPSV slouží uživateli jako interaktivní průvodce, srozumitelným způsobem informují cizí státní příslušníky o českém trhu práce v širších souvislostech.

Nadále pokračovalo aktivní zapojení pracovníků MV do činnosti pracovní skupiny Evropské komise s názvem Evropská integrační síť (European Integration Network) a dalších forem zahraniční spolupráce.

Ministerstvo vnitra předložilo vládě „Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu v roce 2021“, který vláda schválila usnesením č. 1352 ze dne 21. prosince 2020.

V návaznosti na usnesení vlády č. 954/2015, resp. jeho novelizaci č. 36/2017, pokračovala realizace státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou (SIP). I v roce 2020 zastávala roli generálního poskytovatele integračních služeb Správa uprchlických zařízení MV, která tuto roli převzala v roce 2017 po Charitě ČR. Cílem programu je usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací.

Generální poskytovatel integračních služeb, spolu se svými smluvními partnery z řad nestátních neziskových organizací, vypracoval celkem 47 nových individuálních integračních plánů pro celkem 71 držitelů mezinárodní ochrany.

Celkem byla v roce 2020 udělena mezinárodní ochrana 114 osobám, z nichž do Státního integračního programu vstoupilo 83 osob. Mezi osobami s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2020 jsou nejvíce

zastoupení státní příslušníci Sýrie, Ruska, Ukrajiny a Libye. Mimo realizaci individuálních integračních plánů je v rámci SIP poskytována pomoc i osobám, které jsou umístěny ve zdravotnických zařízeních, či v registrovaných zařízeních sociálních služeb. V případě těchto klientů je v rámci SIP plně hrazen jejich pobyt v příslušných zařízeních a to po celou dobu jejich pobytu. V roce 2020 byl takto zajištěn pobyt celkem 9 osobám a náklady s tím spojené, čerpané z rozpočtu SIP dosáhly částky 1 810 437 Kč.

Mimo integraci osob s udělenou mezinárodní ochranou pokračoval v roce 2020 i program přesídlování a integrace cizinců českého původu – krajanů, převážně z Ukrajiny a Venezuely. V rámci tohoto programu bylo v roce 2020 přesídleno 228 osob, kterým bylo poskytnuto přechodné bydlení a služby spojené s jejich integrací, vč. sociální asistence, pomoci při vyhledání bydlení, zaměstnání a jazykovou přípravou. Nižší počet přesídlených osob oproti roku 2019 byl způsoben zejména pozastavením programu v době první vlny pandemie covid-19 a celkovými omezeními spojenými s touto pandemií.

Nelegální zaměstnávání cizinců

V roce 2020 celní úřady zahájily 545 kontrol, 467 kontrol ukončily, z toho v 240 případech zjistily porušení předpisů. Celníci zkontrolovali celkem 1304 cizinců ze třetích zemí, z nichž u 317 zkontrolovali podezření

z výkonu nelegální práce, z toho 60 bez povolení k pobytu. Dále celníci zkontrolovali 361 občanů EU za účelem ověření splnění oznamovací povinnosti zaměstnavatelem. Oznamovací povinnosti zaměstnavatelů nebyly splněny u obou skupin cizinců v 343 případech.

V roce 2020 se uskutečnilo pouze jedno řádné zasedání Meziřesortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (dále „MOPNZC“), (v pořadí 47.), a to z důvodu pandemie onemocnění covid-19. Na uvedeném setkání byl členům MOPNZC představen návrh MPSV aktualizovat koncepci a strategii meziřesortního orgánu v oblasti potírání nelegálního zaměstnávání, konkrétně zřízení nového Meziřesortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání (dále jen „MOPNZ“). Uvedený návrh byl přijat všemi členy MOPNZC.

Zřízení MOPNZ a zrušení MOPNZC bude projednáno vládou ČR. Materiál, který bude předložený vládě ČR, zřizuje MOPNZ a ruší MOPNZC.

MOPNZ je zřizován na základě potřeby aktualizovat koncepci a strategii meziřesortního orgánu v oblasti

potírání nelegálního zaměstnávání. Oblast nelegální práce a kontrolní činnosti se od doby založení meziřesortního orgánu významně proměnila. Do současné doby fungoval meziřesortní orgán se zaměřením na cizineckou problematiku. Z důvodu vývoje a současných směrů je nezbytné zaměřit činnost orgánu nejen na cizince, ale na téma nelegální práce v jejím širším kontextu. MOPNZ bude plnit úkoly, které si jeho členové stanoví, a bude koordinovat tři stálé pracovní skupiny: pracovní skupinu k problematice zaměstnávání cizinců, pracovní skupinu k problematice nelegální práce, pracovní skupinu k problematice agenturního zaměstnávání a zastřehého zprostředkování zaměstnání. Předseda MOPNZ může za účelem plnění úkolů MOPNZ zřídit také dočasnou pracovní skupinu MOPNZ.

Posláním MOPNZ je koordinovat činnost příslušných institucí, navrhnout legislativní změny přispívající k řešení nelegálního zaměstnávání a vytvářet koncepci řešení tohoto problému. MOPNZ dále doporučuje směry kontrolní a preventivní činnosti a získává informace z oblasti výzkumu migrace, z oblasti ekonomiky, a to se zaměřením zejména na oblast „šedé“ ekonomiky.

VÝSLEDKY KONTROLNÍ ČINNOSTI STÁTNÍHO ÚŘADU INSPEKCE PRÁCE V OBLASTI NELEGÁLNÍ PRÁCE A ZASTŘEHÉHO ZPROSTŘEDKOVÁNÍ V ROCE 2020

Kontrolní činnost SÚIP se zaměřením na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR a cizinců byla prováděna na základě stanoveného Ročního programu kontrolních akcí. Rozsah kontrolní činnosti byl negativně ovlivněn situací související s epidemií covid-19.

V roce 2020 provedl SÚIP celkem 5 557 kontrol, které byly zaměřeny na odhalování nelegálního zaměstnání. Těmito kontrolami bylo zjištěno celkem 3 110 nelegálně zaměstnaných osob. Konkrétně se jednalo o 556 občanů ČR, 141 občanů členských zemí EU (nejčastěji občané Slovenska, Bulharska a Rumunska) a 2 413 cizinců ze třetích zemí (nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny, Vietnamu a Moldávie). V roce 2020 bylo na SÚIP podáno celkem 1 325 podnětů upozorňujících na nelegální práci, což je podobný počet jako v předcházejícím roce.

Z vývoje počtu zjištěných nelegálně zaměstnaných osob je již od roku 2016 patrný trend převyšujícího počtu zjištěných osob nelegálně zaměstnaných cizinců nad občany ČR, přičemž tento trend pokračoval i roce 2020.

V roce 2020 uložil SÚIP za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce celkem 543 pokut v celkové výši 132 468 000 Kč. Z toho pak za umožnění nelegální práce cizinců 416 pokut v celkové částce

113 518 000 Kč. Za spáchání přestupku výkon nelegální práce bylo v roce 2020 uloženo fyzickým osobám, a to občanům ČR, 6 pokut v celkové výši 12 600 Kč. S ohledem na okolnosti případu bylo v přestupkovém řízení dále uloženo fyzickým osobám za výkon nelegální práce místo pokuty 143 napomenutí. Jedná se o uložené pokuty i napomenutí na základě přestupkových řízení v období od 1. 1. do 31. 12. 2020, tj. částečně se může jednat o pokuty za protiprávní jednání zjištěná i kontrolami provedenými v předchozích obdobích.

V souvislosti s kontrolami, které byly zahájeny v roce 2020, SÚIP uložil zaměstnavatelům za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce cizinců 44 pokut v celkové výši 8 475 000 Kč.

V roce 2020 proběhla jedna mimořádná kontrolní akce zaměřená na kontrolu nelegálního zaměstnávání. Kontrolní akce byla realizována v měsíci září, kdy bylo zahájeno 321 kontrol, z nichž bylo 115 kontrol realizováno v součinnosti se Službou cizinecké policie, 17 kontrol s Celní správou a 2 kontroly s městskou policií. V rámci celostátní akce bylo zkontrolováno 1 418 osob, z toho 671 občanů ČR, 538 cizinců, 208 občanů EU a 1 osoba bez státní příslušnosti. V rámci těchto kontrol bylo zjištěno 342 nelegálně zaměstnaných osob, z toho 61 občanů ČR, 32 občanů EU a 249 cizinců (převážně občanů Ukrajiny). Kontrolami bylo rovněž odhaleno 29 případů zastřené zprostředkování.

V roce 2020 provedl SÚIP celkem 195 kontrol přímo zaměřených na oblast zastřené zprostředkování zaměstnání. Kontroly proběhly u 189 subjektů. Jednalo se o 185 právnických osob a ve 4 případech o podnikající fyzické osoby. Těmito kontrolami bylo zjištěno celkem 760 porušení pracovněprávních předpisů, přičemž zastřené zprostředkování zaměstnání, jak je definováno ustanovením § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti, bylo zjištěno u 98 subjektů. Kontrolami bylo rovněž zjištěno 370 nelegálně zaměstnaných osob, z toho 9 občanů ČR, 7 občanů členských zemí EU a 354 cizinců (nejčastěji občanů Ukrajiny a Vietnamu). Za porušení povinností v souvislosti se zastřeným zprostředkováním zaměstnání bylo uloženo 80 pokut ve výši 36 277 000 Kč.

Z kontrolní i poradenské činnosti je patrné, že stále přetrvává nízké právní povědomí o pracovněprávní problematice a to především v řadách zaměstnanců cizinců, kde se jako problematická jeví zejména jazyková bariéra. Tyto skutečnosti tak mohou mít vliv nejen na zvýšený podíl výkonu nelegální práce u této

skupiny osoby, ale také na možné riziko výskytu pracovního vykořisťování.

Bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců

MV se problematikou bezpečnostních aspektů zaměstnávání cizinců v průmyslových zónách (dále jen PZ) začalo intenzivně zabývat od roku 2017, a to zejména v souvislosti se zhoršením bezpečnostní situace **v průmyslových zónách v Královéhradeckém kraji** (PZ Kvasiny - obce Kvasiny, Solnice, Rychnov nad Kněžnou), a **Plzeňském kraji** (zejména statutární město Plzeň, Tachovsko). V roce 2018 se obdobné bezpečnostní problémy objevili i ve **Středočeském kraji** (průmyslová zóna Mladá Boleslav) a v roce 2019 v PZ **v Pardubickém kraji**. V převážné většině se jednalo především o zvýšený výskyt protiprávní činnosti, vedle trestné činnosti (především majetková a v některých případech i násilná) pak zejména přestupků ze strany cizinců (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku), konflikty ve vzájemném soužití s místními obyvateli, přestupky v oblasti dopravy. Vedle problémů v oblasti bezpečnosti však lokality se zvýšeným počtem zaměstnaných cizinců řeší také zásadní problémy v oblasti nedostatečné infrastruktury (ubytování, doprava, zdravotnictví, školství, odpadové hospodářství atd.).

Bezpečnostní situace v nejpostiženějších regionech v roce 2020 dle policejních statistik a vyjádření orgánů územních samospráv byla stejně jako v roce 2019 stabilizovaná, počet protiprávních jednání (trestné činy a přestupky) ve srovnání s rokem 2019 v roce 2020 až na výjimky poklesl, a to i v souvislosti s omezením pohybu osob na základě opakovaného vyhlášení nouzového stavu na území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s výskytem koronaviru (SARS CoV-2) způsobující nemoc covid-19 a souvisejícími vládními opatřeními.

Bezpečnostní situace v PZ Kvasiny je stabilizovaná a přispívá k tomu především plnění úkolu z rozkazu ředitele KŘP KHK č. 7/2017 ze dne 6. 1. 2017, kterým bylo vyhlášeno policejní opatření s cílem zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v návaznosti na rozvoj PZ Kvasiny. Z pohledu trestné činnosti došlo za rok 2020 k poklesu o 43 skutků, za rok 2019 bylo zaznamenáno 222 skutků a v roce 2020 bylo zaznamenáno 179 skutků. U přestupků se jedná o významný meziroční pokles, v roce 2019 bylo evidováno 2689 přestupků, v roce 2020 jen 1658 přestupků.

Bezpečnostní situaci v Plzeňském kraji, kde jsou průmyslové zóny, policisté považují už od roku 2019 za

stabilizovanou. V roce 2020 došlo ve všech sledovaných PZ Plzeňského kraje k poklesu kriminality, i podíl pachatelů z řad cizinců se snižuje, případně stagnuje.

V roce 2020 policie zaznamenala v Mladé Boleslavi pokles trestné činnosti oproti roku 2019 o 9 %. V roce 2020 došlo ve srovnání s rokem 2019 mezi odhalenými pachateli ke zvýšení podílu cizinců o 1% (podíl cizinců je celkově 18%). Jako značný lze hodnotit celkově nárůst přestupků proti pobytu cizinců v PZ Mladá Boleslav v roce 2020 oproti roku 2019 (a to o 159 %, což činí v absolutních číslech 92 přestupků).

V oblasti města Pardubice došlo z pohledu trestné činnosti za rok 2020 k poklesu o 58 skutků, za rok 2019 bylo zaznamenáno 1544 skutků a za rok 2020 bylo zaznamenáno 1486 skutků.

Opatření

- V dubnu 2017 byla uzavřena Memoranda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra a Plzeňským krajem (10. dubna 2017) a Královéhradeckým krajem (20. dubna 2017). Další „Memorandum o spolupráci při řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách“ bylo podepsáno se Středočeským krajem, a to 27. února 2019. Na základě těchto memorand se schází minimálně dvakrát ročně expertní pracovní skupina složená ze zástupců MV, kraje, obcí, pořádkové a cizinecké policie z výše uvedených krajů. Jednání se vedle zástupců Plzeňského, Královéhradeckého a Středočeského kraje v roce 2020 účastnili i zástupci Pardubického kraje. Pracovní skupina vyhodnocuje bezpečnostní situaci v průmyslových zónách těchto krajů a dále předkládá návrhy na legislativní i nelegislativní opatření, která jsou následně projednávána meziresortní a mezioborovou pracovní skupinou pro řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců. Podněty z krajů a obcí slouží právě jako východiska pro řešení problémů v meziresortní skupině.
- V PZ Kvasiny působí *Koordinální centrum pro integraci cizinců, ve zbývajících třech krajích pak Centra na podporu integrace cizinců*. Mezi hlavní úkoly Center patří monitoring a vytváření pravidelných regionálních poradních platforem, které slouží ke koordinaci a výměně informací a tím přispívají tak k řešení aktuální cizinecké problematiky v daném kraji. Centra úzce spolupracují s místními úřady, zaměstnavateli, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími institucemi a subjekty.
- MV v roce 2017 ve spolupráci s dalšími relevantními subjekty vytvořilo **Metodickou příručku pro města a obce sousedící s průmyslovými zónami** (dále jen "Metodická příručka"), a to v návaznosti na skutečnost, že některé obce a města sousedící s průmyslovými zónami byly zatíženy vyšší kriminalitou a dalšími negativními jevy, včetně porušování právních předpisů, a to kvůli zvýšené koncentraci osob, jež s příslušným regionem nejsou spojeny pevnějšími osobními či rodinnými vazbami. Zástupci územních samospráv požádali MV mj. o zpracování Metodické příručky, která popíše možnosti měst a obcí, jak výše uvedený stav řešit, respektive včasné přijatými opatřeními mu předejít.
- **V roce 2020 byla provedena aktualizace Metodické příručky a její rozšíření o nová relevantní témata.**
Metodická příručka poskytuje územním samosprávám, v jejich blízkosti jsou průmyslové zóny, souhrnné, přehledné a aktuální informace (legislativní a metodické), jak předcházet vzniku bezpečnostních a další problémů (integrace cizinců, vymáhání práva, zdravotní péče, ubytování cizinců, integrace dětí cizinců do školského systému, průmyslové zóny z pohledu územního plánování atd.), případně, jak tyto vzniklé problémy efektivně řešit, kde hledat pomoc při jejich řešení (např. Centra na podporu integrace cizinců), a to vše ve znění předpisů účinných ke dni 1. listopadu 2020. Metodická příručka je zveřejněna na <https://www.mvcr.cz/clanek/prevence-kriminality-na-regionalni-a-lokalni-urovni.aspx>
- Od roku 2017 je realizován program **Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou** na základě usnesení vlády č. 469/2017. Dotační titul má podle usnesení vlády pro 3 dotčené obce poskytovat dotaci ve výši max. 38 400 000 Kč.
Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty) v rozsahu:
 - kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
 - osvětlení rizikových míst.

V průběhu roku 2018 obec Rychnov nad Kněžnou zrealizovala oba své investiční projekty schválené v roce 2018, a to „Vybudování nového kamerového systému Rychnov nad Kněžnou“ (dotace ve výši 2 700 000 Kč) a „Vybudování veřejného osvětlení

podél cyklostezky Rychnov n. Kn. – Lipovka“ (dotace ve výši 5 100 000 Kč).

Obce Kvasiny a Solnice v průběhu roku 2019 odstoupily od započatých investičních procesů s tím, že vnesly daleko vyšší finanční požadavky, než byly schváleny v usnesení vlády a alokovány pro

I. dotační kolo (nadpožadavky ve výši 21,8 mil. Kč). Po celý rok 2019 byly hledány chybějící finanční nadpožadavky, jak v rozpočtu MV, tak i rozpočtu MF. Finanční prostředky se bohužel nenašly. Na sklonku roku 2019 bylo tedy na základě požadavků obcí Kvasiny a Solnice vyhlášeno II. kolo dotací na průmyslové zóny pro zbývajících 2 obce. MV navíc poskytlo do II. dotačního kola celkově 1 000 000 Kč, a to z nevyužitých vlastních finančních prostředků z dotačního programu prevence kriminality pro obce, na jejichž území se nachází zařízení SUZ. -

V rámci vyhlášení II. kola programu předložili obce do konce ledna 2020 žádosti o přidělení dotace na 5 projektů. Projekty byly posouzeny a byla schválena dotace v celkové výši 31 600 000 Kč. Jedná se o projekty: „Kvasiny – MKDS, kamerový systém I. etapa“ (dotace ve výši 9 500 000 Kč), „Kvasiny – Rekonstrukce veřejného osvětlení I. etapa“ (dotace ve výši 9 000 000 Kč), „Solnice – Rekonstrukce veřejného osvětlení – I. etapa“ (dotace ve výši 4 244 000 Kč), „Solnice – Kamerový systém“ (dotace ve výši 4 896 000 Kč), „Solnice – Osvětlení cyklostezky Ještětice – Solnice – Lipovka“ (dotace ve výši 3 960 000 Kč). V současné době probíhá realizace projektů s termínem dokončení a předložení podkladů k závěrečnému vyhodnocení do konce června 2021.

- Obce Kvasiny a Solnice rovněž požádaly o dotaci v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni 2020. Na dva přeložené projekty byla schválena dotace v celkové výši 1 300 000 Kč, a to na projekty „Kvasiny – Rekonstrukce veřejného osvětlení“ (dotace ve výši 650 000 Kč) a „Solnice – Rekonstrukce veřejného osvětlení – II. etapa“ (dotace ve výši 650 000 Kč). Projekty budou rovněž dokončeny v průběhu roku 2021.

Specifické programy ekonomické migrace

Programy a projekty zaměřené na ekonomickou migraci jsou od roku 2012 vytvářeny a realizovány v rámci meziresortní spolupráce ústředních orgánů státní správy a představují účinný nástroj podpory migrace vybraných cílových skupin občanů třetích

států, na jejichž vstupu a pobytu na území ČR má český stát zvýšený zájem.

Od 1. 9. 2019 jsou realizovány celkem 4 vládou schválené migrační programy:

Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec určený pro občany všech třetích států (nahradil Projekt Ukrajina a Indie).

- je určený na straně zaměstnavatelů pro subjekty působící alespoň 2 roky v ČR s vypořádanými závazky vůči státu, které zaměstnaly či zaměstnávaly alespoň 3 osoby v období 2 let před podáním žádosti. A na straně zaměstnanců pro nově najaté zaměstnance, kteří dle platného znění aktualizované Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO vykonávají činnost v hlavních třídách 1-3 v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru.

Program kvalifikovaný zaměstnanec určený pro občany 9 vybraných třetích států (nahradil Režim Ukrajina a Režim ostatní státy + Režim zemědělec).

- Do Programu mohou být zařazeni zaměstnavatelé působící alespoň 2 roky v ČR, s vypořádanými závazky vůči státu a zaměstnávající alespoň 6 zaměstnanců. Účelem programu je umožnit podání žádostí o zaměstnanecké karty pro pracovníky z Ukrajiny (40 000 uchazečů ročně), Mongolska (1 000 uchazečů ročně), Kazachstánu (300 uchazečů ročně), Filipín (1 000 uchazečů ročně), Indie (600 uchazečů ročně), Běloruska (800 uchazečů ročně), Moldavska (600 uchazečů ročně), Černé Hory a Srbska (2 500 uchazečů ročně), kteří budou na území ČR vykonávat středně či méně kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru.

Program klíčový a vědecký personál určený pro občany všech třetích států (nahradil projekty Fast Track a Welcome Package).

- Program je určený pro investory s organizační složkou na území ČR, dále pro výzkumné organizace, technologické společnosti, nově založené společnosti a start-upy. Do tohoto programu mohou být zařazeni specialisté, manažeři a pracovníci v pozici statutárních orgánů, kteří dle platného znění aktualizované Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO vykonávají činnost v hlavních třídách 1-3 v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru (s výjimkou zdravotnických profesí, pro které je určen Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec).

Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví určený pro občany Ukrajiny.

Cílem všech výše uvedených programů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území ČR a podpořit tak legální ekonomickou migraci proti nelegální ekonomické migraci. Výše jmenované programy ekonomické migrace byly v roce 2020 realizovány a upravovány v rámci meziresortní spolupráce MV, MPO, MZV a MPSV. Roční maximální objem pracovní migrace v rámci těchto programů i mimo ně byl stanoven nařízením vlády č. 220/2019 Sb., které zavedlo kvóty pro náběr žádostí o zaměstnanecké karty na vybraných zastupitelských úřadech, a nařízením vlády č. 291/2019 Sb., kterým byly zavedeny kvóty pro mimořádná pracovní víza. I přes nelehkou situaci v průběhu roku 2020 data jednoznačně ukazují, že se vládní programy ekonomické migrace osvědčily i v době pandemie. Zatímco v roce 2019 bylo do Programu klíčový a vědecký personál po dobu jeho fungování zařazeno průměrně 90 pracovníků měsíčně, v roce 2020 se již jednalo o více jak 130 pracovníků měsíčně (a to i přesto, že kvůli epidemiologické situaci fungoval necelých 10 měsíců). Podobně úspěšně si v roce 2020 vedl také Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec. V případě Programu kvalifikovaný zaměstnanec bylo čerpání kvót pro jednotlivé země poznamenáno zastavováním a obnovováním přijímání žádostí o pobytové oprávnění v závislosti na epidemiologické situaci v dané zemi. Z celkových dat za rok 2020 však vyplývá, že i přes výrazná omezení v roce 2020 bylo u většiny zemí v rámci tohoto programu vyčerpáno průměrně 50 % roční kvóty. Roční maximální objem pracovní migrace v rámci těchto programů i mimo ně je stanoven nařízením vlády. V roce 2020 byl v rámci programů povolen pobyt 20 tisícům pracovních migrantů ze třetích zemí. Vláda v prosinci 2020 vydala nařízení (č. 556/2020 Sb.), kterým stanovila nové kvóty pro rok 2021. Došlo k navýšení kvót pro vysoce kvalifikovanou pracovní migraci o 30 % a zdvojnásobení kvót pro středně a nízko kvalifikovanou pracovní migraci z Běloruska a Filipín. Dlouhodobá pracovní migrace z některých vybraných

třetích států (Ukrajina, Indie, Kazachstán) bude nadále probíhat výhradně v rámci programů ekonomické migrace. Výše jmenované programy ekonomické migrace byly v roce 2020 realizovány a upravovány v rámci meziresortní spolupráce MV, MPO, MZV a MPSV. Roční maximální objem pracovní migrace v rámci těchto programů i mimo ně byl stanoven nařízením vlády č. 220/2019 Sb., které zavedlo kvóty pro náběr žádostí o zaměstnanecké karty na vybraných zastupitelských úřadech, a nařízením vlády č. 291/2019 Sb., kterým byly zavedeny kvóty pro mimořádná pracovní víza.

I přes nelehkou situaci v průběhu roku 2020 data jednoznačně ukazují, že se vládní programy ekonomické migrace osvědčily i v době pandemie. Zatímco v roce 2019 bylo do Programu klíčový a vědecký personál po dobu jeho fungování zařazeno průměrně 90 pracovníků měsíčně, v roce 2020 se již jednalo o více jak 130 pracovníků měsíčně (a to i přesto, že kvůli epidemiologické situaci fungoval necelých 10 měsíců). Podobně úspěšně si v roce 2020 vedl také Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec. V případě Programu kvalifikovaný zaměstnanec bylo čerpání kvót pro jednotlivé země poznamenáno zastavováním a obnovováním přijímání žádostí o pobytové oprávnění v závislosti na epidemiologické situaci v dané zemi. Z celkových dat za rok 2020 však vyplývá, že i přes výrazná omezení v roce 2020 bylo u většiny zemí v rámci tohoto programu vyčerpáno průměrně 50 % roční kvóty.

Roční maximální objem pracovní migrace v rámci těchto programů i mimo ně je stanoven nařízením vlády. V roce 2020 byl v rámci programů povolen pobyt 20 tisícům pracovních migrantů ze třetích zemí. Vláda v prosinci 2020 vydala nařízení (č. 556/2020 Sb.), kterým stanovila nové kvóty pro rok 2021. Došlo k navýšení kvót pro vysoce kvalifikovanou pracovní migraci o 30 % a zdvojnásobení kvót pro středně a nízko kvalifikovanou pracovní migraci z Běloruska a Filipín. Dlouhodobá pracovní migrace z některých vybraných třetích států (Ukrajina, Indie, Kazachstán) bude nadále probíhat výhradně v rámci programů ekonomické migrace.

2.2.13 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu

I v roce 2020 probíhaly mezi vedením Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV (dále jen „ÚDV“) a Nejvyšším státním zastupitelstvím v Brně tematické konzultace k problematice vybraných otázek případů prověřovaných v rámci specifické věcné

a časové působnosti ÚDV (od 25. února 1948 do 29. prosince 1989). Předmětem konzultací byla především problematika ostrahy čs. hranic pod pracovním názvem železná opona.

ÚDV průběžně informoval tazatele z řad Konfederace politických vězňů ČR a zájemce z řad občanské veřejnosti o postupu při podávání žádostí k udělení statusu účastníka třetího odboje podle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu.

Průběžně byla poskytována administrativní součinnost (vypracovávání rešerší) odboru pro válečné veterány Ministerstva obrany k realizaci zákona č. 262/2011 Sb. ÚDV poskytuje v rámci své působnosti podklady pro správní řízení k udělení statusu účastníka třetího odboje. V roce 2020 bylo individuálně zpracováno stanovisko ke 191 osobám, včetně vyhotovení rešerší k jednotlivým žadatelům z materiálů a poznatků spravovaných ÚDV, přičemž ode dne účinnosti zákona 17. 11. 2011 do prosince 2020 ÚDV individuálně posoudil 5 079 žadatelů.

V roce 2020 bylo ÚDV zahájeno trestní stíhání 11 (+2) osob. Návrh na podání obžaloby byl podán na 4 obviněné (stejně jako v roce 2019).

V rámci časové působnosti (od 25. února 1948 do 29. prosince 1989) se ÚDV na úseku vyšetřování zabýval především trestnými činy podle § 329 trestního zákoníku – zneužití pravomoci úřední osoby spáchaných z důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu, které byly spáchány v souvislosti s pronásledováním jednotlivce nebo skupiny osob z politických důvodů. S ohledem na časovou a věcnou příslušnost útvaru a znění § 35 trestního zákoníku jsou útvarem šetřeny případy vyloučené z promlčení, kdy uplynutím promlčecí lhůty nezaniká trestní odpovědnost za trestné činy spáchané v době od 25. února 1948 do 29.

prosince 1989, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody činí nejméně 10 let, pokud z důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby, a které byly spáchány veřejnými činiteli anebo byly spáchány v souvislosti s pronásledováním jednotlivce nebo skupiny osob z důvodů politických, rasových nebo náboženských.

Opatření:

- V roce 2019 a 2020 ÚDV prezentoval čtyři putovní výstavy: Nejdelší noc - věnována dosud nepublikovaným faktům z období okupace Československa v roce 1968 včetně seznamu civilních obětí bývalého Československa, dále expozici výstavy Nad krajinou slz a radiace, která mapuje vývoj uranových táborů v plynutí času od 50. do 60. let minulého století. Velkého ohlasu se dočkala výstava Hvězda pod tíhou hvězdy dokumentující československo-izraelské vztahy z pohledu bezpečnostních složek v době nesvobody a represe osob židovského původu, která byla na žádost londýnského rabína prezentována v roce 2019 v Londýně. K vybraným výstavám byly natočeny krátké dokumentární filmy z produkce ÚDV.
- V roce 2020 byly na žádost izraelského památníku holocaustu Yad va Shem a Velvyslanectví ČR v Izraeli provedeny rešerše rozsáhlých archivních materiálů pro případné udělení izraelského civilního vyznamenání Spravedlivý mezi národy občanu ČR.

2.2.14 Bezpečnost silničního provozu

Policie ČR v roce 2020 šetřila 94 794 (-12 778, -11,9 %) dopravních nehod, při kterých bylo 460 (-87, -15,9 %) osob usmrceno, těžce zraněno bylo 1 807 (-303, -14,4 %) osob a lehce zraněno bylo 20 880 (-3 055, -12,8 %) osob. Odhadnutá hmotná škoda na místě dopravních nehod byla 6 016,1 mil. Kč (-822,5 mil. Kč, -12 %).

Počet osob usmrčených a těžce zraněných při dopravních nehodách na pozemních komunikacích byl za rok 2020 nejnižší od roku 1961, od kdy služba dopravní policie začala nehodovost statisticky sledovat.

Nejčtenější příčinou nehod řidičů motorových vozidel bylo v roce 2020 nevěnování se řízení vozidla (20,4 % z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel), dále následuje nesprávné otáčení nebo couvání (10,5 % z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel), jiný druh nesprávné jízdy (10,4 % z celkového počtu těchto nehod).

Nejtragičtějšími příčinami nehod řidičů motorových vozidel bylo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky (77 usmrčených, tj. 18,5 % usmrčených osob při nehodách zaviněných řidiči motorového vozidla) a vjetí do protisměru (60 usmrčených osob, tj. 14,4 %). Následuje nevěnování se řízení vozidla a nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky (43 usmrčených osob, tj. 10,3 %).

U 4 486 nehod (-141) bylo u viníka dopravní nehody zjištěno požití alkoholu (tj. 4,7 % z celkového počtu). Při těchto nehodách došlo k usmrcení 50 (-3) osob. Drogy byly zjištěny u řidiče motorového vozidla v případě 261 (-8) dopravních nehod. V 55 (-4) případech byla u řidiče-viníka zjištěna přítomnost alkoholu a drog současně.

V roce 2020 bylo zaznamenáno 16 677 (-2 074, -11,1 %) případů, kdy viník nehody z místa ujel. Při těchto nehodách bylo usmrceno celkem 5 (-2) osob.

V roce 2020 předložilo Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem financí Poslanecké sněmovně návrh novely zákona o Policii České republiky, zákona o Celní správě České republiky a dalších zákonů. Cílem návrhu je zvýšení vymahatelnosti nedoplatků pravomocných pokut za dopravní přestupky, zvýšení bezpečnosti silničního provozu, respektu k dodržování pravidel silničního provozu a ochrana života a zdraví účastníků silničního provozu.

Prioritou Policie ČR v oblasti bezpečnosti silničního provozu je kromě zvýšení vymahatelnosti práva i posílení viditelného dohledu se zaměřením na ta porušení pravidel silničního provozu, která jsou příčinou dopravních nehod s usmrcením nebo těžkým zraněním, a plynulý provoz v rekonstruovaných úsecích dálnic. V březnu 2020 proto vláda České republiky schválila materiál Rozvoj dálničních oddělení Policie České republiky do roku 2025, jehož cílem je personálně posílit stávající i nová dálniční oddělení o celkem 750 policistů.

V roce 2011 přijala vláda svým usnesením č. 599 národní strategii bezpečnosti silničního provozu. Jedním z cílů strategie bylo snížit do roku 2020 v porovnání s rokem 2009 počet usmrcených na úroveň průměru zemí EU (tj. cca o 60 %) a počet těžce zraněných o 40 %. Vzhledem k výše uvedenému je nutné konstatovat, že cíle národní strategie bezpečnosti silničního provozu pro rok 2020 nebylo dosaženo v počtu usmrcených osob.

Vládě ČR byla předána informace o vyhodnocení plnění Národní strategie bezpečnosti silničního provozu za rok 2019. Rovněž byla vládě ČR předána nová Strategie BESIP 2021-2030, která byla schválena usnesením vlády č. 8 ze dne 4. ledna 2021 včetně Akčního plánu na období 2021-2022.

V roce 2020 se vzhledem k pandemické situaci covid-19 konalo 1 zasedání Rady vlády ČR pro bezpečnost silničního provozu (dále jen Rada vlády), která se zaměřila na finalizaci nové Strategie BESIP 2021 – 2030 a finalizaci Akčního plánu na období 2021-2022, který obsahuje 45 konkrétních opatření. Po uplynutí dvouletého období bude vyhodnocení plnění akčního plánu předloženo vládě k projednání, nikoliv pouze pro informaci. Do přípravy Strategie a jejího akčního plánu byla prostřednictvím Rady vlády ČR pro bezpečnost silničního provozu zapojena odpovědná ministerstva, Policie České republiky, Ředitelství silnic a dálnic, Asociace krajů, Svaz měst a obcí, Česká asociace pojišťoven, sdružení výrobců a dovozců automobilů,

Centrum dopravního výzkumu v. v. i., zástupci neziskového sektoru a další subjekty. Strategický materiál byl projednáván a diskutován i v pracovních výborech Rady vlády - Výbor pro přípravu Strategie BESIP 2021 - 2030 a její financování, Výbor pro dopravní výchovu, prevenci a osvětu, Výbor pro autoškolství a začínající řidiče, Výbor pro automatizované, kooperativní a ITS systémy ve vztahu k bezpečnosti silničního provozu a v Pracovní skupině pro systém k identifikaci a odstraňování nehodových lokalit.

HLAVNÍ PREVENTIVNÍ KAMPAŇ BESIP REALIZOVANÉ V ROCE 2020:

- „AGRESIVITA ZABÍJÍ“ - BESIP ve spolupráci s Českou asociací pojišťoven a Policií ČR byla spuštěna preventivní kampaň, jejímž cílem bylo upozornit na problematiku agresivního chování řidičů na silnicích, varovat před riziky, která agresivita způsobuje a přimět řidiče změnit své chování.
- Neskákej mi pod kola - ve spolupráci s Dopravním podnikem hl. m. Prahy (DPP), Policií ČR, ROPIDem a MHMP; kampaň splnila svůj cíl – v roce 2020 nedošlo k žádnému střetu chodce s tramvají.
- Vidíme se – distribuce reflexních předmětů na regionálních osvětových veřejných akcích ve spolupráci s krajskými koordinátory BESIP.
- Ulička pro život – propagace vytváření záchranné uličky pro sanitky, hasiče a policii na regionálních osvětových veřejných akcích ve spolupráci s krajskými koordinátory BESIP.
- Nenech se ovlivnit – vysílání preventivních televizních a radiových spotů zaměřených na alkohol a drogy s cílem odradit mladé řidiče před jízdou pod vlivem alkoholu a drog z víkendových diskotékových akcí.
- Nechoď za svůj LIMIT – preventivní kampaň zaměřená na bezpečnou jízdu motocyklistů byla prezentována na výstavě MOTOCYKL, Brno 2020 (společná expozice BESIP a PČR) za aktivní účasti motocyklového závodníka Lukáše Peška, ambasadora kampaně BESIP.

STĚŽEJNÍ AKTIVITY V OBLASTI DOPRAVNÍ VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ BYLY TYTO:

1. odpolední výuka na DDH pro širokou veřejnost (tvorba Metodického pokynu pro lektory DV na DDH i pro návštěvníky DDH) v odpoledních hodinách; zajištění erudovaného lektora DV na DDH v čase pro veřejnost s nabídkou asistovaného vzdělávání dětí i dospělé populace

2. příprava pasportizace DDH v ČR – tvorba interaktivní mapy všech DDH v ČR (rozděleno dle krajů, detailní informace o nabídce služeb na všech DDH, fotogalerie, výuka pro školy i pro veřejnost atd.); v roce 2021 bude dokončeno a zveřejněno na sociálních sítích
3. realizace online seminářů pro pedagogy MŠ, ZŠ i školských zařízení s tematikou výuky dopravní výchovy – představení stávajících i nových výukových i metodických materiálů, vč. podpůrných výukových videí; aktualizace informačního portálu pro pedagogickou i širokou veřejnost www.detivdoprave.cz
4. vznik metodické brožury „Pohyb organizované skupiny dětí v silničním provozu“
5. nabídka online výukových materiálů, programů, testů atd. pro distanční výuku škol a školských zařízení v oblasti dopravní výchovy – portál dopravnivychova.cz
6. projekt CDV – realizace 5 výukových videí pro školní družiny a školská zařízení s tematikou „práce s dětmi ve volnočasovém zařízení“ – rozvoj dopravně-bezpečnostní gramotnosti dětí
7. práce na revizích tzv. rámcových vzdělávacích programů pro předškolní, základní a střední vzdělávání v ČR za příslušnou vzdělávací oblast – součinnost s MŠMT
8. vypracování Koncepce bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v ČR – součinnost s MŠMT
9. aktualizace konceptu Dopravní soutěže mladých cyklistů - vytvoření map pro DSMC – disciplínu Labyrint (mapy pro mladší i starší kategorii soutěžících)

TRESTNÁ ČINNOST V DOPRAVĚ

Dlouhodobě se v oblasti trestné činnosti v dopravě projevoval zásadní aplikační problém spojený s konzumací drog řidiči motorových vozidel a jeho posuzování z pohledu podmínek trestní odpovědnosti, především vzhledem k potřebě zajištění jednotného přístupu orgánů činných v trestním řízení na celém území České republiky.

V říjnu 2020 vydal Nejvyšší soud stanovisko jeho trestního kolegia sp. zn. Tpjn 300/2000 k trestní odpovědnosti řidiče motorového vozidla ovlivněného jinou návykovou látkou než alkoholem za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku. Podnět předsedovi Nejvyššího soudu podal nejvyšší státní zástupce podle § 12 odst. 4 zákona o státním zastupitelství, přičemž se týkal nejednotné rozhodovací praxe soudů v trestních věcech vedených proti osobám pro jednání kvalifikovaná jako přečin ohrožení pod vlivem

návykové látky podle § 274 trestního zákoníku, v případech, kdy pachatelé řídí motorové vozidlo po předchozím požití jiné návykové látky než alkoholu.

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu se zaměřuje na zodpovězení následujících otázek: zda a) lze stanovit pevnou kvantitativní hranici pro množství jiné návykové látky než alkoholu v organismu, při jejímž dosažení lze mít bez dalšího za to, že řidič je ve stavu vylučujícím způsobilost řídit motorové vozidlo, b) je možno učinit závěr o tom, že řidič ovlivněný jinou návykovou látkou než alkoholem řídil motorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost k výkonu této činnosti, toliko na základě zjištění vyjádřeného ve znaleckém posudku znalce z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, či c) je pro přijetí takového závěru vždy potřeba vycházet též ze znaleckého posudku znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, popřípadě v jakých případech je nutno trvat na vypracování znaleckého posudku této odbornosti.

Ve stanovisku se konstatuje, že řidič se nachází ve stavu vylučujícím způsobilost ve smyslu § 274 odst. 1 trestního zákoníku, pokud řídí motorové vozidlo po užití jiné návykové látky než alkoholu, jejíž koncentrace v krevním séru dosáhne nejméně níže uvedených hodnot: 10 ng/ml Delta-9-tetrahydrokanabinolu (9-THC), 150 ng/ml Methamfetaminu, 150 ng/ml Amfetaminu, 150 ng/ml 3,4-Methylendioxyamfetaminu (MDMA), 150 ng/ml 3,4-Methylendioxyamfetaminu (MDA), 75 ng/ml Kokainu, 200 ng/ml Morfinu.

Závěr o vině takového řidiče přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky lze proto učinit již na podkladě zjištění o výši koncentrace příslušné návykové látky obsažené ve znaleckém posudku nebo odborném vyjádření z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie. V tomto případě není třeba opatřit znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ke zjištění stupně ovlivnění řidiče návykovou látkou.

Ke zpracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, pro účely trestního řízení však bude nezbytné přistoupit zejména tehdy, bude-li a) přicházet v úvahu odlišná právní kvalifikace skutku závislá na posouzení otázky přičetnosti (např. trestný čin opilství podle § 360 trestního zákoníku z důvodu řidičem zaviněné nepřičetnosti způsobené užitím návykové látky), nebo b) třeba řešit otázku závislosti řidiče na návykových látkách v souvislosti s možností uložení ochranného opatření v podobě ochranného léčení, nebo c) zjištěno současné užití jiné návykové látky a alkoholu a závěr, že se řidič nachází ve stavu vylučujícím způsobilost, nebude odůvodněn již zjištěnou hladinou alkoholu v jeho krvi nebo hodnotou

koncentrace jiné návykové látky v jeho krevním séru, popřípadě d) potřeba psychiatrického zkoumání řidiče odůvodněna jinými skutečnostmi (např. nestandardním chováním řidiče neodpovídajícím zjištěné menší koncentraci návykové látky apod.).

Pokyn obecné povahy NSZ č. 5/2019, o stanovení hodnot jiných návykových látek než alkoholu, při jejichž dosažení se osoba nachází ve stavu vylučujícím způsobilost vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost ve smyslu § 274 odst. 1 trestního zákoníku, byl v návaznosti novelizován pokynem obecné povahy NSZ č. 3/2020, který nabyl účinnosti dnem 7. 12. 2020.

2.2.15 Bezpečnost civilního letectví

Z hlediska ochrany civilního letectví před protiprávními činy lze hodnotit rok 2020 jako bezpečný, neboť na vnitrostátní ani mezinárodní úrovni nedošlo ke spáchání teroristického činu vůči civilní letecké dopravě, který by si vyžádal oběti na lidských životech.

V průběhu roku 2020 se však odehrály dvě mimořádné události negativně ovlivňující bezpečnost letecké dopravy na mezinárodní úrovni. Dne 8. ledna 2020 došlo k údajně neúmyslnému sestřelení dopravního letounu Boeing 737-800 letecké společnosti Ukraine International Airlines po startu z mezinárodního letiště Imáma Chomejního poblíž Teheránu dvěma raketami íránské armády. Další událostí s potenciálem velmi negativně ovlivnit bezpečnost civilního letectví na mezinárodní úrovni byl ozbrojený konflikt mezi Arménií a Ázerbájdžánem o Náhorní Karabach, který trval od září do listopadu 2020. V rámci tohoto ozbrojeného konfliktu byly nasazeny vojenské útočné drony a rovněž ruský protiletadlový raketový systém dlouhého dosahu S-300. Z tohoto důvodu byl uvedený ozbrojený konflikt důkladně monitorován generálním ředitelstvím DG HOME při Evropské komisi, které aktivně informovalo zástupce členských států o případných nebezpečích tohoto konfliktu pro civilní leteckou dopravu a související rizika byla vyhodnocována ve spolupráci s Evropskou agenturou pro bezpečnost letectví (EASA).

Opatření:

- Odvětví civilního letectví bylo v roce 2020 silně zasaženo pandemií onemocnění covid-19 a na úrovni Evropské unie byla v rámci ochrany civilního letectví před protiprávními činy věnována pozornost především otázce zachování standardních procesů, příp. nastavení alternativních bezpečnostních opatření, v této oblasti. Za tímto účelem přijal Výbor pro bezpečnost civilního letectví (AVSEC Committee) nové prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/910 ze

Přijetí stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu považuje Nejvyšší státní zastupitelství za odpovídající řešení pro sjednocení dosavadní nejednotné aplikační praxe. Aby postup státních zástupců byl souladný s citovaným stanoviskem, mění se i tabulka limitních hodnot v pokynu obecné povahy NSZ č. 5/2019, přičemž se dále uvádí, že citovaný pokyn obecné povahy se neváže pouze k řidičům motorových vozidel, ale dopadá obecně i na osoby vykonávající zaměstnání či jinou činnost, při kterých by mohly ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

dne 30. června 2020, jímž byl mj. vytvořen vhodný právní základ pro zavedení alternativního a promptního postupu k ověřování hospodářských subjektů v dodavatelském řetězci směrem do Evropské unie, z hlediska ochrany letectví EU před protiprávními činy. Kromě výše uvedeného nového prováděcího nařízení Komise reagujícího na specifické problémy způsobené pandemií onemocnění covid-19, bylo v roce 2020 na úrovni Evropské unie vydáno také prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/111, které zejména upravuje nový postup schvalování bezpečnostního vybavení v rámci Evropské unie.

- Na národní úrovni byla v průběhu roku 2020 Ministerstvem dopravy ve spolupráci dalších orgánů státní správy aktivně řešena novela zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů. Ve vztahu k ochraně civilního letectví před protiprávními činy jsou touto novelou řešeny změny v procesu ověřování spolehlivosti fyzických osob v civilním letectví v souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/103. Návrh novely zákona o civilním letectví prošel ve druhé polovině roku 2020 úspěšně meziposlaneckým připomínkovým řízením, avšak jeho projednání vládou ČR se již do konce roku 2020 neuskutečnilo.
- Systém ochrany civilního letectví před protiprávními činy v České republice byl v roce 2020 konfrontován s dopady pandemie onemocnění covid-19, nicméně byla hledána odpovídající řešení, aby se úroveň tohoto systému vlivem dopadů pandemie nesnižovala.

- Systém ochrany civilního letectví před protiprávními činy je v České republice pravidelně posilován v souladu požadavky EU a mezinárodních organizací, jíž je Česká republika členem a rovněž v souladu s vlastním hodnocením bezpečnostních hrozeb a rizik pro civilní leteckou dopravu v České republice.

Policejní letecká technika

Bylo provedeno 20 kontrol na Letecké službě PČR, které proběhly na pracovišti v Praze. Nízký počet kontrol byl zapříčiněn současnou situací, kdy z důvodu pandemie je omezena kontrolní činnost. Kontroly byly zaměřeny především na kontrolu způsobilosti letecké techniky a nebyly při nich shledány žádné podstatnější závady.

Z celkového počtu 20 kontrol bylo provedeno 13 kontrol vrtulníku před prodloužením platnosti Osvědčení letové způsobilosti. Všem vrtulníkům byla po kontrole prodloužena platnost Osvědčení letové způsobilosti. Ostatní kontroly byly zaměřeny na kontrolu letové dokumentace a provádění údržby na vrtulnících.

Při kontrolách nebyly shledány žádné závady, které by měly vliv na způsobilost policejní letecké techniky. Letecká služba PČR v současnosti disponuje 15 provozuschopnými vrtulníky. Jedná se o 9 vrtulníků EC 135 a 6 vrtulníků Bell 412. V současnosti má platné Osvědčení letové způsobilosti 13 vrtulníků, vrtulník EC 135 OK-BYB je po havárii v roce 2018 dlouhodobě na opravě v Německu a na vrtulníku Bell 412 OK-BYP pokračují předepsané práce, které přesáhly dobu platnosti Osvědčení letové způsobilosti. Oběma vrtulníkům bude znovu obnovena platnost po provedení všech oprav, respektive po dokončení předepsaných prací.

3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU

3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Vyhodnocení Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti

V roce 2020 proběhlo a bylo schváleno usnesením Bezpečnostní rady státu č. 10 ze dne 8. června Vyhodnocení plnění Akčního plánu auditů národní bezpečnosti za rok 2019. Pro účely hodnocení Akčního plánu byly u většiny opatření stanoveny indikátory a ty byly u všech opatření poctivě vyhodnocovány. V roce 2019 bylo dokončeno 9 opatření z Akčního plánu. Plnění pokračovalo u 12 opatření. Pouze 3 opatření dosud nebyla plněna. Samotné Vyhodnocení je stejně jako Akční plán vedeno ve stupni utajení Vyhrazené. Vyhodnocování plnění Akčního plánu bude pokračovat i v roce a 2021.

Program Vnitřní věci (Norské fondy) 2014-2021

V roce 2018 se MV zapojilo do realizace aktivit v rámci Programu Vnitřní věci Norské fondy 2014-2021. V oblasti Programu Vnitřní věci MV zastává roli věcného gestora jednotlivých aktivit. MV se podílí na několika aktivitách, z nichž první jsou předem definované projekty na témata Wildlife Crime a Spolupráce Policie ČR s mezinárodními subjekty a orgány územní samosprávy. Další aktivitou je také bilaterální spolupráce, při které česká i norská strana spolupracují na realizaci vzájemné výměny dobré praxe v oblasti spolupráce státní policie s orgány územní samosprávy. Třetí aktivitou je malé grantové schéma, jehož hlavním cílem je zvýšení mediální gramotnosti u široké veřejnosti a tím i zvýšení úrovně kritického a racionálního užívání médií a zároveň ochrany před riziky, která užívání tradičních i nových médií přináší.

Rozvoj a inovace statistik kriminality

Projekt navazuje na materiál schválený vládou ČR na základě usnesení č. 407 ze dne 22. 5. 2017. Cílem projektu je vytvořit souhrn návrhů na změnu sledování kriminality, přestupků a správních postihů pro potřebu trestní politiky, které povedou k rozšíření dostupnosti dat, propojení statistik různých subjektů a umožnění snadného dohledání a analýzy průběhu jednotlivých trestních řízení.

Důvodem je především zmírnění administrativní zátěže ve vykazování statistik kriminality a zefektivnění celého systému zadávání a sdílení dat s důrazem na ušetření

prostředků i lidské práce. Jedním z hlavních přínosů je také přizpůsobení systému pro sdílení dat s relevantními mezinárodními institucemi a organizacemi (např. Eurostat). Zahájení projektu předcházelo ustanovení pracovní skupiny složené ze zástupců MV, MS, PČR, NSZ, VS, PMS, IKSP a Rejstříku trestů, která předložila několik variant směřování řešení propojení systému statistik kriminality.

Vláda svým usnesením uložila postup v následných analýzách rozpracovat a přijít s finálním řešením propojení statistik kriminality včetně legislativních a nelegislativních opatření a odhadu nákladnosti celého řešení i s odhadem dlouhodobých úspor. Nad rámec úkolů uložených vládou vznikla také platforma na sjednocení terminologie a metodologie.

V roce 2020 proběhlo několik jednání meziresortní pracovní skupiny k návrhu nového systému, která navazovala na vypracování analýzy současných statistických informačních systémů resortů vnitra a spravedlnosti. Skupina se shodla na podobě řešení nového AIS, napojeného na základní registry, kde budou evidovány údaje o trestním a jiném řízení.

Krizové řízení

Činnost Ústředního krizového štábu v roce 2020

Ústřední krizový štáb (dále také ÚKŠ) je pracovním orgánem vlády k řešení krizových situací. Jeho statut byl změněn usnesením vlády č. 213 ze dne 15. března 2020 a dále usnesením vlády č. 954 ze dne 21. září 2020. Těmito změnami bylo upraveno zejména členství v ÚKŠ a také jeho předsednictví. Nově byl též, v případě druhé úpravy statutu ÚKŠ, ÚKŠ vyňat ze systému orgánů Bezpečnostní rady státu.

Nově zařazenými členy ÚKŠ se stali ředitel Státního zdravotního ústavu, hlavní hygienička ČR, náměstek ministra kultury, náměstek ministryně práce a sociálních věcí, náměstek ministra životního prostředí, náměstek ministryně pro místní rozvoj, náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy a vedoucí Úřadu vlády ČR.

PRVNÍ AKTIVACE

První nouzový stav byl na území ČR vyhlášen usnesením vlády č. 194 ze dne 12. března 2020 od 14:00 dne 12. března na dobu 30 dnů. Na základě žádosti vlády ČR byl postupně dvakrát prodloužen Poslaneckou

sněmovnou Parlamentu ČR a byl ukončen k 17. květnu 2020. V souvislosti s tímto nouzovým stavem byl aktivován i ÚKŠ. Jeho první jednání se uskutečnilo 16. března 2020.

Předsedou ÚKŠ byl v souladu s upraveným statutem nejprve jmenován náměstek ministra zdravotnictví pro zdravotní péči prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D. V gesci MZd se uskutečnila celkem 4 jednání ÚKŠ (16. března, 20. března, 24. března a 26. března).

Na jednáních ÚKŠ byla v gesci MZd diskutována zejména témata nákupu a distribuce osobních ochranných prostředků (pro jaké subjekty budou zajišťovány, v jakém rozsahu a praktické otázky distribuce), standardy ochranných prostředků pro jednotlivé profese, dopad aktuální situace na subjekty a prvky kritické infrastruktury a také požadavky krajů, související zejména s distribucí osobních ochranných prostředků. Mezi další oblasti patřilo zajištění repatriace občanů ČR zpět do ČR, otázka připravenosti poskytovatelů zdravotních služeb na příjem pacientů s onemocněním covid-19, práce na tzv. chytré karanténě a další.

Následně byl předsedou ÚKŠ jmenován první místopředseda vlády a ministr vnitra Jan Hamáček. Pod vedením ministra vnitra se ÚKŠ scházel jednou týdně formou videokonference. V gesci MV se tak uskutečnilo celkem 8 jednání ÚKŠ (1. dubna, 8. dubna, 15. dubna, 24. dubna, 29. dubna, 6. května, 13. května a 11. června.). Nad rámec členů ÚKŠ určených statutem ÚKŠ se jednání účastnili také zástupce Asociace krajů ČR (dále AKČR), hejtman kraje Vysočina MUDr. Jiří Běhounek, celkem 5 zástupců jmenovaných opozicí, zástupce Kanceláře prezidenta republiky a České národní banky a předsedové jednotlivých odborných pracovních skupin ÚKŠ. V gesci MV byla na jednáních ÚKŠ řešena zejména otázka pendlerů a opatření na státních hranicích, související materiály předkládané na jednání vlády, centrální nákup a distribuce ochranných prostředků a jejich postupný útlum, nasazování sil a prostředků AČR, postupné uvolňování opatření, podněty zástupců jmenovaných opozicí a požadavky jednotlivých krajů.

Struktura ÚKŠ v gesci Ministerstva vnitra byla odlišná od struktury v gesci MZd. Na denní bázi se prezenčně scházela Stálá pracovní skupina ÚKŠ (dále SPS ÚKŠ), do které byli zapojeni zástupci rezortů MV (včetně Policie ČR a GŘ HZS ČR), MZd (včetně hlavní hygieničky ČR), Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva práce a sociálních věcí, AČR a také zástupce AKČR. K plnění jednotlivých úkolů byly dále ustanoveny odborné pracovní skupiny:

1. Skupina nákupy pod vedením MV k shromažďování a vyhodnocení požadavků na osobní ochranné pomůcky a komunikaci s jejich výrobci. V rámci skupiny fungoval tým zaměřený na domácí výrobce.
2. Skupina distribuce pod vedením GŘ HZS ČR k shromažďování přehledu poptávek a dodávek ochranných pomůcek a nastavení systému jejich distribuce po celé ČR.
3. Skupina dopady v koordinaci ministerstev práce a sociálních věcí a průmyslu a obchodu k předcházení negativním hospodářským a sociálním dopadům situace a také řešení otázek školství, tělovýchovy a kultury.
4. Odborná zdravotní skupina (jejíž funkci de facto převzal Centrální řídicí tým, fungující mimo systém ÚKŠ a zřízen samostatným usnesením vlády č. 342/2020), který se zabýval šířením koronaviru, chytrou karanténou a přípravou epidemiologických modelů.
5. Mediální skupina ke koordinaci výstupů jednotlivých resortů.
6. Ekonomický poradní tým složený převážně z ekonomů s cílem poskytovat doporučení a kritickou zpětnou vazbu na vládní opatření v boji s ekonomickými dopady epidemie covid-19.
7. Skupina hranice ke koordinaci opatření na hranicích ČR a opatření ve vztahu k pendlerům.

Odborné pracovní skupiny se scházely dle potřeby pod vedením svých předsedů, komunikovaly se sekretariátem ÚKŠ a výstupy svých činností pravidelně prezentovaly na jednání SPS ÚKŠ nebo na samotném ÚKŠ.

Po ukončení nouzového stavu byla snížena frekvence jednání ÚKŠ a jeho Stálé pracovní skupiny. Od 17. května 2020 se SPS ÚKŠ scházela jednou týdně a samotný ÚKŠ jednou měsíčně. Součástí činnosti sekretariátu ÚKŠ byla také oblast psychologické podpory krizového řízení - součinnost psychologických služeb IZS a mezinárodní spolupráce psychologů proti covid-19. Podařilo se vybudovat Virtuálního asistenčního centrum pro podporu občanů a profesionálů v průběhu krize související se SARS-Cov2. Toto centrum má tři složky:

1. Jednotná [webová stránka](#) s relevantními psychologickými informacemi
2. Adresář telefonické a online krizové pomoci v ČR
3. Mobilní informační aplikace "Koronavirus covid-19 v ČR"

Odborné pracovní skupiny se scházely nadále dle potřeby. Na posledním jednání 11. června 2020 byla činnost ÚKŠ při první aktivaci ukončena.

DRUHÁ AKTIVACE

ÚKŠ byl v souvislosti s druhou vlnou šíření nemoci covid-19 aktivován i podruhé v roce 2020, a to dne 21. září 2020. Tato aktivace trvala po celý zbytek roku 2020. Předsedou ÚKŠ byl jmenován první místopředseda vlády a ministr vnitra Jan Hamáček. Sekretariát po celou dobu zajišťoval odbor bezpečnostní politiky ministerstva vnitra. Nově (oproti původním skupinám fungujícím při první aktivaci ÚKŠ na jaře 2020) byly součástí ÚKŠ pouze tyto tři pracovní skupiny:

1. skupina pro koordinaci krajů (vede zástupce HZS ČR),
2. skupina pro koordinaci zabezpečení věcnými zdroji („Nákupy“, vede MPO)
3. skupina pro distribuci (logistiku) věcných zdrojů (vede zástupce HZS ČR).

Nadále pokračovala činnost SPS ÚKŠ.

První jednání ÚKŠ v období druhé aktivace proběhlo 21. září 2020. Celkem se uskutečnilo do konce roku 2020 15 jednání ÚKŠ. SPS ÚKŠ se zpravidla scházela dvakrát týdně (pondělí a pátek v 10h), částečně fyzicky a částečně videokonferenčně. Celkem proběhlo v období druhé aktivace do konce roku 2020 25 jednání SPS ÚKŠ.

Ústřední krizový štáb se zabýval vývojem epidemiologické situace, kapacitami ve zdravotnictví, zajištěním zdravotnického materiálu a připravovanými opatřeními. Hlavní aktivita ÚKŠ spočívala v diskuzi jednotlivých opatření na pracovní úrovni se zástupci jednotlivých resortů a výměnou informací s kraji a obcemi a jejich předávání na vládu prostřednictvím předsedy ÚKŠ.

V rámci ÚKŠ byly v rámci druhé aktivace také diskutovány praktické náležitosti distribuce respirátorů FFP2 pedagogům, změny ve struktuře státních hmotných rezerv (zejména nákupy jednorázových rukavic a materiálu potřebného k očkování), nasazení AČR v sociálních zařízeních a nemocnicích, pomoc ze zahraniční i do zahraničí a v závěru roku 2020 také praktické otázky antigenního testování a očkování vakcínami proti koronaviru v ČR.

Mezinárodní cvičení orgánů krizového řízení

Česká republika se pravidelně účastní mezinárodních cvičení orgánů krizového řízení, jejichž tématem bývá nasimulovaná krizová situace přeshraničního a mezisektorového charakteru. Každé cvičení je důkladně v České republice plánováno, následně vyhodnoceno a závěry, včetně navrhovaných opatření jsou předkládány Bezpečnostní radě státu a schvalovány vládou ČR.

Dne 21. září 2020 započalo cvičení EU Integrated Resolve 2020 (EU IR20), kterého se ČR účastnila jako členská země EU. Prováděcí období bylo plánováno až do 4. prosince 2020. Záměrem cvičení bylo posílit schopnost EU reagovat na krizi s vnější dimenzí v hybridním prostředí. Tématem cvičení bylo proto zvoleno řešení krizové situace hybridního charakteru, které zahrnuje provedení vojenské operace a civilní mise Společné bezpečnostní a obranné politiky EU, zaměřuje se např. na budování situačního povědomí, využití schopnosti strategické komunikace, kybernetickou bezpečnost či vojenskou mobilitu. Z důvodu pandemické situace způsobené šířením koronaviru SARS CoV-2 bylo cvičení EU IR20 ve svém průběhu odloženo na rok 2021.

V roce 2020 probíhalo také plánování a příprava cvičení orgánů krizového řízení NATO CRISIS MANAGEMENT EXERCISE 2021 („NATO CMX 2021“). Koordinátorem zmíněných cvičení v ČR je Ministerstvo obrany, ale účastní se ho všechny relevantní ústřední správní úřady, orgány krizového řízení a také Stálé zastoupení ČR při EU nebo Stálá delegace při NATO. Kvůli krizové situaci spojené s výskytem koronaviru bylo cvičení NATO CMX 2021 odloženo na rok 2022.

Národní cvičení orgánů krizového řízení

V první polovině roku 2020 se mělo v souladu s unesením vlády ze dne 15. srpna 2018 č. 516 uskutečnit národní cvičení „OBRANA 2020“ k problematice zajišťování obrany státu v souladu s Ústředním plánem obrany státu se zapojením všech orgánů krizového řízení, včetně vlády ČR. Hlavním tématem cvičení bylo procvičení procedury vyhlášení stavu ohrožení státu (SOS) v souvislosti se zajišťováním obrany ČR před vnějším ohrožením se silným hybridním aspektem. V souvislosti se šířením nemoci covid-19, bylo z úrovně vlády ČR rozhodnuto o odkladu cvičení bez uvedení nového termínu provedení.

Krizová psychologie

Součástí činnosti sekretariátu ÚKŠ byla také oblast psychologické podpory krizového řízení - součinnost psychologických služeb IZS a mezinárodní spolupráce psychologů proti covid-19. Podařilo se vybudovat Virtuálního asistenčního centrum pro podporu občanů a profesionálů v průběhu krize související se SARS-Cov2. Toto centrum má tři složky:

1. Jednotná webová stránka s relevantními psychologickými informacemi
2. Adresář telefonické a online krizové pomoci v ČR
3. Mobilní informační aplikace "Koronavirus covid-19 v ČR"

Letecká služba Policie ČR a letecká záchranná služba

Na základě usnesení vlády ze dne 4. února 2019 č. 95 o návrhu způsobu řešení zabezpečení letecké záchranné služby (LZS) po roce 2020 je poskytování LZS od 1. ledna 2021 zajištěno tak, že 8 stanovišť bude obsluhováno soukromými subjekty a po jednom stanovišti bude provoz zajišťován Ministerstvem obrany prostřednictvím Armády ČR a Ministerstvem vnitra prostřednictvím Letecké služby Policie ČR (stanoviště Praha). Letecká služba Policie ČR tak již nebude zajišťovat LZS ze stanoviště Brno, kde působila od roku 2017. Nové rozložení zajištění LZS prostřednictvím Letecké služby Policie ČR zohledňuje nově uzavřená koordinační dohoda mezi MV a MZDr.

Policejní práce ve vztahu k menšinám

Základním koncepčním materiálem, z kterého aktivity MV a PČR v oblasti policejní práce s menšinami vycházejí, je **Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám pro období do roku 2020** a Akční plán do roku 2020 k této strategii. Tato navazuje na předchozí strategické dokumenty MV týkající se činnosti policie ve vztahu k menšinám a zohledňuje aktuální vývoj a měnící se společenské podmínky. Mezi hlavní cíle pro toto období bylo identifikováno zvyšování důvěry mezi Policií ČR a příslušníky menšin a prohlubování odborných kompetencí příslušníků PČR pro práci s menšinami. Podpora vzdělanosti a zkvalitnění podmínek pro výkon činnosti na úseku menšin, mezi které řadíme rovněž osoby nebo skupiny ohrožené sociálním vyloučením a cizince, patří mezi oblasti, kterým je věnována zvýšená pozornost.

Závěrem roku 2020 bylo navrženo prodloužení platnosti Strategie a Akčního plánu do roku 2021 z důvodu dokončení realizace uložených úkolů, jež nemohly být z objektivních důvodů realizovány v roce

2020 (opatření Covid). Současně v roce 2021 budou cíle a úkoly dosud stanovené samostatnou resortní strategií pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám začleněny do připravované meziresortní Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2021 až 2026.

V roce 2020 vykonávala svoji činnost pracovní skupina pro bezpečnost při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny, kde jako zástupci byli nominováni rovněž zástupci odboru prevence kriminality MV, a ředitelství služby pořádkové policie PP ČR.

V roce 2020 byl uskutečněn 1 kurz vzdělávacího programu „Kurz interkulturních kompetencí“, který byl v dubnu 2018 registrován do vzdělávacího systému PČR. Unikátní vzdělávací program je vedený formou interaktivních sebezkušenostních tréninků s prvky zážitkové pedagogiky s důrazem na rozvíjení kompetencí v oblasti menšinové problematiky. Ostatní kurzy musely být vzhledem k opatřením zrušeny.

Mezi významné aktivity na úseku menšin realizované v průběhu roku 2020 lze zařadit participaci některých styčných důstojníků pro menšiny na tvorbě vizuálů s policisty - příslušníky menšin, které byly následně personálním odborem PP ČR zakomponovány do náborových letáků ke kampani zaměřené na zvýšení zájmu příslušníků menšin o práci u Policie ČR. Cílem kampaně je prohloubit a zvýšit důvěru příslušníků menšin v práci Policie ČR a napomoci k zaměstnávání příslušníků menšin v řadách Policie ČR, přičemž souvisejícím významným cílem je podpora integrace osob z menšinového prostředí. Tento trend významně podporuje i účast styčných důstojníků a členů pracovních skupin na besedách a přednáškách a předáváním informací přímo v prostředí SVL. Na této kampani směřované na budoucí příslušníky policie z řad menšin se vytvořením pracovní skupiny podílel i odbor prevence kriminality ve spolupráci se zástupci zainteresovaných odborů MV, pracovní skupiny pro bezpečnost RVZRM a dalšími účastníky z řad odborné veřejnosti.

Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF) 2014 - 2020

V roce 2015 byl schválen národní program Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF). Ministerstvo vnitra plní roli odpovědného orgánu. Fond pro vnitřní bezpečnost se člení na dvě tematické části – hranice a policejní spolupráci. Obecným cílem Fondu pro vnitřní bezpečnost – část hranice (tzv. ISF-Borders, či ISF-B) je ochrana vnějších hranic Evropské unie a podpora společné vízové politiky. Obecným cílem Fondu pro vnitřní bezpečnost – část policie (tzv. ISF-Policie, či ISF-P) je boj se závažným, přeshraničním a organizovaným

zločinem, posilování policejní spolupráce a zvládání krizí. Celková finanční alokace národního programu ISF je pro Českou republiku 41 307 726 eur, což odpovídá přibližně 1 mld. Kč. Implementace národního programu ISF probíhá od roku 2016. Za tu dobu bylo celkem schváleno k realizaci 32 projektů. Realizace 16 projektů již byla ukončena, u některých z nich zatím probíhá administrace finančního vypořádání. Největším příjemcem podpory ISF je Policie České republiky, dále Celní správa České republiky a Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. V rámci ISF-Policie byly podpořeny projekty zaměřené například na boj s kybernetickou kriminalitou, unifikaci přístrojového vybavení znaleckých pracovišť PČR, pořízení mobilní analytické laboratoře pro odhalování drogové kriminality, vybudování videokonferenčních a speciálních výslechových místností či modernizaci databázového centra PČR. Dále byly realizovány projekty na prohloubení mezinárodní policejní spolupráce. V roce 2017 byli vysláni do zahraničí dva noví styční důstojníci Policie ČR. V rámci ISF-P je také spolufinancována mezinárodní výměna informací v rámci priorit politického cyklu EU. Díky spolufinancování z ISF-Hranice bylo vybudováno Národní centrum pro ochranu hranic či specializované pracoviště národního centra pro kontrolu dokladů. Dále byla s podporou z ISF zakoupena speciální vozidla s termovizí. Nejvyšší podpora z ISF-Policie a ISF-Hranice pak směřovala do vývoje a upgradu celoevropských informačních systémů – SIS II, VIS, EES, PNR či ETIAS.

Podpora dobrovolnické služby Ministerstvem vnitra v roce 2020

V souladu se zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů, byly poskytnuty dotace organizacím s akreditovaným projektem na rozvoj dobrovolnické služby⁹ v roce 2020 v částce 15 000 000 Kč.

V rámci zákonem upravené oblasti působí řada neziskových organizací, které pod akreditací MV a s jeho dotační podporou realizují dobrovolnické aktivity zaměřené mj. i na prevenci kriminality. Jednou z nejčastějších aktivit dobrovolníků jsou aktivity zaměřené na oblast sociální prevence. Ty jsou

realizovány zejména v oblasti pomoci dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněného prostředí, často přímo ze sociálně vyloučených lokalit. Zmíněné aktivity pak mají pozitivní dopady v prevenci sociálně nežádoucích jevů, včetně samotné kriminality. Dobrovolníci pomáhají také lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, lidem, kteří jsou ohroženi chudobou a sociálním vyloučením nebo se již v tomto stavu nacházejí. Dobrovolníci docházejí do azylových domů, setkávají se s lidmi bez domova, spolupracují s terénními pracovníky. Nemalá část dobrovolníků vypomáhá v charitních šatnících. Specifickým dobrovolnickým programem je dopisování s vězni. Další dobrovolnické aktivity se zaměřují i na oblast dopravní bezpečnosti, mimořádné události a krizové stavy. Při odboru prevence kriminality MV je od roku 2010 zřízena **pracovní skupina Dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových stavech**. Členové pracovní skupiny jsou z řad zástupců státní a veřejné správy, HZS ČR, NNO a dalších institucí, které mají v gesci zvládání mimořádných událostí či dobrovolnictví. Cílem pracovní skupiny je pomoc při propojování a koordinaci zvládání mimořádných událostí pomocí dobrovolníků, tzv. panel.

Tato pracovní skupina se v roce 2020, díky pandemické situaci covid-19, nesešla, avšak v některých krajích byly právě kvůli pandemické situaci aktivovány tzv. panely. Jedná se především o Jihočeský kraj a Ústecký kraj. Aktivované panely velmi úzce spolupracovaly s krizovými štáby kraje.

Odbor prevence kriminality MV úzce spolupracoval hlavně s rezortem MPSV a MZdr. Hlavními tématy spolupráce bylo správné zapojení dobrovolníků při zvládání pandemie covid-19, a to především v jejich zapojení do sociálních a zdravotních služeb v druhé polovině roku 2020. Ve spolupráci s dalšími orgány ústřední státní správy, s Asociací krajů a zástupci NNO aktivních v oblasti pomoci při mimořádných událostech bylo vypracováno společné stanovisko k Zapojení dobrovolníků v době pandemie covid-19, ve kterém jsou přesně definovány legislativní podmínky výkonu dobrovolnické pomoci v době pandemie covid-19 (takovýto metodický materiál nebyl k dispozici). Byl distribuován prostřednictvím Ústředního krizového štábu a dalšími informačními kanály.

MVČR rovněž v roce 2020 konzultovalo a metodicky pomáhalo vést neziskové organizace, obce i veřejnost, k upřesnění zapojování dobrovolníků ke zvládání následků pandemie covid-19, a to především s ohledem na jejich zapojení potřebným. Tato konzultace se obsahově lišila v první a druhé vlně pandemie, kdy první vlna byla vedena v duchu občanskoprávní pomoci, druhá pak v metodickém a

⁹ Za dobrovolnickou službu se považují takové aktivity, při nichž dobrovolník poskytuje ve svém volném čase, ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu pomoc spoluobčanům a společnosti obecně. Dobrovolnictví vyžaduje patřičné proškolení a je organizováno prostřednictvím nestátních neziskových organizací s akreditovaným projektem.

legislativním ujasnění možnosti zapojení dobrovolníků v sociálních a zdravotních službách.

Materiál **Dobrovolnictví v době pandemie covid-19** je zveřejněn na webových stránkách Ministerstva vnitra.

V prosinci 2019 vyhlásilo MV Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2020 (dále Program). Jeho součástí je již od roku 2018 specifický projekt Bezpečnostní dobrovolník (do roku 2018 byl vyhlašován samostatně). Se žádostí o podporu tohoto projektu se přihlásilo **město Stříbro a obec Dolní Podluží. Projekty byly podpořeny celkovou částkou Kč 155.620,-**. Realizací dotačního programu ze strany MV a jednotlivých projektů ze strany obcí jsou naplňovány cíle stanovené Akčním plánem. Tento projekt umožňuje obcím za finančního přispění MV aktivně zapojit občany obcí do místních záležitostí bezpečnosti a veřejného pořádku. Napomáhají tak zlepšení bezpečnostní situace v obcích, ke zvýšení pocitu bezpečí a posilují důvěru občanů v orgány obce a bezpečnostní složky.

Trestní odpovědnost právnických osob

Nejvyšší státní zastupitelství setrvale přispívá k metodickému usměrnění trestního postihu právnických osob. Vydalo materiál „Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim“, který je určen jako praktická pomůcka k zohlednění podstatných okolností při posuzování trestní odpovědnosti právnických osob v působnosti orgánu veřejné žaloby v trestním řízení.

Nynější přepracované třetí vydání z listopadu 2020 navazuje na předcházející a rozpracovává materiál směrem ke zdokonalování postupů při vyhodnocování compliance management systémů. Vysvětluje předpoklady spáchání trestného činu právnickou osobou s důrazem na konstrukci exculpae, resp. negativní podmínky přičitatelnosti trestní odpovědnosti právnické osoby podle § 8 odst. 5 ZTOPO. Objasňuje právní rámec použitelnosti dotčeného ustanovení zákona a předkládá praktická doporučení pro postup orgánů činných v trestním řízení. Nabízí otázky, které státní zástupci mohou využít při vyhodnocování compliance management systému a jeho fungování. Využívá přitom též poznatky z nejnovější judikatury a aktuálních mezinárodních standardů věnovaných předcházení vzniku trestní odpovědnosti právnických osob.

Materiál zohledňuje diskuze na compliance konferencích a dalších odborných fórech konaných za účasti zástupců soukromého sektoru i se zahraničním angažmá – právníků, manažerů, auditorů aj., za účelem zvyšování povědomí o dopadech právní úpravy, jakož i zkušenosti získané při jejím používání.

Rovněž toto vydání metodiky Nejvyššího státního zastupitelství je primárně adresované státním zástupcům a určené pro jejich potřeby. Nicméně i tentokrát je na dobrovolném základu a při vyzvednutí preventivního efektu poskytován odborné veřejnosti k využití.

3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU

Bezpečnostní rada státu (dále jen „BRS“) v souladu s ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR. V rozsahu tohoto zmocnění jsou na schůzích BRS projednávány materiály týkající se celkové problematiky bezpečnosti ČR, tedy i z oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. V roce 2020 se BRS v souladu s vývojem situace věnovala také řešení epidemie způsobené onemocněním covid-19.

V roce 2020 se uskutečnilo šest řádných schůzí BRS a čtyři mimořádné schůze BRS. Dále se uskutečnilo pět jednání předsednictva BRS (20. ledna, 25. února, 6. března, 10. března a 18. srpna), která se zabývala jak otázkami spojenými s aktuální bezpečnostní situací, tak se situací šíření koronaviru a připraveností ČR na tuto situaci.

Z významnějších materiálů a informací, týkajících se oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, projednaných v BRS v tomto roce lze jmenovat:

Na mimořádné schůzi konané dne 9. ledna 2020 BRS projednala aktuální situaci na Blízkém východě včetně možných dopadů na ČR.

Na mimořádné schůzi konané dne 27. ledna 2020 se BRS zabývala aktuální situací šíření koronaviru a připraveností ČR na tuto situaci.

Na schůzi konané dne 2. března 2020 se BRS zabývala aktuální situací šíření koronaviru a vzala na vědomí Zprávu o připravenosti ČR na epidemii covid-19 na území ČR. BRS se také zabývala problematikou přípravy nových jaderných zdrojů v ČR z hlediska základních bezpečnostních zájmů státu. Dále BRS vzala na vědomí Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2020 a 2021 a Vyhodnocení akčního plánu boje proti organizovanému zločinu na roky 2018 a 2019 a Zprávu o plnění neuzavřených úkolů vyplývajících z optimalizace současného bezpečnostního systému ČR. Pro informaci byly na schůzi BRS předloženy materiály Schopnosti ČR bránit se útokům bezpilotních

prostředků, Průběžná zpráva k možnosti zlepšení evidence přestupků cizinců na území ČR a k vzájemnému sdílení informací o tomto jednání mezi správními orgány a Kybernetické incidenty mezi říjnem a prosincem 2019: Českou republikou se šířila ransomwarová kampaň.

Na mimořádné schůzi konané dne 4. března 2020 BRS řešila aktuální otázky připravenosti ČR na epidemii covid-19 na území ČR.

Na mimořádné schůzi konané dne 9. března 2020 se BRS zabývala aktuálními otázkami připravenosti a řešení situace v ČR v souvislosti s epidemii covid-19.

Na schůzi konané dne 8. června 2020 BRS projednala současný stav řešení situace v souvislosti s výskytem onemocnění covid-19 v ČR, zabývala se vyhodnocením činnosti Ústředního krizového štábu v době vyhlášeného nouzového stavu a vlivem onemocnění covid-19 na bezpečnostní situaci v ČR. Dále BRS vzala na vědomí Zprávu o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2019, Vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti v roce 2019 a Koncepci boje proti extremismu a předsudečné nenávisti pro rok 2020. BRS schválila Vyhodnocení plnění Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti za rok 2019 a Závěrečnou zprávu

o plnění úkolů vyplývajících z Koncepce rozvoje schopností Policie ČR vyšetřovat kybernetickou kriminalitu. Pro informaci byla na schůzi BRS mimo jiné předložena Průběžná zpráva o realizaci Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016–2021.

Na schůzi konané dne 27. července 2020 vzala BRS na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2019 (ve srovnání s rokem 2018) a Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2019. Dále schválila Koncepci rozvoje Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a vzala na vědomí Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti ČR za rok 2019. BRS také souhlasila se Zprávou o stavu požární ochrany kulturního dědictví za období 2015–2019 a s Návrhem Programu bezpečnostního výzkumu

ČR 2021–2026: vývoj, testování a evaluace nových bezpečnostních technologií (SECTECH). Pro informaci byly na schůzi BRS předloženy Informace o stavu implementace Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2020 za rok 2019, Informace o platnosti vyhlášeného I. stupně bezpečnostní ochrany vymezených objektů státní správy, Vyhodnocení útoku ve FN Ostrava, Dopady krize způsobené koronavirem SARS-CoV-2 do duševního zdraví populace ČR – zpráva pracovní skupiny Rady vlády pro duševní zdraví a Zpráva o činnosti

v oblasti civilní nouzové připravenosti NATO za rok 2019.

Na schůzi konané dne 12. října 2020 se BRS zabývala šířením koronaviru.

Na schůzi konané dne 6. listopadu 2020 se BRS zabývala bezpečností sítí 5G a stavem plnění doporučení ze Sdělení Evropské komise o bezpečném zavádění sítí 5G v EU a schválila Národní strategii kybernetické bezpečnosti ČR. BRS také schválila Koncepci hospodářských opatření pro krizové stavy na léta 2020–2024 s výhledem do roku 2030 a dále vzala na vědomí Koncepci environmentální bezpečnosti 2021–2030

s výhledem do roku 2050 a Informace o přípravách bezpečnostního zajištění předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 a návrh některých konkrétních opatření. BRS také souhlasila s Národním radiačním havarijním plánem. Na schůzi BRS byla předložena Informace o přijatých úpravách Národního bezpečnostního programu ochrany civilního letectví ČR před protiprávními činy.

Na schůzi konané dne 21. prosince 2020 BRS schválila Koncepci rozvoje Policie ČR do roku 2027 a vzala na vědomí Zprávu o průběhu projektu „Zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou letiště Václava Havla Praha“. BRS také schválila Změnu usnesení BRS ze dne 8. března 2017 č. 9, k Odborné pracovní skupině BRS pro hybridní hrozby, a návrh změny Statutu Výboru pro kybernetickou bezpečnost.

3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Krizová legislativa

V návaznosti na zkušenosti s jarním průběhem epidemie COVID 19 připravovalo MV v roce 2020 komplexní revizi krizové legislativy, včetně novelizace ústavního zákona o bezpečnosti České republiky. Cílem předloženého návrhu ústavního zákona je v první řadě zakotvení stavu nebezpečí na ústavní úrovni, přičemž

nově bude moci stav nebezpečí vyhlásit na celém území státu nebo jeho části i vláda, návrh také zakotvuje na ústavní úrovni Ústřední krizový štáb a zpřesňuje publikaci rozhodnutí o vyhlášení krizových stavů. Na základě nového oprávnění vlády k vyhlášení stavu nebezpečí, které vychází z výše zmiňovaného návrhu novely ústavního

zákona o bezpečnosti České republiky, novela krizového zákona podrobněji vymezuje možný zásah do práv a svobod garantovaných Listinou základních práv a svobod, a to nejen ze strany vlády, ale i ze strany hejtmána kraje (primátora hlavního města Prahy), kterému zůstává oprávnění k vyhlášení stavu nebezpečí zachováno. Návrh dále řeší i některé dílčí nedostatky právní úpravy, zejména v oblasti postihu za nedodržování povinností a omezení uložených v době krizové situace.

Kontrola krizových a mimořádných opatření

Za účelem zefektivnění postihu za nedodržování povinností a omezení uložených krizovými opatřeními vlády nebo mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví byl s účinností od 13. května 2020 přijat zákon č. 243/2020 Sb., o pravomoci Policie České republiky a obecní policie postihovat porušení krizových opatření a mimořádných opatření nařízených v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2 na území České republiky. Na základě tohoto zákona je příslušník Policie ČR a strážník obecní policie oprávněn příkazem na místě uložit pokutu za přestupek, pokud byl spáchán nesplněním povinnosti uložené mimořádným opatřením MZDr nebo krizovým opatřením vlády, vydanými v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 na území České republiky.

Opatření k situaci covid-19

Stávající epidemiologická situace vzniklá v důsledku šíření nového koronaviru SARS CoV-2 způsobujícího onemocnění covid-19 s sebou nesla i potřebu změn některých právních předpisů.

Nařízením vlády č. 75/2020 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin a které nabylo účinnosti 13. března 2020, došlo k zahrnutí onemocnění covid-19 jakožto onemocnění způsobené novým koronavirem SARS CoV-2 mezi nakažlivé lidské nemoci, jejichž šíření je trestné, aby bylo zcela jednoznačně zahrnuto mezi obdobná onemocnění jako SARS, které je již v příloze nařízení vlády uvedeno.

Pod č. 191/2020 Sb. byl publikován **zákon o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního**

řádu. Tento zákon reagoval na situaci, kdy v souvislosti s epidemií koronaviru SARS CoV-2 došlo k vyhlášení nouzového stavu pro území celé České republiky a byla přijata radikální krizová opatření obsahující omezení podle § 5 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený zákon mj. umožnil, aby ten, kdo v době trvání mimořádných opatření při epidemii zmeškal lhůtu k provedení úkonu stanovenou zákony upravujícími trestní řízení nebo na jejich základě, mohl požádat o její navrácení, a to i ve vztahu k lhůtám, u kterých jinak lhůtu k jejich učinění navrátit nelze. Obdobně se umožnilo prominutí zmeškání některých jinak propadných lhůt ve správních řízeních vedených podle zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 178/2018 Sb., a podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v nichž rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti. Cílem je zajistit, aby se poškození a oběti trestných činů mohli dobrat svých práv, a díky stávajícím opatřením se tak nedostali do ještě svízelnějšího postavení. Tento zákon nabyl účinnosti 24. dubna 2020.

Pod č. 602/2020 Sb. byl publikován **zákon, kterým se mění zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů.** Tento zákon reaguje na situaci, kdy v důsledku rozšíření druhé vlny onemocnění COVID – 19 se zvyšuje počet příslušníků Vězeňské služby s tímto onemocněním a počet příslušníků Vězeňské služby, kteří nemohou plnit své úkoly z důvodu nařízené karantény. S ohledem na jejich stále narůstající počet je třeba předejít situaci, kdy by Vězeňská služba neměla dostatek zaměstnanců, kteří by byli schopni plnit úkoly Vězeňské služby, a nebylo by možné zajistit dostatečnou ostrahu vězeňských objektů a osob v nich umístěných, což by ve svém důsledku mohlo vést k ohrožení vnitřní bezpečnosti České republiky a jejích občanů. Proto se umožňuje, aby k plnění úkolů příslušníků vězeňské stráže mohla vláda na nezbytnou dobu povolát (formou nařízení) příslušníky Policie České republiky, kteří by plnili po stanovenou dobu výkon strážní služby. V souvislosti s tímto zákonem pak byla vydána **vyhláška č. 605/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 166/2014 Sb., kterou se stanoví vnější označení příslušníka Vězeňské služby České republiky, prokazování příslušnosti k Vězeňské službě České republiky a zvláštní barevné provedení a označení služebních vozidel, která stanovila vzor rukávové pásky, kterou povolaný policista bude prokazovat svoji příslušnost k Vězeňské službě.**

K problematice trestních sankcí a škod

Pod č. 333/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Hlavní změny, které s sebou tento návrh přinesl, jsou, kromě zvýšení výše hranic škod v trestním zákoníku (viz vyjádření k hospodářské a majetkové kriminalitě) a rozšíření využitelnosti dohod o vině a trestu (viz vyjádření k organizované kriminalitě):

- Podpora zvyšování počtu uložených peněžitých trestů, a to ať již jako trestů samostatných nebo ukládaných vedle jiného trestu. Jedná se o komplex opatření směřujících k vyššímu a racionálnějšímu ukládání tohoto druhu trestu – jedná se tak o opatření, v jehož důsledku by mělo docházet k vyšší míře individualizace trestních sankcí; s tím jde ruku v ruce i očekávání, že tato opatření napomohou v určité míře i ke snížení stavu vězeňské populace.
- Posílení role stran v řízení před soudem, konkrétně významnější jejich zapojení do průběhu řízení na počátku hlavního líčení před zahájením dokazování. Pokud se obviněný se státním zástupcem zcela shodne na vině (v otázkách skutkových i právních), trestu a dalších výrocích, může být sjednána dohoda o vině a trestu. Pokud by se shodli jen na vině (v otázkách skutkových i právních), nikoli však na trestu a dalších výrocích, je možné využít institutu prohlášení viny (další trestní řízení se pak může vést jen pro účely rozhodnutí o sankci). Poslední možností je prohlášení některých skutečností za nesporné, pokud by se strany shodly (alespoň zčásti) na skutku, nikoli však již i na vině (rozpor by byl v určité části skutkového děje, popř. pouze v právní kvalifikaci jinak souhlasně prohlášených skutkových okolností). Takové jasné vymezení sporných otázek na počátku hlavního líčení povede k významnému usnadnění a urychlení jeho dalšího průběhu.

K podpoře alternativních trestů a jejich řádného výkonu pak byl dále zpracován vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve

znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento návrh je projednáván jako sněmovní tisk 624.

Dne 14. 11. 2018 bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci. Uvedené nařízení přímo upravuje postupy justiční spolupráce mezi členskými státy Evropské unie (s výjimkou Dánska a Irska) při přeshraničním uznávání příkazů k zajištění a ke konfiskaci majetku v trestním řízení. K adaptaci tohoto nařízení byl zpracován návrh zákona, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který řeší nezbytné otázky spojené s procesem uznání a výkonu příkazu k zajištění a příkazu ke konfiskaci, s procesem vracení majetku a uspokojování majetkových nároků poškozených a s procesem sdílení majetku s jinými členskými státy Evropské unie. Tento návrh je aktuálně projednáván jako sněmovní tisk 699.

Evidence obyvatel a rodných čísel, základní registr obyvatel, cestovní doklady a občanské průkazy

V rámci agendy základního registru obyvatel došlo v roce 2020 ke zveřejnění detailního popisu služby „Výpis údajů z registru obyvatel“ na Portálu veřejné správy. S ohledem na to, že uvedená služba má podle přílohy I Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1724 ze dne 2. října 2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012, význam pro občany a podniky vykonávající na vnitřním trhu svá práva, byl popis této služby zveřejněn rovněž v anglickém jazyce a poskytuje tak širšímu okruhu klientů veřejné správy ucelený přehled o informacích, které potřebují k výkonu svých práv.

V rámci agendy občanských průkazů a cestovních dokladů byl v roce 2020 předložen Vládě České republiky návrh nového zákona o občanských průkazech, který schválila svým usnesením č. 959 ze dne 5. října 2020 a následně jej předložila Poslanecké sněmovně k dalšímu projednání (sněmovní tisk č. 1043). Návrh zákona byl zpracován v návaznosti na přímo použitelné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1157 ze dne 20. června 2019 o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo

volného pohybu. Z bezpečnostního hlediska představuje návrh zákona významný právní předpis, neboť zavádí zapisování biometrických údajů držitele do dokladu, což přispěje k většímu zabezpečení dokladu proti jeho možnému padělání a také k rychlejšímu ověření totožnosti držitele při překračování státních hranic.

Migrace

Dílčí změna zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) byla provedena zákonem č. 165/2020 Sb., ze dne 18. března 2020, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Součástí zákona byla i **novela zákona o pobytu cizinců, kterou došlo k drobné úpravě ustanovení § 176 odst. 6 upravující problematiku poskytování zdravotní služby po dobu zajištění cizince.**

V roce 2019 byl zahájen legislativní proces u novely, která se dotýká zákona o pobytu cizinců, zákona o azylu a dalších souvisejících zákonů. Vláda předložila sněmovně příslušnou novelu dne 1. 10. 2020 (sněmovní tisk č. 1033). K prvnímu čtení v roce 2020 nicméně nedošlo.

Hlavním podnětem předložené změny zákona o pobytu cizinců je zajištění implementace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240 ze dne 12. září 2018, kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) a kterým se mění nařízení (EU) č. 1077/2011, (EU) č. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 a (EU) 2017/2226 (dále jen „nařízení ETIAS“).

Návrh novely zákona o pobytu cizinců, stejně jako zákona o azylu, dále reflektuje dynamické požadavky praxe vzešlé zejména z poznatků při výkonu agendy na úseku souvisejícím se vstupem, pobytem či ukončením pobytu cizinců.

Azyl

Jak již bylo uvedeno v předcházející kapitole věnující se migraci, v roce 2019 byl zahájen legislativní proces u novely, která se dotýká zákona o pobytu cizinců, zákona o azylu a dalších souvisejících zákonů. Vláda předložila sněmovně příslušnou novelu dne 1. 10. 2020 (sněmovní tisk č. 1033). K prvnímu čtení v roce 2020 nicméně nedošlo.

Z hlediska oblasti azylu je důvodem předložení novely zejména nutnost legislativně reagovat na praktické problémy, které byly zaznamenány správním orgánem, jenž vede řízení ve věci mezinárodní ochrany nebo Auditem národní bezpečnosti, a to v období od minulých rozsáhlých novel zákona o azylu v roce 2015.

Navrhované změny v zákoně o azylu lze rozdělit na následující tematické okruhy.

- Zpřesnění stávajících institutů, kde je cílem odstranit nebo minimalizovat zjištěné praktické a interpretační problémy.
- Zpřesnění a doplnění již transponovaných směrnic unijního azylového práva.
- Změny cílící na větší efektivitu řízení o mezinárodní ochraně, a to včetně navazujícího soudního přezkumu krajskými soudy a Nejvyšším správním soudem.
- Nově zaváděný institut „řízení v případě zvláštní situace“.
- Změny týkající se přijímacích podmínek žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a zavedení možnosti podílet se na zlepšování prostředí v azylovém zařízení i mimo něj, a to formou činnosti za úplatu formou tzv. zvýšeného kapesného.

Návrh novely zákona o pobytu cizinců, stejně jako zákona o azylu, dále reflektuje dynamické požadavky praxe vzešlé zejména z poznatků při výkonu agendy na úseku souvisejícím se vstupem, pobytem či ukončením pobytu cizinců.

3.4 PREVENCE KRIMINALITY

Vláda svým usnesením č. 66 ze dne 25. ledna 2016 schválila Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. Na strategický dokument navazuje Akční plán prevence kriminality na léta 2016 až 2020 schválený usnesením vlády č. 705 ze dne 27. 7. 2016. Dále schválila vláda usnesením č. 652 ze dne 15. června 2020 k Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 a Akčního plánu

prevence kriminality na léta 2016 až 2020 za rok 2019 a ke změně usnesení vlády České republiky č. 66 ze dne 25. ledna 2016 posun vyhodnocení Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 a předložení nové Strategie prevence kriminality 2021+ do 30. září 2021.

Na plnění Strategie bylo v letech 2016 až 2020 vyčleněno z rozpočtu MV minimálně 300 mil. Kč, další prostředky uvolnily i jiné resorty.

V oblasti prevence kriminality je níže uveden pouze základní přehled nejdůležitějších aktivit. Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až

2020 a Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 bude vládě ČR předloženo do konce září 2020 jako součást nové Strategie prevence kriminality 2021+.

3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN)

ČR je členem EUCPN od svého vstoupení do EU v roce 2004. V roce 2020 proběhla tři zasedání Rady EUCPN. Z důvodu pandemie covid-19 proběhla tato jednání online, formou videokonference. Jednání Rady byla věnována přípravě a schválení Víceleté strategie na období 2021-2025 poskytující zastřešující rámec, který za prvé zajistí, aby činnost EUCPN odrážela potřeby prevence kriminality a za druhé, aby činnost EUCPN byla podporována účinnou vnitřní strukturou, která přijímá proaktivní přístup k plánování a podporuje vhodné a účinné pracovní postupy. Strategie si klade za cíl poskytnout síti větší soudržnost a umožnit jí efektivnější řešení výzev v rámci prevence kriminality. Strategie bude realizována v rámci každoročně vydávaného pracovního programu. V prosinci 2020 proběhlo též vyhlášení Evropské ceny prevence kriminality (ECPA).

V roce 2020 vyhlásilo německé předsednictví jako téma soutěžních projektů ECPA „Organizovaný zločin založený na rodinných vazbách“. Vítězem se stal irský projekt „The Greentown Project“, na druhém místě se umístil nizozemský projekt „The ‘untouchables’ approach“ a na třetím místě švédský projekt „The Initiative TICKAN and the Phase model“ and „Unlawful Influence“. Více o projektech lze dohledat na stránkách EUCPN (<https://eucpn.org/service/news>). ČR v roce 2020 do soutěže nenominovala žádný projekt.

CEN/TC 325

Od 24. 6. 2016 je platná i účinná Smlouva o spolupráci mezi MV a ÚNMZ (organizační složka státu v resortu MPO). Předmětem této smlouvy je stanovení formy a obsahu spolupráce smluvních stran při zajištění činností souvisejících s tvorbou ČSN, přejímáním harmonizovaných technických norem do soustavy ČSN včetně mezinárodní spolupráce při tvorbě a revizích technických norem z oblasti prevence kriminality a zejména se zajištěním činnosti sekretariátu CEN/TC 325 Prevence proti kriminalitě při plánování městské výstavby a navrhování budov.

Základem je pomoc při realizaci a přípravě dalších technických norem vážících se zejména k tématům prevence kriminality.

Zastřešením celoroční spolupráce bylo upořádání zasedání Technické komise CEN/TC 325 „Prevence

kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov“ jako součást CEN – Evropské komise pro standardizaci¹⁰, která má sekretariát v ČR.

Zasedání se uskutečnilo dne 2. října 2020, zástupci TC 325 a jednotlivých pracovních skupin (WG) se propojili prostřednictvím internetové konference, které byla řízena z Prahy. Zasedání zajišťovalo MV ve spolupráci s ÚNMZ/ČAS (Česká agentura pro standardizaci).

MV se aktivně podílelo na činnosti Technické normalizační komise č. 148 (Prevence kriminality a ochrana obyvatel při ÚNMZ). Bohužel plánované aktivity na rok 2020 se na základě shora uvedených důvodů nemohly uskutečnit.

MV/OPK docílilo velkého úspěchu s národní normou ČSN 73 4400¹¹ Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení a procesem auditů ve školách, preventivního školení učitelů apod. – tyto aktivity nikdo jiný v Evropě prozatím nerealizuje. Naším cílem je prostřednictvím komise a pracovní skupiny WG3 rozšířit evropskou diskusi o této problematice a prosadit vznik celoevropské technické normy na základě úspěchů s celým procesem zlepšování bezpečnosti ve školách v ČR.

Evropský normalizační výbor (CEN) připravuje ve spolupráci s pracovní skupinou ÚNMZ evropskou verzi české technické normy ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení.

Výsledky hlasování o aktivaci projektu CEN/TS 14383-6 nás posunuly do další fáze standardizace. Potřebné většiny pro aktivaci na úrovni TC 325 bylo dosaženo – 6 zemí souhlasilo, 2 země nesouhlasily. Dále jsme

10 CEN – Evropská komise pro standardizaci (vystupující společně s CENELEC – Evropskou komisí pro elektronickou standardizaci) nastavuje společně standardy (normy) pro výrobky (včetně staveb) a služby v rámci jednotného evropského trhu. Jejími členy je 34 národních standardizačních orgánů a na její činnosti se podílejí experti z veřejné správy, soukromého sektoru, výzkumu, akademické sféry, spotřebitelských organizací ad.

11 Česká technická norma ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení – dostupná zde:

<https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-izeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>

obdrželi 6 komentářů z Norska a Dánska, které máme řešit diskusí v rámci WG 3.

Projekt CEN/TS 14383-6 je jako předběžný registrován u CEN. Dle pravidel CEN bylo 34 členských států požádáno o jejich stanovisko, zda souhlasí s aktivací tohoto projektu v evropském procesu standardizace. Návrh projektu byl přijat na základě pozitivního hlasování 75 % hlasů. K jeho praktickému zahájení zbývalo nyní jen získat další dva aktivní členy, kteří přislíbí aktivní účast na projektu. Nakonec vznikne evropský návrh technické normy, která musí být

potvrzena závěrečným hlasováním všech členských států CEN.

Za ČR se na činnosti CEN podílí ÚNMZ společně s ČAS (Česká agentura pro standardizaci; státní příspěvková organizace zřízená ÚNMZ za účelem tvorby, vydávání a distribuce technických norem). Odbor prevence kriminality MV se podílí na činnosti ÚNMZ a ČAS v oblasti norem prevence kriminality, zejména prostřednictvím Technické normalizační komise (TNK) 148 „Prevence kriminality a ochrana obyvatel“.

3.4.2 Prevence kriminality na mezikomunální úrovni

Republikový výbor pro prevenci kriminality (výbor)

Výbor jako mezikomunální koordinační a metodický orgán zřízený při MV na základě usnesení vlády č. 617 ze dne 3. 11. 1993 v roce 2020 jednal oficiálně celkem pětkrát a šestkrát hlasoval per rollam. Některá plánovaná jednání byla zrušena z důvodu vyhlášení nouzového stavu, některá byla vedena pomocí videokonference.

V 1. čtvrtletí výbor per rollam schválil svůj plán činnosti pro 1. pololetí 2020 a pravidelnou účast zástupce Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na svých jednáních v roli hosta.

Ve 2. čtvrtletí výbor per rollam schválil návrhy (a dodatek k návrhům) Komise RVPPK pro výběr projektů Programu prevence kriminality na místní úrovni na přidělení dotací v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni pro rok 2020 a schválil odeslání materiálu „Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 a Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 za rok 2019 a ke změně usnesení vlády České republiky č. 66 ze dne 25. ledna 2016“ do připomínkového řízení. V květnu se výbor seznámil se stavem projektu Mapy budoucnosti II, výzkumem Probace z pohledu pachatelů, veřejnosti a médií a projektem restorativní justice „RJ – strategies for change“, a byl informován o plnění akčního plánu Konceptu rozvoje probace a mediace za rok 2019 a plánu pro rok 2020. V červnu výbor projednal Systém evidence preventivních aktivit SEPA (MŠMT), harmonogram přípravy Strategie prevence kriminality 2021+, naplňování Konceptu vězeňství do roku 2024 a Akčního plánu pro rok 2019, seznámil se s aktuálními otázkami zajištění péče o oběti trestných činů v ČR a výstupy projektu Podpora a rozvoj poradenství pro oběti TČ.

Ve 3. čtvrtletí výbor per rollam schválil svůj plán činnosti pro 2. pololetí 2020. Dále se usnesl na zřízení pracovní skupiny RVPPK k problematice měření

efektivity a hodnocení dopadů programů a projektů prevence kriminality, seznámil se přípravou programových center a probačního domu připravovaných v rámci projektu Norských fondů Probační a mediační službou ČR, protidrogovými preventivními aktivitami Policie ČR, výsledky studie ESPAD za rok 2019 k užívání návykových látek v ČR, metodickým vedením sociální práce v agendě sociálních kurátorů ze strany MPSV a byl mu představen připravovaný grantový výzkumný projekt pro program ETA TAČR zaměřený na další vlnu mezinárodního výzkumu delikvence mládeže ISRD 4 pro rok 2021.

Ve 4. čtvrtletí se výbor zabýval situací dětí a mladistvých ohrožených kriminalitou a kriminálně rizikovými jevy za léta 2018 a 2020, příčinami a podmínkami trestní recidivy mladistvých, týmy pro mládež a jejich dalším fungováním v návaznosti na výstupy EU projektu Rozvoj mezikomunální spolupráce při řešení kriminality mládeže a realizaci Systému včasné intervence v informačních systémech MPSV a jeho naplňování v praxi. Dále se seznámil se Strategií romské integrace na léta 2021-2030, Strategií pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám, výstupy EU projektu Domovník-preventista v sociálně vyloučených lokalitách, novými metodikami pro práci v sociálně vyloučených lokalitách (monitorování sociálního vyloučení v obcích, participace v sociálním začleňování) a preventivní funkcí sociální práce na ÚP ČR při řešení hmotné nouze a depistážní činnosti sociálních pracovníků na obci.

Výzkum zaměřený na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí

V letech 2016-2020 proběhl ve spolupráci odboru prevence kriminality MV ČR a IKSP cyklus reprezentativních výzkumů „Názory a postoje obyvatel

na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí“, zahrnující řadu okruhů z oblasti trestní politiky, zejména vztahujících se k problematice prevence kriminality. Ohniskem zájmu byly názory respondentů na metody a programy prevence kriminality, jejich dostupnost a efektivitu; dále bylo zkoumáno, co považují občané za hlavní příčiny a souvislosti kriminality a jak se cítí být ohroženi jednotlivými druhy kriminality. Velký prostor dostalo hodnocení práce orgánů policie, jakož i dalších institucí vymáhání práva.

Souhrnně lze říci, že v posledních pěti letech došlo ve vnímání bezpečnostní situace v České republice k několika pozitivním posunům. Občané hodnotí bezpečnostní situaci více optimisticky, ve srovnání s předchozími šetřeními byl zaregistrován pokles pocitu ohrožení u většiny kriminálních činů. Zlepšilo se hodnocení práce policistů a lidé jsou více připraveni

poskytnout svědectví k případnému trestnému činu. Významně nižší počet občanů předpokládá existenci korupce u úředníků, policistů a soudců, i když hodnocení justičních složek se zlepšuje jen pomalu. Za důležité aktivity v oblasti prevence považují lidé především zvýšení počtu hlídek v ulicích, monitoring veřejného prostranství a zlepšení veřejného osvětlení, tedy projekty situační prevence. Znalost preventivních projektů v místě bydliště je však mezi občany stále nízká.

Negativní stránkou zjištění zůstává zvýšená míra vigilantismu, kdy je na některé skupiny obyvatel (především menšiny a cizince) pohlíženo a priori jako na možný zdroj bezpečnostních rizik. S tím souvisí i nízká podpora zakládání různých podpůrných zařízení pro takové skupiny obyvatel a rovněž setrvale značná distance k přijímání migrantů na naše území.

3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV

MV v souladu se Strategií prevence kriminality vyhlásilo v prosinci 2019 Program MV v oblasti prevence kriminality na rok 2020. Vyhlášení programu bylo konzultováno s Metodickou radou PČR pro prevenci kriminality. Jako hlavní priorita pro rok 2020 byla vyhlášena bezpečnost v digitálním prostředí (bezpečný pohyb v on-line prostředí, eliminace podvodného chování a kyberkriminality). Dále byly podpořeny projekty se zaměřením na seniory, trestné činy na úseku dopravy pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek, projekty zaměřené na kriminalitu dětí a mládeže, majetkovou trestnou činnost, projekty zaměřující se na péči o oběti trestných činů. Celkem bylo předloženo 32 projektů (2 útvary PP ČR, 1 útvar MV a 11 KŘP) a podpořeno bylo 18 projektů v celkové částce

2 121 370 Kč. Vzhledem k epidemiologické situaci nebylo možné realizovat všechny projekty, proto byla realizace části projektů prodloužena do roku 2021.

V únoru 2020 bylo vyhlášeno II. kolo Programu MV v oblasti prevence kriminality na rok 2020. II. kolo bylo zaměřeno pouze na projekty, které byly zaměřeny na modernizaci Speciálních výslechových místností z let 2004 – 2014. Modernizace se týkala pouze audio a video techniky a počítačové techniky a doplnění místností demonstračními pomůckami. V rámci tohoto II. kola bylo podáno 22 projektů a 20 jich bylo finančně podpořeno, v celkové částce 3 396 485 Kč.

Speciální výslechové místnosti (SVM)

Nadále pokračuje činnost Koordinační skupiny k výslechovým místnostem, ve které jsou zastoupena všechna krajská ředitelství PČR. Každoročně je sledováno využívání SVM prostřednictvím tzv. Evidenčního listu využití speciálních výslechových místností. Užší část Expertní skupiny posuzuje projekty na budování a modernizaci speciálních výslechových místností, které jsou předkládány v rámci dotačních titulů OPK. V ČR je nyní užíváno 71 speciálních výslechových místností. V rámci Plzeňského kraje byly vybudovány dvě nové SVM (Domažlice, Plzeň), dalších 7 jich bylo vybudováno z podpory ISF.

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

MV v roce 2020 pokračovalo v realizaci Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi (dále jen „Program“). Nadále bylo cílem Programu poskytnout potřebnou pomoc, stabilizovat oběť trestné činnosti obchodování s lidmi a vytvořit prostor, ve kterém oběť bude schopna OČTŘ podat relevantní informace o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení a potrestání pachatelů. V roce 2020 bylo do Programu zařazeno celkem 13 obětí obchodování s lidmi, a to původem z Filipín, ČR, Ukrajiny, Bulharska, Mongolska a z Hondurasu. Jednalo se o pravděpodobné oběti obchodování s lidmi za účelem pracovního a sexuálního vykořisťování. Významnou součástí Programu je také podpora preventivních aktivit. V roce 2020 pandemie

covid-19 ukázala nutnost přesunutí práce s klientelou, ale i s potenciálními obchodovanými osobami či práce v oblasti prevence a osvěty více i do online a distančního komunikačního prostředí. Proto byla podpořena modernizace webových stránek pomáhající

organizace, vytvoření vlastní SOS chatové platformy a online informační kampaň. Zároveň byl podpořen tisk a dotisk běžných letáků a brožur s kontakty na pomáhající organizaci využívaných v rámci terénních výjezdů.

3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni

V souladu s vládou schválenou „Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020“ (dále jen „Strategie“) a se souhlasem ministra vnitra byl dne **9. 12. 2019 vyhlášen Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2020** (dále jen „PPK“).

MV pro rok 2020 obdrželo 203 žádostí 115 žadatelů (obcí, měst, krajů; žádný DSO žádost nepodal), z toho 16 žádostí 9 krajů. Současně byly Komisi podány informace o 40 loni a předloni schválených „víceletých“ projektech, které pokračují i v roce 2020, a se kterými bylo potřeba v dotacích na rok 2020 již počítat.

Celkové požadavky na dotaci včetně víceletých projektů uplatněných v r. 2020 byly ve výši 88 343 681 Kč, z toho pouze na rok 2020 se jednalo celkově o částku 57 453 269 Kč (a z toho 25 684 287 Kč na investice a 31 868 982 Kč na neinvestice). Z těchto neinvestičních požadavků činily nové víceleté projekty 13 773 190 Kč na r. 2020. Celkově (včetně víceletých projektů podpořených v letech 2018 a 2019 a požadavků na navýšení platů APK v nich – viz odstavce níže) požadavky na neinvestiční dotace na r. 2020 činily 54 487 664 Kč. S investičními požadavky se tak celkově jednalo o požadavek na 80 071 951 Kč na rok 2020.

Již schválené víceleté projekty z r. 2018 a 2019, které byly realizovány i v roce 2020 (a na něž musí být finanční prostředky na základě již závazného rozhodnutí z předchozích let uvolněny) činily **22 618 682 Kč**.

Ministerstvo vnitra **disponovalo částkou 55 793 035,54 Kč, ve skladbě 18 315 641 Kč investičních prostředků a 37 477 394,54 Kč neinvestičních prostředků.**

Do schvalování žádostí již zasáhla jarní vlna koronaviru. MV tak podpořilo zejména projekty, které mohly přispět ke zvládnutí této mimořádné situace, jako jsou asistenti prevence kriminality, domovníci – preventisté či městské kamerové a dohlížecké systémy určené na dohled nad veřejným prostranstvím.

Ministerstvo vnitra **podpořilo celkem 94 projektů prevence kriminality** (z toho 7 krajských) **v součtu: 55 628 154 Kč, z toho 17 803 876 Kč investičních projektů a 37 824 78 Kč na neinvestiční projekty.**

Nejvyšší dotace navrhla Komise přidělit v rámci Středočeského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje, z toho Středočeský kraj celkem 4 628 770 Kč, Ústecký kraj celkem 4 426 300 Kč a Moravskoslezský kraj celkem 3 814 923 Kč.

V rámci vyhlášení Programu PK **na rok 2020** byla zvýšena podpora na mzdu APK na 22.000 Kč na os./měs. U trvajících víceletých projektů APK s vydaným rozhodnutím v r. 2018 či 2019 mohl příjemce dotace písemně požádat o navýšení dotace od roku 2020 dle finančního limitu uvedeného v předchozí větě, a to nejpozději do 15. 2. 2020 prostřednictvím datové schránky MV. Možnosti využilo 25 žadatelů již realizovaných víceletých projektů s požadavkem ve výši 1 495 473 Kč, které byly schváleny.

Vzhledem k mimořádným opatřením v souvislosti s nálezou koronavirem a nejistou prognózou ohledně jejich trvání a rozsahu, MV nepodpořilo akce, u kterých se počítá se shromažďováním většího počtu osob či s přímou prací s rizikovými skupinami osob.

V rámci Programu PK byly projekty zaměřené na zvýšení bezpečí v SVL – Asistent prevence kriminality, Domovník – preventista, u investic jde zejména o městské kamerové dohlížecké systémy.

Pro rok 2021 byl PPK vyhlášen 10. 12. 2020 s termínem podávání žádostí do 15. 2. 2021.

Poradní sbor pro situační prevenci kriminality

Již od roku 1998 je ministrem vnitra zřízen **Poradní sbor pro situační prevenci kriminality** (poradní sbor), jehož členové jsou kromě MV a PČR také ASIS ČR, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Čech mechanických zámkových systémů ČR, Česká asociace bezpečnostních manažérů, Česká asociace pojišťoven, Český klub bezpečnostních služeb, Komora podniků komerční bezpečnosti ČR, Městská policie hl. m. Prahy. V roce 2020 proběhlo dne 16. 1. již 21. zasedání Poradního sboru. **Vzhledem k situaci v roce 2020 – vyhlášení Nouzového stavu a pandemie Coronaviru – se neuskutečnilo další připravované jednání Poradního sboru v listopadu 2020 a valná**

většina připravovaných seminářů, konferencí či vzdělávacích kontaktních aktivit na úrovni obcí či krajů k problematice forenzního identifikačního značení, kamerových systémů, mechanických zábranných prostředků, bezpečného bydlení či elektronického zabezpečení.

V rámci aktivit Poradního sboru probíhala i v roce 2020 velmi aktivní a úspěšná spolupráce mezi zástupci veřejného i soukromého sektoru, což je základním cílem existence a činnosti Poradního sboru.

Poradenství a informační aktivity byly v nepříznivém období realizovány zejména na internetových platformách. Bylo realizováno více než 5 seminářů a konferencí.

Byl vydán nový katalog doporučených certifikovaných výrobků v rámci projektu Bezpečná země (zpracován Cechem mechanických a zámkových systémů).

V roce 2018 se začal realizovat nový celorepublikový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“; v roce 2019 projekt pokračoval svou další etapou č. II. Aktivity byly rozšířeny o oblast mechatroniky a trezorů včetně doplnění a úpravy mobilní aplikace a v roce 2020 byly podniknuty přípravné práce na dalším rozšíření mobilní aplikace

o etapu III. elektronického zabezpečení. Vzhledem k situaci v roce 2020 – vyhlášení Nouzového stavu a pandemie koronaviru se nepodařilo vše do konce roku 2020 dotáhnout. Další etapa by měla být zprovozněna v průběhu prvního pololetí roku 2021.

Úspěšně probíhala aplikace nové Metodiky k normě ČSN 73 4400 – Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení.

I přes přísná hygienická a protiepidemická opatření se podařilo v létě uspořádat kampaň k zabezpečení majetku – v rámci Evropského dne proti vloupání (17.6.) a v rámci největšího stavebního veletrhu v ČR FOR ARCH (září 2020). Bylo tak možné bezprostředně občanům předávat informace k zabezpečení majetku a prevenci proti vloupání (domů, bytů, sklepů, chat atd.) prostřednictvím „Poradenského centra“. V rámci mezinárodního veletrhu For Arch 2020 společně s jednotlivými subjekty poradního sboru uspořádalo MV doprovodnou konferenci zaměřenou na různé oblasti situační prevence (např. preventivní označování předmětů, oblast mechanických zábranných prostředků, kamerové systémy, elektronické zabezpečení, bezpečné bydlení apod.) za celkové účasti cca 2 000 posluchačů.

MV pokračovalo i v roce 2020 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných města a obcemi

v rámci Programu prevence kriminality. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, zabezpečení objektů měst a obcí anebo forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek.

V oblasti podpory MKDS bylo v roce 2020 podpořeno 41 obcí v celkové výši 15 103 876 Kč.

V oblasti situační prevence se stále úspěšně rozvíjí nový systém ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. Součástí vlastního značení jízdních kol je i jejich popsání, fotografování a následná registrace, a to jak do lokálních registrů městských policií, které toto značení a registraci provádějí, tak do celostátního registru REFIZ, do kterého se registrují všechna označená kola z měst, které se projektu účastní. Obdobně lze značení využívat na označení jakéhokoli předmětu např. městského mobiliáře v obcích. V roce 2020 bylo pokračováno ve finanční, odborné, metodické a informační podpoře inovativního preventivního nástroje „forenzní identifikační značení předmětů“ (FIZ).

I v roce 2020 byla prohlubována mezinárodní spolupráce, zejména v příhraničních oblastech s Polskem a Slovenskem, v oblasti FIZ, tvorby databáze a spolupráce při pátrání po odcizených předmětech.

V roce 2020 bylo finančně podpořeno celkem 9 obcí v celkové výši dotace 297 880 Kč.

Počet obcí, ve kterých je FIZ prostřednictvím obce/obecní policie zprostředkováváno občanům, je ke konci roku 2020 již 71.

Počet značených předmětů ke konci roku 2020 je již skoro 25 000 předmětů, jízdních kol a kompenzačních pomůcek. Celkem bylo za celou dobu existence projektu FIZ odcizeno 199 označených jízdních kol. Označené předměty jsou ukradeny 5 x méně než předměty neoznačené a neuvedené v databázi forenzně označených předmětů. Vráceno díky tomuto projektu bylo celkem 18 kol svým majitelům.

Značení je prováděno občanům zdarma. V roce 2019 byly propojeny Mezinárodní registr REFIZ a centrální registr jízdních kol CERK. Přidanou hodnotou je maximální zabezpečení proti úniku dat, hledání ztracených předmětů v REFIZu i v CERKu, ověřování předmětů, zda je registrován nebo odcizen a v neposlední řadě k informování majitelů nebo policie o odcizených a nalezených předmětech.

Plánované aktivity – odborné akce na podporu a propagaci FIZ – nebyly na základě shora uvedených skutečností v roce 2020 uskutečněny.

Ode dne 1. 7. 2016 je platná i účinná vzájemná Smlouva o spolupráci mezi MV a Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen „ÚNMZ“). Smluvní strany se dohodly na zabezpečení odborných činností využitím kapacit

ÚNMZ, které zajišťují tvorbu ČSN a přejímání harmonizovaných norem do soustavy ČSN, zejména Zajištění činnosti sekretariátu CEN/TC 325 Prevence proti kriminalitě při plánování městské výstavby a navrhování budov (viz výše).

3.4.5 Specifické projekty prevence kriminality

Asistent prevence kriminality (APK)

Jedná se o specifický projekt zvyšující bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působící preventivně proti extremismu a motivující obce i občany k hledání pozitivních řešení problémů. Je realizován od září roku 2009 odborem prevence kriminality MV v celé ČR.

Primárním cílem je snížení počtu spáchaných trestných činů a přestupků (obecně protiprávního jednání) v sociálně vyloučené lokalitě, či lokalitě ohrožené sociálním vyloučením, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou PČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit velmi obtížně řeší, a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené.

Vybraný asistent je po základní profesní přípravě zaměstnán v rámci obecní policie obce, ve smyslu zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (není strážníkem ani čekatelem) a podílí se na zvýšení bezpečnosti, dodržování veřejného pořádku a prosazování základních bezpečnostních standardů nejen v sociálně vyloučených lokalitách, ale v rámci celé obce.

Podílí se na prevenci kriminality v obci, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, předchází možnému protiprávnímu jednání svou přítomností a zejména svými komunikačními schopnostmi, vystupuje jako mediátor možných sousedských sporů, monitoruje dodržování čistoty veřejných prostranství, pomáhá ostatním občanům v sociálně vyloučené lokalitě. Při své činnosti je APK řízen konkrétním strážníkem v roli mentora, se kterým úzce spolupracuje. Na úspěšnosti projektu se podílí i jednotlivá pracoviště Policie ČR v příslušných lokalitách. Konkrétní APK vybírá odborná komise, která je složena ze zástupců obce, obecní policie, Policie ČR a často také koordinátora (poradce) pro romské záležitosti (kraje, obce) či zástupce v lokalitě působících významných neziskových organizací a zástupce MV.

V roce 2020 byla z rozpočtu MV v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni podpořena činnost celkem 109 APK v 51 obcích v celkové výši 29 912 662 Kč.

Další asistenti pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované MV – např. z podpory úřadů práce – na základě dohody mezi MV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Celkem tak na konci roku 2020 podporovaly úřady práce v ČR 149 APK v 56 obcích. Asistenti jsou financováni dále přímo z vlastních rozpočtů obcí či z evropských projektů v rámci Operačního programu zaměstnanost – z Evropských fondů bylo na konci roku 2020 podpořeno 103 APK ve 21 obcích. Odhadem tak mohlo působit v celé ČR na konci roku 2020 z dotačních programů cca 361 asistentů prevence kriminality. Další byli zaměstnání bez dotační podpory, pouze z rozpočtů obcí (o nich však neexistuje přesný přehled).

Pro rok 2020 byla zvýšena ministrem vnitra možná dotace na mzdy APK na výši 22 tis. Kč/měsíc. U trvajících víceletých projektů APK s vydaným rozhodnutím v roce 2018 či 2019 mohl příjemce dotace písemně požádat o navýšení dotace od roku 2020 dle nového finančního limitu.

Tabulka počtu podpořených dílčích projektů prevence kriminality APK v letech 2010–2020 a celková výše přiznaných finančních dotací MV z Programu prevence kriminality na místní úrovni:

Rok	Počet obcí	Počet APK	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3 876 000,00 Kč
2011	16	104	3 423 000,00 Kč
2012	21	37	5 328 000,00 Kč
2013	38	90	13 360 000,00 Kč
2014	64	127	17 644 000,00 Kč
2015	58	175	22 656 000,00 Kč
2016	47	121	25 529 000,00 Kč
2017	37	92	20 928 000,00 Kč
2018	33	86	18 923 590,00 Kč
2019	40	112	25 389 508,44 Kč
2020	51	109	29 912 662,00 Kč

Vzhledem k mimořádným opatřením v souvislosti s nákazou koronaviru, probíhala během celého roku 2020 převážně konzultační činnost k obsahu, formě, organizačním a finančním standardům a k pravidlům

pro realizaci a poskytování podpory projektu APK v souladu se schválenou Metodikou výběru a činnosti APK.

Domovník-preventista

Projekt je přímou odpovědí na stávající potřeby obcí zvýšit bezpečnost a veřejný pořádek v domech a jejich bezprostředním okolí, posílit osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a nastolit systém opatření v rámci triády situační prevence kriminality: bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita.

Vytvořením nové pracovní pozice domovníka pomáhá řešit stávající neutěšenou situaci v oblasti správy bytového fondu obce, zejména v sociálně vyloučených lokalitách, a současně výrazně napomáhá zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v dané lokalitě tzv. „řízenou samosprávou“ domu. Občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách projekt ukazuje, že i v nich se může bydlet čistě, na vyšší sociální úrovni a bezpečně, a to za dodržování jasně definovaných pravidel chování. Projekt zároveň pomáhá řešit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Cílem projektu je zejména:

- definovat pracovní pozici domovníků v systému bezpečnosti a veřejného pořádku;
- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě obce všemi nájemníky;
- snížit stávající rizika vandalizmu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Základním předpokladem a podmínkou pro realizaci projektu a udělení dotace jsou:

- dům či domy jsou ve vlastnictví obce a domovník-preventista bydlí (bude bydlet) v těchto domech či dokonale zná lokalitu, kde bude projekt pilotován;
- obec vybírá domovníky standardním výběrovým řízením z více uchazečů a jeho následná profesní příprava;
- vytvoření podmínek pro částečné zaměstnání domovníků;

- součinnost s „okrskářem“ – strážníkem obecní policie a asistentem prevence kriminality v dané lokalitě – pokud tam působí;
- koordinace obsahu, postupu, vzdělávání, supervize a výstupů z pilotního projektu s odborem prevence kriminality.

V roce 2020 bylo z dotačního titulu „Program prevence kriminality na místní úrovni 2020“ podpořeno celkem 34 domovníků v 14 obcích v celkové podpoře ve výši 1 918 880 Kč.

V roce 2020 došlo v rámci Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK) k úpravám profesní kvalifikace „Správce objektu“ definováním konkrétních kritérií pro profesní kvalifikaci této pozice Domovník-preventista <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/spravce-objektu> ID 101053, která umožní osobám pocházejícím a žijícím v SVL nalézt své uplatnění na trhu práce, získat novou kvalifikaci, platnou po celé ČR a snadněji se začlenit mezi majoritu. Od 1. 9. 2016 realizoval OPK MV schválený preventivní projekt podporovaný z ESF OPZ s názvem „**Domovník-preventista, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci**“, registrační číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723. Příjemcem podpory je odbor prevence kriminality MV ČR s rozpočtem ve výši 25.505.307,36 Kč. Realizace projektu probíhala od 1. 9. 2016 a skončila 30. 10. 2020.

Projekt proběhl podle schváleného obsahu a harmonogramu (zaměstnávání 30 Domovníků-preventistů v 10 obcích, jejich vzdělání a supervize, výměna dobré praxe).

MV poskytovalo v průběhu roku 2020 celoroční metodickou pomoc pro obce realizující oba druhy projektů s důrazem na vzdělávání, průběžnou přípravu a supervize DP (včetně šíření výstupů a publicity projektu, zobecnění dobré praxe).

Projekt se celkově v zapojených pilotních obcích osvědčil, ve všech sledovaných parametrech došlo ke zlepšení. Namátkou lze jmenovat, že se zlepšila komunikace a vztahy mezi nájemníky, nájemníky a městem, zvýšil se veřejný pořádek a bezpečí, došlo ke zvýšení kvality bydlení, zlepšení schopnosti nájemníků řešit havarijní a krizové situace v domech. Zaměstnaní domovníci získali potřebné dovednosti a pracovní zkušenosti.

Byly vypracovány metodiky a příručky pro obce i dobrovolníky, které pomohou projekt dále rozvíjet a

věříme, že se stanou v městech a obcích takovou oporou, jakou již dnes tvoří jiný projekt MV – APK.

Podrobnější informace o projektu včetně všech výstupů (metodik, příruček, evaluace ad.) z něj lze nalézt na <http://www.mvcr.cz/clanek/domovnik-preventista.aspx>.

Domácí násilí

Na rok 2020 vyhlásilo MV dotační program Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nevládajícími agresí ve vztazích. Podpořeno bylo 8 projektů v celkové částce 2 miliony Kč. Cílem dotačního programu je zajištění prevence a eliminace domácího násilí spočívající v přímé práci s klientem formou terapeutických či resocializačních programů pro násilné osoby a osoby nevládající svoji agresí v mezilidských vztazích. Projekty se zabývají též přípravou systémového rámce programů pro práci s těmito osobami, ve vzdělávacích aktivitách dotčených subjektů a v propagaci a osvětě těchto aktivit. Cílem těchto aktivit je práce s násilnou osobou, ale současně i s celou rodinou (tedy i dětmi), která je chováním agresora dotčena, kdy mohou být narovnány vztahy v rodině a agresor má náhled na dopad svého chování. Násilné osoby se účastní programu buď na vlastní žádost nebo na základě rozhodnutí soudu či správního orgánu. Podpořeny byly organizace Diakonie ČCE - Středisko křesťanské pomoci v Praze, Centrum Locika, z.ú., Persefona, z.s., Respondeo, z.s., SKP-centrum, o.p.s., Spirála, Ústecký kraj, z.s., Theia - krizové centrum, o.p.s., Život 90, z.ú. Pro rok 2021 byl dotační program Prevence sociálně patologických jevů vyhlášen 26. 8. 2020 s termínem podávání žádostí do 30. 9. 2020.

Krizové a asistenční linky

V červenci 2015 schválil ministr vnitra návrh systémového řešení udržitelnosti evropských krizových či asistenčních linek 116 000 (pro pohřešované a ohrožené děti, jejich rodinu a blízké), 116 111 (asistenční linka pro děti) a 116 006 (linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí). V rámci schváleného řešení byl vytvořen dotační program pro nestátní neziskové organizace provozující výše uvedené linky. Alokovaná částka ve výši 2 000 000 Kč ročně je určena na financování telekomunikačních služeb a poplatků provozovatelů evropských krizových a asistenčních linek v ČR. Cílem tohoto dotačního programu je zabezpečit bezplatné volání dětí v krizi,

rodičů a příbuzných, kteří pohřešují své dítě či řeší rodičovské a jiné konflikty a problémy spojené s rodinou, a obětí trestných činů a domácího násilí na zmíněné krizové linky. Zajištění bezplatného volání je službou české veřejnosti a je ve veřejném zájmu. Jedná se o jednoznačnou garanci státu, který svým občanům v obtížných životních situacích zajistí dostupnost potřebných služeb.

V roce 2020 byly Krizové a asistenční linky v ČR podpořeny částkou 2 000 000 Kč a byly využívány (hovory, e-maily, chaty, kontakty) následovně:

- Linka 116 111 (Linka bezpečí) měla přibližně 70 000 klientů.
- Linka 116 000 (Linka pro rodinu a školu) měla přibližně 3 500 klientů.
- Linka 116 006 (Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí) měla přibližně 8 500 klientů.

Pro rok 2021 byla dne 26. srpna 2020 vyhlášena výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace v rámci dotačního programu pro nestátní neziskové organizace provozující evropské krizové či asistenční linky 116 000, 116 111 a 116 006 v ČR s termínem podávání žádostí do 30. 9. 2020.

Bezpečná lokalita – Bezpečná země

Program Bezpečná lokalita je zaměřený zejména na prevenci majetkové kriminality. Obsahem celého programu je integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit.

Cílem projektu Bezpečná země je vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů, podpořit řemeslnou činnost. K obsahu projektu patří zejména vysvětlit a ukázat veřejnosti jak správně a účinně zabezpečit svůj byt, dům, majetek; vysvětlit a ukázat, jak rozpoznat skutečné prvky tvorby bezpečnosti a jejich správné kombinace v reálném životě. Snaží se propojit teoretickou část výkladu prevence kriminality s praktickou částí a zkušenostmi Cechu mechanických zámkových systémů ČR jako člena Poradního sboru pro situační prevenci kriminality MV a autora projektu. Záštitu projektu dalo MV ČR, odbor prevence kriminality.

Na základě průběžného mapování bezpečnostní situace a pocitu bezpečí občanů byly v roce 2020 definovány a realizovány aktuální priority a cíle v oblasti situační prevence kriminality.

Probíhala součinnost s odbornou a laickou veřejností s důrazem na posilování osobní zodpovědnosti občanů

za svou bezpečnost a ochranu majetku zejména na všech prezentačních akcích resortu.

V roce 2020 pokračoval rozvoj osvědčených aktivit a spolupráce s partnery; bylo připraveno několik desítek odborných seminářů a konferencí, veletržních a výstavních aktivit z oboru ochrany majetku a osob. Mělo být uspořádáno více než 30 seminářů či konferencí na úrovni obcí či krajů k problematikám forenzní identifikační značení, kamerové systémy, mechanické zábranné prostředky, bezpečné bydlení či elektronické zabezpečení. Bohužel se, na základě, již výše popisovaného stavu v souvislosti s covid 19 v roce 2020 v ČR, nakonec uskutečnilo pouze 5 takovýchto akcí za účasti cca 600 osob.

Cech mechanických a zámkových systémů (člen Poradního sboru) zpracoval další katalog doporučených certifikovaných výrobků v rámci projektu Bezpečná země. Obsah katalogu představuje též nový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“.

Ve spolupráci s jednotlivými subjekty Poradního sboru a s Asociací bezpečná škola a s ÚNMZ pokračovala úspěšná aplikace do bezpečnostní praxe nové normy ČSN 73 4400 k zabezpečení škol a školských zařízení.

Přes přísná hygienická opatření se podařilo uskutečnit zastoupení resortu na mezinárodním veletrhu For Arch 2020. Záštitu nad veletrhem opětovně převzal ministr vnitra a policejní prezident. Odborníci z MV a Policie ČR a z Cechu mechanických zámkových systémů se veletrhu aktivně zúčastnili a návštěvníkům předávali informace a rady z oblasti ochrany majetku a osob.

Byly připravovány relevantní preventivně-informační výstupy s cílem informovat širokou odbornou i laickou veřejnost o legálních způsobech a možnostech ochrany osob a majetku, včetně bezpečnosti tzv. měkkých cílů (mj. školských či zdravotnických zařízení, prostředků a shromaždišť veřejné dopravy, kulturních a náboženských objektů ad.).

Projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“

Již v roce 2018 se začal realizovat celorepublikový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“, který představuje souhrn preventivních opatření při ochraně domů, bytů a rekreačních objektů proti vloupání.

Projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“ představuje souhrn preventivních opatření při ochraně domů, bytů a rekreačních objektů proti vloupání. Má za cíl v co nejširším měřítku informovat veřejnost o všech možnostech a způsobech řešení

zabezpečení prostřednictvím mechanických zábranných a zámkových systémů. Nabízí návod, jak správně postupovat a čeho se vyvarovat při výběru zabezpečovacích komponent a jak vytvořit co nejefektivnějším způsobem skutečně účinnou ochranu majetku.

Projekt připravili odbor tisku a prevence a Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR ve spolupráci s OPK MV. Spolupracujícími subjekty jsou Pražské arcibiskupství, Českomoravská myslivecká jednota, Cech mechanických zámkových systémů, vzdělávací zařízení Policie ČR Pardubice a další partneři podílející se zejména na propagaci projektu (ČRo Regina DAB Praha, rádio Dechovka, apod.).

Projekt byl iniciován potřebou **informovat veřejnost v nových trendech vloupání do obydlí**, které se objevily v okolních sousedních státech, a nově již překročily i hranice ČR. Projekt je proto koncipován jako souhrnné opatření v činnosti PČR a osvěty obyvatel ČR o nových účinných způsobech ochrany majetku, o technickém a elektronickém zabezpečení a jeho vhodné kombinaci. Jeho cílem je snížit nápad majetkové trestné činnosti v případech odcizení např. legálně držných, zejména loveckých, střelných zbraní, krádeže zahradního vybavení, součástí a doplňků bytů a domů, cenností apod.

Hlavními nástroji projektu jsou **mobilní aplikace** pro občany „Zabezpečte se“ se základními informacemi a návody pro zabezpečení majetku, rozhlasové spoty určené do médií, ale i do rozhlasů obcí a měst a video spoty. Dále **tištěné i audio výstupy** v periodikách církve a Českomoravské myslivecké jednoty a účast na pravidelných setkáních, včetně úzké spolupráce s představiteli spolupracujících subjektů. Nedílnou součástí projektu jsou také semináře pro specialisty, vzdělávání a instruování myslivecké stráže, účast preventistů na krajských a obecních jednáních občanů s orgány územních samospráv, realizace kontrolních a bezpečnostních akcí apod.

V roce 2018 se začal realizovat nový celorepublikový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“; v roce 2019 projekt pokračoval svou další etapou č. II. Aktivity byly rozšířeny o oblast mechatroniky a trezorů včetně doplnění a úpravy mobilní aplikace a v roce 2020 byly podniknuty přípravné práce na dalším rozšíření mobilní aplikace

o etapu III. elektronického zabezpečení. Vzhledem k situaci v roce 2020 – vyhlášení Nouzového stavu a pandemie Coronaviru se nepodařilo vše do konce roku 2020 úspěšně dokončit, III. etapa by měla být zprovozněna v průběhu prvního pololetí roku 2021.

Evropský den proti vloupání

Evropská unie, respektive Evropská síť prevence kriminality (EUCPN), se nechala inspirovat v Belgii, kde má „den proti vloupání“ dlouholetou tradici a celkem logicky bývá využíván k intenzivnímu preventivnímu působení na veřejnost. EUCPN, jejímž členem Česká republika je už od svého vstupu do EU, naplánovala **Evropský den proti vloupání na 17. červen 2020**. V rámci této akce organizátoři zmapovali situaci v oblasti prevence vloupání na všech úrovních a zapojili všechny iniciativy bez ohledu na to, zda se konají právě v den proti vloupání, v jiném termínu nebo celoročně.

I přes přísná hygienická a protiepidemická opatření se podařilo v létě 2020 uspořádat kampaň k zabezpečení majetku – v rámci Evropského dne proti vloupání (17.6) a v rámci největšího stavebního veletrhu v ČR FOR ARCH (září 2020). Bylo tak možné bezprostředně občanům předávat informace k zabezpečení majetku a prevenci proti vloupání (domů, bytů, sklepů, chat atd.).

Uskutečněné preventivní aktivity, např.:

- velmi aktivní práce a využití formátu www.stopvloupani.cz
- vzájemné prolinkování webů www.stopvloupani.cz s oficiálními weby MV a Policie ČR www.mvcr.cz www.prevencekriminality.cz www.policiecr.cz
- 2 přímé vstupy do on-line pořadu televize NOVA Snídaně, natočeny rozhovory pro televize ČT i PRIMA, přímý vstup do ČRo Radiožurnálu
- přímé poradenství pro občany v nákupním středisku Galerie Butovice
- vše ve složení zástupců MV, Policie ČR a CMZS
- v rámci celé ČR uspořádáno minimálně 10 místních aktivit k projektu
- minimálně 10 PR výstupů k projektu v médiích
- poradenské středisko – expozice na mezinárodním stavebním veletrhu For Arch 2020 včetně zorganizování 1 doprovodného odborného semináře
- partnerská spolupráce MV, P ČR s nestátními organizacemi, které působí v oblasti ochrany majetku a osob v ČR
- informování o projektu na plenárním zasedání TC 325 v Praze
- distribuce několika Newsletterů k dané problematice
- vytištění a distribuce připraveného společného letáku k projektu v nákladu 100 000 kusů do všech míst ČR.

Projekt byl hlavní prioritou v oblasti situační prevence pro MV a Policie ČR i v roce 2020.

Evropský den proti vloupání je součástí politického cyklu EU: „European multidisciplinary platform against criminal threats – EMPACT“. Europol v rámci EMPACT definuje devět prioritních oblastí, pro které vypracovává strategické plány, projekty a operace. Kampaň k vloupání je vytvářena pro prioritní oblast organizované majetkové kriminality.

Dotační program SUZ

V roce 2017 byla MV zahájena realizace dotačního programu „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019“, který reagoval na zhoršení bezpečnostní situace a zhoršení pocitu bezpečí v obcích, kde jsou v provozu zařízení Správy uprchlických zařízení MV v souvislosti s možnou migrační vlnou.

Na program jsou vyčleněny státní finanční prostředky ve výši 20 000 000 Kč.

V roce 2020 byla realizace Programu prodloužena až do konce roku 2021.

Adekvátně bylo reagováno na migrační situaci a za pomoci příslušných nástrojů prevence kriminality bylo dosaženo přijatelných řešení v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.

Nový program umožnil obcím větší zapojení do realizace aktivit a projektů prevence kriminality v souladu se Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020.

MV zajistilo pomoc žadatelům po formální i věcné stránce s předložením kvalitních projektů.

Podpořeny byly zejména nové či rozšíření stávajících městských kamerových dohlížecích systémů a budování osvětlení v rizikových místech obcí.

Realizovaný investiční dotační program prevence kriminality „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019 resp. až 2021“.

V rámci Programu již bylo v I. kole schváleno přidělení finančních prostředků ve výši 10 626 318,33 Kč na podporu investičních projektů v 5 obcích, ve II. kole bylo podpořeno celkem 5 projektů ve 4 obcích dotacemi v celkové částce 3 652 308 Kč. Výzva pro III. kolo byla zveřejněna dne 14. srpna 2019 pro 2 obce s celkovou alokací 4 721 373,60 Kč. Tyto projekty obce realizovaly v roce 2020.

Během celého roku 2020 byly realizovány konzultace a podpora všem žadatelům. V roce 2020 již byly ukončeny realizace všech schválených projektů v rámci

tohoto dotačního programu, s výjimkou obce Bělá pod Bezdězem (zde bude realizace ukončena v roce 2021).

Účelem je potřeba reagovat na migrační situaci a za pomoci příslušných nástrojů uvedených v usnesení vlády č. 574/2015 dosáhnout přijatelných řešení této situace. Popisovaný účel je v tomto dotačním investičním Programu doplněn o zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku a prevenci kriminality v dotčených obcích, kde jsou lokace zařízení SUZ.

Projekty jsou zaměřeny na snižování kriminality, na eliminaci kriminálně rizikových jevů, na omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, na zvyšování rizika pro pachatele. Plní významnou motivační a iniciační roli při rozvoji systému prevence kriminality na lokální úrovni a přispívají tak ke zvyšování pocitu bezpečí občanů. Příjemcem dotace je žadatel, kterým je obec.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty), tedy akce na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku v rozsahu:

- kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- zabezpečovací a vyhodnocovací soubory,
- mobilní policejní služebny,
- osvětlení rizikových míst.

Dotační program průmyslové zóny

Od roku 2017 je realizován program **Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou** na základě usnesení vlády č. 469/2017. Dotační titul má podle usnesení vlády pro 3 dotčené obce poskytovat dotaci ve výši max. 38 400 000 Kč.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty) v rozsahu:

- a) kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- b) osvětlení rizikových míst.

V průběhu roku 2018 obec Rychnov nad Kněžnou zrealizovala dva své investiční projekty schválené v roce 2018.

Obce Kvasiny a Solnice v průběhu roku 2019 odstoupily od započatých investičních procesů s tím, že vnesly daleko vyšší finanční požadavky, než byly schváleny v usnesení vlády a alokovány pro I. dotační kolo (nadpožadavky ve výši 21,8 mil. Kč). Po celý rok 2019

byly hledány chybějící finanční nadpožadavky, jak v rozpočtu MV, tak i rozpočtu MF. Finanční prostředky se bohužel nenašly. Na sklonku roku 2019 bylo tedy na základě požadavků obcí Kvasiny a Solnice vyhlášeno II. kolo dotací na průmyslové zóny pro zbývající 2 obce. MV navíc poskytlo do II. dotačního kola celkově 1 000 000 Kč, a to z nevyužitých vlastních finančních prostředků z dotačního programu prevence kriminality pro obce, na jejichž území se nachází zařízení SUZ.

V rámci vyhlášení II. kola programu předložili obce do konce ledna 2020 žádosti o přidělení dotace na 5 projektů. Projekty byly posouzeny a byla schválena dotace v celkové výši 31 600 000 Kč s termínem dokončení a předložení podkladů k závěrečnému vyhodnocení do konce června 2021.

Pozn.: Obce Kvasiny a Solnice rovněž požádaly o dotaci v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni 2020. Na dva přeložené projekty byla schválena dotace v celkové výši 1 300 000 Kč, a to na projekty „Kvasiny – Rekonstrukce veřejného osvětlení“ (dotace ve výši 650 000 Kč) a „Solnice – Rekonstrukce veřejného osvětlení – II. etapa“ (dotace ve výši 650 000 Kč). Projekty budou rovněž dokončeny v průběhu roku 2021.

Prevence korupčního jednání

Na základě rozhodnutí vlády z roku 2019 o převodu gesce z MV vyhlásilo v roce 2020 dotační program „Prevence korupčního jednání“ nově MS. V rámci tohoto dotačního programu jsou dlouhodobě podporovány projekty nestátních neziskových organizací zabývajících se poskytováním bezplatného právního protikorupčního poradenství, seznamováním veřejnosti s charakterem, riziky a projevy korupce a posilováním odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám. V roce 2020 bylo schváleno celkem 7 návrhů na přidělení dotace v úhrnné výši 4 mil. Kč.

Projekt Mapy budoucnosti II

Projekt Mapy budoucnosti II – využití prostorových dat pro vytvoření a pilotní ověření nástrojů a postupů pro analýzu a predikci kriminality za účelem jejího předcházení a potírání – registrační číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0010253 byl zahájen 1. 3. 2019 a jeho realizace je plánována do února 2022. Realizace projektu probíhá za úzké spolupráce MV ČR a PP ČR.

Cílem projektu je optimalizovat a zefektivnit procesy a postupy v Policii ČR v oblastech:

1. kvalitní a efektivní mapování, analýzy a predikce kriminality,

2. sdílení dat a informací mezi Policií ČR a obcemi (resp. obecními policiemi),
3. zveřejňování informací o vybraných druzích kriminality veřejnosti ve formě map kriminality a zvýšit kompetence pracovníků Policie ČR.

V projektu došlo na jeho začátku k mírnému zpoždění a objevila se potřeba některých změn v plánované realizaci. Proto bylo požádáno o změnu projektu, která byla v březnu 2020 schválena. Jednalo se především o prodloužení termínu realizace projektu do 28. 2. 2022 (a s tím související posuny či prodloužení klíčových aktivit) a o změnu některých plánovaných veřejných zakázek a posun finančních milníků. V roce 2020 byla připravena funkcionalita pro predikci pro

použití pouze v rámci Policie ČR a v červnu byla spuštěna na vnitřních sítích Policie ČR. Od 1. 12. 2020 došlo ke zpřístupnění map kriminality pro obce pilotním obcím a zveřejnění map kriminality pro veřejnost na internetu pro celou ČR (<https://kriminalita.policie.cz>). Konečná podoba pak bude k dispozici po ukončení projektu a evaluaci (pilotní provoz dle aktuálního harmonogramu do 30. 11. 2021, ukončení projektu do 31. 8. 2022).

3.4.6 Prevence kriminality na úrovni Policie ČR

Preventivní činnost byla pro rok 2020 směřována v souladu s prioritami Policejního prezidia ČR zejména do třech základních oblastí. Do oblasti **bezpečné dopravy**, kde si klade za cíl zvyšovat osobní zodpovědnost jednotlivých účastníků silničního provozu při využití různých forem komunikace. Cílovým skupinám byly předávány podstatné informace, které jsou způsobilé ke snižování počtu dopravních nehod a jejich následků. Druhou prioritou zůstala i v roce 2020 oblast **zneužívání návykových látek** a souvisejících sociálně-patologických jevů. Epidemiologická situace poukázala na ztížené možnosti využití stávajícího preventivního programu *To je zákon, kámo* úzce propojeného s projektem protidrogového vlaku *Revolution Train* v lokalitách mimo obslužnost vlaku a také pro potřeby online preventivního působení distančními formami. Proto byl rok 2020 věnován přípravě zadávací dokumentace veřejné zakázky na tvorbu nového jednotného preventivního projektu, který by eliminoval zmíněné nedostatky. Třetí prioritou byla oblast **kybernetické bezpečnosti**, která se v roce 2020 projevila jako velmi významná. Vzhledem k epidemiologické situaci se mnoho činností běžného života přesunulo do virtuálního prostředí a bylo nutno se zaměřit na nové hrozby.

V souladu s dlouhodobým záměrem policejního prezidenta posilovat oblast prevence došlo v roce 2020 k významnému posílení postavení a významu policejních preventistů. Dne 21. 12. 2020 vláda projednala a schválila změnu nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech. Tato změna po dlouhých letech pevně zakotvila funkci policejního preventisty v katalogu činností a vymezila mu tak jasně definovaný prostor pro výkon jeho práce. V souvislosti s touto změnou může v podmínkách Policie ČR nastat

očekávaná a připravovaná profesionalizace pracovníků prevence.

Na tyto změny také navazuje transformace vzdělávání. Ve spolupráci s Útvarem policejního vzdělávání a služební přípravy je připravován specializační kurz pro policejní preventisty. Kurz bude zaměřen zejména na profesionální osvětu a předávání preventivních doporučení široké veřejnosti, dále na právní aspekty ochrany osobních údajů v souvislosti s pořizováním audiovizuálních záznamů při preventivní činnosti, nákupy materiálu a služeb pro preventivní činnost, tvorbu preventivních projektů a zajišťování finančních prostředků k jejich realizaci.

V roce 2020 byl vzhledem k epidemiologické situaci v souvislosti s onemocněním covid-19 postaven výkon tradiční policejní prevence před nelehkou výzvou. Kontaktní forma preventivní činnosti byla vlivem epidemiologických opatření prakticky nemožná. Aktivita preventistů se proto přesunuly do komunikační podoby přes média, orgány územních samospráv a do online prostředí. Preventisté také participovali na zajišťování potřeb jednotlivých krajských ředitelství policie při plnění aktuálních úkolů v souvislosti se zabezpečením ochranných pomůcek, péče o kolegy v karanténě, aktivní zapojení do trasování apod.

Preventivní koncept **Tvoje cesta** nabízí návody a cesty pro ty, kterým není vlastní bezpečí lhostejné. Zahrnuje podsekcce **Tvoje cesta online** – zaměřená na digitální bezpečnost a také na finanční gramotnost, **Tvoje cesta v dopravě** – zaměřená na prevenci v silničním provozu (jedná se o stěžejní bod policejní prevence v dopravě, zejména do doby, než se podaří ukotvit dopravní výchovu jako povinnou součást školních vzdělávacích programů - předpoklad v roce 2025) a **Tvoje cesta načisto** – zaměřená na primární protidrogovou

prevenci, jejímž základem je návazný program *To je zákon, kámo* projektu protidrogového vlaku *Revolution Train*. V souvislosti s uzavřením škol se témata většinou přenesla do online prostředí.

V roce 2020 byly s ohledem na možnosti mj. realizovány následující preventivní aktivity s celorepublikovým přesahem. Všechny preventivní aktivity jsou medializovány.

1. Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům - projekt zaměřený na prevenci majetkové trestné činnosti s důrazem na zabezpečení domů, bytů a rekreačních objektů, který byl realizován i v roce 2020. Je plánováno rozšíření aplikace *Zabezpečte se*

o problematiku elektronických zabezpečovacích systémů a kamerových systémů.

2. Návazný program To je zákon, kámo protidrogového vlaku Revolution Train - projekt zaměřený na zvyšování právního vědomí v oblasti závislostí. Cílové skupiny, které prošly programem se následně v období 1 až 3 měsíců setkávají s policejním preventistou, který je provede návazným programem v délce trvání 2 až 3 hodin.

3. Zebra se za Tebe nerozhlédne!

V roce 2020 pokračoval dlouholetý projekt, který je realizován již od roku 2007, zaměřený na chodce a další účastníky silničního provozu (děti a školní mládež). Opět byly v září do vytipovaných škol distribuovány výukové materiály, které jsou zároveň plně k dispozici ke stažení na webových stránkách www.policie.cz.

4. Pomněnkový den - projekt zaměřený na pátrání po pohřešovaných dětech. Jedná se o letitou informační kampaň navázanou na Mezinárodní den pohřešovaných dětí, tzv. Pomněnkový den. V rámci aktivit pátrání po osobách byla v roce 2020 rozšířena cílová skupina i o seniory. I v jejich případech se policisté často obrací na veřejnost s žádostí o pomoc při pátrání po pohřešovaném seniorovi. Problematika byla komunikována s veřejností cestou sociálních sítí a při kontaktní prevenci se seniory samotnými. Byl vytvořen videospot na toto téma a letáky s informacemi pro zodpovědnou přípravu na výlet do přírody. Jako symbol projektu cíleného na seniory byly veřejnosti distribuovány píšťalky, kterými lze v případě nouze také přivolat pomoc.

5. Začneme spolu aneb kolama dolů - projekt zaměřený na motocyklisty a jejich bezpečné řízení a zvládání krizových situací v silničním provozu. V roce 2020 nemohl být tento projekt z důvodu epidemiologické situace realizován obvyklým způsobem. Jako alternativa společných setkání byla pro řidiče motocyklů vytvořena série videospotů cílených

na technický stav motocyklu, bezpečí řidiče motocyklu i techniku jízdy. Video návody *Kolama dolů* jsou k dispozici na kanálu Youtube Policie ČR.

6. ROADPOL Safety Days - Roadpol, organizace sdružující dopravní policie členských států, která nahradila dosavadní organizaci Tispol, vyhlásila v rámci loňského Evropského týdne mobility (16. - 22. září 2020) *Dny bezpečnosti*, které se zaměřovaly celkově na bezpečnost na pozemních komunikacích a osvětu všech účastníků silničního provozu. Policie ČR se v roce 2020 do projektu zapojila osvětou zejména zahraničních řidičů. Při preventivních kontrolách byly zejména v příhraničních oblastech distribuovány letáky se základy pravidel provozu na pozemních komunikacích platných v ČR, jejichž neznalost se stává příčinou dopravních nehod. Letáky byly připraveny v několika jazykových mutacích - v českém, anglickém, německém a polském jazyce.

7. Bezpečně u vody - preventivní projekt cílený na bezpečí provozu na vodních plochách a i na bezpečí osob a majetku v okolí vodních ploch. Kromě preventivních kontrol dodržování pravidel provozu plavidel upozorňovali policisté na riziko majetkové trestné činnosti, ke které často dochází při koupání nebo rekreačních pobytech u vodních ploch, ale také na důležité zásady osobního bezpečí při koupání a provozování vodních sportů. Pro propagaci projektu byl vytvořen informační leták a propagační předměty.

8. Kraje pro bezpečný internet - Projekt Rady Asociace krajů ČR a Policie ČR zaměřený na působení v oblasti prevence kybernetické bezpečnosti za účelem minimalizace nebezpečí souvisejícího s užíváním informačních a komunikačních technologií se zaměřením zejména na žáky základních a středních škol, dále pedagogy, sociální pracovníky, policisty, rodiče a seniory v rámci celé ČR. V roce 2020 pokračovala součinnost koordinátorů prevence Policie ČR s koordinátory tohoto projektu v rámci jednotlivých krajů. Výstupy projektu jsou průběžně medializovány. S ohledem na epidemiologickou situaci a přenesení velkého množství běžné činnosti do online prostředí je spolupráce v této oblasti prevence více než žádoucí a prospěšná. Jednotlivé subjekty sdílí užitečné informace a zpřístupňují je tak širší veřejnosti.

9. Projekt Bright sky CZ – projekt iniciovaný nadací Vodafone se zaměřením na problematiku domácího násilí. Projektu je průběžně poskytována podpora, aby tento celospolečenský problém byl neustále připomínán široké veřejnosti a poskytoval tak možnosti ochrany pro oběti domácího násilí. Policie ČR poskytla v roce 2020 projektu mediální podporu a odborné poradenství pro uživatele aplikace.

3.4.7 Informační systém sociálně-právní ochrany dětí (IS SPOD)

V průběhu roku 2020 byla v návaznosti na dřívější věcné vymezení obsahu IS SPOD řešena nadále realizace IT zajištění systému.

Mimo elektronizace systému sociálně-právní ochrany dětí probíhaly i další aktivity zaměřené na prevenci a na práci s dětmi ohroženými v oblasti bezpečí. V rámci MPSV byla vytvořena mezioborová Pracovní skupina primární prevence na podporu rodin. Jejím cílem je mimo jiné vymezit služby primární prevence a nastavit podmínky jejich systémového ukotvení. Prevence a včasná identifikace ohrožených dětí byla dále v roce 2020 posílena metodickou činností MPSV, se zaměřením na oblast kurately pro děti a mládež (zejm.

téma dětí a mladistvých v konfliktu se zákonem), kyberbezpečnost (ve spolupráci s NÚKIB), téma domácího násilí (obecně i specificky z hlediska dopadů omezujících opatření v souvislosti s nouzovým stavem) a připravovány jsou další metodické texty (oblast CAN, trestního řízení apod.).

V rámci projektu Podpora systémových změn v oblasti péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v České republice dochází ke konzultacím několika tisíc individuálních plánů ochrany dítěte (IPOD) dětí umístěných v ústavní výchově, včetně dětí s nařízenou ochrannou výchovou.

3.4.8 Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti primární prevence rizikového chování

Na základě závěrů Mezirezortní expertní pracovní skupiny pro bezpečnostní témata, která byla zřízena na základě usnesení vlády č. 147/2017 pod vedením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), prostřednictvím kterých byla navržena opatření ke zlepšení celkové situace v oblasti výuky bezpečnostních témat, byla do některých vysokoškolských pedagogických studijních programů (PedF UK a dalších) implementována povinná část zabývající se bezpečnostními opatřeními. Na PedF UK byla vytvořena nová skripta s uvedenou problematikou pro studenty pedagogických oborů. Tyto dvě aktivity byly zajištěny pro podporu výuky bezpečnostních témat pro budoucí pedagogické pracovníky, a to i na ostatních vysokých školách poskytujících vysokoškolskou přípravu budoucích učitelů. Byla také zahájena příprava revizí rámcových vzdělávacích programů pro předškolní, základní a střední vzdělávání se záměrem podstatným způsobem podpořit a rozšířit obsah vzdělávání týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví.

V roce 2020 byla nově připravena příloha k tématu psychická krize/duševní onemocnění k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28). Příloha metodického doporučení cílí zejména na problematiku žáků staršího školního věku a dospívající, a to proto, že se jedná o vývojové období v životě člověka, které je samo o sobě náročné, a navíc je typické pro častý výskyt psychických krizí, v některých případech také pro rozvoj vážných duševních onemocnění. Psychické potíže a duševní onemocnění předškolních dětí a mladších školních žáků nejsou o nic

méně důležité a měl by jim být věnován stejně významný odborný prostor, nicméně toto období nese svá specifika, jež si zaslouží vlastní pozornost. Materiál je určen všem pedagogickým pracovníkům základních a středních škol a bude užitečným nástrojem také týmů školních poradenských pracovišť (metodici prevence, výchovní poradci, školní psychologové, speciální pedagogové, sociální pedagogové). Dále je určena pedagogickým pracovníkům školských poradenských zařízení. Obsahuje také teoretický základ, který by měl být oporou těm pedagogům, kteří se s daným tématem setkávají poprvé.

V roce 2020 byla vyhlášena a realizována Výzva na poskytování aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních v období 2019 – 2021 pro rok 2020. Výzva na poskytování aktivit v oblasti prevence rizikového chování obsahovala 3 moduly:

- projekty individuální – Modul A – Projekty škol a školských zařízení
- projekty individuální – Modul B – Projekty ostatních organizací
- projekty krajské

Na Výzvu byla vyčleněno 11 829 000 Kč s alokovanými částkami pro modul A – 1 629 000 Kč, modul B – 6 000 000 Kč a modul C – 4 200 000 Kč.

V souvislosti s výskytem pandemie SARS-CoV-2 na území České republiky, MŠMT metodicky vedlo kraje a hlavní město Prahu, v rámci procesu zajišťování vykonávání péče o děti ve věku od 3 do 10 let těch zákonných zástupců, jež byli uvedeni v krizovém

opatření vlády o učení pověření škol k zajištění péče o děti pracovníků IZS a dalších.

3.5 VĚZEŇSTVÍ

Vězeňská služba ČR ve smyslu zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci ČR, ve znění pozdějších předpisů, spravuje a střeží vazební věznice, věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence (dále jen „věznice“). Po linii justiční strážce zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a MS (dále jen „justiční objekt“).

Bezpečnostní systém Vězeňské služby ČR je tvořen vnější a vnitřní bezpečností

1. Vnější bezpečnost se rozumí zajištění účinného střežení obvodů, vstupů a vjezdů z pohledu jejich možného překonání a následného útěku vězňených osob, zamezení průniku nepovolených předmětů do věznic a justičních objektů a zajištění bezpečného provádění všech druhů eskort vězňených osob. Součástí jsou bezpečnostní opatření proti možnému ohrožení

z vnějšku, kdy mezi základní prvky vnější bezpečnosti patří dostatečně technicky vybavené vstupy a vjezdy do těchto objektů. Při rekonstrukcích a při výstavbě nových objektů se na základě poznatků z praxe systém perimetrického střežení doplňuje dalšími stavebními a technickými prvky.

2. Vnitřní bezpečnost se rozumí technická a organizační opatření realizovaná a uplatňovaná uvnitř jednotlivých věznic a justičních objektů. Kromě technických prvků, jako je vnitřní zabezpečovací signalizace, kamerový systém, komunikační prostředky, detekční zařízení, apod., se jedná zejména o požadavek na uplatňování zásad dynamické bezpečnosti a v případě věznic aktivní tvorba pozitivního sociálního klimatu uvnitř objektů.

Dynamická bezpečnost je chápána jako vyvážený poměr mezi přiměřenou náročností při vyžadování kázně a požadavku na dodržování vnitřního řádu věznic a současným pochopením potřeb vězňených osob. Dynamická bezpečnost je výrazem vysoké profesionality, směřuje ke snižování napětí a je účinnou prevencí mimořádných událostí. Otázka vnitřní bezpečnosti je záležitostí všech zaměstnanců VS ČR.

V roce 2020 byla situace v oblasti zajištění bezpečnosti ve věznicích, bezpečnosti a veřejného pořádku v justičních objektech ovlivněna především:

- V roce 2020 Vězeňská služba České republiky (dále jen „Vězeňská služba“), stejně jako celá Česká republika, čelila a nadále čelí pandemii Koronaviru

SARS-CoV-2, který způsobuje respirační onemocnění covid-19. V této souvislosti a na základě nových zkušeností získaných při řešení eliminace možného zavlčení přenosného respiračního onemocnění do jednotlivých subjektů spravovaných Vězeňskou službou, byl aktualizován Operační plán Vězeňské služby „Epidemie nakažlivé choroby“.

- V souvislosti s vyhlášeným krizovým stavem byla rovněž zintenzivněna spolupráce se Správou státních hmotných rezerv (dále jen „SSHR“) a odborem bezpečnosti a krizového řízení Ministerstva spravedlnosti ČR. Ze strany SSHR bylo realizováno školení příslušníků odboru vězeňské a justiční strážce z informačních systémů ARGIS a KRIZKOM využívaných při plánování a následném poskytování nezbytných dodávek po vyhlášení krizových stavů všech stupňů.
- Nedostatkem finančních prostředků na modernizaci střežených objektů, instalaci moderních technických bezpečnostních prvků a údržbu stávajícího majetku Vězeňské služby. Přesto se podařilo v první polovině roku 2020 dokončit první a následně i druhou etapu výstavby ohradní zdi ve Věznici Heřmanice. Dne 10. 7. 2020 byla rovněž dokončena rekonstrukce vnitřního oplocení zakázaného pásma Věznice Bělušice a následně byla zrušena generálním ředitelem Vězeňské služby udělená výjimka pro výšku ohrazení a oplocení - stav je nyní v souladu s nařízením generálního ředitele Vězeňské služby č. 33/2019 o vězeňské a justiční strážci, ve znění nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 17/2020.
- Nepříznivou personální situací na odděleních vězeňské strážce. V personální oblasti vězeňské strážce se dlouhodobě nedaří naplňovat systemizovaná služební místa v některých organizačních jednotkách. Jedná se zejména o služební působišť v Praze a také v regionech, kde jsou věznice umístěny v blízkosti průmyslových zón s vysokou konkurencí na trhu pracovních míst. Bylo proto nezbytné také v roce 2020 převelovat příslušníky z ostatních organizačních jednotek do Vazební věznice Praha – Ruzyně, Věznice Valdice a Věznice Vinařice, za účelem zajištění plnění požadovaných úkolů.

- Po linii justiční stráže byla personální situace, stejně jako v roce předchozím, nejméně uspokojivá v obou pražských oblastech.
- vysokým počtem vězňených osob.

PŘEZBROJENÍ SLUŽEBNÍCH ZBRANÍ

- V roce 2020 bylo v rámci plánovaného přezbrojení služebních zbraní, konkrétně se jednalo o samopaly CZ Scorpion EVO 3 A1, kterými došlo k nahrazení zastaralých a opotřebovaných samopalů vzor 61. K do vyčerpání rámcové smlouvy bylo pořízeno dalších 139 kusů této zbraně. Vězeňská služba v současné době disponuje celkem 2 639 kusy těchto samopalů, které byly dodány v osmi etapách.
- Dokoupení dalších kusů EVO 3 A1 má přímou souvislost se stažením brokovnic z výkonu služby v jednotlivých věznicích v prosinci 2020 s tím, že uvedená zbraň bude nahrazena právě tímto samopalem. Stav všech brokovnic bude v průběhu roku 2021 posouzen znalcem v oboru zbraní. Použitelné brokovnice budou po případné drobné

opravě vráceny zpět do věznic a budou využity v rámci jednotky pro zákrok pod jednotným velením s neletálním střelivem. Následně dojde k přerozdělení zbývajících samopalů EVO 3 A1 do jednotlivých věznic.

- V návaznosti na končící dobu expirace u téměř ½ balistických přileb (118 ks) používaných při výkonu služby - tedy záruky, že přilba poskytuje odpovídající balistickou ochranu, bylo schváleno a realizováno přerozdělení zbylých balistických přileb do celkem 16 věznic tak, aby mohly být v každém regionu zajištěny eskorty s nebezpečnými osobami.

SITUACE V OBLASTI ZNEUŽÍVÁNÍ A NÁLEZŮ NÁVYKOVÝCH LÁTEK VE VS V ROCE 2020

Také v roce 2020 zůstal pro Vězeňskou službu i nadále vážným bezpečnostním rizikem vysoký počet vězňených osob zneužívajících návykové látky. Přehled a porovnání nálezů a zneužití OPL v letech 2019 a 2020 je uvedeno v tabulce níže.

počet případů	nález OPL					zneužití OPL		
	celkem	mimo prostory s přístupem vězňených osob	v prostoru s přístupem vězňených osob	z celkového počtu u vězňených osob	z celkového počtu v korespondenci	celkem	obviněnou osobou	odsouzenou osobou
Rok 2019	143	30	113	55	24	1 489	43	1 446
Rok 2020	133	54	79	48	47	1079	52	1 027
2019/2020	93 %					72%		

Nedílnou součástí v zamezení kontaktu vězňených osob s omamnými a psychotropními látkami je využívání speciálně vycvičených služebních psů, kteří v roce 2020 zaznamenali 12 nálezů návykových látek. Dále bylo v 18 případech po nálezu látky (pravděpodobně OPL) třetí osobou provedeno ověření nálezu služebním psem kategorie protidrogový - dosud vyhodnocen (OKTE) pozitivní výsledkem na přítomnosti OPL v 5 případech.

V návaznosti na schválenou Koncepti vězeňství do roku 2025 a na základě vyhodnocení pilotního projektu testování ručního Rammanova spektrometru typu „TruNarc“, určeného k identifikaci narkotik, byly v září 2020 ve spolupráci s VŠCHT Praha testovány další dva přístroje. V prvním případě se jednalo o přístroj Gemini, který pracuje na stejné bázi jako TruNarc. Přesto, že byl tento přístroj vyhodnocen jako jednoznačně lepší, jeho využití, zejména díky velmi

vysoké ceně, není vhodné v podmínkách Vězeňské služby.

Druhým testovaným přístrojem byl přístroj MX910, který byl však rovněž díky vysoké ceně a složitosti obsluhy vyhodnocen jako nevhodný.

Z výše uvedeného důvodu bylo vedením Vězeňské služby rozhodnuto pokračovat v průzkumu trhu a porovnat, případně otestovat další obdobné přístroje typu TruNarc, které by vzhledem k rychlému technologickému vývoji tohoto segmentu byly vhodné do podmínek Vězeňské služby.

Problematika nálezů nepovolených předmětů - mobilní telefony a SIM karty v roce 2019

V případě nálezů mobilních telefonů a SIM karet byl v roce 2020 zaznamenán mírný pokles oproti roku

předchozímu. Zatímco v roce 2019 byl evidován nález 663 ks mobilních telefonů a 292 ks SIM karet, v roce 2020 se jednalo o 464 ks mobilních telefonů a 262 ks SIM karet.

Vězeňská služba disponuje speciálně vycvičenými služebními psy k detekci mobilních telefonů. Kategorie pes protidrogový v kombinaci s mobilními telefony byla úspěšně zadána celkem 4 služebními psy v polovině roku 2019 a při provádění speciálních prohlídek byl v roce 2020 zaznamenán 1 případ nálezů mobilního telefonu.

Útěk, pokusy a příprava útěků vězňů v roce 2020

V roce 2020 došlo k útěku ze střeženého objektu Vězeňské služby a pokusu o útěk z jednacích síní okresního soudu. Ve dvou případech byla odhalena příprava vězněné osoby k útěku ze střeženého objektu. V jednom případě došlo k hromadnému vystoupení vězňů, kde bylo zapotřebí uplatnit součinnostní dohody věznic v rámci regionu a s Policií ČR.

- Věznice Ostrov nad Ohří - dne 25. 5. 2020 v čase 14:30 hodin došlo k narušení střežícího zařízení zakázaného pásma objektu „C“. Následně inspektor strážní služby – operátor s využitím kamerového systému identifikoval v zakázaném pásmu vězněnou osobu, která se snažila překonat druhý sled oplocení. Inspektor strážní služby – operátor bezprostředně vyslal členy strážní a zásahové hlídky z vnější i vnitřní strany zakázaného pásma k místu narušení střeženého objektu. Vzhledem k rychlosti překonání stavebnětechnických prvků zabezpečení, včetně ohrazení objektu odsouzeným a chybně nastaveným parametřům technologických prvků střežícího perimetru, byl zásah členů strážní a zásahové hlídky neúspěšný a odsouzený uprchl z věznice.
- Věznice Příbram - dne 26. 7. 2020 v 20:20 hodin byla aktivována přivolávací signalizace pro odsouzené na izolační cele lůžkové části ošetřovny. Službu konající inspektor strážní služby – operátor na místo neprodleně vyslal dozorčí hlídku. Inspektor dozorčí služby, který se spolu s dozorčí hlídkou dostavil na izolační celu, zjistil, že samostatně ubytovaný odsouzený požaduje poskytnutí léků. V rámci kontroly odsouzeného byla provedena rovněž kontrola izolační cely, při níž bylo zjištěno poškození okenní mříže - byl zcela vytržen čtvrtý svislý prut zprava. Vzniklý prostor v mříži nemohl být do doby zjištění poškození využit k pohybu odsouzeného mimo jeho celu. Dále byl na izolační cele nalezen pod postelí cca 5 m dlouhý „provaz“ vyrobený z natrhaných a následně svázaných kusů ústavní deky. Událost byla šetřením vyhodnocena jako prokazatelná příprava odsouzeného k útěku ze střeženého objektu.
- Věznice Vinařice - dne 9. 8. 2020 v čase 16:55 hodin prostřednictvím hlásky z oddílu K1 oznámil odsouzený operačnímu středisku věznice, že se obává o svůj život a zdraví při dalším pobytu na oddíle K1. Na místo byla ihned vyslána dozorčí hlídka k prověření oznámení. Dalším šetřením bylo v 17:10 hodin zjištěno úmyslné poškození stavebnětechnického prvku. Konkrétně se jednalo o nařiznutí tří ocelových prutů kotvení okenní mříže na levém okně na kužárně oddílu K1. Odsouzený se k úmyslnému poškození uvedeného ukotvení mříže doznal. Ihned byla provedena prohlídka oddílu K1 zaměřená na prvky stavebnětechnického zabezpečení a na okolí místa za ubytovnou K. Při prohlídce byla nalezena jedna část ozubeného plátku na venkovním okenním parapetu okna kužárny oddílu K1 a druhá část byla nalezena odhozená v popelnici na oddíle K1. Událost byla šetřením vyhodnocena jako příprava odsouzeného k útěku ze střeženého objektu.
- Vazební věznice Hradec Králové - dne 29. 9. 2020 v 09:32 hodin se pokusil o útěk z jednacích síní č. 201 Okresního soudu v Havlíčkově Brodě obviněný. Po bezprostředním pronásledování příslušníkem Vězeňské služby, ve spolupráci s Policií ČR, byl dotyčný zadržen mimo objekt soudu v čase 09:35 hodin a eskortován zpět do budovy soudu policejním vozidlem. K obviněnému byla následně přijata odpovídající bezpečnostní opatření. V dané věci byly dne 29. 9. 2020 ze strany Policie ČR zahájeny úkony trestního řízení dle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu, pro podezření ze spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Ze strany Vazební věznice Hradec Králové bylo zahájeno šetření se zaměřením na možné pochybení příslušníků Vězeňské služby.
- Věznice Bělušice - dne 30. 10. 2020 v 18:30 hod. byla ředitelem věznice vyhlášena základní varianta plánu vyzkoušení a svozu (dále jen „PVaS“), jelikož ve věznici na ubytovně č. 5 (ubytováno 195 odsouzených) docházelo od 18.00 hod.

k hromadnému vystoupení vězňů. V rámci součinnosti byla vyrozuměna Policie ČR, věznice a vazební věznice regionu č. 2, tj. věznice Všechny, Nové Sedlo, Rýnovice a vazební věznice Teplice, Litoměřice a Liberec. Vyrozuměn byl rovněž Hasičský záchranný sbor ČR pro případ potřeby. Do věznice se v rámci PVaS dostavilo 130 příslušníků. V 19:05 hod. bylo zahájeno zesílené střežení objektu, byla zesílena dozorcí stanoviště na ubytovnách odsouzených a zasedl krizový štáb věznice. Odsouzení zapalovali drobné předměty, které vyhazovali z oken a nedodržovali stanovenou kázeň a pořádek. Při realizaci součinnosti poskytovalo podporu 21 příslušníků Policie ČR. Událost se obešla bez zranění zúčastněných osob.

- Dne 31. 10. 2020 v 18:55 hod. byla opět ředitelem věznice vyhlášena základní varianta PVaS, jelikož na ubytovnách č. 5 (ubytováno 195 odsouzených), č. 4 (ubytováno 124 odsouzených) a č. 3 (ubytováno 142 odsouzených) docházelo od 18:45 hod. k hromadnému vystoupení vězňů. V rámci součinnosti byla vyrozuměna Policie ČR a opět věznice regionu č. 2, tj. věznice Všechny, Nové Sedlo, Rýnovice, Stráž pod Ralskem, Teplice, Litoměřice a Liberec. Vyrozuměn byl rovněž Hasičský záchranný sbor pro případ potřeby. V 19:40 hod. bylo zahájeno zesílené střežení objektu a zasedl krizový štáb věznice. Do věznice se

v rámci PVaS dostavilo 108 příslušníků. Problémové ubytovny byly zabezpečeny a střeženy z venkovního prostoru. Policie ČR poskytla na místo události dva vyjednavče a šest příslušníků, kteří v součinnosti zajišťovali prostor před věznicí. Následně byli do věznice vysláni psovodi se služebními psy z věznic Rýnovice - 5x, Stráž pod Ralskem - 2x, Nové Sedlo - 2x, Litoměřice - 2x a Liberec - 2x. Dne 1. 11. 2020 v 3.40 hod. byl realizován zákrok pod jednotným velením na ubytovně č. 5. Při zákroku bylo zajištěno celkem šest odsouzených, kteří byli následně eskortováni do věznic Plzeň, Praha – Pankrác, Stráž pod Ralskem, Vinařice, Ostrov a Pardubice. V 4:37 hod. byl PVaS ukončen. Vše se obešlo bez zranění zúčastněných osob, událost i nadále šetří Policie ČR ve spolupráci s oddělením prevence a stížností Věznice Bělušice.

Počet vězňů a kapacita vězeňských zařízení

Celkový počet vězňů v roce 2020 opětovně poklesl, oproti roku 2019 dokonce výrazně (viz tabulka níže). Níže uvedená tabulka znázorňuje vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců v letech 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 a 2020. Vzhledem k účelu zpracovávané statistiky jsou v tabulce uváděny počty vězňů vedených vždy ke dni 31. 12. daného roku.

Tabulka: Vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců

Vězněné osoby	2015	2016	2017	2018	2019	2020
obvinění	1 960	1 907	1 809	1 816	1 798	1 570
odsouzení	18 850	20 501	20 271	19 677	19 155	17 612
chovanci	56	73	79	84	95	104

Z výše uvedeného vyplývá, že oproti předešlému roku došlo v roce 2020 k znatelnému poklesu počtu vězňů. Konkrétně se jednalo o 228 obviněných a 1 543 odsouzených. Nadále trvá tendence nárůstu počtu chovanců, kdy u této skupiny vězňů vzrostl počet v roce 2020 o 9. Z dalších

dílčích kategorií vězňů došlo vyjma chovanců k částečnému nárůstu počtu ještě u odsouzených ve zvýšené ostraze a u mladistvých odsouzených. V ostatních kategoriích počty vězňů v roce 2020 klesaly.

Tabulka: Normová ubytovací kapacita vězeňských zařízení vyjma vězeňských nemocnic a jejich využitelnost (na 4m² ubytovací plochy) v letech 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 a 2020

	výkon vazby	celková využitelnost	VTOS	celková využitelnost	Detence	Celková využitelnost
2014	2 584	83,82%	17 140	95,54%	86	46,51%
2015	2 473	78,61%	17 969	104,59%	86	55,81%

2016	2 333	81,23%	18 126	112,67%	85	74,1%
2017	2 264	75,75%	18 437	109,95%	85	94,1%
2018	2 239	80,39%	18 514	105,96%	95	88,42%
2019	1 925	93,09%	17 866	106,82%	95	100%
2020	1 913	82,07%	17 931	98,22%	95	109,47%

Stanovená normová ubytovací kapacita určená pro obviněné byla oproti předešlému roku snížena o 12 míst, a to především z důvodu dlouhodobého jevu snižování počtu obviněných a uvolňování kapacit pro výkon trestu odnětí svobody. Jinak je tomu v případě odsouzených osob. Pro tuto skupinu vězňů byla normová ubytovací kapacita oproti roku 2019 zvýšena o 65 míst. V případě ústavů pro výkon zabezpečovací detence je normová ubytovací kapacita obou detenčních ústavů stanovena na 95 chovanců. V současné době již stav počtu chovanců překročil stanovenou normovou ubytovací kapacitu, která je nyní naplněna 109,47 %.

Vnitřní bezpečnost ve vztahu k vězněným osobám

I přes zásadní změny při uplatňování práv a povinností vězňů v rámci probíhajícího onemocnění SARS-CoV-2 byla vnitřní bezpečnost ve vztahu k vězněným osobám ve sledovaném období dodržována obdobně, tak jak tomu bylo v roce 2019. V jednom případě sice byl evidován případ hromadného vystoupení vězňů, kdy ve Věznici Bělušice protestovalo 461 odsouzených právě proti opatřením souvisejícím s výše uvedeným onemocněním, nicméně s ohledem na složité podmínky výkonu služby během vydaných opatření, lze hodnotit vznik pouze této ojedinělé mimořádné události spíše pozitivně. Negativní skutečností je nadále vysoký počet nežádoucích jednání vězňů vůči zaměstnancům VS ČR, kdy dochází k případům agresivního jednání nejenom verbálního, ale i fyzického. V porovnání s rokem 2019 se mírně snížil počet napadení zaměstnanců odsouzenými, ale zároveň se zvýšil počet napadení obviněnými. V součtu všech napadení zaměstnanců VS ČR došlo, oproti předchozím letům, opětovně k navýšení (viz tabulka č. 3). V roce 2020 navíc došlo k jednomu agresivnímu útoku na zaměstnance VS ČR, které byl kvalifikován jako pokus o vraždu.

Tabulka č. 3: Počty evidovaných případů fyzického napadení příslušníků a občanských zaměstnanců VS ČR ze strany vězňů

	obvinění	odsouzení	chovanci
2016	7	15	0
2017	2	21	0
2018	2	6	1
2019	6	44	0
2020	15	37	1

Tento jev bude možno minimalizovat ve vztahu ke snižování personální insuficience pracovníků odborného zacházení ve vězeňství včetně příslušníků dozorcí služby v odděleních výkonu vazby, trestu a zabezpečovací detence. K určitému pozitivnímu vývoji by mohlo dojít v souvislosti s vydáním novelizovaného nařízení vlády

č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech a rovněž novelizovaného nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, jež mohou pomoci, případným zařazením některých pozic ve VS ČR do vyšších platových a tarifních tříd, upoutat zájem motivovaných zaměstnanců k práci u VS ČR a zároveň udržet stávající kvalitní pracovníky nabídnutím odpovídajícího finančního ohodnocení a možného kariérního růstu. Dalším prvkem, u kterého lze předpokládat, že bude mít vliv na určité snížení nežádoucího jednání ze strany vězňů vůči zaměstnancům VS ČR je implementace bezpečnostních kamer v rámci výkonu služby a práce. Užívání bezpečnostních kamer při výkonu služby a práce bylo realizováno v rámci pilotního projektu ve vybraných věznicích během roku 2020, přičemž se tento nově zavedený bezpečnostní prvek ukázal jako přínosný ve vztahu k předejití eskalace agresivního a jiného nežádoucího jednání vězňů. Na základě výstupů z výše uvedeného projektu bylo generálním ředitelem VS ČR rozhodnuto o jeho dalším pokračování.

Programy zacházení

V souladu s účelem výkonu trestu, hlavními úkoly VS ČR a Konceptí vězeňství do roku 2025 směřovaly aktivity programu zacházení Vězeňské služby ČR ke snižování nebezpečí recidivy kriminálního chování a ke zvyšování kompetencí odsouzených při návratu po propuštění.

Stejně jako v předchozích letech byl realizován:

- standardizovaný program **3Z** (Zastav se, Zamysli se, Změň se), zaměřený na přímou práci s trestnou činností, rozšířen z 23 do 24 věznic,
- standardizovaný program pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí spáchané na dětech (týrání dětí, komerčního sexuálního zneužívání dětí i sexuálního zneužívání dětí bez komerčního aspektu), ve variantě pro muže (**GREPP**) a ženy (**FEDDO**),
- standardizovaný program **TP 21 JUNIOR** zaměřený na snižování násilného chování u mladistvých ve 4 věznicích zabezpečujících výkon trestního opatření odnětí svobody,
- standardizovaný program **TP KEMP** pro násilné odsouzené,
- standardizovaný program **PARDON**,
- standardizovaný program **Výstupní oddíl - Otevřená věznice** v oddělení s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení,
- standardizovaný program **Antiagresivní trénink** - střednědobý program zaměřený na pachatele násilných trestných činů a odsouzené s obtížemi zvládat své impulzivní chování,
- standardizovaný program **Zuřivec** - krátkodobá intervenční intervence zaměřená na práci s pachateli, ale rovněž oběťmi zejména domácího násilí. Je využíván i v rámci jiných programů ve více věznicích.

Dále v roce 2020 proběhla:

- **Příprava nového intervenčního programu MOTIVÁTOR** (Norské fondy) - střednědobého motivačního programu zaměřeného na přípravu odsouzených se specifickými kriminogenními riziky k zapojení do navazujících terapeutických programů. Program byl vyvinut akademií norské vězeňské služby KRUS, byl přeložen originální manuál do českého jazyka a byla připravena jeho adaptace ve 4 českých věznicích, kdy budou upraveny vnitřní prostory a vyškoleny terapeutické týmy. Z důvodu pandemie nemohlo proběhnout školení / job shadowing českých týmů v norských věznicích.

- Pilotáž první z celkově naplánovaných tří kohort dlouhodobého terapeutického programu **GOOD-LIVES MODEL**, zaměřeného na odsouzené s potížemi se sebekontrolou a zvládáním vlastní impulzivity s podporou protektivních faktorů. Bylo vyškoleno šest týmů odborných zaměstnanců německými lektory, pilotáž probíhala a nadále probíhá v 6 věznicích. Program je doprovázen rozsáhlou evaluační studií.
- **Standardizace nově zaváděných programů a rozšiřování do více věznic:**
- **VIT** (program Victim Impact Training), zaměřený na práci s dopady zejména násilných trestných činů na oběť a vyvinutý Probační a mediační službou ve spolupráci s VS ČR byl rozšířen z 10 do 13, evaluován a připraven pro standardizaci.
- Realizace projektu **Zadlužený klient**, v rámci něhož se pilotuje budoucí standardizovaný program FGDP, vytváří se metodiky pro spolupráci se sociálními kurátory a NNO, čímž se podpoří kontinuální práce s dlužníkem. Na tvorbě metodik se podílelo MPSV, MHMP. Součástí programu je scénáře motivačního divadelního představení, který je v režii divadelní společnosti, a dále krátký výukově-poradenský program v podobě aplikace v tabletech.
- Příprava nového standardizovaného programu **PAPPAPROGRAM** (Norské fondy) - střednědobého programu zaměřeného na posílení a udržení rodičovské role uvězněného otce, a na ochranu práv dítěte. Program byl vyvinut akademií norské vězeňské služby KRUS. Manuál byl v hodnotícím období přeložen do českého jazyka. Pro jeho realizaci byly připraveny plány na úpravu prostor ve 4 věznicích. Z důvodu vládních opatření ČR a Norska nebylo možné realizovat školení budoucích lektorů programu v KRUS.

Protidrogová politika

V oblasti protidrogové politiky byly v roce 2020 realizovány úkoly stanovené příslušným Akčním plánem Konceptu vězeňství do roku 2025. V roce 2020 nedošlo ke snížení celkových kapacit odborných pracovišť zajišťujících odbornou péči (specializované oddíly, oddíly bezdrogových zón, poradny drogové prevence), ani ke snížení kvality poskytované péče. V oblasti zdravotních služeb byla nadále poskytována detoxifikace a substituční léčba závislosti na opiátech a nadále bylo realizováno soudně nařízené ochranné léčení protitoxikomanické, protialkoholní a patologického hráčství. Rovněž bylo zajištěno

poskytování adiktologické péče v ambulantní formě ve 13 věznicích.

Nadále probíhala též spolupráce jednotlivých věznic s nestátními neziskovými organizacemi, které poskytují drogové služby ve vězení. V návaznosti na opatření související s covid-19 však spolupráce byla značně omezena. Částečně byla spolupráce s NNO nahrazena formou skype hovorů, které však byly kapacitně omezené a věznice nemohly všem požadavkům vyhovět.

Opatření:

- Jedním z výrazných faktorů, které přispívají k vysoké míře recidivy, je zadluženost vězňů. Ministerstvo spravedlnosti se dlouhodobě snaží snižovat riziko recidivy vězňů a zároveň pomáhat zlepšit sociální postavení těch, kteří jsou na nich existenčně závislí, tedy především jejich nezaopatřených dětí. V roce 2019 Ministerstvo spravedlnosti připravilo dva právní předpisy, které se týkají pracovních odměn vězňů a jejich rozúčtovávání, konkrétně jde o **vyhlášku č. 88/2019 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů, a o **nařízení vlády č. 87/2019 Sb.**, kterým se mění nařízení vlády č. 361/2017 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody. Těmito předpisy došlo ke zvýšení procentního podílu, který je z pracovních odměn vězňů odváděn na výživné na nezaopatřené děti (místo 30 % bylo určeno na tyto srážky 33 % čisté odměny, a to na úkor nákladů výkonu trestu), a zároveň došlo i k navýšení pracovních odměn pro odsouzené, která je nově přímo navázána na minimální mzdu, aby tak byla zajištěna její reálná hodnota ve vztahu k cenové hladině (v I. skupině částku ve výši 50 % minimální mzdy za měsíc). Oba tyto právní předpisy nabyly účinnosti dne 1. ledna 2020.

Výkon trestu a vazby u těhotných žen a matek dětí mladších jednoho roku

- Pod č. 165/2020 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Podle předchozí právní úpravy musel předseda senátu vždy v případě těhotenství či mateřství ženy dítěte

mladšího jednoho roku, která byla odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, rozhodnout o tom, že se výkon takového trestu odkládá, resp. přerušuje, a to do jednoho roku věku jejího dítěte. Musel takto rozhodnout i v případech žen odsouzených za závažnou trestnou činnost, třebaže to v konkrétním případě bylo v rozporu

s potřebou účinné ochrany společnosti. Cílem tohoto zákona je dát předsedovi senátu pravomoc rozhodnout o tom, zda těhotná žena nebo matka dítěte do jednoho roku jeho věku, která byla odsouzena za zvlášť závažný zločin, bude mít z tohoto důvodu povolen odklad výkonu trestu nebo dojde k jeho přerušení – pokud tak nerozhodne, žena zůstane ve výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody, případně bude povinna nastoupit jeho výkon. V případě odkladu nebo přerušení trestu u těchto odsouzených je možné zároveň nad odsouzenou vyslovit dohled či jí uložit povinnost dodržovat přiměřená omezení a přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby odsouzená na svobodě vedla řádný život. Tento zákon nabyl účinnosti 1. října 2020.

- Na tuto změnu reagovaly i podzákonné předpisy, konkrétně vyhláška č. 362/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 363/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů (zdůraznění, že výkon trestu odnětí svobody žen, které mají povoleno mít u sebe ve věznici své dítě, probíhá zásadně ve specializovaném oddílu po matky nezletilých dětí, promítnutí změny zákona, kdy zdravotní péče o dítě bude výhradně zabezpečována u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb, nikoli tedy samotnou Vězeňskou službou, aj.). Zároveň tyto vyhlášky reagovaly na doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, resp. na jím prosazované vyšší standardy v oblasti stanovování minimální ubytovací plochy na jednoho vězně a na poznatky z praxe. V novele vyhlášky č. 10/2000 Sb. (ve vyhlášce č. 364/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších

předpisů) pak došlo k vynětí peněz zaslaných odsouzeným ženám do věznice pro potřeby dítěte z peněz, ze kterých se provádějí srážky na náhradu nákladů výkonu trestu odnětí svobody. Všechny tyto vyhlášky nabýly účinnosti 1. října 2020, s výjimkou ustanovení o minimální ubytovací ploše ve výkonu trestu nebo ve výkonu vazby, která nabydou účinnosti 1. ledna 2024.

Výzkum ve vztahu k institutu zabezpečovací detence

IKSP v roce 2020 zahájil výzkum fungování institutu zabezpečovací detence. Hlavním cílem výzkumu je zhodnotit prvních jedenáct let fungování tohoto ochranného opatření, určeného zejména obzvláště nebezpečným pachatelům závažné trestné činnosti, a to z hlediska naplnění cílů, s nimiž byla do právního řádu zaváděna. Výzkum se zaměří na počty ukládaných

a vykonávaných opatření, strukturu osob, jimž je zabezpečovací detence ukládána, z hlediska jejich osobnostních charakteristik, kriminální historie, zdravotní anamnézy atp., praxi soudů při ukládání zabezpečovací detence, a průběh výkonu zabezpečovací detence. Bude provedeno srovnání struktury osob, jimž byla zabezpečovací detence uložena, z hlediska právní úpravy, podle které byla uložena, či způsobu nástupu výkonu zabezpečovací detence (z vazby/zadržení, změnou ústavního ochranného léčení, po výkonu trestu odnětí svobody). Pozornost bude věnována též specifické skupině osob, které již byly z výkonu zabezpečovací detence propuštěny, nebo kterým byla zabezpečovací detence změněna na ústavní ochranné léčení.

3.6 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

Gestorem v oblasti kybernetické bezpečnosti ČR, orgánem státní správy a národní autoritou v této oblasti je Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen „NÚKIB“ nebo „Úřad“).

Kybernetické incidenty v roce 2020

Kybernetická bezpečnost v ČR byla, stejně jako řada dalších oblastí, ovlivněna výskytem pandemie covid-19 a s ní souvisejících opatření. Velká část aktivit a komunikace se přesunula do kyberprostoru, což s sebou přineslo nejen příležitosti, ale i hrozby. Rok 2020 se vyznačoval nárůstem počtu a závažnosti útoků proti institucím, organizacím a firmám. V roce 2020 bylo Úřadu nahlášeno 468 incidentů. GovCERT¹² řešil 99 kybernetických incidentů, přičemž téměř třetina z nich byla nahlášena subjekty mimo regulaci ZKB, což je oproti roku 2019 nárůst o 967 %. Za tímto nárůstem velmi pravděpodobně stojí vyšší počet kybernetických útoků i zvyšující se povědomí o existenci a aktivitách NÚKIB. Nejvíce incidentů GovCERT řešil primárně v oblasti státní správy a zdravotnického sektoru, u něhož počet incidentů meziročně stoupl o 267 %. Oproti roku 2019 vzrostl i počet incidentů hlášených jednotlivými obcemi.

Nejvýznamnějším a nejzávažnějším incidentem bylo v březnu 2020 zašifrování systémů Fakultní nemocnice Brno ransomwarem, které vyústilo ve významné omezení provozu nemocnice na třech lokalitách a škody v řádu desítek milionů korun.

¹² GovCERT.CZ, neboli vládní CERT, poskytuje pomoc s technickým řešením kybernetických bezpečnostních incidentů, provádí penetrační testování, analýzu malware a zajišťuje sdílení informací o incidentech a budoucích trendech v této oblasti s IT komunitou a s veřejností.

V březnu se obětí ransomwarového útoku stala rovněž Psychiatrická nemocnice Kosmonosy, kde však nebyla ohrožena schopnost nemocnice poskytovat péči pacientům. Ochromena byla především administrativní infrastruktura nemocnice. Mezi další závažné incidenty patřila i spear-phishingová kampaň proti jedné ze státních institucí, která vedla ke kompromitaci některých e-mailových účtů v její doméně.

Byly zaznamenány i vážné incidenty u soukromých subjektů způsobené zejména ransomwarovými útoky. Ty významně narušily jejich fungování a způsobily finanční a reputační škody.

V roce 2020 byly původcem více než třetiny incidentů škodlivé kódy, přičemž téměř v polovině z nich šlo o ransomware. Další téměř třetina incidentů vyústila v nedostupnost služeb, systémů nebo webových portálů. V polovině z těchto případů šlo o následek DDoS útoků a ve zbytku šlo o pochybení lidského faktoru nebo techniky. Útočníci v roce 2020 využívali v podvodných e-mailech (phishing), cílených spear-phishingových a ransomwarových kampaních tématu pandemie covid-19, aby zvýšili úspěšnost svých útoků. V posledních dvou letech se zároveň změnil charakter ransomwarových kampaní, kdy sice klesl počet technicky jednodušších plošných útoků, ale přibýlo útoků lépe cílených a sofistikovaných.

V kombinaci s daty z roku 2019 lze říci, že GovCERT řeší nejvíce incidentů v dubnu a nejméně v červenci. Zvýšenou aktivitu v dubnu 2020 lze pravděpodobně částečně přisoudit začátku období práce z domova a zvýšené publicitě NÚKIB po útocích na FN Brno. Červencový útlum je pravděpodobně spjat s obdobím letních prázdnin.

Opatření:

- NÚKIB krom evidence a monitoringu incidentů vydal v průběhu roku 2020 několik opatření dle ZKB.

16. dubna vydal NÚKIB varování¹³ před hrozbou v oblasti kybernetické bezpečnosti, spočívající v realizaci rozsáhlé kampaně závažných kybernetických útoků na informační a komunikační systémy v ČR, zejména pak na systémy zdravotnických zařízení. Mimo to vydal NÚKIB i reaktivní opatření. Reaktivním opatřením ze 17. března uložil NÚKIB vybraným subjektům v oblasti zdravotnictví provedení nezbytných úkonů, které vedly k zabezpečení důležitých informačních a komunikačních systémů před kybernetickým bezpečnostním incidentem. 16. prosince vydal NÚKIB reaktivní opatření v souvislosti s riziky spojenými se softwarem americké společnosti SolarWinds.

- Důležitou aktivitou NÚKIB při zajišťování kybernetické bezpečnosti je rovněž regulatorní a kontrolní činnost vycházející z příslušných právních předpisů¹⁴. Určování informačních systémů, které spadají do působnosti ZKB, stále probíhá a počty povinných subjektů narůstají. Během kontrolní a auditní činnosti je rámcově ověřováno cca 150 kontrolních bodů (reflektující naplňování opatření dle vyhlášky o kybernetické bezpečnosti). Rok 2020 byl z pohledu kontrolní a auditní činnosti negativně ovlivněn pandemií covid-19, která v porovnání s rokem předchozím zapříčinila nižší počet provedených kontrol a auditů, (tyto činnosti nelze vykonávat zcela bez osobního kontaktu mezi všemi zainteresovanými osobami). Za rok 2020 provedl NÚKIB 8 kontrol/auditů, přičemž prioritou

zejména druhé poloviny roku byl sektor zdravotnictví.

Podpora

NÚKIB se prostřednictvím svého webu a dalších komunikačních platforem snažil informovat laickou a odbornou veřejnost o zranitelnostech, opatřeních a publikovaných metodických i podpůrných materiálech. NÚKIB v roce 2020 ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy skrze distribuci metodických a podpůrných materiálů poskytoval podporu školám, které byly v návaznosti na aktuální epidemiologickou situaci nuceny přejít do režimu on-line výuky. Veškeré materiály, které byly školám poskytnuty, je k dispozici na adrese <https://koronavirus.edu.cz/bezpecne-online>.

V průběhu roku NÚKIB skrze svůj web opakovaně upozorňoval na možná rizika spojená s používáním VTC. V tomto ohledu vydal a zveřejnil řadu podpůrných materiálů jako např. *Bezpečná práce na dálku – doporučení pro firmy i zaměstnance* a pro potřeby institucionálního řešení videokonferencí také *Bezpečnostní standard pro videokonference* (ve spolupráci s Národní agenturou pro komunikační a informační technologie, dále jen „NAKIT“).

NÚKIB se intenzivně a kontinuálně snaží o poskytování metodické podpory primárně subjektům spadajícím pod regulaci ZKB, nicméně poskytuje podporu rovněž i dalším, neregulovaným subjektům. Předmětem těchto konzultací je zavádění požadavků ZKB do praxe. Experti z NÚKIB, NAKIT a Ministerstva vnitra (dále jen „MV“) připravili a v průběhu roku 2020 publikovali podpůrný materiál *Minimální bezpečnostní standard*. Jeho cílem je pomoci s kybernetickou bezpečností organizacím, které sice nespádají pod ZKB, ale přesto je žádoucí, aby jejich pracovníci znali a respektovali základní pravidla ochrany před hrozbami v kyberprostoru.

Legislativa

Na počátku roku 2020 proběhla novelizace ZKB, kdy se celkově změnila ustanovení o přestupcích a sankcích, který odstraňoval některé nedostatky předchozího stavu.

Došlo také k novelizaci vyhlášky o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích. Cílem je zjednodušení a zpřesnění procesu identifikace významných informačních systémů, odstranění pochybností o tom, které informační systémy orgánů veřejné moci jsou významnými informačními systémy, a celkově zlepšení ochrany kyberprostoru ČR. Vyhláška, která má dělenou účinnost, byla zveřejněna ve Sbírce

13 Varování podle § 12 ZKB znamená, že správci systémů, které spadají do klasifikace kritické informační infrastruktury, významných informačních systémů nebo provozovatelů základní služby, se popsány hrozbami musí zabývat a musí přijmout adekvátní opatření.

14 ZKB, Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii (směrnice NIS), Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti), Vyhláška č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury, Vyhláška č. 437/2017 Sb., o kritériích pro určení provozovatele základní služby, Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/151 ze dne 30. ledna 2018.

zákonů v září 2020, její první část pak nabyla účinnosti k 1. lednu 2021.

V reakci na probíhající epidemii covid-19 a na proběhnuvší kybernetické útoky ve zdravotnickém sektoru došlo k úpravě znění vyhlášky o provozovatelích základních služeb ve vztahu k odvětví zdravotnictví. Účelem této úpravy bylo zařazení většího počtu nemocnic mezi provozovatele základní služby. Novela je účinná od 1. ledna 2021.

V srpnu 2020 vstoupila v účinnost novela zákona o informačních systémech veřejné správy, která upravuje využívání cloud computingu orgány veřejné správy. Uvedená úprava zavádí pravidla pro ověření poskytovatelů a služeb cloud computingu. NÚKIB v této oblasti pracoval na prováděcích právních předpisech, které pro tuto oblast definují bezpečnostní pravidla, přičemž v srpnu 2020 zveřejnil věcný záměr vyhlášky s výzvou k podání připomínek a následně předložil do legislativního procesu.

V oblasti legislativy NÚKIB pravidelně zveřejňuje a aktualizuje podpůrné materiály, které mají regulovaným subjektům ulehčit orientaci a aplikaci právních předpisů.

Spolupráce

Při zajišťování kybernetické bezpečnosti je zásadní spolupráce mezi různorodými aktéry napříč státní, soukromou, akademickou i neziskovou sférou. NÚKIB po celý rok 2020 prohluboval a rozšiřoval spolupráci s mnoha institucemi, a to skrze četná pracovní jednání, cvičení, konference apod. (v roce 2020 z velké části distanční formou). V souvislosti s kybernetickými útoky na nemocniční zařízení spolupracoval NÚKIB se sdružením CZ.NIC, správcem české národní domény a provozovatelem Národního bezpečnostního týmu CSIRT.CZ, při pomoci zasaženým subjektům. V oblasti spolupráce lze zmínit podepsání memoranda mezi NÚKIB a Státním úřadem pro jadernou bezpečnost, jehož cílem je rozšířit vzájemnou spolupráci při kontrolách subjektů, které podléhají jejich regulaci. Důležitým cílem spolupráce mezi NÚKIB a spolupracujícími úřady v oblasti kontroly je především snaha minimalizovat administrativní zátěž u povinných subjektů.

Výstupem intenzivní spolupráce s rozličnými aktéry bylo také přijetí *Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2021–2025*. Strategie popisuje hlavní principy, na kterých stojí kybernetická bezpečnost ČR, definuje její budoucí strategické směřování v oblasti kybernetické bezpečnosti a popisuje základní vize. Konkrétní kroky,

nezbytné pro dosažení vytyčených cílů, budou popsány v Akčním plánu, který NÚKIB předloží vládě do 30. června 2021.

V roce 2020 došlo rovněž ke schválení *Národního plánu výzkumu a vývoje v oblasti kybernetické a informační bezpečnosti*. Národní plán určuje prioritní výzkumná témata v oblasti kybernetické a informační bezpečnosti, jejichž stabilní podpora je klíčovým předpokladem pro plnění úkolů NÚKIB s ohledem na současné a budoucí potřeby státu. Jedná se o výzkumná témata zahrnující ochranu prvků kritické informační infrastruktury, utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech a kryptografickou ochranu.

Mezinárodní spolupráce

Mnoho rozhodnutí podstatných pro vývoj kybernetické bezpečnosti v ČR vzniká nikoli pouze na národní, ale také na mezinárodní úrovni. NÚKIB se proto snaží společně s Ministerstvem zahraničních věcí (dále jen „MZV“), Ministerstvem obrany a dalšími partnery aktivně a efektivně prosazovat zájmy ČR v klíčových mezinárodních organizacích, zejména pak v rámci EU, OSN, NATO, ale i OECD, OBSE a ITU.

ČR i v roce 2020 aktivně vystupovala v rámci EU. Při komunikaci s Evropskou komisí a jejími agenturami kladla důraz na zajištění větší koherence v kybernetických tématech v rámci EU. ČR dokončila vyjednávání o nařízení o kompetenčním centru EU, síti národních koordinačních center a spolupracovala na implementaci EU Toolboxu pro bezpečnost 5G sítí. V prosinci 2020 Evropská komise představila po několikaměsíčních konzultacích s členskými státy (včetně ČR) a dalšími subjekty revizi *Směrnice NIS* a novou *Strategii kybernetické bezpečnosti EU*. Přesná podoba revidované *Směrnice NIS* bude předmětem dalšího vyjednávání.

Skrze působení cyber attachés (pracovníků NÚKIB) na vybraných zastupitelských úřadech ČR rovněž posiluje svoji kapacitu v oblasti „cyber diplomacy“. V neposlední řadě byla problematika kybernetické bezpečnosti standardně průběžně diskutována jako jeden z bodů širších mezinárodních jednání (na bilaterální i multilaterální úrovni).

Významnou aktivitou s mezinárodním přesahem byl 2. ročník *Prague 5G Security Conference*, kterou NÚKIB uspořádal ve dnech 23. – 24. září ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a MZV. Hlavním tématem virtuálně konané konference byla konkrétní opatření a řešení v oblasti bezpečnosti 5G sítí. Hlavním výstupem bylo

představení a spuštění tzv. *Prague 5G Security Repository*, virtuální knihovny určené ke sdílení legislativních, strategických a dalších nástrojů, které státy v uplynulém roce v oblasti bezpečnosti 5G přijaly. Druhý ročník tak navázal na zveřejnění tzv. *Pražských návrhů* a znovu potvrdil, že technická i netechnická rizika spojená s 5G infrastrukturou zůstávají jedním z prioritních bezpečnostních témat.

Cvičení kybernetické bezpečnosti

Významnou aktivitu NÚKIB v oblasti kybernetické bezpečnosti představují cvičení, přičemž opatření spojená s epidemickou situací v roce 2020 byly pro jejich pořádání velkou výzvou. Ač ve srovnání s předešlým rokem byla poptávka po, především netechnických, cvičeních stejně velká, ne-li větší, počet uspořádaných cvičení byl nižší. To bylo dáno jednak nemožností uzpůsobit všechny typy cvičení v distanční formě, tak i omezeními na straně subjektů, pro něž cvičení měla být uspořádána. Z cvičení, která navzdory situaci proběhnout mohla, lze jmenovat například table-top cvičení v rámci Kurzu Generálního štábu Armády ČR či cvičení pro Správu Pražského hradu. Významné bylo i cvičení *Comm Czech 2020* zaměřující se na prověření dostupnosti a aktuálnost kontaktních údajů uvedených povinnými subjekty dle ZKB. Dostupnost a pružná komunikace jsou důležité zejména z hlediska potřeby náhlé krizové komunikace při řešení kybernetických bezpečnostních incidentů.

Zástupci NÚKIB se aktivně zapojili i do distančně realizovaného cvičení *Cyber Coalition 2020*, a to jak v rámci jeho plánování, tak i v průběhu, kde byli i na straně cvičících.

Vzdělávání a osvěta

Osvěta a vzdělávání v oblasti kybernetické bezpečnosti zůstávají nadále jedny z důležitých pilířů kybernetické bezpečnosti. I v roce 2020 NÚKIB sám, či za spolupráce s dalšími aktéry realizoval řadu osvětových a vzdělávacích aktivit, namátkou lze zmínit:

- Vzdělávání uživatelů ze státní a veřejné správy, kdy NÚKIB disponuje on-line kurzem *Dávej kyber!*, který absolvovalo přes 21 000 uživatelů. NÚKIB také v roce 2020 pracoval na přípravě on-line kurzu základů kybernetické bezpečnosti pro uživatele ze zdravotnické sféry. Zájmu se těšil i odborný on-line kurz NÚKIB pro pracovníky prevence *Bezpečně v kyber!*, který seznamuje s tématy on-line bezpečnosti a situacemi, se kterými se lze setkat ve

školním prostředí. Tento kurz v roce 2020 absolvovalo 1 690 pracovníků prevence.

- Popularizaci a osvětu kybernetické bezpečnosti, kdy se v roce 2020 uskutečnil 2. ročník *Festivalu bezpečného internetu*. Jeho součástí byla například distribuce osvětových materiálů do škol. Materiály v podobě videí, her nebo podcastů byly nabídnuty až 280 000 uživatelům. Pod záštitou *Festivalu bezpečného internetu* vytvořil NÚKIB ve spolupráci s Rádiem Junior, stanicí Českého rozhlasu pro děti, vznikly audiopovídky *Vanda a Eda v Onl@jn světě*, které žáky 1. třídy ZŠ připravují na jejich první zkušenosti ve světě internetu.
- Odborné vzdělávání pro žáky středních a studenty vysokých škol v tématu kybernetické bezpečnosti, kdy se pracovníci NÚKIB v uplynulém roce podíleli na výuce kurzů/předmětů s tematikou kybernetické bezpečnosti.
- Zpracování osvětových materiálů pro děti školního věku. Například on-line interaktivním komiksem pro žáky ZŠ s názvem *Digitální stopa: Příběh Svůdčáka*, který se zaměřuje především na téma kybergroomingu, prokazatelně prošlo 650 žáků 4. – 5. tříd. Druhým on-line interaktivním komiksem, který se zabývá tématem kyberšikany a digitální identity, prokazatelně prošlo 1 117 žáků 6.- 7. tříd
- NÚKIB krom toho organizoval řadu dalších akcí pro odbornou veřejnost, například konferenci *CyberCon*, která se uskutečnila 16.-17. září v Brně a která se i přes limitovanou účast způsobenou epidemiologickými opatřeními těšila příznivé zpětné vazbě účastníků.

Ministerstvo vnitra

Po celý rok 2020 pandemie covid-19 aktuálně hýbala celým světem a většinu lidí zajímalo, jaké budou její dlouhodobé následky. Byla to nečekaná, absolutně nová zkušenost, která se týkala nás všech a je jedno, jestli

v hospodářském, profesním nebo soukromém životě. Téměř všechny oblasti života byly pandemií postiženy, což poskytlo mnoho příležitostí k pokusům o zneužití této situace. Kybernetické útoky v průběhu pandemie covid-19 výrazně nabraly na intenzitě a útočníci dokázali obratně využívat strachu ve společnosti k šíření malware či k získávání citlivých informací. Kybernetické útoky na nemocnice ukázaly, že problém kybernetické bezpečnosti je ještě naléhavější, než se vůbec mohlo zdát, protože útočníci neměli zábrany a jediným cílem bylo napáchat co největší škody. Obdobně i útoky na klíčové instituce zapojené do

řešení pandemie v rámci Ústředního krizového štábu (Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí) měly za cíl jenom způsobit chaos v celé společnosti.

MV muselo na tuto situaci reagovat a mimo standardních opatření byla v důsledku pandemie covid-19 přijata i následující mimořádná opatření:

- ve spolupráci se státním tajemníkem byla nastavena organizační pravidla, která umožnila zabezpečit chod všech důležitých systémů MV tak, aby se předešlo nedostatečnému počtu zaměstnanců v případě, že by část zaměstnanců onemocněla či byla v nucené karanténě;
- zaměstnanci MV byli opakovaně informováni o nebezpečí phishingové nebo spear-phishingové kampaně formou Informací manažera kybernetické bezpečnosti resortu MV a lze konstatovat, že počet rozeslaných Informací se v době pandemie covid-19 téměř zdvojnásobil;
- pro zajištění práce z domova (Home office) byla nastavena zvýšená a monitorovaná bezpečnostní opatření jak na straně vstupního perimetru MV, tak na straně služebních notebooků tak, aby práce z domova nepředstavovala hrozbu pro systémy MV;
- k eliminaci rizik spojených s případnými útoky prostřednictvím sociálního inženýrství (phishing, vishing a smishing) byla vytvořena dodatečná interní pravidla kybernetické bezpečnosti pro zaměstnance, která byla zveřejněná v Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV (ISMS). Zároveň bylo kontrolováno jejich dodržování a bylo zajištěno další proškolení zaměstnanců v kurzu základů kybernetické bezpečnosti – „Dávej kyber“;
- pro dohledové pracoviště eGovernmentu (DCeGOV) byla přijata dodatečná opatření, která umožnila v úzké spolupráci s manažerem kybernetické bezpečnosti resortu MV účinně eliminovat kybernetické hrozby již v jejich počátku. DCeGOV zajišťuje pro resort MV ochranu základních registrů a nejdůležitějších systémů nutných pro fungování veřejné správy, provozní a bezpečnostní dohled, monitoring ICT, řízení jednotlivých kybernetických bezpečnostních událostí a incidentů v režimu 24x7, forenzní analýzu škodlivého kódu a podrobné stanovení parametrů kybernetických útoků.

Zvyšující se počet kybernetických událostí a incidentů vlivem phishingových a spear-phishingových e-mailových kampaní v době pandemie covid-19 je zřejmý i z grafu č. 1. *Počet KBU a KBI v letech 2016-*

2020 a zajímavý je i následující graf č. 2 KBU a KBI ve dnech kalendářního týdne za rok 2020 na základě kterého lze efektivněji plánovat síly a prostředky (viz kapitola 4.13).

Ano, v roce 2020 jsme byli v situaci, kterou v podstatě nikdo z nás ještě nezažil. Pandemie covid-19 nás donutila zamyslet se nad naší připraveností, optimalizovat ochranu kritických systémů MV, navrhnout nové bezpečnostní postupy a zajistit, aby celá infrastruktura MV byla lépe připravena na možné kybernetické útoky, které s námi budou i v následujících měsících a letech. Cílem MV proto nebylo pouze zavedení krátkodobých opatření, ale zaručit dlouhodobou funkčnost, rozvoj a neustálé zlepšování kybernetické bezpečnosti MV.

MV se nadále podílí na budování Národního cloud computingu – eGovernment cloudu ČR v souladu se Strategickým rámcem schváleným vládou ČR a usnesením vlády ČR č. 749 ze dne 14. 11. 2018. Pokračovala činnost meziresortní pracovní skupiny Rady vlády pro informační společnost se zapojením zástupců odborné veřejnosti, jejíž činnost se, stejně jako činnost řídicího orgánu eGovernment cloudu, v roce 2020 soustředila primárně na oblast přípravy novelizace zákona o informačních systémech veřejné správy a přípravu příslušných prováděcích právních předpisů.

V této oblasti pokračovala úzká spolupráce MV s NÚKIB. Výkon kompetencí řídicího orgánu eGovernment cloudu nadále na základě pověření ministra vykonává v nejnútnejším rozsahu odbor kybernetické bezpečnosti a koordinace ICT MV. V srpnu 2020 byl dle platné legislativy připraven proces pro správní řízení zápisu nabídek a poptávek cloud computingu do katalogu cloud computingu a od tohoto data jsou realizována správní řízení k žádostem poskytovatelů o zápis nabídky do katalogu cloud computingu.

Celní správa ČR

V roce 2020 v rámci Celní správy ČR byly v oblasti kybernetické bezpečnosti realizovány níže uvedené aktivity a činnosti:

- v I. pololetí 2020 byla provedena tzv. GAP analýza hlavních oblastí kybernetické bezpečnosti dle platné legislativy a byla připravena krátkodobá a střednědobá strategie a návrh opatření pro minimalizaci hrozeb a zranitelností;
- v návaznosti na riziko kybernetických útoků (dle událostí v nemocnici Benešov) byla navržena a zahájena realizace technických opatření

směřujících ke zvýšení bezpečnosti koncových stanic (řešení EDR - Endpoint Detection and Response);

- byla vypracována strategie antivirové ochrany ISCS (Informační systém celní správy) a byla zahájena její realizace;
- v oblasti zajištění centrálního logmanagementu byl implementován nástroj LOGmanager, do něhož jsou ukládány bezpečnostní logy z prvků komunikační infrastruktury ISCS a postupně také bezpečnostní logy z jednotlivých aplikací kritické informační infrastruktury ISCS;
- v souvislosti s epidemií koronaviru a vyhlášeným nouzovým stavem byla realizována technická opatření směřující ke zvýšení bezpečnosti vzdáleného přístupu k ISCS;
- byla implementována SOC služba, která zajišťuje průběžný bezpečnostní dohled a monitoring anomálií ISCS, jejich řízení, včetně návrhů opatření na jejich odstranění;
- byl zrealizován audit kybernetické bezpečnosti se zaměřením na:
 - ověření bezpečnostních požadavků na dodavatele a uživatele systémů,
 - ověření bezpečnosti vývoje software,
 - ověření zvládnutí kybernetických bezpečnostních incidentů a událostí,
 - ověření kryptografických prostředků;

Lze konstatovat zřetelné zlepšení a úspěšné vypořádání převážného množství náleží z minulých auditů;

- byly zrealizovány penetrační testy a vnější testy zranitelnosti ISCS s cílem identifikovat případné zranitelnosti ISCS a připravit návrh opatření k jejich minimalizaci;

v oblasti zvyšování bezpečnostního povědomí zaměstnanců Celní správy ČR:

- pokračovala realizace projektu „Zavedení periodického vzdělávání personálu IT, včetně bezpečnostních rolí v oblasti kybernetické bezpečnosti“;
- v oblasti komunikačních systémů pokračovala realizace technických opatření, např. definice pravidel v segmentaci sítí, šifrování, apod.

V roce 2020 nebyly zaznamenány žádné závažné bezpečnostní incidenty. Byly zaznamenány převážně kybernetické bezpečnostní události kategorie nízké kritičnosti, výjimečně kategorie střední kritičnosti; jednalo se převážně o bezpečnostní události typu:

- detekce malwaru,

- detekce anomálií v datových přenosech,
- anomálie v přihlašování uživatelů,
- anomálie v nastavení technických parametrů některých SW nástrojů.

U všech takto identifikovaných bezpečnostních událostí bylo provedeno vyhodnocení a bylo zrealizováno nápravné opatření. V tomto období nedošlo ke ztrátě dostupnosti a integrity dat. Lze konstatovat, že v porovnání s rokem 2019 byla v roce 2020 v oblasti kybernetické bezpečnosti implementována celá řada organizačních a technických opatření. Jedná se zejména o:

- implementace nástroje LOGmanageru jako centrálního úložiště bezpečnostních logů;
- implementace služby SOC, včetně využívání centrálních dohledových nástrojů, s cílem centrálního vyhodnocování bezpečnostních událostí a příprava na automatizaci analýzy získaných dat a definici příslušných pravidel;
- definice krátkodobých a střednědobých opatření v oblasti bezpečnosti s cílem zvýšit úroveň bezpečnosti informací ISCS;
- implementace směrnice v oblasti aplikační bezpečnosti ISCS (Bezpečný vývoj a provoz aplikací);
- implementace vnitřního aktu řízení a zahájení technické realizace projektu MDM (Mobile Device Management);
- na základě rozhodnutí o využití bezpečnostních nástrojů Microsoft bylo zahájeno využívání nástrojů Azure:
 - DLP (Data Loss Prevention),
 - Windows Defender Advanced Threat Protection,
 - Azure Active Directory,
 - Azure Advanced Threat Protection,
 - Microsoft Cloud App Security,
 - Advanced Threat Protection Plan,
 - Microsoft Azure Multi-Factor Authentication;

Na úrovni komunikační infrastruktury byly realizovány dílčí projekty s cílem zvýšit kybernetickou bezpečnost ISCS (např. projekty Nasazení webového aplikačního firewallu, Obměna a redesign CORE a distribuční vrstvy LAN GŘC, Náhrada dosluhujících zařízení pro zajištění loadbalancingu, Implementace protokolu 802.1x).

Pro rok 2021 se v oblasti kybernetické bezpečnosti plánujeme zaměřit na níže uvedené oblasti:

- dokončení implementace centrálního logmanagementu a nástrojů pro bezpečnostní dohled a monitoring;
- úplná implementace projektu „MDM“;
- konsolidace řízení vzdáleného přístupu k ISCS;
- dokončení projektu „Připojení k ISCS prostřednictvím WiFi sítě“;
- implementace EDR řešení na koncových stanicích a serverech;
- zvyšování bezpečnostního povědomí koncových uživatelů ISCS;
- implementace procesu řízení dodavatelů dle vyhlášky o kybernetické bezpečnosti.

3.7 OBECNÍ POLICIE

Obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí v souladu s právním řádem ČR podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou zřizovat obecní (městskou) policii. V ČR aktuálně existuje 378 obecních a městských policií, které zaměstnávají 9 654 osob, z toho 8 288 strážníků a 1 307 ostatních zaměstnanců. V roce 2020 řešily cca 2 576 016 přestupků (viz příloha 4.12).

Obecní policie se významnou měrou podílí na udržování veřejného pořádku na místní úrovni a v systému bezpečnostních složek ČR má dlouhodobě stabilní a nezastupitelnou roli. Oboustranná spolupráce obecních policií a PČR je v ČR již standardem.

MV v roce 2020 vykonávalo v zákonem o obecní policii stanoveném rozsahu dozor nad odbornou způsobilostí strážníků a dodržování stanovených jednotných prvků stejnokroje strážníků a dopravních prostředků obecních policií, odnímá strážníkovi osvědčení (dokument opravňující strážníka vykonávat práva a povinnosti podle zákonů ČR) v případech ztráty

bezúhonnosti, spolehlivosti či odborné a zdravotní způsobilosti a ukládá pokuty za přestupky obcí. V souladu se zákonem o obcích může MV vykonávat i kontrolu obecní policie v mezích kontroly samostatné působnosti obce. Spadala-li určitá část činnosti obecní policie do přenesené působnosti obce (typicky přestupková agenda), je k provedení kontroly příslušný krajský úřad. V trestněprávní rovině pak případná protiprávní jednání strážníků řeší standardní cestou orgány činné v trestním řízení.

Parlament České republiky schválil poslanecký návrh zákona, kterým se novelizuje zákon o obecní policii (zákon č. 261/2020 Sb.), který nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2021 a který má za cíl mimo jiné zpřísnit podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti čekatele a strážníka, upřesnit povinnosti orgánů veřejné moci poskytovat si vzájemně informace významné pro řízení o odnětí osvědčení strážníka a zpřesnit obsah některých oprávnění obecních policií a postupu strážníka při jejich realizaci s ohledem na jejich jednoznačnější a srozumitelnější vymezení, pro účely efektivnějšího zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

3.8 BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

MV je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“). Plní úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v souladu s Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací ČR (usnesení vlády č. 287/2008). Gesčně odpovědným útvarům za tuto činnost je Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání (dále jen „OBVPV“).

Oblast koncepce, strategie a legislativy

V roce 2020 MV v rámci Průběžné zprávy o stavu systému podpory bezpečnostního výzkumu vyhodnotilo plnění opatření Meziřesortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu České republiky 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030 (dále jen MKBV2017+), která byla schválena usnesením BRS č. 24/2017 a usnesením vlády č. 509/2017, a která je základním dokumentem řídící poskytování státní podpory na aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace v oblasti bezpečnosti. Bylo konstatováno, že opatření MKBV2017+ jsou postupně naplňována a že

v polovině časového rámce její implementace jsou vytvořeny předpoklady k dosažení cílového stavu.

MV se v roce 2020 účastnilo přípravy významných koncepčních a strategických dokumentů z oblasti výzkumu a vývoje, např. Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ a Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021-2027 (Národní RIS3 strategie). MV se taktéž účastnilo dohodovacích řízení ohledně novely zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů. Vzhledem k tomu, že řada zásadních připomínek MV k těmto dokumentům byla jejími zpracovateli akceptována, tak bylo dosaženo žádoucího propojení koncepčních dokumentů v oblasti výzkumu a vývoje s obdobnými dokumenty v oblasti bezpečnosti, zejména pak s výše uvedenou MKBV2017+.

Za účelem efektivní popularizace bezpečnostního výzkumu a jeho výsledků MV pravidelně aktualizovalo a přispívalo novým obsahem na webový portál bezpečnostního výzkumu¹⁵. MV nadále spolupracovalo s Technologickou agenturou České republiky při využívání jejího informačního systému i pro bezpečnostní výzkum. Ve spolupráci s Technologickou agenturou vyhlásilo výzvu k zapojení odborné veřejnosti do hodnocení návrhů projektů bezpečnostního výzkumu a aktualizovalo databázi expertů (hodnotitelů) projektů bezpečnostního výzkumu.

Součástí mise MV v bezpečnostním výzkumu je také realizace a prohlubování partnerství, a to jak s bezpečnostními sbory a státními úřady, které působí v oblasti bezpečnosti, tak i s příjemci podpory. V průběhu roku došlo k zintenzivnění spolupráce s MO, se kterým MV v současné době realizuje projekty na podporu ekonomické diplomacie (PROPED). MV se podařilo také prohloubit kontakty s hlavními partnery reprezentující výzkumnou komunitu (profesní asociace, Akademie věd apod.).

Účelová podpora

V roce 2020 byly realizovány tyto programy účelové podpory:

Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015-2022 (BV III/1-VS; usnesení vlády č. 593/2013): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 2,8 mld. Kč. V rámci tohoto programu je podporováno

200 projektů. V roce 2020 byla v souvislosti s pandemií covid-19 realizována a vyhodnocena čtvrtá veřejná soutěž v rámci programu zaměřená na krizové řízení v případě epidemiologických hrozeb či úniků biologických agens nebo toxinů, k podpoře bylo vybráno 27 projektů, které naplňovaly parametry této veřejné soutěže.

Mezi projekty s vynikajícími výsledky ukončené a hodnocené v roce 2020 patří např. projekt „Technické řešení a technologie dekontaminace chemických, biologických a radioaktivních látek v dopravní infrastruktuře, modelově pražské metro“, „Pokročilý identifikační element pro rozpoznání archiválií“, „Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky“ nebo „Výzkum a vývoj zařízení pro účinné vyhledávání a zajišťování daktyloskopických stop“¹⁶.

Program bezpečnostní výzkumu pro potřeby státu 2016-2021 (BV III/2-VZ; usnesení vlády č. 200/2014): Program je realizován v režimu veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji s celkovým rozpočtem ve výši 800 mil. Kč. V rámci programu je podporováno 57 projektů.

Mezi projekty ukončené a hodnocené v roce 2020 patří např. „Analýza ohrožení vysokorychlostní železniční dopravní cesty teroristickými útoky a extremismem, návrh na doplňková bezpečnostní opatření fyzické ochrany“ nebo „Omezení zdravotních následků v místech nelegální výroby narkotik“¹⁷.

Program Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019-2025 (IMPAKT 1, UV č. 96/2019): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 1 230 mil. Kč. Program je dělen na tři podprogramy, přičemž v rámci Podprogramu 1 – Společné výzkumné projekty byla v roce 2020 realizována a vyhodnocena první veřejná soutěž, k podpoře bylo vybráno 14 projektů. V roce 2020 byla realizována a vyhodnocena také první veřejná soutěž v Podprogramu 3 – Rozvoj iniciativy v bezpečnostním výzkumu, ve které bylo k podpoře vybráno 11 projektů.

V souladu s jedním z hlavních cílů MKBV2017+ byl dále připraven a pod UV č. 898/2020 schválen Program bezpečnostního výzkumu ČR 2021–2026: vývoj, testování a evaluace nových bezpečnostních technologií (SECTECH). V roce 2021 bude v rámci tohoto programu vyhlášena první veřejná soutěž.

V současné době je ve schvalovacím procesu navazující program veřejné zakázky, a to Program

¹⁶ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

¹⁷ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

¹⁵ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/>

bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022-2027, který by měl být schválen v letošním roce. MV také připravuje navazující program veřejné soutěže Program bezpečnostního výzkumu ČR 2022-2027.

Cenu ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu za rok 2020 získal projekt Centra výzkumu Řež s.r.o. a Českého vysokého učení technického v Praze „Zpřesnění predikce a detekce radiačních následků těžkých havárií jaderných elektráren s cílem minimalizace jejich rizik“, který navazoval na dříve realizovaný projekt „Prevence, připravenost a zmírnění následků těžkých havárií českých jaderných elektráren v souvislosti s novými poznatky zátěžových testů po havárii ve Fukušimě“. Oba projekty byly reakcí na havárii jaderné elektrárny Fukušima v roce 2011 a na následné zátěžové testy nařazené Evropskou komisí pro provozované jaderné elektrárny v zemích Evropské unie. Projekty byly tematicky zaměřeny na zpřesnění analýz časového průběhu a radiačních následků těžkých havárií na jaderných elektrárnách Dukovany a Temelín. Zároveň vybavily orgány státního dozoru nad jadernou bezpečností a státní správy znalostmi, metodikami a nástroji pro účinné řízení těžkých havárií a minimalizaci jejich následků¹⁸.

Institucionální podpora

MV poskytuje institucionální podporu 9 výzkumným organizacím, 6 z nich jsou zřízeny MV, 2 SÚJB a 1 MS. Podpora je poskytována na základě rozvojových programů jednotlivých organizací, schválených ministrem vnitra. Za účelem kompatibility přidělování institucionální podpory bezpečnostního výzkumu s Metodikou hodnocení výzkumných organizací (UV č. 107/2017) byl schválen resortní Program institucionální podpory do roku 2022, tedy do dalšího komplexního hodnocení výzkumných organizací. V návaznosti na pilotní profilování výzkumných organizací z roku 2016 a výše uvedenou metodiku je dále zkvalitňována také resortní Metodika profilování výzkumných organizací. Jako příklad lze uvést PA ČR a výzkumné směry zaměřené na prevenci kriminality, bezpečnost ČR, zefektivnění fungování systému ochrany obyvatelstva a krizového řízení v rámci ČR, kybernetickou bezpečnost a ochranu kritické informační infrastruktury.

Mezinárodní spolupráce a komunikace s partnery

Prioritou MV v oblasti mezinárodní spolupráce je zejména prosazování českých priorit do programových nástrojů EU, zejména programu Horizon2020 a Horizon Europe. Za účelem iniciace mezinárodních aktivit na evropské úrovni se zástupci oddělení bezpečnostního výzkumu zúčastnili informačních dnů a partnerských burz k programu Horizon2020. V roce 2020 nastal významný posun, kdy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nabídlo MV možnost nominovat svého zástupce na pozici delegáta do programového výboru pro cluster 3 Občanská bezpečnost pro společnost v FP9 (Horizon Europe). MV tak získalo významnou pozici, která umožní transfer a sdílení informací o možnostech zapojení do rámcového programu EU. V roce 2020 pokračovala činnost Expertní skupiny pro mezinárodní spolupráci v bezpečnostním výzkumu. Důležitou součástí činnosti MV je také podpora zapojování výzkumných subjektů nebo konečných uživatelů do výzkumných projektů bezpečnostního výzkumu

v rámcových programech EU. V rozvoji bilaterálních kontaktů v zahraničí je pro MV přínosem pozice Vědeckého diplomata ČR v USA a pozice Vědecké diplomatky ČR v Izraeli.

¹⁸ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/cena-ministra-vnitra-za-mimoradne-vysledky-v-oblasti-bezpecnostniho-vyzkumu-za-rok-2020.aspx>

3.9 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV vykonává pravomoc MŠMT, České školní inspekce a krajského úřadu. (Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon, ust. § 172 odst. 5 a ust. § 183 odst. 4.)

Prostřednictvím policejních škol zřizovaných MV vytváří kvalitním pedagogickým zajištěním a materiální podporou vhodné podmínky pro realizaci profesní přípravy a dalších vzdělávacích aktivit důležitých pro fungování Policie ČR a dalších bezpečnostních sborů.

Vzdělávací potřeby bezpečnostních sborů jsou uspokojovány prostřednictvím Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV v Praze (včetně pobočky v Sokolově) a v Holešově, kde je realizováno střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost. Ve všech ročnících studuje celkem 905 žáků.

V policejních školách v Praze a v Holešově je současně realizováno vyšší odborné vzdělávání ve vzdělávacích programech 68-42-N/03 Přípravné trestní řízení, 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost a 68-42-N/05 Dopravně bezpečnostní činnost.

O tento typ vzdělávání je mezi policisty stále zájem a je považováno za alternativní stupeň vzdělání pro postup do vyšší tarifní třídy, jehož cílem je vysoká profesní specializace. Ve sledovaném období studuje ve všech ročnících VOŠ 283 studentů.

V roce 2020 utrpěl vzdělávací proces značnou újmu způsobenou celorepublikovou pandemií šířením nebezpečného viru covid-19. Policejní školy se musely v průběhu celého roku přizpůsobovat vládním nařízením a měnit organizaci výuky. Přechod prezenčního studia na distanční bylo velmi náročné nejen pro pedagogy, ale i pro žáky a studenty. Policejní školy se potýkaly s problémy jednak po stránce tvorby nových výukových pomůcek, tak i po stránce personální, kdy mnoho pedagogických pracovníků onemocnělo novým virem, nebo muselo být v nucené karanténě.

V souladu s nařízeními vlády byly za splnění hygienických podmínek realizovány vymezené vzdělávací akce, pružně reagující na vzdělávací potřeby Policie ČR a priority bezpečnostní politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, které vyplývají z usnesení vlády, členství ČR v EU a reformy Policie ČR.

Tak jak dovolovala epidemiologická opatření, poskytovaly policejní školy vzdělávání různými formami

v rámci středního a vyššího odborného vzdělávání a dále zajišťovaly kvalifikační kurzy i jazykové vzdělávání.

Přes všechny úskalí zůstává stálým záměrem pedagogického procesu připravit kvalifikované absolventy, potencionální uchazeče o službu zejména u Policie ČR a v dalších bezpečnostních sborech v oboru vzdělání 68-42-M/01 „Bezpečnostně právní činnost“, jehož je MV gestorem. Absolvent oboru vzdělání bude velmi dobře uplatnitelný pro plnění úkolů Policie ČR, resp. pro činnosti vykonávané v rámci služeb pořádkové a dopravní policie. Jeho kvalifikace bude dostatečná

v oblastech bezpečnostní činnosti Policie ČR, práva, kriminalistiky, psychologie, informačních a komunikačních technologií, cizích jazyků a tělesné přípravy.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou

Obor vzdělání je dále rozvíjen v rámci spolupráce s dalšími vzdělávacími institucemi a uzavřenými dohodami o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je podepsána

s 29 školami. Princip spolupráce v souladu s organizačním řádem MV má za cíl zajištění srovnatelných kompetencí absolventa oboru 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost. Spolupráce je založena na sjednocení metodické činnosti učitelů odborných obsahových okruhů škol s oprávněním k výuce oboru vzdělání 68-42-M/01

Bezpečnostně právní činnost, sjednocení požadavků na hodnocení žáků v průběhu studia a nastavení povinného rámce profilové části maturitní zkoušky. Spolupráce dále zahrnuje další aktivity v oblasti sportovních a odborných činností žáků (např. celostátní soutěžní přehlídka odborných prací žáků).

Vysokoškolské vzdělávání

Vysokoškolské vzdělávání zajišťuje zejména pro Policii České republiky, ostatní bezpečnostní sbory, obecní policii, Ministerstvo vnitra a ostatní součásti veřejné správy. Policejní akademie České republiky v Praze, která je státní vysokou školou univerzitního typu, jejímž posláním je poskytovat kvalitní vysokoškolské vzdělání v oblasti bezpečnosti.

Policejní akademie se člení na Fakultu bezpečnostně právní a Fakultu bezpečnostního managementu. V rámci své působnosti uskutečňuje v prezenční nebo kombinované formě:

Bakalářské studijní programy se studijními obory „Bezpečnostně právní studia“, „Kriminalistika a další forenzní disciplíny“, „Policejní činnosti“ a „Bezpečnostní management ve veřejné správě“.

Navazující magisterské studijní programy se studijními obory „Policejní management a kriminalistika“, „Bezpečnostně strategická studia“ a „Bezpečnostní management ve veřejné správě“.

Doktorský studijní program „Bezpečnostně právní studia“ se studijním oborem „Bezpečnostní management a kriminalistika“.

Rigorózní řízení u všech navazujících magisterských studijních oborů a pro uchazeče z jiných vysokých škol, kteří absolvovali magisterský studijní program v téže oblasti studia.

Celoživotní vzdělávání, realizované formou krátkodobých i dlouhodobých kurzů, je orientováno na aktuální problémy bezpečnostní praxe v souladu se zaměřením Policejní akademie a je určeno zejména pro příslušníky Policie ČR, zaměstnance resortu Ministerstva vnitra ČR, HZS ČR, pedagogické pracovníky policejního školství, příslušníky a zaměstnance ostatních bezpečnostních sborů (BIS, GIBS, Vojenská policie, Celní správa, Vězeňská služba a Vojenské zpravodajství). Celoživotní vzdělávání je permanentně inovováno

v návaznosti na měnící se potřeby občanské společnosti, na aktuální i dlouhodobá bezpečnostní rizika, na problematiku Evropské unie a na kvalifikační potřeby příslušníků bezpečnostních sborů a zaměstnanců veřejné správy. Mimořádné studium v rámci celoživotního vzdělávání pro příslušníky bezpečnostních sborů a zaměstnance veřejné správy s ukončeným vysokoškolským vzděláním, které je studiem vybraných předmětů.

Rovněž i studium na Policejní akademii bylo v roce 2020 výrazně ovlivněno a poznamenáno pandemií covid-19. V dubnu 2020 byl přijat zákon č. 188/2020 Sb.,

o zvláštních pravidlech pro vzdělávání a rozhodování na vysokých školách v roce 2020 a o posuzování doby studia pro účely dalších zákonů. Zákon reagoval na mimořádnou situaci s pandemií covid-19 a maximálně zohledňoval případné negativní dopady nastalé situace na studenty z hlediska délky studia či přiznávání stipendií. Vysoké školy podle něj mohly zkrátit nebo prodloužit akademický rok a mohly stanovit podmínky

přijímacího řízení, rovněž vypsát nové termíny přijímacích zkoušek nebo je celé zorganizovat distanční formou. Policejní akademie plně využívala distanční formy výuky, a to jak pro prezenční formu, tak i pro kombinovanou formu studia. Dále bylo přistoupeno k online podobě i při samotných zkouškách nebo při plnění dalších studijních povinností. Na dálku se mohly konat také státní závěrečné zkoušky za online účasti zkušební komise.

Mezinárodní spolupráce

CEPOL – (EUROPEAN UNION AGENCY FOR LAW ENFORCEMENT TRAINING)

Agentura CEPOL se soustředí na pořádání rezidenčních aktivit, které každoročně probíhají v členských zemích. Letošní rok byl však poznamenán celosvětovou pandemií covid-19, kdy bohužel došlo k rušení naplánovaných aktivit. I přesto se v letošním roce uskutečnilo více jak 20 kurzů, z nichž téměř na každý byl vyslán minimálně jeden zástupce především z Policie ČR a dalších policejních orgánů ČR. Velká část vzdělávacích aktivit pořádaných agenturou CEPOL byla přesunuta do on-line prostředí, kdy bylo uskutečněno téměř 100 webinářů a téměř 50 on-line kurzů, kterých se zúčastnili zástupci policejních orgánů ČR a subjektů, kterým byly aktivity určeny.

Kromě rezidenčních aktivit bylo pak také nominováno 7 účastníků na obecný výměnný program CEPOL, kdy je možné po dobu jednoho týdne stínovat práci kolegů z vybrané země. Bohužel v souvislosti s covid-19 se žádný z programů, kde byli nominováni zástupci ČR, neuskutečnil. Ze stejného důvodu se výměnného programu ve spolupráci s agenturou Frontex nezúčastnil ani jeden nominovaný zástupce ČR.

MEPA – (MITTELEUROPAISCHE POLIZEIAKADEMIE) Během roku 2020 byly v rámci MEPA realizovány pouze některé vzdělávací akce. Vzhledem k charakteru vzdělávacích aktivit organizovaných v rámci MEPA mělo na počet realizovaných akcí silně negativní dopad celosvětové šíření nebezpečného viru Covid 19. Během roku 2020 byl realizován pouze jeden odborný kurz.

V termínu 17. 2. - 13. 4. 2020 bylo plánované uskutečnění 28. Hlavního kurzu MEPA, který však byl, vzhledem k výše uvedeným okolnostem, ukončen ke dni 14. 3. 2020. Česká část Hlavního kurzu byla realizována ve dnech 17. - 23. 2. 2020 v Praze. Hlavního kurzu MEPA se zúčastnili tři zástupci PČR.

Další vzdělávací aktivity se během roku 2020 v rámci MEPA neuskutečnily.

3.10 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE REZORTU MV

3.10.1 Rezort MV

Ke dni 31. 12. 2020 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 68 132 osob, z toho 40 430 policistů (59 %), 10 013 hasičů (15 %), 14 753 zaměstnanců (22 %) a 2 936 státních zaměstnanců (4 %).

V roce 2019 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 68 322 osob, meziročně se tedy početní stav resortu snížily o 190 osob (snížení počtu o 220 policistů

a navýšení počtu o 123 hasičů dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, nárůst počtu o 21 státních zaměstnanců dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, a snížení počtu o 114 zaměstnanců dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

3.10.2 Policie ČR

Policejní prezidium ČR považuje náborové aktivity spolu se stabilizací stávajících příslušníků a zaměstnanců Policie ČR za jednu ze svých hlavních priorit. Nadále je uplatňován proklientský přístup ze strany Policie ČR jako zaměstnavatele vůči uchazečům o zaměstnání do řad Policie ČR.

V roce 2020 přistoupilo vedení Policejního prezidia ČR ke zřízení skupiny NÁBOR. Řídící náborová skupina má za úkol zanalyzovat stávající stav náborových aktivit v ČR v rámci Policie ČR, vyhodnotit aktivity v minulých letech a prioritně nastavit strategii na další roky. Jedním z výstupů, který je již realizován, je zřízení nového oddělení náboru a personální stabilizace odboru personálního Policejního prezidia ČR. Jeho úkolem bude efektivně a cíleně řídit náborové aktivity a stabilizační nástroje v rámci Policie ČR.

Vedení Policejního prezidia ČR apeluje na medializaci Policie ČR jako stabilního, perspektivního a solidního zaměstnavatele. Nepřetržitě sleduje nové trendy v oblasti personální politiky a pracovního trhu v ČR. V roce 2020 vzrostl velký potenciál v prezentaci Policie ČR v rámci sociálních médií. Trendem posledních let je i s ohledem na krizové období spojené s pandemií covid-19 přesun sociálního života do online prostředí. Sociální média jako jeden z nejefektivnějších komunikačních nástrojů jsou nepřetržitě a účelně využívána pro prezentaci Policie ČR i pro informování a komunikaci s občany.

Usnesením vlády č. 166 ze dne 2. března 2020, o změně systemizace Policie ČR pro rok 2020 a výhledu posílení počtu systemizovaných služebních míst Policie ČR pro roky 2021 – 2023, bylo schváleno navýšení o 500 systemizovaných služebních míst s účinností od 1. dubna 2020. Tímto usnesením je v letech 2021 až 2023 předpokládáno výhledově navýšení o dalších 2 500 systemizovaných služebních míst. Na základě shora uvedeného usnesení vlády bylo k 1. lednu 2021 schváleno navýšení o 1 000 systemizovaných služebních míst.

Vláda usnesením č. 1358 ze dne 21. prosince 2020 schválila systemizaci Policie ČR pro rok 2021 v počtu 44 779 příslušníků včetně 110 policistů pro potřeby plnění úkolů na úseku policejního školství.

Celkový počet obsazených služebních míst činí 40 434 (tj. 90,5 %). Plánovaných služebních míst je 44 669. Vzniká tak rozdíl 4 235 neobsazených služebních míst.

Celkový počet obsazených pracovních míst činí 9 800 (tj. 95,4 %). Plánováno je 9 957 pracovních míst. Rozdíl mezi počtem plánovaných a obsazených pracovních míst (přepočtených na osmihodinovou pracovní dobu) je 460.

V období od 2. ledna 2020 do 1. ledna 2021 bylo přijato do služebního poměru k Policii ČR celkem 2 006 uchazečů a služební poměr u Policie ČR skončilo 1 817 policistů; do pracovního poměru bylo přijato 938 zaměstnanců a skončilo pracovní poměr 947 zaměstnanců.

3.11 ZNALECKÁ ČINNOST

V roce 2019 se podařilo přijmout novou úpravu znalecké a tlumočnické činnosti (zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích a doprovodný návrh změnového zákona). Tyto zákony přináší jasné podmínky pro zápis do seznamu znalců, resp. tlumočnicků a překladatelů a v souladu s právem

Evropské unie zavádí právní nárok na vznik znaleckého, resp. tlumočnického oprávnění. Dále bylo upraveno zakotvení širší možnosti přezkoumávání znaleckých posudků a kontroly jejich formální i věcné správnosti, upravila se opatření směřující k posílení dohledu nad osobami vykonávajícími znaleckou činnost, resp. tlumočnickou činnost, a to včetně sankcí. Tyto zákony

byly publikovány jako zákon č. 254/2019 Sb. (zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech), zákon č. 255/2019 Sb. (zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích) a jako zákon č. 354/2019 Sb. (zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích). Všechny tyto tři předpisy nabýly účinnosti dnem 1. 1. 2021.

Novelou trestního řádu obsaženou v zákoně č. 255/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti

s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, se zakotvuje nově právo konzultanta „ze soukromé sféry“ přibraného orgánem činným v trestním řízení na odměnu a náhradu hotových výdajů. K 1. lednu 2021 proto nabyla účinnosti i vyhláška č. 508/2020 Sb. o odměně a náhradě hotových výdajů konzultanta přibraného pro účely trestního řízení.

Znalecká činnost Kriminalistického ústavu PČR

V oblasti výzkumu, vývoje a inovací se pracovníci Kriminalistického ústavu podíleli v roce 2020 na 15 projektech (z toho na 7 ve spolupráci s externími subjekty, 3 projekty byly v roce 2020 ukončeny). Dále plnili pracovníci Kriminalistického ústavu 20 výzkumných úkolů v rámci institucionální podpory infrastruktury výzkumné organizace. V roce 2020 bylo odesláno 17 metodik k certifikaci, z čehož 11 metodik obdrželo osvědčení o uznání certifikované metodiky.

V roce 2020 bylo Kriminalistickému ústavu doručeno celkem 9 536 (-119) žádostí o zpracování zakázek. Nárůst počtu zakázek byl zaznamenán zejména v odvětvích znaleckého zkoumání analýza dat a zkoumání nosičů dat, antropologie a genetika. Naproti tomu meziroční pokles počtu došlých zakázek byl zaznamenán v odvětvích fonoskopie, daktyloskopie a trasologie.

V roce 2020 bylo vyřízeno 9 518 (-306) zakázek. Z uvedeného počtu zakázek bylo zpracováno 484 (-47) znaleckých posudků a 3 194 (-57) odborných vyjádření. Dále bylo vyřízeno 3 359 (-147) zakázek, při jejichž zpracování bylo provedeno znalecké zkoumání jiným způsobem, a 2 481 (-49) zakázek bylo vyřízeno provedením požadované kriminalistickotechnické činnosti. Počet požadavků o provedení fyziodetekčního vyšetření (vyšetření nebo výslech na detektoru lži) dosáhl v roce 2020 počtu 38 (-29). V odvětví chemie a

fyzikální chemie bylo v roce 2020 znaleckým zkoumáním doloženo 49 (+18) pěstíren a 57 (+4) varen drog. V průběhu roku 2020 bylo znalci Kriminalistického ústavu na základě požadavků realizováno celkem 70 (+8) výjezdů, a to především ke konzultacím na místě trestného činu. Nejčastěji vyjžděli kriminalističtí znalci z odvětví chemie, analýza dat a zkoumání nosičů dat, elektrotechnika, biologie, zkoumání fotografií a fotografické techniky, defektoskopie, metalografie a technická diagnostika.

V odvětví genetiky bylo do národní databáze DNA, spravované Kriminalistickým ústavem, v roce 2020 vloženo 21 308 (-1 906) profilů DNA a vymazáno 5 589 (+4 388) profilů DNA. Ke dni 31. prosince 2020 bylo v databázi uloženo celkem 285 628 profilů DNA (z toho je 252 751 profilů DNA osob, 25 076 profilů DNA stanovených ze stop z míst neobjasněných trestných činů, 3 186 profilů DNA z eliminačních vzorků, 580 profilů DNA mrtvol neznámé totožnosti a 4 035 ostatních profilů DNA – např. pohřešované osoby, příbuzní pohřešovaných osob, ztotožněné mrtvolky). V roce 2020 byly zjištěny následující shody: osoby s osobou – 990, osoby se stopou – 865 a stopy se stopou – 88. V odvětví daktyloskopie bylo v průběhu roku 2020 zasláno ke zpracování a vložení do informačního systému AFIS celkem 21 303 (-6 247) daktyloskopických karet, z toho bylo 12 568 pro trestní účely a 8 140 pořízených v souladu s právními předpisy upravujícími pobyt cizinců na území ČR. Zpracováno a vloženo do informačního systému AFIS bylo celkem 20 502

(-12 838) daktyloskopických karet. Porovnáním zpracovaných daktyloskopických karet s informačním systémem AFIS bylo zjištěno celkem 144 (+11) shod s otisky prstů daktyloskopovaných osob a 60 (-92) shod se stopami z dosud neobjasněných trestných činů.

Opatření:

- V roce 2019 se podařilo přijmout novou úpravu znalecké a tlumočnické činnosti (zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích a doprovodný návrh změnového zákona). Tyto zákony přináší jasné podmínky pro zápis do seznamu znalců, resp. tlumočníků a překladatelů a v souladu s právem Evropské unie zavádí právní nárok na vznik znaleckého, resp. tlumočnického oprávnění. Dále bylo upraveno zakotvení širší možnosti přezkoumávání znaleckých posudků a kontroly jejich formální i věcné správnosti, upravila se opatření směřující k posílení dohledu nad osobami vykonávajícími znaleckou

činnost, resp. tlumočnickou činnost, a to včetně sankcí. Tyto zákony byly publikovány jako zákon č. 254/2019 Sb. (zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech), zákon č. 255/2019 Sb. (zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích) a jako zákon č. 354/2019 Sb. (zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích). Všechny tyto tři předpisy nabylly účinnosti dnem 1. 1. 2021.

- Novelou trestního řádu obsaženou v zákoně č. 255/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, se zakotvuje nově právo konzultanta „ze soukromé sféry“ přibraného orgánem činným v trestním řízení na odměnu a náhradu hotových výdajů. K 1. lednu 2021 proto nabyla účinnosti i vyhláška č. 508/2020 Sb., o odměně a náhradě hotových výdajů konzultanta přibraného pro účely trestního řízení.

3.12 EKONOMICKÁ OBLAST

V oblastech veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu má MV vymezenou působnost zákonem; aktivity v těchto oblastech souvisejí s činností většiny subjektů působících v rámci MV. Nejvýrazněji se oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku dotýká činností v rámci PČR, HZS ČR a SUZ MV.

V následujícím přehledu je uvedeno porovnání schválených rozpočtu PČR, HZS ČR, včetně celkových příjmů a výdajů kapitoly MV na léta 2018 až 2020 v tis. Kč:

schválený rozpočet	2018	2019	rozdíl 2019-2018	2020	rozdíl 2020-2019
příjmy MV	9 553 497	10 480 723	927 226	10 685 259	204 536
výdaje MV	71 882 370	77 605 048	5 722 678	82 269 359	4 664 311
z toho: P ČR	40 075 142	43 073 416	2 998 274	45 194 638	2 121 222
HZS ČR	10 027 453	10 880 775	853 322	11 728 947	848 172

Pozn.: Finanční prostředky za oblast P ČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Prostředky na platy příslušníků byly navýšeny oproti návrhu na rok 2020 ve střednědobém výhledu o 1 126 347 tis. Kč a početní stav o 1 300 míst.

Realizovány byly zejména tyto změny:

- navýšení objemu prostředků na platy o 922 960 tis. Kč (v tom PČR o 745 722 tis. Kč a HZS ČR o 177 238 tis. Kč) v návaznosti na navýšení o 1 500 Kč na místo a měsíc na nárůst tarifních platů příslušníků,
- navýšení o 1 150 služebních míst bez souvztažného navýšení objemu prostředků na platy (ve smyslu schválených usnesení vlády ze dne 17. října 2018 č. 680 u P ČR o 1 000 míst a ze dne 3. října 2018 č. 636 u HZS ČR o 150 míst),
- navrácení části krácených prostředků v platech z návrhu rozpočtu pro rok 2019 v souvislosti

s naplňováním neobsazených služebních míst u PČR, a to ve výši 113 938 tis. Kč,

- navýšení platů o 85 016 tis. Kč u HZS ČR včetně navýšení o 150 míst dle usnesení vlády ze dne 3. října 2018 č. 636.

Prostředky na platy občanských zaměstnanců byly kráceny o 1 %, tj. o 36 405 tis. Kč (v tom HZS ČR 4 091 tis. Kč a PČR o 32 314 tis. Kč) v souvislosti s krácením početních stavů o 117 míst (v tom HZS ČR o 21 míst a PČR o 96 míst). Objem prostředků byl navýšen o 189 514 tis. Kč (v tom PČR o 170 908 tis. Kč a HZS ČR o 18 606 tis. Kč) v návaznosti na navýšení o 1 500 Kč na místo a měsíc na nárůst tarifních platů občanských zaměstnanců. Na základě schváleného usnesení vlády ze dne 17. října 2018 č. 680 bylo pro PČR navýšeno o 100 míst včetně 38 762 tis. Kč. Další finanční prostředky ve vztahu k PČR a HZS ČR jsou každoročně vynakládány na

centrálně zabezpečovaný majetek a služby informačních a komunikačních technologií v rámci výdajů ústředního orgánu MV – např. na datové schránky bylo v průběhu roku 2020 uvolněno do rozpočtu MV z kapitoly Všeobecná pokladní správa celkem (VPS) 605 000 tis. Kč. V roce 2020 byla významná část finančních prostředků vynakládána v souvislosti s opatřeními proti šíření nemoci COVID 19 na území ČR.

Ve spojitosti se zmiňovanou problematikou bylo v průběhu roku 2020 například:

z kapitoly Všeobecná pokladní správa

- 29 307 tis. Kč určeno na financování zapojení občanů ČR do civilních struktur EU a dalších mezinárodních vládních organizací a do volebních pozorovatelských misí – uvolněno pro PČR a HZS ČR.
- 12 112 tis. Kč určeno pro HZS ČR na pořízení a opravu požární techniky (zákon č. 239/2000 Sb.).
- 37 294 tis. Kč určeno pro HZS ČR na úhradu nákladů, které byly vynaloženy na provádění mimořádných opatření v souvislosti s bojem proti onemocnění COVID 19 na území ČR (zákon č. 239/2000 Sb.).
- 53 228 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR v souvislosti s ochrannou vnitřních hranic.
- 177 661 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na opatření související s bojem proti šíření nemoci COVID 19.

z jiných kapitol státního rozpočtu

- 6 394 tis. Kč určeno na ochraňovatelskou činnost majetku Správy státních hmotných rezerv prováděnou jednotlivými ochraňovateli v rámci HZS ČR a PČR, přesun z kapitoly Správa státních hmotných rezerv.
- 1 436 tis. Kč určeno pro PČR na pokrytí výdajů spojených s výkonem letecké činnosti při hašení lesních požárů leteckou technikou v rámci Letecké

hasičské služby, přesun z kapitoly Ministerstvo zemědělství.

- 97 607 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na realizaci úspor energie vybraných objektů v rámci programu č. 115 280 – Nová zelená úsporám, přesun z kapitoly Ministerstvo životního prostředí.
- 53 984 tis. Kč určeno pro PČR za účelem zajištění letecké záchranné služby Leteckou službou PČR na základnách v Praze a v Brně, přesun z kapitoly Ministerstvo zdravotnictví.
- 45 000 tis. Kč určeno pro PČR za účelem pořízení 35 vozidel ve zvláštním barevném provedení PČR pro zajištění základního dohledu v rámci kontrol časového zpoplatnění na zpoplatněných pozemních komunikacích, přesun z kapitoly Ministerstvo dopravy.

Rekapitulace výdajů kapitoly MV v roce 2020

Rekapitulace	v tis. Kč
schválený rozpočet výdajů MV na rok 2020	82 269 359
uvolněno z kapitoly VPS	9 854 019
převedeno z jiných kapitol SR	278 105
převedeno jiným kapitolám SR	-142 272
stav k 31. 12. 2020	92 259 211

Rozpočet po změnách PČR činí k 31. 12. 2020 celkem 47 311 658 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2020 došlo k navýšení o 2 117 020 tis. Kč.

Rozpočet po změnách HZS ČR činí k 31. 12. 2020 celkem 12 243 273 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2020 došlo k navýšení o 514 326 tis. Kč.

Jak je již uvedeno výše, finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Podrobné zhodnocení dosažených výsledků hospodaření MV za rok 2020 bude předmětem návrhu Státního závěrečného účtu kapitoly MV a dalších hodnotících dokumentů.

3.13 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ

Správa základních registrů (SZR)

Správa základních registrů (SZR) v roce 2020 plnila úkoly dané platnou legislativou, zejména zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, zákonem č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, zákonem č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci a zákonem č. 328/1999 Sb.,

o občanských průkazech, a začala plnit nové úkoly dané zákonem č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby.

SZR se v souvislosti s plněním úkolů vyplývajících z Usnesení vlády ČR ze dne 10. října 2018 č. 650 podílela na sestavení pracovní skupiny Rada základních registrů, jejímž úkolem a cílem je koordinovat a řídit rozvoj základních registrů jako celku (dále jen „ZR“).

Jejím primárním úkolem bylo definovat a plnit úkoly v rámci programu Digitální Česko 2018+ v projektovém záměru Základní registry 2.0, navrhnout novou globální architekturu ZR, pravidelně informovat Radu vlády pro informační společnost o plnění svěřených úkolů a vypracovaných materiálech.

SZR splnila veškeré cíle projektu Národní certifikační autority (dále jen „NCA“) definované pro rok 2020, primárně pak implementaci funkcionality pro vzdálené on-line poskytování služeb kvalifikovaných elektronických časových razítek a kvalifikovaných elektronických pečetí, vybudování TSA (autority časových razítek) pro využívání služeb NCA ministerstvem vnitra. Dále bylo implementováno rozšíření infrastruktury podle požadavků bezpečnostních složek, a to včetně části pro poskytování centrálních služeb vzdáleného pečetění. Potřeba vydávání komerčních certifikátů, které jsou určeny pro šifrování dokumentů, šifrování emailů, autentizaci, podpis kódu apod. je indikována na základě nařízení EU č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu (eIDAS). V roce 2020 byl spuštěn projekt, jehož cílem bylo implementovat tyto nové funkcionality ve všech bezpečnostních složkách, kde je NCA používána. Nedílnou součástí plnění úkolů roku 2020 byla implementace opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti včetně návazných vyhlášek v rámci NCA.

V rámci systémů Národní identitní autority a Národního bodu pro identifikaci a autentizaci byla v roce 2020 realizována funkcionality přihlašování uživatelů pomocí mobilního elektronického prostředku (MEP). Systém byl rozšířen o následující části:

- Poskytovatel identity – mobilní elektronický prostředek (MEP) jako další identifikační prostředek, včetně evidence kvalifikovaného správce.
- Doplnění procesů zadávání BOK prostřednictvím MEP.

V rámci komplexního řešení přihlašování do informačních systémů veřejné správy (např. Portálu občana a Datových schránek) byla mobilní aplikace – mobilní elektronický prostředek (MEP), řešena jako integrální součást pod názvem Mobilní klíč eGovernmentu - MEG.

Dále byl systém Národní identitní autority rozšířen o funkcionality centrálního notifikačního systému uživatelů Národního bodu. Centrální notifikační systém využívá nově vytvořené rozhraní pro správu a následné využití komunikačních kanálů pro potřeby informování

uživatelů služeb elektronické identifikace. Veřejná správa tak dostala možnost odesílat informace na vybraný komunikační kanál občana bez znalosti adresy nebo mobilního čísla pouze na základě znalosti AIFO ve své agendě. Informace může obsahovat zprávy o ukončení platnosti různých dokladů a další. Ke komunikaci je možné využít tři komunikační kanály – email, SMS, mobilní zprávy zasílané a zpracovávané aplikací MEG.

SZR v roce 2020 prošla dozorovým integrovaným auditem pro klíčové oblasti poskytovaných služeb. Pro systém managementu bezpečnosti informací byla potvrzena shoda s normou ISO/IEC 27001:2013 pro oblast správy a provozu IT systémů, shoda s normou ISO/IEC 20000-1:2011 pro systém managementu poskytování ICT služeb organizace a rovněž byla prodloužena platnost certifikátu shody s požadavky normy ISO 9001:2015 pro systém managementu kvality pro oblast správy a podpory provozu IT systémů.

Základní registry za rok 2020 provedly více než 544 mil. transakcí. Dostupnost služeb základních registrů byla v průběhu roku 2020 zabezpečena na požadované úrovni. Případné krátkodobé výpadky některých služeb byly v rámci garantované úrovně poskytovaných služeb (SLA) a v naprosté většině případů spojené s nutnou údržbou systému, eventuálně se standardní aktivitou pro prověření krizových postupů v rámci nácviku plánu obnovy.

Informační a komunikační systémy PČR

Od roku 2018 je realizován projekt s názvem *Optimalizační projekt informační podpory Policie ČR*. Náplní zmiňovaného projektu je stanovení cílů a principů budování informační podpory Policie ČR, aby zajistil efektivitu výkonu, sjednotil a zjednodušil zadávání a realizaci požadavků služeb na IT z důvodu funkčnosti centrální informatiky. Rozsahem se projekt zaměřuje především na centrální informatiku tak, aby vytvořené principy byly poté postupně zaváděny i na jednotlivých krajských ředitelstvích policie. Výstupy projektu byly schváleny v polovině roku 2019. Následně pak byla započata transformační fáze projektu v oblasti procesní, aplikační, informační a technologické architektury a architektury služeb. V roce 2020 bylo pokračováno v realizaci projektů a nastavování standardů pro zajištění vývoje nově vznikajících informačních systémů v oblasti aplikační architektury, blíže byla rozpracovaná koncepce datové základny v oblasti informační architektury, byly učiněny kroky k realizaci Cloudu Policie ČR a podpůrných služeb v oblasti technologické architektury. Dále pak byly

zaváděny procesy pro zajištění některých aktivit v oblasti architektury služeb.

V roce 2020 byl realizován další rozvoj funkcionalit informačního systému **ETŘ** (evidence trestního řízení) s ohledem na požadavky jednotlivých gestů problematik a naplnění legislativních povinností. Konkrétně se jedná zejména o oblast spisové služby, ve které pokračuje proces směrem k naplnění standardů národního archivu. Rovněž byly zahájeny práce na funkcionalitách *jmenný rejstřík* a *schvalování a uzavírání spisu*. Dále probíhají práce na modulu elektronických skartací a transakčním protokolu. V oblasti naplnění legislativy byly provedeny úpravy u typových formulářů, a to zejména pro problematiku trestního řízení. V rámci rozvoje ETŘ byla zahájena i realizace projektu s názvem *Evidence dopravních nehod*, která má ve spolupráci s aplikací pro práci v terénu (tj. mobilní bezpečnou platformou) plně nahradit stávající způsob evidence a zpracování dopravních nehod u Policie ČR (Lotus Notes). Standardně probíhala podpora dalších subjektů mimo Policii ČR, které využívají ETŘ (např. napojení na datové schránky nebo elektronickou podatelnu). Dále došlo k propojení ETŘ lite (verze ETŘ pro státní zastupitelství umožňující jednotlivým státním zástupcům vykonávat dozorovou činnost) mezi státním zastupitelstvím a Vojenskou policií a byly zahájeny práce na propojení GIBS a státního zastupitelství. Rovněž byly zahájeny práce na ETŘ s ohledem na plánované ukončení podpory Internet Exploreru.

V oblasti mezinárodních, zejména **evropských informačních systémů** pokračuje realizace rozsáhlých změn daná významnou úpravou právních základů již existujících informačních systémů (SIS, VIS, EURODAC) a vytvořením právních základů pro nové informační systémy (ETIAS, Entry-Exit, ECRIS-TCN a nástroje interoperability - zajišťují efektivní využití jednotlivých evropských informačních systémů a údajů v nich uložených). Celá iniciativa vznikla na úrovni EU jako reakce na bezpečnostní rizika identifikovaná v průběhu zejména posledního desetiletí. Na úrovni ČR jsou výše uvedené právní základy implementovány na základě národního programu eu-INIS schváleného usnesením vlády č. 468/2020 Sb.

Schengenský informační systém II (SIS II) je mezinárodním pátracím policejním systémem. V prosinci 2018 byl schválen upravený právní rámec. Postupně do tří let od schválení (2019 - 2021) mají být funkcionality implementovány. Vzhledem k trendu pravidelného meziročního nárůstu zátěže o 20 - 30 % byl realizován projekt navýšení výkonu SIS. Byla dokončena druhá fáze projektu SIS II AFIS, která

umožní národním složkám provádět lustrace v SIS pomocí otisků prstů. Týmy kolem SIS se dále zaměřují na zvýšení efektivity využívání systému v každodenní praxi sladěním dotazovacích nástrojů a výstupů dotazů. V průběhu roku 2020 byla podepsána nová rámcová dohoda na provoz a rozvoj SIS, v jejímž rámci dojde v letech 2021 a 2022 k realizaci změny právního základu – tzv. SIS Recast, obměně serverové části SIS a následně k dalším potřebným úpravám.

Vízový informační systém (VIS) je především systémem pro koordinaci vydávání krátkodobých schengenských víz a kontrolu vstupu na území schengenského prostoru. Probíhá projednávání úprav právních základů, schválení je předpokládáno v roce 2021. Na národní úrovni proběhla optimalizace vízového procesu, úprava rozhraní mezi systémy Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí. Realizován byl projekt rozhraní mezi systémy VIS a CIS (Cizinecký informační systém) a proběhla obměna biometrických periférií a pracovních stanic pro VIS. Byla podepsána nová rámcová dohoda na provoz a rozvoj VIS na 8 let, v jejímž rámci dojde v průběhu roku 2021 a 2022 k realizaci nezbytných úprav pro propojení VIS a EES a také bude realizována úprava *Vízového kodexu*.

EURODAC - slouží především k určení země příslušné pro vedení azylového řízení. Právní rámec spojený s aktualizací Dublinských dohod obsahuje velké množství rozšiřujících funkcionalit, ale jeho schválení je vzhledem k vazbě na otázky migrace obtížně předvídatelné. Byla realizována lustrace z mobilních zařízení.

EES systém bude sloužit pro sledování dodržování délky pobytu osob třetích zemí na území schengenského prostoru. V roce 2017 byl schválen právní základ systému Entry/Exit a celý rok 2019 probíhaly přípravy na technickou implementaci jak na úrovni centra (zaštiťuje eu-LISA), tak na straně národních projektů. Byla realizována tři z osmi hlavních výběrových řízení, byly podepsány klíčové smlouvy na realizaci hlavních komponent EES a v roce 2021 proběhne samotná realizace řešení. Součástí řešení jsou rovněž výrazné úpravy toku cestujících na mezinárodních letištích a změna stávajících postupů odbavení cestujících.

ETIAS - účelem systému je předběžné prověření nevízových příslušníků třetích zemí před započítáním cesty do zemí schengenského prostoru. V září 2018 byl schválen právní základ ETIAS. V roce 2019 byla zahájena studie na stanovení rozsahu funkcionalit systému a jeho dopadů na další informační systémy a na procesy Policie ČR. Po ukončení studie v průběhu roku 2020 bylo zahájeno výběrové řízení na realizaci.

PNR (Passenger Name Records) - slouží k identifikaci rizikových a nežádoucích osob v letecké dopravě. Právní základ byl schválen v roce 2016. V roce 2018 - 2019 probíhala implementace systému PNR v Policii ČR.

V srpnu 2019 byla implementace ukončena a systém byl nasazen do provozu.

ECRIS-TCN – slouží k předávání informací o odsouzených osobách třetích zemí v jednotlivých zemích schengenského prostoru a jejich identifikaci pomocí otisků prstů. Právní základ byl přijat během roku 2019. Implementaci zajišťuje Ministerstvo spravedlnosti, Policie ČR zajišťuje korektní předávání zákonem stanovených biometrických prvků.

Oblast **komunikačních služeb** – Z hlediska mobility ICT u Policie ČR nadále běží rutinní provoz mobilní bezpečné platformy (operativní využívání informačních zdrojů, zejména lustrací, pomocí mobilních zařízení) a její řízený rozvoj podle definovaných uživatelských potřeb. V roce 2020 se po pětiletém provozu podařilo obměnit dosluhující koncová zařízení a navýšit jejich počet. V současné době je pod vzdálenou správou využíváno cca 6 500 ks zařízení mobilní bezpečné platformy.

Z důvodu nasazení v příhraničních oblastech (v rámci

opatření na státních hranicích) a v souvislosti s probíhající pandemií covid-19 byl všem uživatelům povolen datový roaming. V průběhu roku 2020 bylo pořízeno 1 100 kusů vozidlových radiostanic TPM900 systému PEGAS, které nahradí dosluhující koncová zařízení druhé generace.

Komunikační systémy kritické informační infrastruktury MV

V letech 2020-2024 probíhá generační obnova a rozšíření komunikačních systémů kritické informační infrastruktury v optických a rádiových komunikačních sítích Ministerstva vnitra, které zajišťuje Ministerstvo vnitra pro Policii České republiky, složky integrovaného záchranného systému a další organizační složky státu na základě zmocnění zákona č. 2/1969 Sb., tzv. kompetenční zákon, a zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů. Součástí investičního programu je zvýšení komunikační kapacity modernizovaných systémů a uvedení jejich kybernetického zabezpečení do úrovně odpovídající soudobým předpisům v oblasti kybernetické bezpečnosti.

3.14 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

EVROPSKÁ UNIE

Vnitřní bezpečnost

V posledních letech se objevují nové bezpečnostní hrozby, které vyžadují adekvátní přístupy a také úzkou spolupráci v oblasti bezpečnosti na všech úrovních. Ve snaze zaměřit se komplexně na oblasti, v nichž může EU pomoci členským státům při posilování bezpečnosti, vydala Evropská komise v červenci novou **strategii bezpečnostní unie EU na období 2020–2025**, která navazuje na předchozí Evropskou bezpečnostní agendu 2015–2020. Tato nová strategie zahrnuje řadu témat, jako jsou **boj proti terorismu a organizované trestné činnosti, prevence a odhalování hybridních hrozeb, zvyšování odolnosti kritické infrastruktury a podpora kybernetické bezpečnosti**. Zároveň strategie stanovuje nástroje a opatření, které je potřeba v období příštích pěti let vyvinout k zajištění bezpečnosti ve fyzickém i digitálním prostředí EU.

Evropská bezpečnost se dostala do popředí zájmu také v důsledku **krize způsobené pandemií covid-19**, která

podrobila zkoušce odolnost evropské kritické infrastruktury, připravenost Evropy na krizi a její systémy krizového řízení. V důsledku pandemie se naprostá většina všech jednání orgánů EU přesunula od března do on-line prostředí.

Situace v oblasti migrace a azylu byla **v roce 2020 významně ovlivněna především mimořádnou migrační situací na vnější hranici EU v Řecku a následně propuknutím pandemie covid-19**. V minulém roce byl také Evropskou komisí předložen návrh dlouho očekávaného nového Paktu o migraci a azylu a byly tak zahájeny intenzivní diskuse o budoucí podobě azylové a migrační politiky EU.

V prosinci byly přijaty **Závěry Rady o vnitřní bezpečnosti a evropském policejním partnerství**, jejichž cílem je dále zlepšit spolupráci orgánů vymáhajících právo, aby bylo možné lépe reagovat na vyvíjející se bezpečnostní výzvy a využít potenciál technologického rozvoje. Závěry určují postup i v řadě dalších oblastí, např. udržování tempa s technologickým pokrokem, globální spolupráce, boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a předcházení terorismu a boj proti němu.

Současně bylo ministry vnitra EU přijato **usnesení Rady o šifrování**. Téma umožnění přístupu k šifrovaným

aplikacím na sociálních sítích a internetu orgánům vymáhajícím právo v odůvodněných případech vyvolalo debatu u veřejnosti, která v používání silného šifrování v elektronické komunikaci spatřuje prostředek pro zachování práva na soukromí fyzických osob. Na straně druhé ovšem stojí případy zneužití šifrování k celé řadě kybernetických trestných činů od terorismu až po pohlavní zneužívání dětí. Donucovací a justiční orgány jsou stále častěji závislé na přístupu k elektronickým důkazům, v některých případech však šifrování přístup k důkazům významně komplikuje či prakticky znemožňuje. **EU se proto snaží o aktivní diskusi s cílem nalézt rovnováhu** mezi dalším používáním šifrování v technologiích a potřebou zajistit, aby příslušné donucovací a justiční orgány mohly vykonávat své zákonné pravomoci a současně chránit naše společnosti a občany online i offline.

Prosincová Evropská rada přijala **závěry k posílení bezpečnosti schengenského prostoru**, které kladou důraz na urychlené dosažení pokroku ve vzájemném propojování jednotlivých evropských bezpečnostních databází a v posilování ochrany vnějších hranic.

V červenci 2020 vydala **Evropská komise Strategii EU pro účinnější boj proti pohlavnímu zneužívání dětí**, která představuje nový rámec pro opatření v boji proti pohlavnímu zneužívání dětí na úrovni EU v období do roku 2025. Dokument se zaměřuje na tři priority, jež mají umožnit účinnější postup při vyšetřování, prevenci a pomoci obětem. Těmi jsou příprava a provádění vhodného právního rámce pro ochranu dětí, posílení reakce donucovacích orgánů a zapojení a koordinace spolupráce všech zúčastněných stran včetně soukromého sektoru napříč zeměmi i sociálními skupinami.

Jednání Stálého výboru COSI

Odbor bezpečnostní politiky MV ČR je národním koordinátorem operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a zastupuje ČR na jednáních Stálého výboru COSI v Bruselu.

Během chorvatského a německého předsednictví COSI se v roce 2020 uskutečnilo jenom jedno přímé jednání v Bruselu. Ostatní jednání se v důsledku pandemie covid-19 uskutečnily formou videokonference a drtivá většina plánovaných akcí byla zrušena. Značně paralyzovaná byla práce, zejména ve druhé polovině chorvatského předsednictví. Nehledě ke ztížené situaci se německému předsednictví podařilo dosáhnout všech vytyčených cílů.

Stěžejními tématy v roce 2020 byly:

- dopady pandemie covid-19 na vnitřní bezpečnost a zachování operační kontinuity orgánů vymáhajících právo a justičních orgánů;
- Strategie bezpečnostní unie EU ve formě sdělení EK; Byly přijaty závěry Rady jako nelegislativní dokument;
- evropské policejní partnerství a přeshraniční spolupráce orgánů vymáhajících právo;
- boj proti terorismu (zejména vyhodnocování hrozeb) a antisemitismu; Byla schválena nová doporučení a deklarace Rady v boji proti antisemitismu;
- posílení finančního šetření v boji proti závažné a organizované trestné činnosti; Byl přijat nový právní rámec EK;
- boj proti převaděčství migrantů a posilování spolupráce se zeměmi západního Balkánu;
- boj proti obchodování s drogami; Činnost byla v prosinci završena přijetím nové Protidrogové strategie na roky 2021-2025;
- inovační hub pro oblast justice a vnitřních věcí (JHA) pod zastřešením Europolu;
- umělá inteligence a možnosti pro bezpečnost v Evropě;
- bezpečnostní a lidskoprávní otázky šifrování; Bylo přijato prohlášení Rady k šifrování;
- vyhodnocení Politického cyklu EU pro organizovanou a závažnou mezinárodní trestnou činnost.

Ze zpráv Europolu vyplynulo, že se v důsledku pandemie covid-19 aktivizovala kybernetická trestná činnost, která využívá narůstající závislost společnosti na digitálních službách a negativní ekonomický vývoj v EU. Zločinci velmi rychle našli potenciál v infiltraci do ekonomiky a v zesíleném korupčním jednání. Některé extrémistické skupiny se snaží vytěžít ze situace, aby propagovali myšlenky svého hnutí a aktivity za použití dezinformačních kampaní a rozvíjení různých konspiračních teorií.

Orgány vymáhající právo se snažily operativně přizpůsobovat svoji taktiku, nástroje a metody práce. Operační spolupráce a výměna informací zůstala zachována tam, kde jsou dostupná IT řešení, bezpečné komunikační kanály v reálném čase a zabezpečené cloudové služby. Nicméně masivní práce z domova omezila schopnost úřadů provádět vyšetřování (např. interview s imigranty, oběti a svědky TČ a osobami podezřelými s trestné činnosti). Práce společných vyšetřovacích týmů (JIT) zůstala závislá na videokonferencích prostřednictvím bezpečných

mobilních aplikací. Následkem bylo podstatné opoždění se v řešení stávajících případů, které vedli i k odkladu nebo neřešení deliktů s negativním dopadem na vnitřní bezpečnost.

V souvislosti s posílením finančního šetření je nutné říci, že ČR nepodpořilo další rozšiřování konfiskací nezaložených na odsouzení. V této věci nejsou členské státy jednotné. Základní zásadou finančního šetření zůstává realizace principu „Follow the money“. I na základě závěrů COSI EK představila právní rámec nové iniciativy v boji proti praní nelegálních peněz.

Největší diskusi vyvolalo poměrně kontroverzní téma, umožnění přístupu k šifrovaným aplikacím na sociálních sítích a internetu pro orgány vymáhajících právo

v odůvodněných případech, zajištění bezpečnosti této komunikace a na druhé straně vybalancované zachování práva na soukromí fyzických osob.

Původní materiál o evropském policejním partnerství do sebe vstřebal i reakci na evropskou bezpečnostní strategii vydanou ve formě sdělení EK a v příloze ještě zahrnul přeshraniční spolupráci orgánů vymáhajících právo. Ambicí německého předsednictví bylo m. j. zajistit, aby každý policista každého členského státu měl vždy k dispozici nezbytné informace ze všech členských států.

Česká delegace se snažila o zachování kontinuity mezi původní Strategii vnitřní bezpečnosti Rady (ISS) a novou evropskou bezpečnostní strategií EK. Ministerstvo spravedlnosti z logických důvodů uplatnilo připomínku, ve které odmítlo zahrnout evropský vyšetřovací příkaz mezi instrumenty policejní spolupráce a zdůraznilo, že instrument přeshraničního sledování je taktéž instrumentem justiční spolupráce.

Azyl a migrace

Situace v oblasti migrace a azylu byla **v roce 2020 významně ovlivněna především mimořádnou migrační situací na vnější hranici EU v Řecku a následně propuknutím pandemie covid-19**. V minulém roce byl také Evropskou komisí předložen návrh dlouho očekávaného nového Paktu o migraci a azylu a byly tak zahájeny intenzivní diskuse o budoucí podobě azylové a migrační politiky EU.

V roce 2020 byl zaznamenán nejnižší počet nelegálních příjezdů do EU od roku 2013. Nedlouho po mimořádné situaci na řecko-turecké hranici došlo k celkovému útlumu migrace, zejména v důsledku všeobecně přijímaných restriktivních opatření, které se dotkly všech aspektů migrace zahrnující nejen pohyb na hlavních migračních trasách, ale také vízovou politiku,

přesídlování a návraty. Evropská komise v této souvislosti v dubnu připravila doporučení, tzv. vodítka k provádění legislativy v oblasti azylu migrace zaměřená na implementaci azylových, návratových a přesídlovacích procedur během pandemie koronaviru s dopady na vnitřní bezpečnost. Reagovala tak zejména na tlak na azylové systémy států EU a případy nelegálně pobývajících občanů třetích zemí v EU, kterým byl dočasně znemožněn návrat do zemí původu, a to v důsledku omezujících opatření na hranicích.

K zásadnímu zklidnění přispělo zejména omezení nelegálních příjezdů na východní středomořské trase, naopak centrální středomořská trasa se stala v letošním roce neaktivnější. Z dlouhodobého hlediska však nelze očekávat, že by útlum v obdobné míře pokračoval i nadále. **Naopak lze předpokládat, že pandemie má potenciál přispět k dalšímu posílení migračních toků do Evropy.** Příkladem může být masivní nárůst migrantů připlouvajících na Kanárské ostrovy zaznamenaný v druhé polovině roku. Agentura Frontex v roce 2020 registrovala kolem 124 tis. nelegálních překročení vnější hranice EU, což v porovnání se 139 tis. z předchozího roku znamená 13% pokles.

Žádosti o mezinárodní ochranu bylo dle prvních odhadů agentury EASO v roce 2020 v EU podáno celkem 458 tis., což je téměř třetinový pokles oproti roku 2019. Zřejmou příčinou jsou omezení zavedená v reakci na pandemii, konkrétně v dubnu a květnu byly zaznamenány nejnižší počty nových žádostí za několik let. Nejvýznamnější byl propad v Řecku (-47 %) a na Kypru (-46 %). Státy podél západobalkánské migrační trasy naopak zaznamenaly nárůst, zejména se jedná o Rumunsko (+138 %), Bulharsko (+64 %) a v menší míře také

Rakousko (+13 %). Více než tři čtvrtiny všech žádostí obdržely Německo (téměř 106 tis.), Francie (89 tis.), Španělsko (téměř 88 tis.), Řecko (téměř 41 tis.) a Itálie (24 tis.). Nejvíce zastoupené skupiny jsou Syřané (62 tis., tj. -12 %), Afgánci (48 tis., tj. -16 %), Venezuelané (30 tis., tj. -32 %), Kolumbijci (29 tis., tj. -9 %) a Iráčané (18 tis., tj. -40 %). Hlavními trendy byly žádosti Syřanů podané v Německu, žádosti Venezuelanů a Kolumbijců podané ve Španělsku a žádosti Afgánců podané v Řecku, Francii a Německu.

Největší pokles migračního tlaku v důsledku pandemie byl patrný na východní středomořské trase. V Řecku bylo za rok 2020 registrováno na 14 tis. nelegálních příchodů, z toho přibližně dvě třetiny přes mořskou hranici a jedna třetina přes pevninskou, a dalších 6 tis. na Kypru. Na řecké ostrovy nejčastěji připlouvali

Afghánci (35 %), Syřané (21 %) a Somálci (7 %). Pozemní hranici s Tureckem překračovali zejména Turci (72 %), v menší míře Syřané (10 %) a Afghánci (5 %). Souhrnný počet nelegálně příchozích do Řecka byl o 81 % nižší než v roce 2019. Jedná se o jasný důsledek přijatých epidemických opatření, neboť zhruba polovina z celkového počtu byla zaznamenána v období leden-březen, tedy před jejím vypuknutím. Situaci na východní středomořské trase ovšem kromě koronaviru výrazně ovlivnilo také prohlášení tureckého prezidenta R. T. Erdoğana o otevření hranic pro migranty dne 27. února. V přímé návaznosti na tuto zprávu došlo k zásadnímu tlaku na vnější hranici EU v Řecku a pokusům o její nelegální překročení. Řecko v reakci dočasně pozastavilo registraci nových žadatelů o azyl a také za pomoci policistů z ostatních členských států včetně České republiky posílilo ochranu vnější hranice. Další významnou událostí bylo zničení největšího uprchlického tábora na řeckém ostrově Moria, který 8. září zachvátil požár a připravil tak o přístřeší skoro 13 tisíc migrantů.

Navazující západobalkánská migrační trasa je především tranzitní oblastí pro migranty na cestě z Turecka směrem do západní Evropy. Region obklopený státy EU je vysoce relevantní v souvislosti s druhotnými pohyby, tj. nelegálními přesuny migrantů mezi členskými státy, a neutuchající aktivitou organizovaných převaděčských skupin, na což opakovaně upozorňuje také Europol. V roce 2020 bylo na západobalkánské migrační trase, dle údajů agentury Frontex, zaznamenáno téměř 27 tis. nelegálních překročení hranic, tedy 78% nárůst oproti roku 2019. Situace v oblasti západního Balkánu odráží celkovou situaci na východní středomořské migrační trase a zdánlivě vysoké počty lze přičíst také zvýšené snaze o kontrolu hranic za podpory agentur a členských států EU, včetně České republiky. Většina migrantů se shromažďuje v Bosně a Hercegovině a v Srbsku podél vnější hranice EU s cílem překročit hranici do Chorvatska či Maďarska. Dramatická situace nastala s příchodem zimy zejména v Bosně a Hercegovině, kde dle odhadů zůstalo uvězněných až 3 tis. migrantů bez přístřeší, mimo jiné kvůli vnitrostátním sporům. EU označila situaci za humanitární krizi.

Oproti roku 2019, kdy pohyby centrální středomořské migrační trase výrazně ustaly, došlo v roce 2020 na této trase k prudkému nárůstu. Do Itálie a na Maltu přišlo přes 36 tis. migrantů, obzvláště Itálie zaznamenala nárůst o téměř 200 %. Na Maltu dorazilo přes 2,2 tis. osob, což je 33% pokles. Příčinou byl zejména nárůst migrantů připlouvajících z tuniských břehů a stále frekventovaná trasa z Libye. Z hlediska národnostního složení registrovala Itálie příchod

především Tunisů (38 %), Bangladéšanů (12 %) a občanů Pobřeží slonoviny (6 %). Situace na této trase je však i nadále z velké části determinována bezpečnostní situací v Libyi, kde od 4. dubna 2018 probíhá ozbrojený konflikt. Zásadním předpokladem pro snížení tlaku na Itálii bylo posílení operability libyjské pohraniční a pobřežní stráže, která je díky celkové podpoře schopna lépe chránit své námořní hranice. Libyjská pobřežní stráž v roce 2020 zachytila přes 11 tis. nelegálních migrantů. To pouze potvrzuje fakt, že pro stabilizaci migrační situace v EU je zapotřebí efektivní a řádná spolupráce s třetími zeměmi.

Na západní středomořské a atlantické migrační trase došlo v roce 2020 k 29% nárůstu počtu migrantů. Španělsko registrovalo příchod téměř 42 tisíc osob, z toho naprostá většina dorazila po moři. Hlavní příčinou byl nárůst migrantů připlouvajících na Kanárské ostrovy od břehů západní Afriky. Zde bylo registrováno na 23 tis. migrantů, což je 9krát více než v roce 2019. Španělské úřady jako zdroj nárůstu uvádějí ekonomickou situaci v zemích západní a severní Afriky nadále zhoršenou v důsledku pandemie koronaviru. Regionální vláda na Kanárských ostrovech na migrační tlak nebyla připravená a musela tak narychlo ve spolupráci s centrální vládou započít práci na výstavbě nových přijímacích zařízení. Do pevninského Španělska po moři připlouvali zejména Alžírčané (63 %), Maročané (23 %) a občané Guiney (5 %). Oficiální údaje o národnosti příchozích na Kanárské ostrovy nejsou známy, dle nevládních organizací se jedná hlavně o občany Senegalu, Mali, Maroka a Pobřeží slonoviny. Přestože Maročané a Alžírčané nadále patří mezi nejčastěji příchozí, vyzdvihují španělské úřady efektivitu spolupráce s marockými a alžírskými úřady, které zabraňují vyplutí dalších osob.

NOVÝ PAKT O MIGRACI A AZYLU

Dne 23. září 2020 předložila Evropská komise dlouho očekávaný návrh reformy evropské migrační a azylové politiky. Nový Pakt o migraci a azylu, jak je soubor legislativních a nelegislativních dokumentů obecně nazýván, má představovat „čerstvý start k řešení migrace v Evropě“. Přestože z části navazuje na iniciativy předchozí snahy o reformu společného evropského azylového systému (SEAS), je znatelná změna celkového přístupu a pakt je v některých oblastech mnohem ambicióznější. Především je zde kladen větší důraz na efektivní řízení migrace, prevenci nelegálních migračních toků a posílení aktivit ve vnější dimenzi migrační politiky, což je v souladu s dlouhodobou pozicí České republiky.

Pakt se skládá z pěti legislativních návrhů, řady nelegislativních návrhů (doporučení a pokynů Komise) a počítá mimo jiné s dokončením vyjednávání některých návrhů z předchozího reformního balíčku společného evropského azylového systému z roku 2016, resp. 2018. Jmenovitě Komise předložila:

- Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o novém paktu o migraci a azylu, jehož přílohou je Plán realizace nového paktu o migraci a azylu;
- Tři nové legislativní návrhy:
 - Nařízení o azylovém a migračním managementu,
 - Nařízení o zavedení prověřování státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích,
 - Nařízení o řešení krizových situací a zásahů vyšší moci v oblasti migrace a azylu;
- Dva pozměněné legislativní návrhy z předchozího reformního balíčku SEAS:
 - Nařízení o zavedení společného postupu pro mezinárodní ochranu v Unii a o zrušení směrnice 2013/32/EU,
 - Návrh nařízení o zřízení systému Eurodac.
- A následující nelegislativní dokumenty:
 - Doporučení Evropské komise o legálních možnostech poskytování ochrany v EU: podpora přesídlování, humanitárního přijímání a dalších doplňkových možností,
 - Doporučení Evropské komise o spolupráci mezi členskými státy při operacích prováděných plavidly vlastněnými nebo provozovanými soukromými subjekty za účelem pátracích a záchranných akcí,
 - Doporučení Evropské komise týkající se mechanismu EU pro připravenost a řešení krizí v souvislosti s migrací (plán v oblasti připravenosti na migraci a řešení krizí),
 - Pokyny Evropské komise k provádění pravidel EU týkajících se definice a prevence napomáhání k nepovolenému vstupu, tranzitu a pobytu.

Balíček dále obsahuje také pracovní dokument útvarů Komise doprovázející návrh nařízení o azylovém a migračním managementu, který předkládá poznatky a zkušenosti poskytující argumenty pro jednotlivé podněty předloženého paktu o migraci a azylu a identifikuje hlavní výzvy, kterým EU čelí v oblasti migrace a na které jednotlivé návrhy cílí. Komise zvolila komplexní přístup k migraci z části stavící na pokroku

dosaženém od roku 2016 v rámci vyjednávání reformy SEAS a navrhuje tedy přijetí nařízení o zřízení Agentury EU pro azyl, dokončení vyjednávání kvalifikačního nařízení a směrnice o podmínkách přijímání, u kterých bylo dosaženo předběžné politické dohody, a pokroku ve vyjednávání nařízení o rámci Unie pro přesídlování a přijímání osob z humanitárních důvodů a směrnice o navracení.

Důležitým prvkem paktu je důraz na vnější dimenzi migrační politiky. Migrace se má stát ústředním bodem vztahů EU s migračně relevantními třetími zeměmi. Na základě uzpůsobeného přístupu k jednotlivým zemím Komise apeluje na budování vzájemně výhodných spojení. Přirozenou prioritou budou země v evropském sousedství, tj. západní Balkán, severní Afrika a Turecko. Při zmírňování příčin nelegální migrace bude EU využívat rozvojové pomoci, která bude i nadále klíčovým faktorem ve vztazích EU se zeměmi původu.

Pozdější předložení paktu značně omezilo prostor, který mělo německé předsednictví k jeho projednávání. Většina členských států návrh nového paktu přivítala jako novou příležitost ke znovuoobnovení diskuzí

o vytvoření fungující migrační politiky. Všeobecnou podporu našlo zaměření paktu na vnější dimenzi, zejména efektivní ochrana vnějších hranic a navázání fungujících partnerství s klíčovými zeměmi původu a tranzitu. Shoda také panuje nad potřebou zefektivnění návratové politiky a zlepšení azylového systému, aby nedocházelo k jeho zneužití, a to za pomoci rychlé identifikaci těch, kteří mezinárodní ochranu skutečně potřebují. Navzdory těmto styčným bodům však i nadále hlavní štěpící linií zůstává otázka rovnováhy mezi solidaritou a odpovědností a také návrh k zavedení povinné hraniční procedury na vnějších hranicích EU. Navzdory ambicím Německa dosáhnout do konce předsednictví politické shody nad klíčovými oblastmi paktu tak na závěrečné prosincové Radě pro spravedlnost a vnitřní věci byla publikována pouze tzv. zpráva o pokroku shrnující výsledky dosavadních vyjednávání.

Schengenský prostor a ochrana vnější hranice

V návaznosti na dění po oznámení tureckého prezidenta R. T. Erdoğan o otevření hranic Turecka, kdy se na vnější hranici EU v Řecku shromáždilo několik tisíc migrantů (převážně z Iráku, Iránu, Afghánistánu a Pákistánu) a došlo k násilným pokusům o její překonání, schválila Rada Prohlášení o situaci na vnější hranici EU, ve kterém se shodla na opatřeních ve prospěch Řecka, Bulharska a Kypru ke zvládnutí

mimořádné situace a důrazně odmítla zneužívání migračních tlaků pro politické účely ze strany Turecka. Řadu opatření pro posílení svého úseku vnější hranice přijalo také Řecko. ČR poskytla okamžitou pomoc Řecku již 6. března v rámci Mechanismu civilní ochrany EU a dále finanční podporu. Vztahům EU a Turecka a migrační situaci na východní středomořské trase bylo následně věnováno také mimořádné zasedání Rady pro zahraniční záležitosti, jehož výstupem bylo Prohlášení, v němž ministři zahraničí členských států EU deklarovali odhodlání bránit vnější hranice EU a vyzvali Turecko k naplňování Společného prohlášení z roku 2016.

Do veškerého dění v evropských institucích, členských státech i třetích zemích významně zasáhla pandemie koronaviru. Na institucionální úrovni došlo k přenesení těžiště debaty od migrace nejprve k akutnímu řešení opatření dočasně omezujících volný pohyb osob do EU a v rámci EU, s negativním dopadem také na volný pohyb zboží a služeb, a následně směrem k řešení dopadů pandemie zejména v kontextu vyjednávání víceletého finančního rámce (VFR) na roky 2021-2027 a balíčku tzv. pokrizové pomoci.

V souvislosti s omezením volného pohybu osob a zavedením kontrol na vnitřních hranicích několika členských států byla z důvodu posílení koordinace na úrovni EU přijato několik doporučení Evropské komise a dvě zásadní doporučení Rady EU. Doporučení přijaté Radou 30. června 2020 upravuje kritéria a podmínky pro vstup občanů a rezidentů třetích zemí. Toto doporučení obsahuje dvě přílohy – pravidelně aktualizovaný seznam třetích zemí s nízkým rizikem nákazy, tedy zemí na jejich občany by se nemělo vztahovat dočasné omezení na vnějších hranicích, a kategorie cestujících s nebytnou funkcí či potřebou, na které by se zákaz vstupu neměl aplikovat i pokud cestují ze zemí s vysokou mírou nákazy covid-19 (např. osoby pracující ve zdravotnictví a sociálních službách, přeshraniční pracovníci, osoby pracující v transportním odvětví, rodinní příslušníci apod.). Země EU se dále dohodly na koordinovaném přístupu k omezování volného pohybu v rámci EU (doporučení Rady k vnitřní koordinaci z 13. října).

S ohledem na nutnost poučení se z nabytých zkušeností a z potřeby stanovit pravidla pro **koordinovaný a jednotný způsob reakce na krize**, který by vedl ke zmírnění negativních dopadů opatření přijímaných členskými státy, představila Evropská komise v září 2020 v rámci nového Paktu o migraci a azylu úmysl vytvořit specializované **Schengenské fórum**. Jeho cílem je stimulovat konkrétní spolupráci na otázkách souvisejících se Schengenem a opětovně vybudovat důvěru mezi členskými státy. První zasedání

Schengenského fóra proběhlo dne 30. listopadu 2020, následně by se v dubnu 2021 mělo konat druhé zasedání na politické úrovni. V květnu 2021 pak hodlá Evropská komise předložit **novou schengenskou strategii a návrh revize schengenského hodnotícího mechanismu**. Na listopadovém jednání se účastníci z hlediska **ochrany vnější hranice** shodli na významu účinné **implementace posíleného mandátu Frontexu včetně stálého sboru EBCG** - Evropské pohraniční a pobřežní stráže, jakož i **implementace interoperability a budování nových a rozvoj existujících informačních systémů**. Stále platí, že spuštění jednotlivých komponent interoperability by mělo probíhat dle harmonogramu postupně **do roku 2023**, a to i přesto, že i v této oblasti dochází v důsledku pandemie covid-19 k dílčímu zpoždění.

EVROPSKÁ POHRANIČNÍ A POBŘEŽNÍ STRÁŽ

V roce 2020 pokračovaly přípravy na implementaci **revidovaného znění nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž** (nařízení (EU) 2019/1896), které je důležitým prvkem komplexního přístupu EU k migraci a ke správě hranic. Zabezpečení vnějších hranic je dlouhodobě deklarováno jako zásadní předpoklad pro fungování schengenského prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích, jakož i předpoklad dalšího posunu v řešení migrační politiky EU.

Agentura Frontex bude na základě tohoto nařízení personálně posílena a vybavena dalším technickým zařízením. Byl jí rovněž udělen **širší mandát**, aby mohla podporovat činnosti členských států, zejména v **oblasti ochrany hranic, navracení** (agentura poskytne podporu na žádost dotčeného členského státu nebo z vlastní iniciativy a po dohodě s dotčeným členským státem, podpora se bude vztahovat na všechny oblasti navracení, od přípravných činností přes návrat až po činnosti po návratu a po příjezdu) **a spolupráce se třetími zeměmi**. Nově byl do rámce Frontexu začleněn **Evropský systém ostrahy hranic (EUROSUR)** s cílem zlepšit jeho fungování. Aby mohla agentura Frontex zajistit soudržnou správu vnějších hranic a byla schopna reagovat na krize, bude mít k dispozici **stálý útvar evropské pohraniční a pobřežní stráže**. Tento útvar bude zřizován postupně do roku 2027, kdy jej bude tvořit až 10 000 operativních pracovníků pocházejících

z řad operativních zaměstnanců Frontexu, operativních pracovníků z členských států dlouhodobě či krátkodobě vyslaných k agentuře, jakož i z rezervy pro rychlé nasazení, která zůstane zachována do konce roku 2024.

V roce 2020 došlo také k pokroku ve vyjednávání tzv. **statusových dohod s třetími zeměmi**, konkrétně dne

1. července 2020 **vstoupila platnost dohoda s Černou Horou**, tj. Dohoda o postavení jednotek mezi Evropskou unií a Černou Horou o činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Černé Hoře. V případě obdobné dohody se Srbskem byla zatím tato dohoda schválena pouze EU stranou (26. května 2020) a čeká se na dokončení příslušných schvalovacích procedur na srbské straně a zaslání oznámení o jejich dokončení EU straně. V případě Bosny a Hercegoviny a Severní Makedonie bylo již dosaženo předběžné shody, ale vyjednávání se v uplynulém roce příliš neposunula.

SYSTÉM FADO

Dne 26. dubna 2020 vstoupilo v platnost nařízení (EU) 2020/493 o systému **Falešné a pravé doklady online (FADO)** a o zrušení společné akce Rady 98/700/SVV. Systém FADO bude nově integrován do prostředí ochrany hranic. Agentura Frontex převezme tento systém od Generálního sekretariátu Rady a bude jej spravovat.

KOORDINACE SCHENGENSKÉ PROBLEMATIKY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Vláda schválila materiál Zpráva o plnění Národního schengenského plánu k 31. prosinci 2019. Jedná se o šesté vyhodnocení Národního schengenského plánu 2014, který představuje základní strategický dokument pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic. Cílem tohoto plánu a úkolů v něm stanovených je zajistit vysoký standard ve všech oblastech schengenské spolupráce, který je prověřován formou pravidelných schengenských hodnocení. Součástí plánu jsou dále úkoly směřující k implementaci strategie IBM.

Dne 1. června 2020 vláda schválila **Strategii České republiky pro evropskou integrovanou správu hranic 2020-2024**, jež se stává hlavním koncepčním dokumentem ČR pro správu vnějších hranic a navracení na období 2020-2024. Hlavním cílem Strategie je zefektivnit správu vnějších hranic na národní úrovni a zároveň přispět ke zlepšení situace na evropské úrovni tak, aby došlo k posílení bezpečnosti schengenského prostoru při zachování volného pohybu osob. Strategie je samostatným vládním dokumentem, který může být aktualizován zejména v návaznosti na případnou novou legislativu EU a aktuální potřeby v oblasti správy vnějších hranic a navracení. Strategie bude implementována prostřednictvím jednoho či více úkolů stanovených v NSP 2014, jakož i budoucím NSP 2021.

Strategie vychází z dosavadních výsledků schengenského hodnocení, hodnocení zranitelnosti a autoevaluací, úkolů plynoucích z nové legislativy a strategických cílů ČR v oblasti správy hranic. Dále zahrnuje pro ČR relevantní aktivity, jejichž implementace je vyžadována dle technické a operativní strategie agentury Frontex. Současně reflektuje dobrou praxi a doporučení vyplývající ze schengenského hodnocení ostatních schengenských států.

Od masového rozšíření viru SARS-CoV-2 a propuknutí globální **pandemie onemocnění covid-19** došlo na jaře 2020 k bezprecedentnímu zastavení celosvětového pohybu osob. Většina zemí světa zavedla více či méně **přísná omezení vstupu na svá území**. Valná většina zemí vstup omezila pouze na nezbytné cesty (návrat domů občanům a cizincům s povoleným pobytem, mezinárodní dopravu, slučování rodin a přeshraniční pracovníky). Celá Evropská unie na tento postup reagovala 16. března 2020 koordinovaným zavedením celoplošného zákazu vstupu do Evropské unie ze třetích zemí se stanovenými výjimkami. Tento zákaz byl následně opakovaně prodloužen.

Schengenský hraniční kodex umožňuje členským státům Schengenu **dočasně znovu zavést ochranu vnitřních hranic** v případě vážného ohrožení veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti. V souvislosti s pandemií covid-19 přistoupilo v roce 2020 k dočasnému znovuzavedení kontrol celkem 18 členských států Schengenu, včetně ČR. Řada dalších členských států Evropské unie a Schengenského prostoru zavedla další omezující opatření pro vstup. Některé členské státy (Francie, Německo, Dánsko, Švédsko, Norsko, Rakousko) mimo to pokračovaly v provádění kontrol na vnitřních hranicích v souvislosti s hrozbou terorismu nebo sekundární migrace.

Informační systémy EU a jejich interoperabilita

Z hlediska vnitřní bezpečnosti je třeba zmínit aktivity Evropské unie v oblasti interoperability, jehož součástí je i centralizovaný systém pro identifikaci členských států, které mají k dispozici informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, (ECRIS-TCN). Tento systém umožní ověřit, zda byli určitý státní příslušník třetí země nebo osoba s dvojím občanstvím EU a třetí země odsouzeni za závažnou trestnou činnost v EU a v kterém konkrétním členském státě. Interoperabilita systémů EES, ETIAS a ECRIS-TCN přinese systematictější informace pro příslušníky donucovacích orgánů, pohraniční strážě a migrační úředníky a přispěje k boji proti podvodnému zneužívání totožnosti. K implementaci systému ECRIS byla zpracován **návrh zákona, kterým se mění zákon**

č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, tento návrh je projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní tisk 980.

NOVĚ PŘIPRAVOVANÉ INFORMAČNÍ SYSTÉMY A SOUVISEJÍCÍ OPATŘENÍ

PROGRAM EU-INIS

Dne 27. dubna 2020 vláda schválila **Program pro implementaci vnitrostátních částí informačních systémů EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí** (Program eu-INIS), který zahrnuje implementaci nových nebo modifikaci již fungujících rozsáhlých evropských informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí v ČR (EES, ETIAS, SIS, Nástroje interoperability, VIS, Eurodac, ECRIS-TCN, EUROSUR, FADO, PNR, API). Celý program by měl být dokončen do roku 2023, s možností prodloužení v závislosti na reálném stavu implementace v evropském kontextu. Svým rozsahem a časovými limity se jedná o úkol bezprecedentního rozsahu v oblasti evropské integrace.

Program eu-INIS obsahuje nástroje pro koordinaci, podporu a monitoring 11 národních a 2 horizontálních projektů v období 2019-2023. Na financování národních částí projektů v odhadnutém finančním objemu přibližně 3,2 mld. Kč se podílejí státní rozpočet a evropské fondy.

V období od 6. února 2019 do 17. srpna 2020 byl Program eu-INIS realizován prostřednictvím přípravného řídicího výboru. V tomto období byla vypracována metodika a vytvořeny potřebné organizační struktury. Na jeho činnost plně navázal řídicí výbor, který na svém prvním jednání v září 2020 schválil Strategický plán eu-INIS a převzal všechny aktivity přípravného řídicího výboru. Probíhají rovněž pravidelná jednání expertů odpovědných za realizaci národních projektů.

Systém vstupu/výstupu (EES) je nově vytvářený centralizovaný systém pro registraci údajů o vstupu, výstupu a odepření vstupu státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice členských států za účelem krátkodobého pobytu, a to s využitím biometrických údajů. Díky tomuto systému získají členské státy spolehlivý přehled o tom kdo, kdy a kde překročil vnější hranici a zásadním způsobem usnadní identifikaci osob překračující povolenou dobu pobytu. Tento systém upravují nařízení (EU) 2017/2226 a 2017/2225, která vstoupila v platnost dne 29. prosince

2017. Systém EES by měl být s největší pravděpodobností uveden do provozu v květnu 2022.

Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) je nově vytvářený centralizovaný systém pro provádění předběžné kontroly státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti, kteří cestují do Schengenu/EU za účelem krátkodobého pobytu, a zabránění přicestování osobám, jež představují bezpečnostní, migrační, nebo zdravotní riziko. Tento systém upravují nařízení (EU) 2018/1240 a 2018/1241, která vstoupila v platnost dne 9. října 2018. Systém ETIAS by měl být s největší pravděpodobností uveden do provozu do konce roku 2022.

VÍZOVÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM (VIS)

V průběhu roku 2020 dále pokračovala intenzivní jednání o revizi **Vízového informačního systému** (nařízení č. 767/2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy) v rámci trialogových jednání. Předmětem změny nařízení je posílení bezpečnosti postupu udělování krátkodobých víz, **zahrnutí dlouhodobých víz a povolení k pobytu do VIS a zajištění interoperability** mezi systémem VIS a dalšími příslušnými systémy a databázemi EU. Nově by pro vyhodnocování žádosti o vízum měly být dotazovány unijní systémy a databáze (SIS, EES, ETIAS včetně seznamů zájmových osob, databáze Europolu a Interpolu (SLTD, TDAWN)). **Dne 8. prosince dospěla Rada EU a Evropský parlament k dohodě na znění nařízení. Upravený systém by měl být spuštěn do konce roku 2023 a jeho implementace bude probíhat v rámci Programu eu-INIS.**

Vízová politika

V souvislosti s modernizací společné vízové politiky EU předložila Evropská komise již v květnu 2018 návrh na **změnu Vízového informačního systému**. Náročná vyjednávání Rady a EP v prosinci 2020 vyústila ve shodu nad zásadními body. Kromě krátkodobých víz bude VIS nově shromažďovat ve své databázi i informace o dlouhodobých vízech a údaje o povolení k pobytu včetně jejich zamítnutí či zrušení. Tyto údaje usnadní policejním orgánům identifikaci osob žádajících o vízum a vyplní tak mezeru ve sdílení informací napříč členskými státy. Důležitou změnou nařízení bude **využití interoperability**, která při procesu udělování víza umožní provést automatickou kontrolu záznamů napříč dalšími informačními systémy.

ČR provádí ode dne svého plného zapojení do schengenské spolupráce (tj. od 21. prosince 2007)

společnou vízovou politiku, hlavní gesci v této oblasti má MZV. Do společného rámce evropské politiky spadá oblast krátkodobých pobytů, tzn. pobyty do 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů v rámci schengenského prostoru.

Základním dokumentem **společné vízové politiky je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 (tzv. vízové nařízení)**. Tento dokument stanovuje seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. V této souvislosti je nutné konstatovat, že jednou z důležitých změn, která měla dopad na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 je odchod Velké Británie z Evropské unie v roce 2019. **Na konci roku 2019 byla britským parlamentem, Radou EU a Evropským parlamentem odsouhlasena finální podoba dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU.** Občané UK nebudou pro cesty na území ČR povinni mít vízum. Žádost o schengenské vízum budou podávat pouze v případě, pokud cestují za výdělečným účelem. Do uvedených lhůt se počítá pobyt nejen v ČR, ale ve všech zemích Schengenského prostoru.

V oblasti společné vízové politiky je základním právním nástrojem pro vydávání krátkodobých (schengenských) víz **nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech (tzv. vízový kodex)**. Jedná se o přímo použitelný právní předpis, který se stal součástí českého práva dnem vstupu v platnost, tj. 5. dubna 2010. Prováděcím předpisem k vízovému kodexu je „Příručka pro zpracování žádostí o víza a provádění změn v udělených vízech“. Vízový kodex mj. upravuje postupy ve vízovém řízení, vyčísľuje náležitosti k vízovým žádostem, definuje okolnosti zastupování a outsourcingu a další.

V první polovině roku 2019 dokončeny trialogy s EP ohledně návrhu na novelizaci vízového kodexu. Návrh byl následně schválen a vstoupil v platnost dne 20. června 2019. Novela vízového kodexu je účinná od 2. února 2020. Novela je založena na snaze o nalezení rovnováhy mezi podporou legálního cestování a posílením nástrojů pro boj s nelegální migrací. Novela reflektuje poslední vývoj v bezpečnostní a migrační oblasti a jako nástroj řešení problémů spojených s nelegální migrací propojila vízovou politiku se spoluprací jednotlivých třetích zemí v oblasti readmise nelegálních migrantů. V případě nedostatečné spolupráce při přebírání státních příslušníků třetí zemí lze využít možnost určitých odstupňovaných restrikcí v procesu vydávání víz vůči nespolupracujícím třetím

zemím a vytvořit tak tlak na zlepšení návratů (např. zvýšením vízového poplatku či prodloužením lhůt na rozhodnutí o nich). V případě dobré spolupráce lze nabídnout předmětné třetí zemi usnadnění vydávání víz.

Dalšími novinkami je možnost nyní podat žádost o vízum již 6 měsíců před očekávaným odjezdem, nejpozději však 15 dní před cestou. Též se ustavuje možnost vyplnit a podepsat formulář žádosti elektronicky. Nařízení jasněji stanovuje, který členský stát je příslušný pro posouzení žádosti, pokud zamýšlená návštěva zahrnuje několik členských států. Dále zavádí **harmonizovaný přístup k vydávání víz pro více vstupů pravidelným cestujícím** s pozitivní schengenskou historií na postupně se zvyšující dobu v délce od 1 roku do 5 let. Zároveň se upouští od povinnosti osobní přítomnosti při podání žádosti s výjimkou případů, kdy je nutný odběr biometrických dat. Nová pravidla odráží rostoucí požadavky na kapacity pro zpracování vízových žádostí prostřednictvím **zvýšení vízového poplatku na 80€**.

Novela rovněž zahrnuje změny, které do vízového procesu přinesl vývoj vízové praxe; k těm nejdůležitějším patří potřeba širší spolupráce s externími poskytovateli služeb (tzn. využití vízových center) při přijímání žádostí o víza či postupující digitalizace správních procedur při zachování integrity a bezpečnosti vízového procesu.

Co se týká **vízové liberalizace**, nedošlo v roce 2020 ke změnám seznamu zemí s bezvízovým stykem s EU.

Vízová politika byla v průběhu roku citelně zasažena vypuknutím pandemie koronaviru SARS-CoV-2. Členské státy v březnu 2020 v řadě případů pozastavily činnost konzulátů ve vízové oblasti, včetně dohod o vzájemném zastupování. Rok se nesl ve snaze Evropské komise a členských států harmonizovat přístup a pravidla pro vydávání víz ve výjimečné situaci. Avšak i na začátku roku 2021 pokračuje vydávání víz v omezeném režimu.

V otázce **digitalizace vízového procesu** pokračovala práce na úkolech identifikovaných v rámci podrobné studie dopadů, vypracované v druhé polovině roku 2019, která vyhodnotila digitalizaci v podobě zavedení elektronické podoby vízového štítku a podání žádosti o schengenské vízum online jako vhodné směřování dalšího vývoje v oblasti společné vízové politiky. Téma bylo projednáváno v rámci zvláště vytvořené Pracovní skupiny pro digitalizaci vízového procesu v rámci Vízového výboru Evropské komise. V roce 2020 proběhlo jednání s dodavatelem (Deloitte) prototypu portálu pro podání žádosti o vízum. Na začátku roku 2021 budou moci zástupci členských států otestovat

první verzi portálu, jejímž cílem bude vytvoření vhodné struktury portálu.

LIMITOVANÉ BEZVÍZOVÉ DOHODY

Vízový kodex členskými státy na národní úrovni ponechává možnost stanovit výjimky z osvobození od vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty, zejména pokud se jedná o držitele diplomatických pasů, služebních pasů anebo zvláštních pasů.

Na počátku roku 2019 byla dokončena jednání o bezvízové dohodě pro držitele diplomatických pasů s **Ekvádorem** (dohoda byla podepsána dne 12. února 2019). Dne 7. srpna 2020 vstoupila dohoda v platnost¹⁹.

DOHODY MEZI EU A TŘETÍMI ZEMĚMI

Dne 1. července 2020 vstoupila v platnost dohoda o zjednodušení vízového režimu a zpětném přebírání osob mezi **EU a Běloruskem**.

Dohoda o zjednodušení vízového režimu usnadňuje běloruským občanům získávání krátkodobých víz pro vstup do Evropské unie, přičemž vízový poplatek je obecně snížen na 35 EUR a pro určité kategorie cestujících je od poplatku upuštěno. Kromě toho je poplatek za službu omezen a zkrátí se lhůta pro rozhodnutí konzulátů o žádosti o vízum (na 10 dnů). Několik kategorií cestujících, včetně novinářů, studentů a členů oficiálních delegací, může získat víza pro více vstupů se stále delší platností (až 5 let), přičemž musí prokázat méně podpůrných dokladů prokazujících účel cesty.

V dohodách smluvní strany uznávají význam povinností a odpovědností, včetně dodržování lidských práv a demokratických zásad, vyplývajících z příslušných mezinárodních nástrojů, které se na ně vztahují.

Krizové řízení a civilní ochrana

V červenci 2020 předložila EK **návrh novely rozhodnutí EP a Rady č. 1313/2023/EU o Mechanismu civilní ochrany Unie**, jehož cílem je upravit jej a rescEU (společné unijní kapacity na zvládání krizí v oblasti civilní ochrany) pro nový víceletý finanční rámec a zároveň reagovat na dopady pandemie covid-19. Mělo by tak dojít k posílení Unie v oblasti připravenosti na krizi velkého rozsahu. Na konci listopadu 2020 získalo předsednictví mandát na jednání trialogu.

V prosinci předložila EK **návrh směrnice o odolnosti kritických subjektů**, která má nahradit směrnici Rady 2008/114/ES o určování a označování evropských kritických infrastruktur. Oproti původnímu dokumentu, který se zabýval ochranou určeného souboru fyzických infrastruktur, jejichž zničení či narušení by mělo závažné přeshraniční dopady, je cílem nové směrnice, tzv. směrnice CER, zvýšit odolnost subjektů v členských státech, které jsou základní pro zachování nejdůležitějších společenských funkcí nebo hospodářských činností.

Nový víceletý finanční rámec EU 2021 - 2027

V návaznosti na souhlas Evropského parlamentu přijala dne 17. prosince 2020 Rada **nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec EU na období 2021–2027**. Nařízení stanoví dlouhodobý rozpočet pro 27 členských států EU ve výši 1 074,3 miliardy eur v cenách roku 2018, včetně začlenění Evropského rozvojového fondu. Spolu s nástrojem na podporu oživení Next Generation EU ve výši 750 miliard eur bude moci EU v nadcházejících letech poskytnout bezprecedentní financování ve výši 1,8 bilionu eur na podporu oživení po pandemii covid-19 a dlouhodobých priorit EU napříč různými oblastmi politiky.

Financování **kapitoly 4 - Migrace a správa hranic** bylo výrazně posíleno, včetně prostředků pro až 10 000 příslušníků pohraniční stráže, jež mají být do roku 2027 k dispozici Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž. Výdaje v této oblasti budou v příštích sedmi letech činit **22,7 miliardy eur**. Konkrétně výdaje na **Azylový a migrační fond (AMF)** pro nadcházející víceletý finanční rámec činí **8,7 miliardy eur** a na **Nástroj pro vnější hranice a víza (BMVI)** jako součást Fondu pro integrovanou správu hranic činí **5,5 miliard eur**. Výdaje na **Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)**, který náleží do kapitoly 5 – Bezpečnost a obrana, činí **5,5 miliard eur**.

Návrhy nařízení ke všem třem výše uvedeným finančním nástrojům v gesci Ministerstva vnitra (AMF, BMVI a ISF) byly v průběhu roku 2020 předmětem vyjednávání v rámci trialogu. Do konce roku se však nepodařilo dosáhnout shody nad všemi ustanoveními, a tak bude diskuse nad těmito nástroji pokračovat i v roce 2021.

Brexit a bezpečnostní spolupráce

Dne 1. února 2020 vystoupilo Spojené království z Evropské unie. V souladu s dohodou o vystoupení

¹⁹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Ekvádorské republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických pasů. <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2020-36>

Spojeného království z Evropské unie²⁰ běželo do 31. prosince 2020 přechodné období, během nějž se na UK i nadále vztahovalo právo Evropské unie. Tedy i spolupráce donucovacích orgánů České republiky a Spojeného království probíhala standardně na základě předpisů Evropské unie.

Během přechodného období byl intenzivně vyjednáván smluvní rámec budoucího partnerství mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím, jehož výsledkem bylo sjednání mj. dohody o obchodu a spolupráci²¹. Tato dohoda byla podepsána 30. prosince 2020 a je předběžně prováděna od 1. ledna 2021, navázala tak bezprostředně na konec přechodného období. Dohoda mj. upravuje policejní spolupráci a justiční spolupráci v trestních věcech.

Dohoda umožňuje výměnu a porovnávání genetických profilů, daktyloskopických údajů a údajů o vozidlech (průmyslová spolupráce) formami v zásadě odpovídajícími unijní spolupráci. Předávání a zpracování údajů jmenné evidence cestujících (PNR) je upraveno jednostranně, tj. pro údaje předávané leteckými dopravci britským orgánům. (Ve vztahu k Evropské unii se uplatní příslušná směrnice Evropské unie.) Upravuje se také spolupráce příslušných orgánů členských států a Spojeného království ve vztahu k PNR. Dohoda obsahuje úpravu spolupráce mezi Europolem a Spojeným královstvím, a to v podstatě standardním způsobem, jako je tomu ve vztahu k třetím státům. V případě operativní spolupráce dohoda základně stanoví, že státy si mohou vyměňovat informace, pokud mají odpovídající pravomoci dané vnitrostátním právem. V některých oblastech, jako je například pátrání po pachatelích, bude tak spolupráce probíhat prostřednictvím Interpolu nebo na základě mezinárodních smluv a vnitrostátních předpisů.

V rámci struktury specializovaných výborů byl vytvořen i speciální výbor pro prosazování práva a justiční spolupráci, který mimo jiné plní i roli v rámci hodnocení a dalšího rozvíjení spolupráce ve výše uvedených oblastech.

Dohoda obsahuje překlenovací ustanovení, které na přechodnou dobu (max. 6 měsíců) umožňuje přenos osobních údajů z Evropské unie do Spojeného království, a to do doby, než bude přijato rozhodnutí o odpovídající ochraně osobních údajů Evropskou komisí.

S ohledem na skutečnost, že mimo vyjmenované oblasti došlo ke ztrátám nejpokročilejších instrumentů (zejména SIS) a je nutné používat jiná řešení (Interpol, bilaterální spolupráce), ČR usiluje o sjednání dohody o spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti se Spojeným královstvím.

Příprava předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022

V druhé polovině roku 2022 bude ČR předsedat Radě EU. Výkon předsednictví představuje náročný a prestižní úkol, který s sebou přináší značné finanční, organizační a personální nároky. Přípravy na české předsednictví (dále jen „CZ PRES“) byly z tohoto důvodu zahájeny již v roce 2018. S blížícím se CZ PRES postupně dochází k zintenzivňování přípravných prací jak na úrovni centrálního koordinátora (Úřadu vlády), tak na resortní úrovni. V roce 2020 probíhaly **přípravy CZ PRES zejména v jeho logisticko-organizační rovině**. V úzké spolupráci mezi ÚV a dotčenými resorty byly postupně upřesňovány parametry předsednických akcí s cílem připravit nezbytné podklady pro vyhlášení soutěží na centrální konferenční prostory. Hladký průběh předsednických akcí vyžaduje náročnou fázi příprav. Zvláštní důraz je přitom kladen na jejich bezpečnostní zajištění.

BEZPEČNOSTNÍ ZAJIŠTĚNÍ PŘEDSEDNICTVÍ ČR V RADĚ EU

V rámci příprav CZ PRES představuje jeden ze zásadních úkolů z hlediska MV jeho bezpečnostní zajištění.

Za účelem koordinace bezpečnostních opatření v souvislosti s CZ PRES bylo v roce 2019 v návaznosti na usnesení Výboru pro EU č. 42 ze dne 12. prosince 2018 rozhodnuto o zřízení **Komise pro bezpečnostní zajištění předsednictví ČR v Radě EU** (dále jen „Komise pro bezpečnostní zajištění CZ PRES“) pod vedením prvního náměstka ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání.

První jednání Komise se uskutečnilo v září 2019, kdy byl představen orientační harmonogram úkolů Komise a za účelem užší spolupráce zřízeny 4 pracovní skupiny. Kromě Komise byla rozkazem policejního prezidenta č. 19/2019 ze dne 7. února 2019 v rámci Policie ČR zřízena pracovní skupina CZPRES 2022. Druhé a zatím poslední zasedání Komise se uskutečnilo v říjnu 2020, kde byl shrnut dosavadní vývoj v oblasti přípravy bezpečnostního zajištění CZ PRES a zhodnoceno plnění úkolů vytyčených na jejím prvním zasedání.

Na základě podkladů členů Komise pro bezpečnostní zajištění CZ PRES byl připraven materiál **„Informace o přípravách bezpečnostního zajištění předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 a návrh některých**

²⁰ Dohoda o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii

²¹ Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé

konkrétních opatření“, který vláda vzala na vědomí dne 14. prosince 2020 svým usnesením č. 1317. Zároveň tímto usnesením vláda schválila systém prověřování možných bezpečnostně rizikových faktorů u fyzických osob pro účely bezpečnostního zajištění vybraných akcí CZ PRES a uložila zřídit tzv. kontaktní bod pro prověřování v rámci Policie ČR. Na základě úkolu uloženého ve výše uvedeném usnesení vlády budou v rámci Společné zpravodajské skupiny vyhodnocovány informace týkající se bezpečnostních rizik souvisejících s CZ PRES.

Na základě těchto skutečností již došlo k přijetí opatření na straně dohledového centra e-governmentu (DCeGOV) a byly zahájeny postupy na zajištění kybernetické bezpečnosti průběhu CZ PRES 2022 v České republice.

Vzhledem k tomu, že rolí Komise pro bezpečnost CZ PRES je především zajištění bezpečnosti jednotlivých akcí konaných pod záštitou předsednictví na území ČR, je pro její činnost naprosto stěžejní rozhodnutí o volbě centrálního konferenčního prostoru (bude známo nejdříve v červenci 2021) a další navazující organizačně-logistické kroky ze strany centrálního koordinátora.

PŘÍPRAVA OBSAHOVÉ STRÁNKY CZ PRES

V roce 2020 byla též zahájena příprava obsahové stránky CZ PRES. Zejména došlo k přijetí materiálu **Východiska k prioritám předsednictví ČR v Radě Evropské unie** shrnujícího zastřešující témata pro CZ PRES. Materiál by měl být odrazovým můstkem pro následnou přípravu sektorových priorit dle jednotlivých formací Rady a později hlavních politických priorit.

Problematika vnitřních věcí je obsažena v části „**Evropa silná a bezpečná**“ a zahrnuje následující témata: posílenou vnitřní bezpečnost; bezpečnou migrační politiku a ochranu vnějších hranic; posilování odolnosti a boj proti hybridním hrozbám; a bezpečnost digitální infrastruktury a komunikace.

MV se dále dotýká oblast inovací a **digitalizace** na vnitřním trhu v části „Evropa propojená vnitřním trhem, moderní a prosperující“.

Na podzim 2020 pak bylo zahájeno **mapování sektorových agend CZ PRES** s cílem vytvořit ucelený přehled témat, jejichž projednávání se během CZ PRES z pohledu jednotlivých resortů očekává.

Multilaterální setkání vedení ministerstva

Česká republika předsedala v období od července 2019 do června 2020 Visegrádské skupině. V rámci předsednictví se 30. ledna 2020 uskutečnilo jednání vysokých úředníků MV zemí V4, Rakouska a Velké Británie k problematice spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti po Brexitu.

Na závěr českého předsednictví V4 proběhla 9. června videokonference ministrů vnitra zemí V4 a Rakouska – hlavními body jednání byla opatření na hranicích prováděná během pandemie covid-19, Nový pakt o azylu a migraci, Akční plán V4 Migration Crisis Response Mechanism (MRCM) na období 2020–2022.

Poslední VTC ministrů zemí V4 v r. 2020 se uskutečnila 4. prosince, již v rámci následného polského předsednictví, kde zástupci MV zemí V4, Dánska, Estonska, Lotyšska, Rakouska a Slovinska jednali na téma evropské migrační a azylové politiky EU, resp. o návrhu Evropské komise nového Paktu o migraci a azylu. Výstupním dokumentem videokonferenčního jednání byl Non-paper zemí Visegrádské skupiny, Estonska a Slovinska, jenž byl dne 18. prosince 2020 odeslán německému ministrovi vnitra H. Seehoferovi, portugalskému ministrovi vnitra E. Cabritovi, viceprezidentovi Evropské komise M. Schinasovi a komisařce Y. Johansson.

V únoru se ministr vnitra zúčastnil 56. zasedání Mnichovské bezpečnostní konference, kde byly projednávány otázky budoucnosti západního světa, Evropské unie, SRN a bezpečnosti z mnoha úhlů pohledu, kolektivní obrany při konfliktech, mezinárodní a mnohostranné spolupráce, zavádění technologie 5G a dále klimatických změn.

V únoru se v Tiraně v Albánii uskutečnila konference Road Safety 2020 o bezpečnosti silniční dopravy, které se zúčastnil NMV J. Kulhánek. V rámci konference informovala česká strana účastníky konference o existenci a fungování Fondu zábrany škod v ČR a o využití jeho prostředků Policií ČR a Hasičským záchranným sborem.

22. července proběhla ve Vídni Ministerská konference k nelegální migraci. Jednání se týkalo efektivního boje proti nelegální migraci na východní středomořské trase. Hlavním tématem konference byl rostoucí počet osob na migračních tocích na východní středomořské a západobalkánské trase. Konference se zaměřila na posílení spolupráce proti nelegální migraci, obzvláště v oblasti ochrany hranic, dále potom na návratovou a azylovou politiku a boj proti obchodu s lidmi. Státy se shodly na potřebě společného proaktivního přístupu k řešení situace. V rámci konference byla přijata Vídeňská deklarace o efektivním boji proti nelegální

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

migraci na východní středomořské trase jakožto společný výstupní dokument konference. V deklaraci se ministři mj. dohodli na vytvoření operační platformy – *Eastern Mediterranean Route – Joint Coordination Platform* (JCP).

Bilaterální setkání vedení ministerstva

14. ledna se v Praze uskutečnila pracovní večeře náměstka ministra vnitra Jakuba Kulhánka s britským náměstkem ministra vnitra pro bezpečnost a odchod z EU Brandonem Lewisem, tématem jednání byl brexit a jeho dopady na práva občanů a budoucí spolupráci EU-UK v oblasti vnitřní bezpečnosti.

V únoru jednal náměstek ministra vnitra Jakub Kulhánek s arménskou delegací, která žádala o podporu ze strany MV ČR pro zahájení dialogu o vízové liberalizaci mezi EU a Arménií.

20. února se uskutečnil pracovní oběd ministra vnitra Jana Hamáčka s evropskou komisařkou pro vnitřní záležitosti Ylvou Johansson. Tématem jednání byl aktuální vývoj v EU v oblasti vnitřních věcí, Nový pakt o azylu a migraci, ochrana vnějších hranic a Schengen, návratová politika, readmise a budoucí spolupráce s UK v oblasti vnitřních věcí.

21. února proběhlo v Praze jednání ministra vnitra ČR Jana Hamáčka s bavorským státním ministrem vnitra, sportu a integrace Joachimem Herrmannem. Hlavním tématem jednání byla policejní spolupráce (ochrana česko-bavorských hranic - boj proti přeshraniční kriminalitě, boj proti drogové kriminalitě) a bilaterální spolupráce při zajišťování vnitřní bezpečnosti a v otázkách nelegální migrace. Oba ministři ocenili vysokou úroveň česko-německých, resp. česko-bavorských vztahů, činnost Společného centra policejní a celní spolupráce Petrovice-Schwandorf, společné policejní hlídky a spolupráci na krajské úrovni. Zároveň konstatovali, že v oblasti boje proti drogové kriminalitě se v posledních letech podařilo zlepšit spolupráci policejních složek na obou stranách. Taktéž v oblasti boje proti nelegální migraci byly nasazeny nové technologie odhalování migrantů, které vedly k úspěšným zjištěním tranzitujících osob. Kromě toho se ministři dotkli též tématu společné evropské politiky v oblasti azylu a migrace a snahy o společný evropský kompromis. Ve věci směřování pomoci se shodli na nutnosti podpořit zejména Bosnu a Hercegovinu, kde je situace se zvládáním náporu uprchlíků velmi složitá.

V červnu se v rámci oficiální návštěvy předsedy vlády Slovenské republiky Igora Matoviče v ČR uskutečnilo setkání ministra Jana Hamáčka se slovenským ministrem vnitra Romanem Mikulcem. Hlavním

tématem jednání ministrů vnitra byla koronavirová krize a související opatření na hranicích.

15. září se v Praze konalo Americko-české fórum o obraně a kyberbezpečnosti. Náměstek ministra vnitra Jakub Kulhánek zde přednesl projev na téma spolupráce mezi českým vládním sektorem a americkými firmami v bezpečnostní oblasti a dále pohovořil i o zajišťování kyberbezpečnosti v ČR útvarů Ministerstva vnitra.

V průběhu roku se uskutečnilo několik videokonferenčních jednání náměstka ministra vnitra Jakuba Kulhánka s německou stranou (květen, červen, říjen a prosinec), a to především k plánům a programu DE PRES, k Paktu o migraci a azylu, k otázce uvolnění režimu na česko-německých hranicích v souvislosti s epidemií nemoci covid-19.

Během jarní koronavirové krize proběhlo několik videokonferenčních jednání náměstka ministra vnitra Jakuba Kulhánka s polským ministerstvem vnitra týkajících se koordinace zaváděných opatření a výměny informací v souvislosti s pandemií nemoci covid-19.

Mezinárodní smluvní aktivity

V oblasti **potírání nelegální migrace** probíhala i v roce 2020 jednání o textech **tzv. readmisních smluv** (smlouvy o předávání a přebírání osob neoprávněně pobývajících na území) sjednávaných jménem ČR a prováděcích protokolů k readmisním dohodám sjednávaným EU. Vzhledem k pandemii covid-19 byla všechna jednání vedena korespondenční cestou.

1. července 2020 vstoupil v platnost Protokol mezi vládou České republiky a vládou Gruzie k provádění Dohody mezi Evropskou unií a Gruzii o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob, podepsaný v Tbilisi dne 10. července 2019. Jedná se prováděcí dokument sjednaný k readmisní dohodě uzavřené mezi Evropskou unií a Gruzii, jehož cílem je upravit ty podrobnosti týkající se předávání nelegálně pobývajících osob, které jsou specifické pro ČR a Gruzii.

1. října 2020 vstoupil v platnost Protokol mezi vládou České republiky a vládou Arménské republiky k provedení Dohody mezi Evropskou unií a Arménskou republikou o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob, podepsaný v Praze dne 21. října 2019. Rovněž v tomto případě se jedná se o prováděcí dokument uzavřený k readmisní dohodě uzavřené Evropskou unií, který má stanovit podrobnosti realizace předávání nelegálně pobývajících osob specifické pro smluvní strany Protokolu.

Byl dokončen proces ratifikační **Dohody mezi vládou ČR a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob**

s neoprávněným pobytem, podepsané v Praze dne 20. května 2019. Dohoda vstoupí v platnost 1. března 2021 a zároveň s ní vstoupí v platnost rovněž **Protokol mezi vládou ČR a vládou Mongolska k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem**. Oproti jiným readmisním dohodám se Dohoda vztahuje pouze na předávání občanů států smluvních stran. I tak se však jedná o značný pokrok, neboť mongolská strana sjednání readmisní dohody dlouhodobě odmítala.

K podpisu je rovněž připravena **Smlouva mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob** a protokol k jejímu provádění (**Protokol o provádění Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob**). V současné době probíhá komparace textů a hledá se vhodný termín a příležitost k podpisu.

Spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku standardně upravují tzv. **smlouvy o policejní spolupráci**. Tyto smlouvy obsahují standardní ustanovení o rozsahu a formách spolupráce, orgánech příslušných k jejímu provádění, náležitostech žádosti o spolupráci, možnostech odmítnutí spolupráce, možnosti vyslání styčných důstojníků, předávání a ochraně osobních údajů a utajovaných informací a hrazení nákladů. Některé ze sjednávaných smluv obsahují rovněž ustanovení o sdílení údajů předaných druhou smluvní stranou v databázích zřízených podle evropského práva, zejména v Schengenském informačním systému, s dalšími členskými státy EU, resp. schengenského prostoru, a to i bez předchozího souhlasu této druhé smluvní strany.

19. června 2020 vstoupilo v platnost Prováděcí ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo ke Smlouvě mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o policejní spolupráci a o změně Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání ze dne 2. února 2000, z 28. dubna 2015, týkající se spolupráce v oblasti správních deliktů. Jedná se o mezivládní smlouvu podepsanou již v roce 2017, kde se čekalo na oznámení německé strany, že splnila všechny vnitrostátní podmínky pro vstup ujednání v platnost.

Mezinárodní policejní spolupráce

Mezinárodní policejní spolupráce probíhala v roce 2020 paralelně na nejrůznějších úrovních a dotýkala se mnoha oblastí policejní práce. Vzhledem k situaci spojené s pandemií onemocnění covid-19 byla ovlivněna realizovanými opatřeními, která sloužila k omezení šíření této nemoci. V důsledku těchto opatření byla značná část aktivit zrušena, přesunuta do roku 2021 nebo se uskutečnila v náhradním režimu online. Výše uvedené se odrazilo i na zahraničních služebních stycích vedení Policie ČR. I v rámci změněných a ztížených podmínek pokračovalo posilování spolupráce v boji proti nelegální migraci a převaděčství, proti terorismu, kyberkriminalitě a plnění úkolů vedoucích k zajištění interoperability velkých informačních systémů EU. Předmětem diskuzí v rámci mezinárodní policejní spolupráce byla i analýza dopadů pandemie v oblasti bezpečnosti, jejich hodnocení a aplikace nových způsobů spolupráce.

V roce 2020 měla ČR ukončit své členství v evropském výboru **Interpolu**, jehož členem byla čtyři roky a dva roky zastávala předsednickou pozici. Vzhledem ke zrušení evropské regionální konference, která se měla uskutečnit v květnu v Moldávii, však nebylo možné zvolit nové členy evropského výboru mezinárodní organizace Interpol. Z těchto důvodů se ČR na žádost Interpolu rozhodla prodloužit své členství ve výboru až do příští evropské regionální konference v roce 2021.

Policie ČR je aktivně zapojena do činnosti **výborů a pracovních skupin Rady EU a Evropské komise**, kde se významnou měrou podílí na řešení řady aspektů policejní spolupráce na evropské úrovni. V roce 2020 byly otevřeny první diskuze k budoucnosti evropské agentury Europol a zejména pak k revizi nařízení o Europolu z hlediska právní úpravy fungování této agentury. Od schválení Směrnice Evropského parlamentu a Rady k využívání finančních a dalších informací k předcházení, vyhledávání, vyšetřování a stíhání některých trestných činů a o zrušení rozhodnutí Rady č. 2000/642/JHA v roce 2019 probíhá její implementace do právního řádu ČR, zejména pak přístup orgánů činných v trestním řízení do FIU.net nebo zajišťování výnosů z trestné činnosti. Věnována byla také pozornost posílení přeshraniční spolupráce. Členské státy byly vyzvány k prohloubení bilaterální spolupráce a Evropská komise ku učinění patřičných kroků vedoucích ke konsolidaci právního rámce přeshraniční spolupráce za respektování regionálních specifik a potřeb praxe.

V průběhu roku 2020 pokračovaly také intenzivní práce na přípravě implementace nového právního rámce

Schengenského informačního systému (SIS) schváleného koncem roku 2018, který přináší řadu nových funkcionalit, druhů záznamů a postupů i rozšíření přístupů do SIS. ČR se intenzivně na těchto aktivitách podílí a podporuje mimo jiné Europol a Frontex v rámci jejich přípravy na zapojení Europolu do komunikace SIRENE nebo zahájení dotazování do SIS pro týmy Frontexu. Nový právní rámec má zároveň výrazný dopad na stávající národní informační systémy i procesy jak v rámci Policie ČR, tak dalších státních orgánů. Realizace implementace změn bude vyžadovat nemalé finanční prostředky a bude muset proběhnout v extrémně krátké době na IT projekt takového rozsahu – ke spuštění má dojít koncem roku 2021. V oblasti prevence a boje proti terorismu bylo pokračováno v intenzivním využívání SIS, přičemž přístup ČR byl na evropské úrovni opakovaně zmiňován jako příklad nejlepší praxe.

Dne 24. prosince 2020 došlo k dosažení nové **dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím (UK)**, která se tak stala právním základem pro další spolupráci EU s UK. V dohodě však nebylo dosaženo dosavadní úrovně a intenzity operativní policejní spolupráce a výměny informací s UK, a to zejména ve vztahu k unijním modelům spolupráce jako je SIS a komunikace cestou centrální SIRENE. V oblasti tzv. průmské spolupráce, spolupráce cestou Europolu nebo oblasti výměny a zpracování údajů ze jmenné evidence cestujících je dohodou garantována stejná úroveň spolupráce, jako tomu bylo doposud.

Policie ČR má své stálé členy ve správních radách **agentur EU** Europol, Frontex a eu-LISA a účastnila se jejich zasedání formou videokonferencí. Mimo tuto strategickou úroveň jsou do spolupráce prostřednictvím agentury **Europol** zapojeni také experti Policie ČR, kteří se pravidelně účastní seminářů, jednání nebo školicích aktivit zaměřených na konkrétní oblasti boje proti trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti EU. V důsledku opatření přijatých v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 proběhl pouze zlomek plánovaných aktivit formou online setkání, většina expertních jednání byla zrušena nebo přesunuta do roku 2021. Významnou formou expertní mezinárodní spolupráce je dlouholeté zapojení útvarů Policie ČR do aktivit vyvíjených v rámci implementace politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti, resp. projektů EMPACT. V roce 2020 pokračovala ČR v zapojení nebo účasti na aktivitách všech 10 aktuálních priorit EU: boj proti výrobě drog a jejich distribuci, pohlavní zneužívání dětí, nelegální migrace, obchodování s lidmi, podvody na spotřební dani a karuselové podvody, obchodování se zbraněmi, environmentální

kriminalita, podvody s doklady a finanční kriminalita, praní peněz a zajišťování výnosů z trestné činnosti. V roce 2020 bylo provedeno nezávislé vyhodnocení úspěšnosti politického cyklu EU a dále byl prostřednictvím dotazníků zahájen sběr dat k tvorbě zprávy SOCTA, jež je základem pro výběr priorit politického cyklu EU. V důsledku vzrůstajících požadavků kladených na činnost agentury Europol bylo nevyhnutelné přistoupit ke zmíněnému zahájení úkonů vedoucích k revizi právního rámce této agentury.

Policie ČR přes veškerá omezení způsobená pandemií onemocnění covid-19 i v roce 2020 maximálně plnila své závazky vůči agentuře **Frontex** a udržela si přední pozice při poskytování lidských a technických zdrojů pro její operační aktivity na vnějších hranicích EU. ČR se také zapojila do nové společné operace, která byla zahájena v Černé Hoře na hranici s Chorvatskem. Policie ČR se aktivně zapojila do mechanismu rychlé reakce na vnějších hranicích okamžitým vysláním policistů a techniky na řecko-tureckou mořskou a pozemní hranici, čímž pomáhala zvládat Řecku nátlak migrantů na jejich hranice z Turecka. Policisté jsou zpravidla vysíláni na dobu dvou měsíců. Pandemická situace v roce 2020, resp. zavedená opatření, ovšem často komplikovala nebo znemožňovala dvouměsíční rotace realizovat. Z těchto důvodů bylo nasazení policistů ve společných operacích často prodlužováno, a to na čtyři až sedm měsíců. Čeští policisté v roce 2020 opět

působili v hotspotech v Řecku, Španělsku a Itálii a při ostraze vnější pozemní hranice EU v Bulharsku, Řecku, Polsku, Maďarsku, Albánii a nově v Černé Hoře. Operace na vzdušných hranicích byly po vypuknutí pandemie ze strany hostujících zemí nebo agentury Frontex zrušeny. Policie ČR zaznamenala ohledně tohoto působení v zahraničí velmi pozitivní ohlasy na vysokou profesionalitu a odpovědnost. Policistům se dostalo i ocenění od místních autorit, a to konkrétně v Řecku a Albánii.

Od vypuknutí migrační krize v roce 2015 podporuje Policie ČR policejní sbory v zemích zasažených vlnou nelegální migrace i formou **společných pohraničních hlídek**. V roce 2020 se na ochraně hranic Severní Makedonie a Srbska podílelo celkem 209 policistů, což je v porovnání s rokem 2019 o 251 policistů méně. Výrazně nižší počet vyslaných policistů za rok 2020 byl způsoben pandemií onemocnění covid-19. V **zahraničních mírových operacích** působilo v roce 2020 celkem 11 policistů (mise EULEX Kosovo, UNMIK Kosovo - nově, EUMM Gruzie, OBSE Ukrajina, EUAM Ukrajina a EUCAP Somalia - nově). Začátkem roku 2020 se Policie ČR stále zapojovala do **výcviku policejních sil v Iráku**. Do března v místě působil kontingent pěti

policistů, kteří se aktivně podíleli na výcviku iráckých ozbrojených sil v Bagdádu. V dubnu byl však projekt na mezinárodní úrovni ukončen.

Zástupci Policie ČR se také v roce 2020 účastnili několika **schengenských hodnotících misí** pro oblasti policejní spolupráce, SIS/SIRENE, vzdušná hranice a ochrana údajů v několika evropských státech (např. v Rakousku a Lichtenštejnsku). Jejich harmonogram byl výrazně narušen probíhající pandemií onemocnění covid-19 a řada jich byla odložena až na rok 2021. V souvislosti

s hodnocením ČR v roce 2019 (v případě Policie ČR zaměřeným na oblast policejní spolupráce, SIS/SIRENE, vnější hranice a vízové problematiky) probíhala v roce 2020 implementace nápravných opatření.

V roce 2020 pokračovalo prohlubování aplikace nových **smluv o policejní spolupráci**, které vstoupily v platnost v roce 2016 (smlouva mezi ČR a Rakouskou republikou – sdělení MZV č. 20/2016 Sb. m. s., a smlouva mezi ČR a Spolkovou republikou Německo – sdělení MZV č. 48/2016 Sb. m. s.) a které přinesly výrazné rozšíření možností spolupráce (např. při působení policistů na území druhého státu, v oblasti přestupků), a to zejména v rovině praktické realizace institutů zakotvených ve smlouvách. Zmínit lze např. aktivaci čl. 21

Smlouvy o policejní spolupráci mezi ČR a Spolkovou republikou Německo v návaznosti na znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích na jaře roku 2020 v souvislosti se zřízením kontrolního stanoviště na území druhého státu. Realizace teoretických školení nebo prakticky zaměřených cvičení zaměřených na dílčí aspekty jednotlivých forem spolupráce byla ovlivněna restriktivními opatřeními v souvislosti s pandemií covid-19. V roce 2020 nedošlo k posunu ve věci návrhů nových smluv o policejní spolupráci se Slovenskem a Polskem. Cílem je nastavit s těmito zeměmi obdobnou úroveň spolupráce, jakou umožňují nové smlouvy o policejní spolupráci s Rakouskem a Německem.

Dne 19. června 2020 vstoupilo v platnost prováděcí ujednání mezi vládou ČR a vládou Spolkové republiky Německo ke Smlouvě mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o policejní spolupráci a o změně Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání ze dne 2. února 2000, z 28. dubna 2015, týkající se spolupráce v oblasti správních deliktů.

Z hlediska aplikace institutů přeshraniční policejní spolupráce lze uvést, že Policie ČR standardním

způsobem využívala společné formy nasazení, tedy **přeshraniční sledování a přeshraniční pronásledování**. Samozřejmě i zde se projevil dopad epidemie covid-19 na snížení počtu operací. I přes zásadní omezení možností přímé spolupráce bylo realizováno i několik mimořádných akcí, které vedly k dopadení a stíhání pachatelů závažné přeshraniční kriminality. Bohužel nemožnost uskutečnit osobní jednání příslušných policejních a justičních funkcionářů vedla k tomu, že nedošlo k posunu ohledně řešení problémů v přeshraniční spolupráci s Polskem, včetně toho, že nedošlo k žádnému vývoji ve věci velice potřebné bilaterální smlouvy.

ČR předsedala v období od 1. 7. 2019 do 30. 6. 2020 tzv. **Visegrádské skupině (V4)**. Předsednictví a činnost V4, zejména pak pořádání akcí, bylo ovlivněno koronavirovou krizí. Setkání policejních šéfů V4 nakonec nebylo uskutečněno. **Salcburské fórum (SF)**, kterému bude ČR předsedat v první polovině roku 2021, bylo taktéž ovlivněno pandemií covid-19. Nicméně i tak se ČR daří vyjednávat společné pozice s V4 a SF, které jsou následně prosazovány v rámci EU.

Lepší dostupnost informací, zrychlení a značné zefektivnění mezinárodní spolupráce umožňuje kvalitní síť **styčných důstojníků Policie ČR v zahraničí**. Ke konci roku 2020 působilo 11 styčných důstojníků při zastupitelských úřadech ČR, a to v Albánii, Německu, Rumunsku, Rusku, Srbsku, Polsku, Rakousku, na Slovensku, na Ukrajině, ve Velké Británii a Vietnamu. Při mezinárodních organizacích a evropských agenturách působili v loňském roce 3 styční důstojníci – dva v Europolu a jeden v Interpolu. Jeden styčný důstojník působí také při stálém zastoupení ČR při EU v Bruselu. Policie ČR má i síť **národních expertů**, kteří reprezentují ČR na různých postech za využití odborných znalostí a zkušeností, které nabyli během působení v rámci Policie ČR. V roce 2020 působilo celkem 7 národních expertů v mezinárodních organizacích (3 ve Frontexu, 1 v Europolu a 3 v Interpolu).

I přes nesnadné okolnosti roku 2020 se dařilo nadále pokračovat v přípravách Policie ČR, a to jak po obsahové, tak i logisticko-organizační stránce, na **české předsednictví v Radě EU**, které bude probíhat ve druhém pololetí 2022. Zároveň byla v roce 2020 otestována řada instrumentů mezinárodní policejní spolupráce i národní koordinace, které dosud nebyly s ohledem na jejich dřívější nepotřebnost uplatněny – masivní zavádění kontrol na vnitřních hranicích EU, nasazení týmu rychlé reakce Frontexu Rapid, spolupráce s Armádou ČR při návratu kontingentu českých policistů působících v Severní Makedonii

a Srbsku s ohledem na rozšíření nákazy covid-19 a při řešení návratu českých policistů působících v Iráku s ohledem na politickou a bezpečnostní situaci.

Mezinárodní celní spolupráce

Činnost Pracovní skupiny pro celní spolupráci Rady EU (CCWP), která aktivity celních správ v oblasti vymáhání práva zařazuje politicky, byla do značné míry ovlivněna probíhající pandemií COVID – 19. Klasický formát jednání byl nahrazen písemnými procedurami a videokonferencemi, jejichž počet byl z kapacitních důvodů limitován. Přesto lze zmínit ze strategického pohledu tři zajímavá témata. Ambiciózní německé předsednictví přišlo s návrhem změny doby trvání Akčního plánu CCWP ze stávajících dvou na čtyři roky, a to z důvodů synergie s Operačním akčním plánem Europolu. Debata na toto téma ještě není u konce, většina členských států EU je toho názoru, že by tento krok přispěl k hlubšímu zapojení celních správ do zajištění vnitřní bezpečnosti. Druhou iniciativou německého předsednictví byla změna institucionálního uspořádání jednání vedoucích centrálních koordinačních jednotek (CCU). Úkolem CCU je zajištění mezistátní koordinace v oblasti trestního řízení, zpravidla je využívána úmluva Neapol II. Bylo rozhodnuto o začlenění jednání CCU do struktury Rady EU, což by mělo dodat jejich činnosti větší váhu. Třetím tématem bylo zmapování reálných rizik, které z pohledu celní spolupráce přinášejí nové obchodní trasy, jako je například Nová hedvábná stezka, jimiž se Čínská lidová republika a jiné státy jihovýchodní Asie snaží zintenzivnit tok svého zboží do EU. Stávající zkušenosti ukazují, že tyto kanály jsou zneužívány k dovozu zboží, které porušuje práva duševního vlastnictví, bezpečnost spotřebitele (což je alarmující zejména v souvislosti s již zmíněnou pandemií) atd. Stejně tak je zřejmé, že členské státy, přes které je zboží dováženo na vnější hranici EU, nemají dostatečné kontrolní kapacity, které by umožnily uspokojivou míru dohledu. Rok 2020 byl prvním rokem realizace dvouletého 10. Akčního plánu CCWP, Celní správa ČR je zapojena do akcí týkajících se těchto témat: zločiny proti životnímu prostředí – nelegální přeprava odpadu, zločiny v oblasti spotřebních daní – minerální oleje, tabák a tabákové výrobky, spolupráce celních orgánů s Europolem a internetový zločin (kyberkriminalita). V oblasti kontroly strategického zboží a zboží dvojího užití vystupují zástupci Celní správy ČR v roli spoluvedoucího akce. I u akčního plánu je zřejmé zdržení způsobené pandemií, nedá se čekat, že všechny stanovené cíle budou naplněny v plném rozsahu. V souvislosti s blížícím se předsednictvím ČR Radě EU v druhé

polovině roku 2022 byly vybrány priority, které se bude snažit Celní správa ČR v rámci CCWP prosazovat, tou první je koordinace dohledu nad strategickým zbožím a zbožím dvojího užití v rámci EU, tou druhou je ochrana zdraví pracovníků orgánů vymáhání práva při detekci omamných a psychotropních látek. Dále by měla být vytvořena strategická studie na téma zapojení celních orgánů do zajištění vnitřní bezpečnosti EU v rámci aktivit Europolu. Této organizace se týká účast zástupců Celní správy ČR v Operačním akčním plánu Evropské multidisciplinární platformy proti kriminálním hrozbám (EMPACT) a to do aktivit zaměřených na boj proti podvodům v oblasti daně z přidané hodnoty (karuselové podvody), spotřebních daní (z tabáku a jeho výrobků a minerálních olejů), boj proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi a omamnými a psychotropními látkami, a zločinu proti životnímu prostředí. Kancelář styčného důstojníka Celní správy ČR se sídlem v Kolíně nad Rýnem koordinovala v roce 2020 celkem 149 přeshraničních případů (rok 2019: 219). Jednalo se zejména o případy nelegální výroby cigaret a pašování tabáku (37), a dále potírání drogové kriminality, včetně zvláštních forem spolupráce (42). Dále případy vztahující se k vývozu zboží dvojího užití (6) finanční a daňové podvody (4), APP – justiční a administrativní spolupráce (3), minerální oleje (2) a porušování Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, dále jen „CITES“) (2). Kromě výše uvedených případů a vzájemné spolupráce zajišťuje a koordinuje kancelář styčného důstojníka Celní správy ČR jednání a překlady vztahující se k jednotlivým šetřením nebo dožadáním, při kterých si celní orgány obou států vyměňují nezbytné informace důležité pro trestní řízení, nebo koordinaci v rámci pátrací činnosti. Vzhledem k situaci s COVID 19 se uskutečnily pouze 3 osobní setkání v rámci zrcadlových šetření ve Spolkové republice Německo. V rámci činností, které nejsou přiřazeny k jednotlivým komoditám, tzv. ostatní (37) se kancelář styčného důstojníka Celní správy ČR věnovala především monitoringu situace ve Spolkové republice Německo v souvislosti s covid-19. Dále se věnovala vzájemné podpoře speciálních jednotek a jiných speciálních útvarů a s tím souvisejících činností, vzájemnou výměnu informací (nový modus operandi) a tiskových zpráv Celní správy ČR a Celní správy Spolkové republiky Německo. Kancelář styčného důstojníka Celní správy ČR ve Spolkové republice Německo se bohužel nepodílela na organizování mezinárodních akcí a setkávání Styčných důstojníků akreditovaných na

území Spolkové republiky Německo (např. České republiky, Francie, Velké Británie, Norska, Itálie a USA) a německých partnerů, a to z důvodu situace s covid-19. Všechny tyto akce jsou zatím odloženy na rok 2021.

STYČNÝ DŮSTOJNÍK PŘI EUROPOLU

Činnost styčného celního důstojníka ČR při Europolu se zaměřila zejména na podporu jednotlivých konkrétních případů, kterých bylo v roce 2020 celkem 110 (v pořadí dle četnosti: omamné a psychotropní látky, daňové podvody, CITES, padělky, kyberkriminalita, zbraně aj.). Jednalo se jak o spolupráci se styčnými kanceláři ostatních členských i třetích států, tak o součinnost s útvary Europolu. Spolupráce probíhala rovněž se zastoupením ČR v Eurojustu, zejména v souvislosti s připravovanými nebo probíhajícími společnými vyšetřovacími týmy. Podpora byla poskytována i ve strategické rovině, a sice zejména v souvislosti s operačními akčními plány EMPACT, participací na činnosti pracovní skupiny Posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU (Serious and Organised Crime Threat Assessment, tzv. SOCTA) a širším zapojením českých celních orgánů do činnosti Europolu. U posledně jmenované oblasti se Celní správa ČR přihlásila k vedení portfolia „Police – Customs Cooperation“ v rámci pravidelných zasedání vedoucích národních jednotek Europolu (HENU).

Rozvojová spolupráce

12. rokem probíhal **Program bezpečnostní rozvojové spolupráce MV ČR** (Program BRS), na který bylo v roce 2020 alokováno **8 mil. Kč**. Realizace projektů Programu BRS byla výrazně negativně ovlivněna probíhající pandemií covid-19 a souvisejícími opatřeními. Celkem byly realizovány pouze 4 bezpečnostně rozvojové projekty ve spolupráci s realizátory z řad útvarů Policie

ČR. Partnerskými, resp. cílovými zeměmi spolupráce byly Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Ukrajina a Zambie.

Mezi nejvýznamnější projekty Programu BRS v posledních letech patří projekt Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy s **Ukajinou** zaměřený na **nové postupy a metody provádění výsledků zvlášť zranitelných obětí, především dětí**. V roce 2020 byl v rámci projektu poskytnut peněžní dar Lvovské státní univerzity MV Ukrajiny ve výši 155 000 Kč k nákupu vybavení, resp. nábytku, který umožní plné využití speciální výslechové místnosti a přilehlé učebny, jenž jsou v prostorách univerzity budovány za podpory České rozvojové agentury. Otevření místnosti a její plné zavedení do provozu je plánováno v roce 2021. ÚPVSP v roce 2020 rovněž započalo spolupráci se **Severní Makedonií** zaměřenou na **rozvoj systému policejního vzdělávání**. V následujících letech je plánováno pokračování projektu, mj. poskytnutím expertních školení a výcviku.

Dalším rokem rovněž pokračovala spolupráce v oblasti **vyzdvihování a zneškodňování munice z řek a jezer v Bosně a Hercegovině**, se kterou pomáhají čeští potápěči z odboru speciálních potápěčských činností a výcviku Ředitelství služby pořádkové policie. Konkrétně v roce 2020 proběhlo odminování části řeky Neretvy u města Mostar.

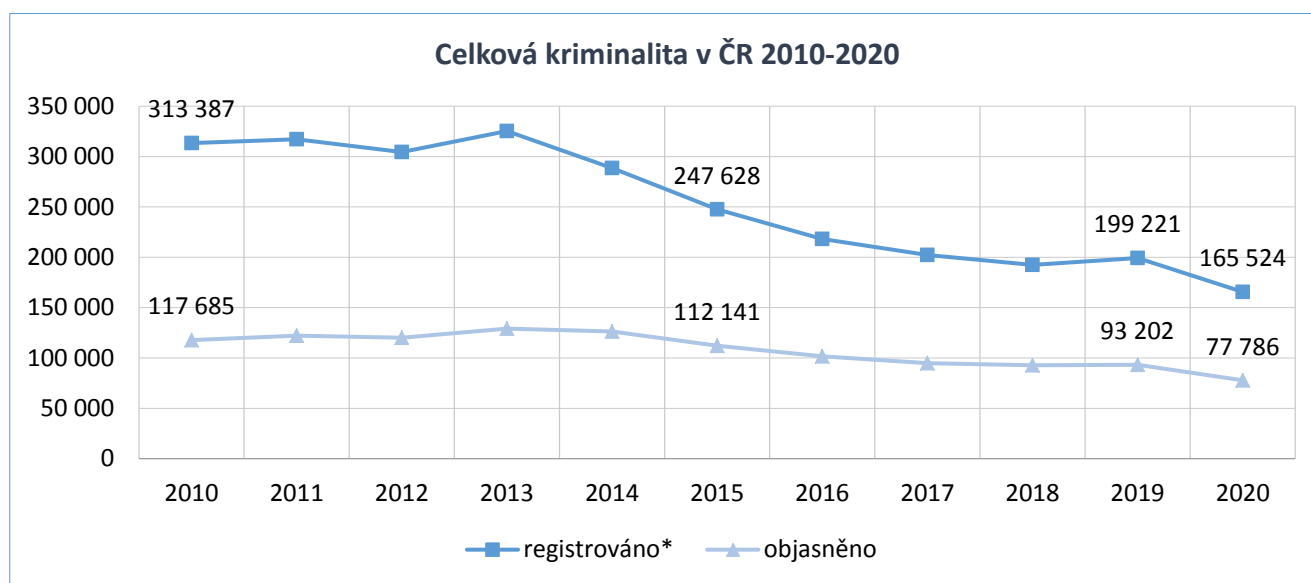
V oblasti **boje s kybernetickou kriminalitou** byl se **Zambií** realizován projekt zaměřený na předání zkušeností týkajících se vyhledávání, prověřování a vyšetřování trestných činů v oblasti kyberprostoru s důrazem na trestnou činnost v prostředí darkwebu. Význam projektu podtrhlo přijetí české delegace u policejního prezidenta Zambie.

4. PŘÍLOHY

4.1	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.2	ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.3	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.4	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.5	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.6	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.7	NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.8	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.9	KYBERNETICKÁ KRIMINALITA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.10	AUTOKRIMINALITA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.11	POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.12	OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2020	156
4.13	KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTNÍ UDÁLOSTI A INCIDENTY V MV	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

4.1 CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ

Rok	registrováno* ²²	objasněno	objasněnost v %
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 239	43,7
2015	247 628	112 141	45,2
2016	218 162	101 678	46,6
2017	202 303	94 890	46,9
2018	192 405	92 795	48,2
2019	199 221	93 202	46,8
2020	165 524	77 786	47

22 Jedná se o počet skutků, kdy byla stanovena trestně právní kvalifikace a ve věci se vede řízení, probíhá prověřování, případně prověřování bylo již ukončeno.

4.2 ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH

Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy

Celková kriminalita – počet registr. skutků 38 059
(-11 804, -23,7 %)

Podíl na nápadu ČR 23 %

Počet objasněných skutků 8 660 (-2 531, -22,6 %)

Objasněnost 22,8 % (+0,4 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 2 889 (+255, +9,7%)

Počet celkem objasněných skutků 11 549 (-2 279, -16,5 %)

Počet stíhaných osob 9 428 (-1 794, -16 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v hlavním městě Praze:

obecná kriminalita - reg. 30 872 (-9 283), obj. 5 952 (-1 299), tj. 19,3 % (+1,2 %)

- násilná kriminalita - reg. 1 464 (-33), obj. 749 (-27), tj. 51,2 % (-0,6 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 343 (-5), obj. 156 (-25), tj. 45,5 % (-6,5 %)
- majetková kriminalita - reg. 25 068 (-8 678), obj. 2 696 (-739), tj. 10,8 % (+0,6 %)
- ostatní kriminalita - reg. 3 997 (-567), obj. 2 351 (-508), tj. 58,8 % (-3,8 %)

hospodářská kriminalita - reg. 4 567 (-2 121), obj. 1 014 (-858), tj. 22,2 % (-5,8 %)

zbývající kriminalita - reg. 2 604 (-358), obj. 1 690 (-375), tj. 64,9 % (-4,8 %)

Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 18 091
(-2 337, -11,4 %)

Podíl na nápadu ČR 10,9 %

Počet objasněných skutků 8 107 (-1 276, -13,6 %)

Objasněnost 44,8 % (-1,1 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 883 (+374, +24,8 %)

Počet celkem objasněných skutků 9 990 (-902, -8,3 %)

Počet stíhaných osob 8 509 (-867, -9,2 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality ve Středočeském kraji:

obecná kriminalita - reg. 13 468 (-1 652), obj. 5 146 (-799), tj. 38,2 % (-1,1 %)

- násilná kriminalita - reg. 1 261 (-104), obj. 702 (-178), tj. 55,7 % (-8,8 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 243 (-23), obj. 121 (-49), tj. 49,8 % (-14,1 %)
- majetková kriminalita - reg. 8 915 (-1 268), obj. 2 055 (-336), tj. 23,1 % (-0,4 %)

- ostatní kriminalita - reg. 3 049 (-257), obj. 2 268 (-236), tj. 74,4 % (-1,3 %)

hospodářská kriminalita - reg. 1 510 (-403), obj. 602 (-167), tj. 39,9 % (-0,3 %)

zbývající kriminalita - reg. 3 113 (-281), obj. 2 359 (-310), tj. 75,8 % (-2,8 %)

Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 7 947 (-1 282, -13,9 %)

Podíl na nápadu ČR 4,6 %

Počet objasněných skutků 5 019 (-1 106, -18,1 %)

Objasněnost 63,2 % (-3,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 692 (-13, -1,8 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 711 (-1 119, -16,4 %)

Počet stíhaných osob 4 416 (-807, -15,5 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Jihočeském kraji:

obecná kriminalita - reg. 5 301 (-735), obj. 3 012 (-488), tj. 56,8 % (-1,2 %)

- násilná kriminalita - reg. 795 (-64), obj. 566 (-71), tj. 71,2 % (-3 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 137 (-45), obj. 104 (-30), tj. 75,9 % (+2,3 %)
- majetková kriminalita - reg. 3 018 (-526), obj. 1 275 (-284), tj. 42,2 % (-1,8 %)
- ostatní kriminalita - reg. 1 351 (-100), obj. 1 067 (-103), tj. 79 % (-1,6 %)

hospodářská kriminalita - reg. 1 089 (-359), obj. 725 (-373), tj. 66,6 % (-9,2 %)

zbývající kriminalita - reg. 1 556 (-188), obj. 1 282 (-245), tj. 82,4 % (-5,2 %)

Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 8 996 (-1 328, -12,9 %)

Podíl na nápadu ČR 5,4 %

Počet objasněných skutků 4 005 (-925, -18,8 %)

Objasněnost 44,5 % (-3,3 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 012 (+183, +22,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 017 (-742, -12,9 %)

Počet stíhaných osob 3 979 (-549, -12,1 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Plzeňském kraji:

obecná kriminalita - reg. 6 672 (-688), obj. 2 610 (-357), tj. 39,1 % (-1,2 %)

- násilná kriminalita - reg. 667 (-97), obj. 359 (-103), tj. 59,2 % (-6 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 172 (+30), obj. 78 (+2), tj. 45,3 % (-8,2 %)
- majetková kriminalita - reg. 4 416 (-560), obj. 1 101 (-164), tj. 24,9 % (-0,5 %)
- ostatní kriminalita - reg. 1 417 (-61), obj. 1 036 (-92), tj. 73,1 % (-3,2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 823 (-322), obj. 353 (-262), tj. 42,9 % (-10,8 %)

zbývajících kriminalita - reg. 1 501 (-318), obj. 1 042 (-306), tj. 69,4 % (-4,7 %)

Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 4 422 (-1 313, -22,9 %)

Podíl na nápadu ČR 2,7 %

Počet objasněných skutků 2 758 (-799, -22,5 %)

Objasněnost 62,4 % (+0,4 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 481 (+301, +167,2 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 239 (-498, -13,3 %)

Počet stíhaných osob 2 846 (-306, -9,7 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Karlovarském kraji:

obecná kriminalita - reg. 3 222 (-896), obj. 1 910 (-499), tj. 59,3 % (+0,8 %)

- násilná kriminalita - reg. 354 (-62), obj. 271 (-71), tj. 76,6 % (-5,6 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 82 (-9), obj. 51 (-16), tj. 62,2 % (-11,4 %)
- majetková kriminalita - reg. 1 890 (-713), obj. 842 (-316), tj. 44,6 % (+0,1 %)
- ostatní kriminalita - reg. 896 (-112), obj. 746 (-96), tj. 83,3 % (-0,2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 400 (-234), obj. 253 (-167), tj. 63,3 % (-2,9 %)

zbývajících kriminalita - reg. 788 (-177), obj. 595 (-132), tj. 75,5 % (+0,2 %)

Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 14 872 (-2 227, -13 %)

Podíl na nápadu ČR 9 %

Počet objasněných skutků 9 231 (-1 715, -15,7 %)

Objasněnost 62,1 % (-1,9 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 363 (+368, +37 %)

Počet celkem objasněných skutků 10 594 (-1 347, -11,3 %)

Počet stíhaných osob 9 127 (-1 447, -13,7 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Ústeckém kraji:

obecná kriminalita - reg. 10 648 (-1 157), obj. 6 312 (-747), tj. 59,3 % (-0,5 %)

- násilná kriminalita - reg. 1 350 (-117), obj. 959 (-131), tj. 71 % (-3,3 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 289 (+3), obj. 178 (-33), tj. 61,6 % (-12,2 %)
- majetková kriminalita - reg. 6 411 (-806), obj. 2 989 (-359), tj. 46,6 % (-0,3 %)
- ostatní kriminalita - reg. 2 598 (-237), obj. 2 186 (-188), tj. 84,1 % (+0,4 %)

hospodářská kriminalita - reg. 1 565 (-354), obj. 994 (-279), tj. 63,5 % (-2,8 %)

zbývajících kriminalita - reg. 2 659 (-714), obj. 1 925 (-688), tj. 72,4 % (-5,1 %)

Krajské ředitelství policie Libereckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 7 290 (-1 282, -15 %)

Podíl na nápadu ČR 4,4 %

Počet objasněných skutků 4 028 (-878 -17,9 %)

Objasněnost 55,3 % (-1,9 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 732 (+53, +7,8 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 585 (-73, -1,3 %)

Počet stíhaných osob 4 069 (-463, -10,2 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Libereckém kraji:

obecná kriminalita - reg. 5 121 (-796), obj. 2 564 (-416), tj. 50,1 % (-0,3 %)

- násilná kriminalita - reg. 619 (-103), obj. 400 (-102), tj. 64,6 % (-4,9 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 147 (+13), obj. 89 (-5), tj. 60,5 % (-9,6 %)
- majetková kriminalita - reg. 3 033 (-703), obj. 1 037 (-291), tj. 34,2 % (-1,3 %)
- ostatní kriminalita - reg. 1 322 (-3), obj. 1 038 (-18), tj. 78,5 % (-1,2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 857 (-382), obj. 476 (-331), tj. 55,5 % (-9,6 %)

zbývajících kriminalita - reg. 1 312 (-103), obj. 988 (-130), tj. 75,3 % (-3,7 %)

Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 5 794 (-1 338, -18,8 %)

Podíl na nápadu ČR 3,5 %

Počet objasněných skutků 3 657 (-737, -16,8 %)

Objasněnost 63,1 % (+1,5 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 632 (+144, +29,5 %)

Počet celkem objasněných skutků 4 289 (-593, -12,1 %)

Počet stíhaných osob 3 400 (-491, -12,6 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Královéhradeckém kraji:

obecná kriminalita - reg. 3 888 (-861), obj. 2 296 (-377), tj. 59,1 % (+2,8 %)

- násilná kriminalita - reg. 557 (-88), obj. 425 (-53), tj. 76,3 % (+2,2 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 150 (-37), obj. 105 (-50), tj. 70 % (-12,9 %)
- majetková kriminalita - reg. 2 113 (-553), obj. 924 (-156), tj. 43,7 % (+3,2 %)
- ostatní kriminalita - reg. 1 068 (-183), obj. 842 (-118), tj. 78,8 % (+2,1 %)

hospodářská kriminalita - reg. 779 (-255), obj. 460 (-164), tj. 59,1 % (-1,2 %)

zbývající kriminalita - reg. 1 122 (-220), obj. 901 (-196), tj. 80,3 % (-1,4 %)

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 4 778 (-858, -15,2 %)

Podíl na nápadu ČR 2,9 %

Počet objasněných skutků 3 004 (-609, -16,9 %)

Objasněnost 62,9 % (-1,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 427 (+59, +16 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 431 (-550, -13,8 %)

Počet stíhaných osob 2 869 (-359, -11,1)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Pardubickém kraji:

obecná kriminalita - reg. 3 113 (-540), obj. 1 829 (-330), tj. 58,8 % (-0,3 %)

- násilná kriminalita - reg. 346 (-105), obj. 251 (-77), tj. 72,5 % (-0,2 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 116 (+18), obj. 83 (+6), tj. 71,6 % (-7 %)
- majetková kriminalita - reg. 1 743 (-443), obj. 720 (-232), tj. 41,3 % (-2,2 %)
- ostatní kriminalita - reg. 908 (-10), obj. 775 (-27), tj. 85,4 % (-2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 583 (-183), obj. 306 (-154), tj. 52,5 % (-7,6 %)

zbývající kriminalita - reg. 1 064 (-134), obj. 868 (-126), tj. 81,6 % (-1,4 %)

Krajské ředitelství policie kraje Vysočina

Celková kriminalita – počet registr. skutků 4 835 (-703, -12,7 %)

Podíl na nápadu ČR 2,9 %

Počet objasněných skutků 3 103 (-367, -10,6 %)

Objasněnost 64,2 % (+1,5 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 403 (-6, -1,5 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 506 (-373, -9,6 %)

Počet stíhaných osob 2 773 (-175, -5,9 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v kraji Vysočina:

obecná kriminalita - reg. 3 264 (-623), obj. 1 919 (-349), tj. 58,8 % (+0,5 %)

- násilná kriminalita - reg. 506 (-17), obj. 398 (-11), tj. 78,7 % (+0,5 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 123 (-4), obj. 79 (-4), tj. 64,2 % (-1,2 %)
- majetková kriminalita - reg. 1 686 (-411), obj. 668 (-141), tj. 39,6 % (+1 %)
- ostatní kriminalita - reg. 949 (-191), obj. 774 (-193), tj. 81,6 % (-3,2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 624 (-41), obj. 353 (-30), tj. 56,6 % (-1 %)

zbývající kriminalita - reg. 947 (-39), obj. 831 (+12), tj. 87,8 % (+4,7 %)

Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 16 985 (-2 772, -14 %)

Podíl na nápadu ČR 10,3 %

Počet objasněných skutků 6 903 (-1 497, -17,8 %)

Objasněnost 40,6 % (-1,9 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 575 (+126, +8,7 %)

Počet celkem objasněných skutků 8 478 (-1 371, -13,9 %)

Počet stíhaných osob 6 785 (-1 378, -16,9 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Jihomoravském kraji:

obecná kriminalita - reg. 12 703 (-2 037), obj. 4 616 (-854), tj. 36,3 % (-0,8 %)

- násilná kriminalita - reg. 1 247 (-176), obj. 756 (-173), tj. 60,6 % (-4,7 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 295 (-31), obj. 166 (-54), tj. 56,3 % (-11,2 %)
- majetková kriminalita - reg. 8 751 (-1 705), obj. 2 266 (-437), tj. 25,9 % (0 %)
- ostatní kriminalita - reg. 2 410 (-125), obj. 1 428 (-190), tj. 59,3 % (-4,5 %)

hospodářská kriminalita - reg. 1 970 (-512), obj. 592 (-384), tj. 30,1 % (-9,2 %)

zbývající kriminalita - reg. 2 310 (-225), obj. 1 694 (-260), tj. 73,3 % (-3,8 %)

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 8 369 (-1 469, -14,9 %)

Podíl na nápadu ČR 5,1 %

Počet objasněných skutků 4 906 (-832, -14,5 %)

Objasněnost 58,6 % (+0,3 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 848 (+171, +25,3 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 754 (-661, -10,3 %)

Počet stíhaných osob 4 835 (-240, -4,7 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Olomouckém kraji:

obecná kriminalita - reg. 5 581 (-959), obj. 2 966 (-358), tj. 53,1 % (+2,3 %)

- násilná kriminalita - reg. 811 (-72), obj. 625 (+2), tj. 77,1 % (+6,5 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 131 (+8), obj. 68 (-8), tj. 51,9 % (-9,9 %)
- majetková kriminalita - reg. 3 323 (-866), obj. 1 226 (-418), tj. 36,9 % (-2,3 %)
- ostatní kriminalita - reg. 1 316 (-29), obj. 1 047 (+66), tj. 79,6 % (+6,7 %)

hospodářská kriminalita - reg. 1 072 (-362), obj. 558 (-373), tj. 52,1 % (-12,8 %)

zbývající kriminalita - reg. 1 715 (-143), obj. 1 382 (-101), tj. 80,6 % (+0,8 %)

Krajské ředitelství policie Zlínského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 5 452 (-733, -11,9 %)

Podíl na nápadu ČR 3,3 %

Počet objasněných skutků 3 686 (-460, -11,1 %)

Objasněnost 67,6 % (+0,6 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 420 (+60, +16,7 %)

Počet celkem objasněných skutků 4 106 (-400, -8,9 %)

Počet stíhaných osob 3 375 (-522, -13,4 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality ve Zlínském kraji:

obecná kriminalita - reg. 3 425 (-412), obj. 2 154 (-194), tj. 62,9 % (+1,7 %)

- násilná kriminalita - reg. 555 (-60), obj. 454 (-67), tj. 81,8 % (-2,9 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 90 (-37), obj. 58 (-45), tj. 64,4 % (-16,7 %)
- majetková kriminalita - reg. 1 916 (-252), obj. 950 (-2), tj. 49,6 % (+5,7 %)
- ostatní kriminalita - reg. 864 (-63), obj. 692 (-80), tj. 80,1 % (-3,2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 682 (-225), obj. 371 (-162), tj. 54,4 % (-4,4 %)

zbývající kriminalita - reg. 1 343 (-95), obj. 1 161 (-101), tj. 86,4 % (-1,4 %)

Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 19 635 (-4 250, -17,8 %)

Podíl na nápadu ČR 11,9 %

Počet objasněných skutků 10 719 (-1 684, -13,6 %)

Objasněnost 54,6 % (+2,7 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 997 (+487, +32,3 %)

Počet celkem objasněných skutků 12 716 (-1 197, -8,6 %)

Počet stíhaných osob 10 025 (-1 346, -11,8 %)

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v Moravskoslezském kraji:

obecná kriminalita - reg. 14 703 (-3 209), obj. 7 436 (-880), tj. 50,6 % (+4,2 %)

- násilná kriminalita - reg. 1 715 (-261), obj. 1 211 (-140), tj. 70,6 % (+2,2 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 287 (-9), obj. 193 (-13), tj. 67,2 % (-2,4 %)
- majetková kriminalita - reg. 9 833 (-2 536), obj. 3 825 (-578), tj. 38,9 % (+3,3 %)
- ostatní kriminalita - reg. 2 868 (-403), obj. 2 207 (-149), tj. 77 % (+5 %)

hospodářská kriminalita - reg. 2 007 (-308), obj. 1 005 (-132), tj. 50,1 % (+1 %)

zbývající kriminalita - reg. 2 912 (-741), obj. 2 277 (-673), tj. 78,2 % (-2,6 %)

4.3 PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Vývoj podílu (v %) jednotlivých kategorií pachatelů celkové kriminality na celkovém počtu pachatelů v ČR celkem						
Rok	muži	ženy	recidivisté	děti	mladiství	cizinci
				do 15 let	15-18 let	
2010	86,8	13,2	47,5	1,4	3,6	6,6
2011	86,7	13,3	48,5	1,4	3,5	6,5
2012	86,3	13,7	50	1,2	3,1	6,6
2013	85,8	14,2	52,6	1,1	2,5	6,3
2014	85	14,8	53,2	1,2	2,3	6,4
2015	84,1	15,6	52	1,2	2,1	7,1
2016	82,9	16,8	46,3	1,7	2,5	8,1
2017	82,5	17	45,7	1,1	2,3	8,5
2018	82,6	17	37,9	2	2,9	9,2
2019	82,7	17,3	39	2,2	2,8	9,4
2020	83,1	16,4	39,9	2,2	2,7	8,4

Stíhané právnické osoby	
2013	86
2014	219
2015	286
2016	286
2017	380
2018	370
2019	479
2020	396

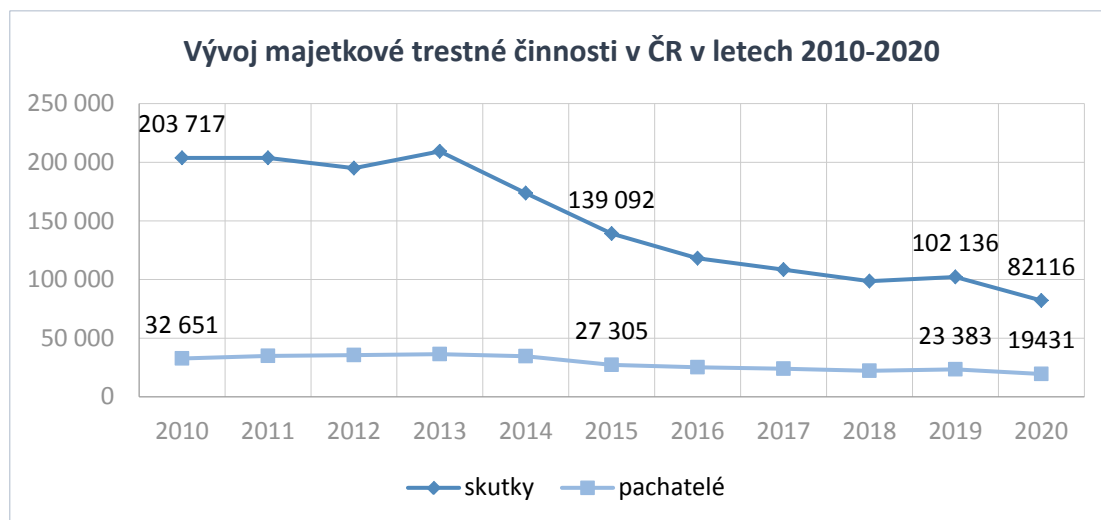
4.4 PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR

Služba Policie ČR	Rok					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Služba pořádkové policie						
celkem	770 053	780 233	674 828	729 322	688 509	567 061
z toho na úseku:						
- bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	488 794	512 861	429 400	462 507	452 304	334 765
- proti majetku (§ 8)	133 125	117 681	104 009	105 809	101 655	90 745
- veřejného pořádku (§5, §7)	113 395	103 814	98 026	108 078	83 585	77 930
- alkoholismu a toxikomanie	25 737	18 132	15 595	17 866	19 298	18 465
Služba dopravní policie						
- přestupky spáchané řidiči motorových vozidel	506 607	475 890	452 475	436 765	410 271	341 238
- přestupky spáchané ostat. účastníky silničního provozu	22 114	20 479	18 988	17 007	15 918	13 523
Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál						
- na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu	989	1 081	1 330	1 130	881	488
Přestupky mezisoučet	1 299 763	1 277 683	1 147 621	1 184 224	1 115 579	877 154
Služba cizinecké policie						
- dle zák. č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR	27 770	31 184	29 032	*	31 223	15 900

Přestupky celkem	1 327 533	1 308 867	1 176 653	*	1 146 802	893 054
-------------------------	------------------	------------------	------------------	----------	------------------	----------------

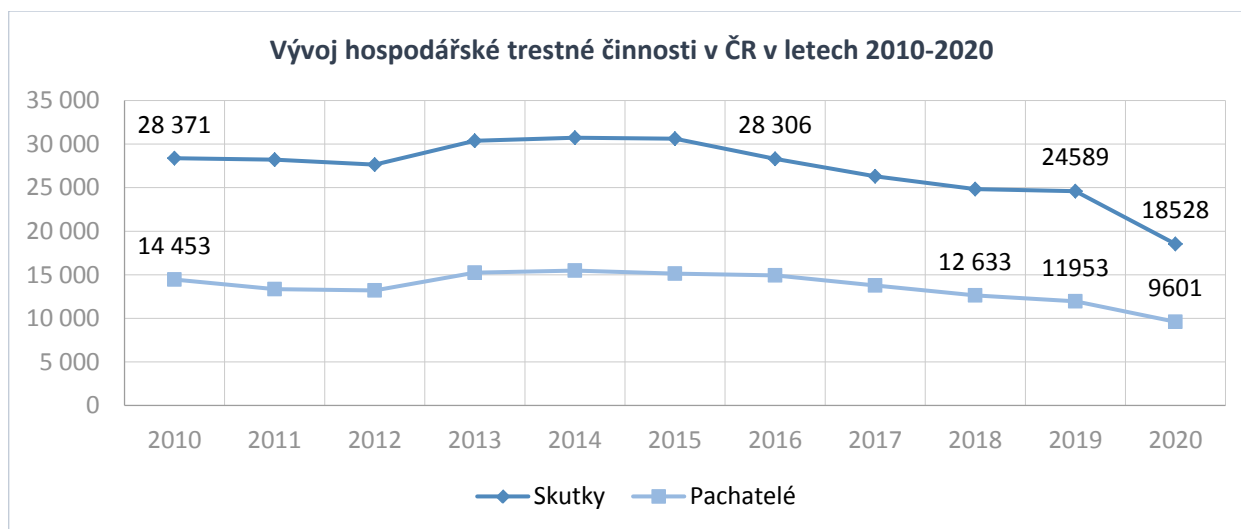
* změna evidenčních systémů, nelze poskytnout počty přestupků za 2018

4.5 VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

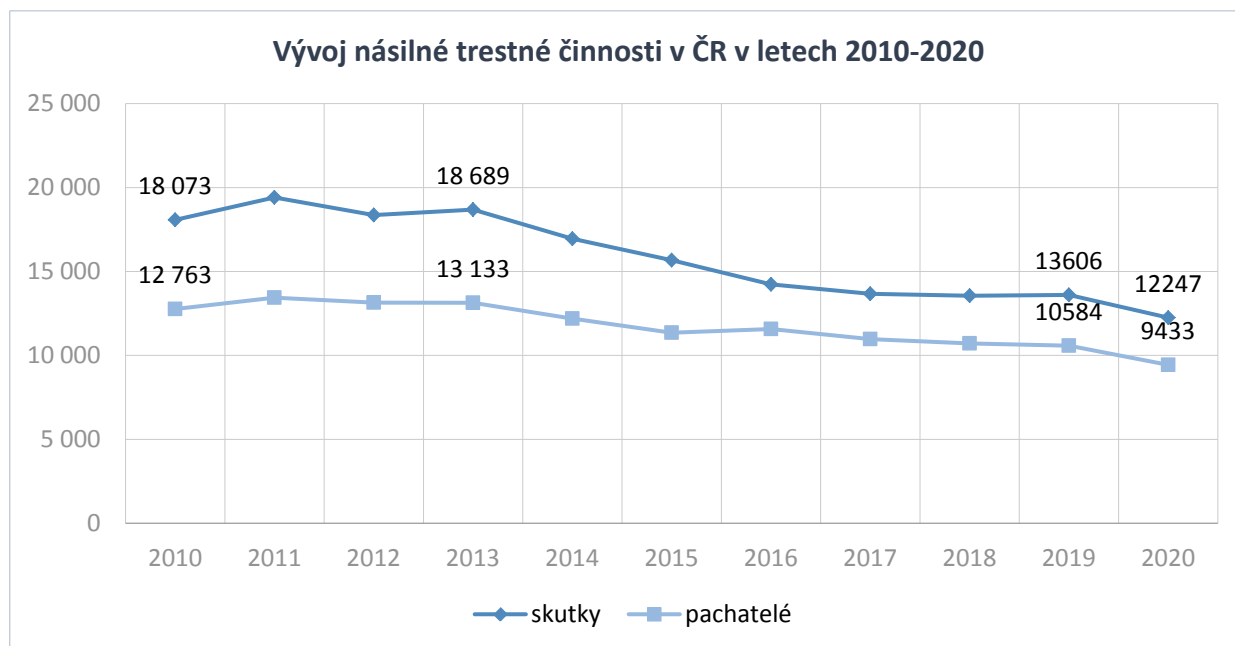
roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
skutky	203 717	203 675	194 970	209 351	173 611	139 092	118 082	108 497	98 670	102 136	82 116
pachatelé	32 651	34 842	35 545	36 384	34 624	27 305	25 258	24 021	22 246	23 383	19 431
objasněno	37 665	39 348	40 299	43 765	40 994	32 461	29 018	27 765	25 759	27 063	22 574
objasněno	18,49%	19,32%	20,67%	20,91%	23,61%	23,34%	24,57%	25,59%	26,11%	26,50%	27,49%

4.6 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

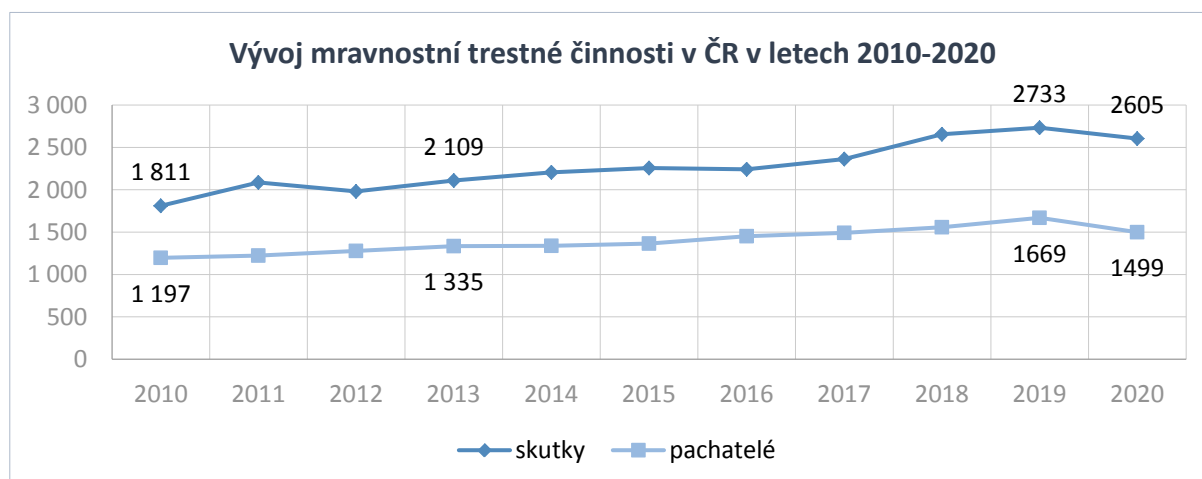
roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
skutky	28 371	28 216	27 633	30 376	30 731	30 616	28 306	26 294	24 837	24 589	18 528
pachatelé	14 453	13 349	13 210	15 247	15 488	15 131	14 923	13 768	12 633	11 953	9 601
objasněno	13 382	13 365	13 247	15 857	16 941	16 862	15 605	14 238	13 298	11 898	10 694
objasněno	47,17%	47,37%	47,94%	52,20%	55,13%	55,08%	55,13%	54,15%	53,54%	48,4%	43,5%

4.7 NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST

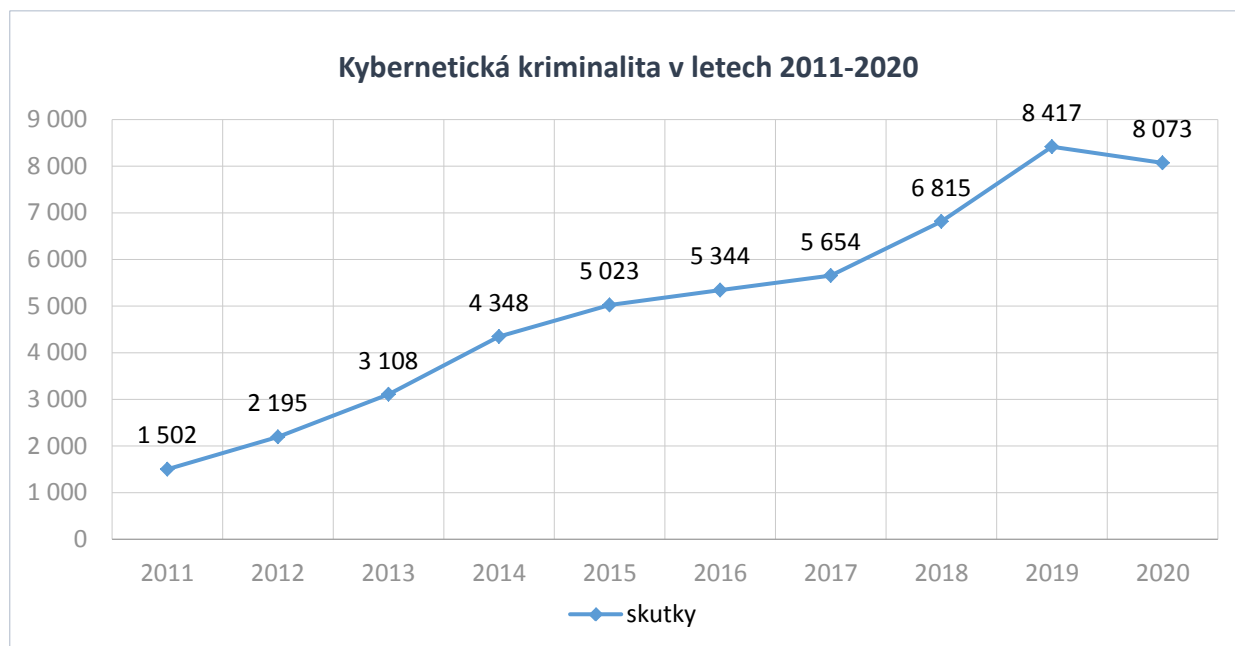
roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
skutky	18 073	19 409	18 358	18 689	16 949	15 669	14 233	13 672	13 553	13 606	12 247
pachatelé	12 763	13 444	13 142	13 133	12 196	11 357	11 575	10 971	10 718	10 584	9 433
objasněno	12 170	13 148	12 672	12 908	11 912	11 050	10 150	9 783	9 506	9 364	9 620
objasněno	67,34%	67,74%	69,03%	69,07%	70,28%	70,52%	71,31%	71,56%	70,14%	68,82%	66,6%

4.8 MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST

roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
skutky	1 811	2 086	1 981	2 109	2 205	2 256	2 241	2 363	2 655	2 733	2 605
pachatelé	1 197	1 224	1 279	1 335	1 338	1 365	1 452	1 492	1 557	1 669	1 499
objasněno	1 354	1 465	1 473	1 493	1 552	1 638	1 552	1 607	1 766	1 853	1 886
objasněno	74,77%	70,23%	74,36%	70,79%	70,39%	72,61%	69,25%	68,01%	66,52%	67,8%	58,7%

4.9 KYBERNETICKÁ KRIMINALITA

4.10 AUTOKRIMINALITA

Zjištěno krádeží	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dvoustopých motorových vozidel	12 349	11 647	10 403	10 736	8 720	6 292	4 920	3 594	3 052	3 033	2 526
jednostopých motorových vozidel	760	746	724	905	741	594	427	428	417	524	472
věcí z automobilů	39 455	33 230	28 751	30 899	22 976	18 457	14 513	13 121	12 250	11 862	9 695
součástek motorových vozidel	8 794	9 967	9 577	10 761	8 641	5 036	3 814	4 191	3 558	3 112	3 089

4.11 POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ

Objasněné skutky, třídění dle druhu zbraně	ČR celkem
s použitím jakékoliv zbraně²³	1555
chladná zbraň – bodná, sečná, úderná (nůž, sekera, mačeta, boxer, basebalová pálka, pěst, cihla, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším)	1228
jiná zbraň – (el. paralyzér, plyn, tekutina)	95
skutky s použitím střelné zbraně²⁴	158
skutky s použitím střelné nelegálně držené zbraně	19
střelná zbraň kategorie A nelegálně držená	7
střelná zbraň kategorie B nelegálně držená	5
střelná zbraň kategorie C nelegálně držená	2
střelná zbraň kategorie D nelegálně držená	5
legálně držená střelná zbraň podléhající registraci celkem²⁵	29
střelná zbraň kategorie A legálně držená	4
střelná zbraň kategorie B legálně držená	23
střelná zbraň kategorie C legálně držená	2
střelná zbraň kategorie D legálně držená	73
střelná zbraň neurčená – pouze u objasněných	37
zbraň způsobilá pouze k zastrašení, vyhrůžce	48
jako zbraň použit jiný předmět – dopravní prostředek	36
jiná zbraň (el. paralyzér, plyn, tekutina)	95
jako zbraň použito zvíře	4
výbušnina neurčená	1

²³jedná se o souhrnné počty, nelze je získat prostým součtem jednotlivých hodnot

²⁴jedná se o souhrnné počty, nelze je získat prostým součtem jednotlivých hodnot

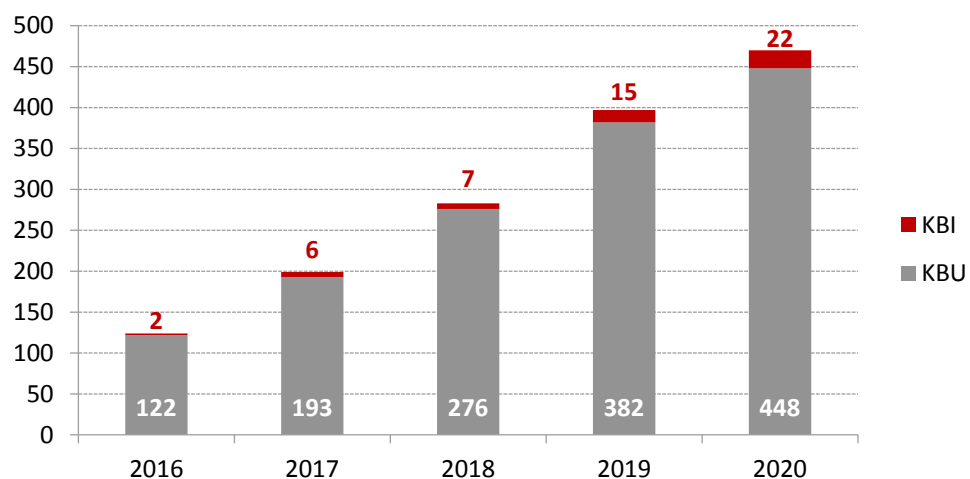
²⁵jedná se o souhrnné počty, nelze je získat prostým součtem jednotlivých hodnot

4.12 OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2020

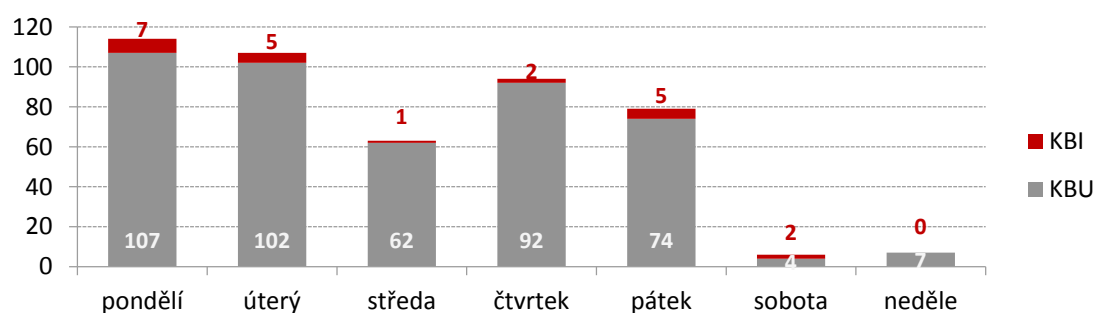
Rok	2017*	2018**	2019	2020
Počet obecních policií celorepublikově	376	377	378	380
Počet obecních policií, které poskytly informace	371	375	378	380
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 774	9 656	9 654	9 895
Počet strážníků OP	8 431	8 385	8 288	8 461
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	167	157	150	135
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 872	6 720	6 810	6 932
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 289	1 277	1 283	1 343
Celkový počet přestupků projednaných v blokovém řízení /příkazem na místě	644 264	903 256	867 656	554 920
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	553 875	685 819	597 795	429 587
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	55 047	51 248	70 218	52 898
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	21 912	28 242	28 078	22 495
z toho přestupků proti majetku	10 543	11 223	12 387	10 223
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	1 023 271	1 503 223	2 424 107	2 021 044
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	336 942	461 608	626 014	1 306 111
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	513 470	541 633	795 000	753 869
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	21 846	23 246	25 795	25 424
z toho přestupků proti majetku	10 427	8 020	7 748	7 030
Celkem řešeno přestupků	1 667 535	2 406 479	3 291 763	2 575 964
Celková výše pokut uložených v blokovém řízení/příkazem na místě (v Kč)	247 493 556	255 104 946	254 866 404	196 303 304
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	5 967 482 790	6 729 735 708	7 072 879 641	7 465 837 143
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	8 880	7 783	7 928	7 100
Počet fyzických útoků na strážníky	291	242	228	237
Počet případů použití služební zbraně	11	1	12	8
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	572	604	607	625
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	27 015	20 928	16 944	19 207
Počet osob převezených do záchytné stanice	9 895	8 361	8 997	6 632
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	3 094	6 435	5 562	4 677
Počet nalezených odcizených vozidel	204	301	180	147
Odchyceno zvířat	26 575	24 116	23 350	19 736
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	165	163	162	165
* Údaje poskytnuté k 5. 4. 2018				
** Údaje poskytnuté ke 2. 4. 2019				
*** Údaje poskytnuty všechny obce vyjma dvou k 2. 4. 2020				

4.13 KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTNÍ UDÁLOSTI A INCIDENTY V MV

Přehled KBU a KBI v letech 2016-2020

KBU a KBI ve dnech kalendářního týdne za rok 2020

5. ZKRATKY

AFIS – První fáze projektu SIS II	MO – Ministerstvo obrany
AIS – agendový informační systém	MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
AMIF – Azylový, migrační a integrační fond	MPO-LS – Ministerstvo průmyslu a obchodu – Licenční správa
APK – Asistent prevence kriminality	MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
BIS – Bezpečnostní informační služba	MS – Ministerstvo spravedlnosti
BRS – Bezpečnostní rada státu	MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
CIS – Cizinecký informační systém	MV – Ministerstvo vnitra
CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	MZd – Ministerstvo zdravotnictví
CS ČR – Celní správa České republiky	MZe – Ministerstvo zemědělství
ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí	MZV – Ministerstvo zahraničních věcí
ČOI – Česká obchodní inspekce	MŽP – Ministerstvo životního prostředí
ČR – Česká republika	NATO – Severoatlantická aliance
DPH – Daň z přidané hodnoty	NBU – Národní bezpečnostní úřad
EET – Elektronická evidence tržeb	NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu
EK – Evropská komise	služby kriminální policie a vyšetřování
ENFAST – European Network of Fugitive Active Search Teams	NIDV – Národní institut pro další vzdělávání
EP – Evropský parlament	NIS – směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2016/1148 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii
ETIAS – European Travel Information and Authorisation System	NPC – Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování
ETR – Evidence trestního řízení	NSCOH – Národní situační centrum ochrany hranic
EU – Evropská unie	NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
FAÚ – Finanční analytický úřad	NÚKIB – Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
FS – Finanční správa	OAMP MV – odbor azylové a migrační politiky MV
GRECO – Skupina států proti korupci při Radě Evropy (Group of States Against Corruption)	OBVPV – Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV
GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů	OBSE – Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
GŘC – Generální ředitelství cel	OGP – Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership)
GŘ HZS ČR – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR	OPL – Omamné a psychotropní látky
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor ČR	OPO – Oznámení o podezřelém obchodu
IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci	OSN – Organizace spojených národů
IRU – Internet Referral Unit	OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dětí
IS – Informační systém	PČR – Policie České republiky
IZS – Integrovaný záchranný systém	PMS – Probační a mediační služba
KBI – kybernetické bezpečnostní incidenty	PNR – Jmenná evidence cestujících v letecké dopravě (Passenger Name Records)
KBU – kybernetické bezpečnostní události	PP ČR – Policejní prezidium České republiky
KII – Kritická informační infrastruktura	PSP ČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
KSU – Kriminalisticky sledovaná událost	RVPPK – Republikový výbor pro prevenci kriminality
KÚ – Kriminalistický ústav	SEAS – Společný evropský azylový systém
MD – Ministerstvo dopravy	SIS – Schengenský informační systém
MEPA – Mitteleuropäische Polizeiakademie	SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
MF – Ministerstvo financí	SLA – Úroveň poskytovaných služeb
MK – Ministerstvo kultury	SUZ – Správa uprchlických zařízení MV
MKBV – Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR	
MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém	
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj	

SVL – Sociálně vyloučená lokalita
 TA ČR – Technologická agentura České republiky
 TČ – trestný čin
 TŘ – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád)
 TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
 ÚDV – Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV
 ÚNMZ – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
 ÚSKPV PP ČR – Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky

UV – Usnesení vlády
 VIS – Vízový informační systém
 VIT – Victim Impact Training
 VO – vězněné osoby
 VP – Vojenská policie
 VS ČR – Vězeňská služba ČR
 VUT – Vysoké učení technické v Brně
 ZKB – Zákon o kybernetické bezpečnosti
 ZTOPO – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020
(ve srovnání s rokem 2019)

Vydalo Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
e-mail: opk@mvcz.cz

Praha, 2021

Text neprošel jazykovou korekturou.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 21. června 2021 č. 562

**ke Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku
na území České republiky v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019)**

Vláda

- I. bere na vědomí** Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019) obsaženou v části III materiálu čj. 636/21;
- II. pověřuje** předsedu vlády předložit zprávu uvedenou v bodě I tohoto usnesení předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Provede:

předseda vlády

JUDr. Alena Schillerová, Ph.D., v. r.
místopředsedkyně vlády a ministryně financí